ଅଜଣା ରାଇଜ କଥା

ଅଜଣା ରାଇଜ କଥା

ସମ୍ପାଦକ:—

ପଦ୍ମଶ୍ରୀ ଡକ୍ଟର **ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ ଏମ୍. ଏ.**

ମୂଲ୍ୟ :—୧.୨୫ ନୂଆପଇସା

ଉତ୍ସର୍ଗ ପତ୍ର

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବୃନ୍ଦାବନ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ, ଓଡ଼ିଶା ପର୍ତ୍ତି ଓ ପରିବହନ
ବିଭାଗ ମନ୍ତ୍ରୀ ମହୋଦୟ ।

ମାନ୍ୟବରେଷୁ,

ଆପଣ ଜନ-ସେବା ତଥା ବିଦ୍ୟାନୁରାଗିତାର ଏକ ଚରମ ନିଦର୍ଶନ, ରାଜନୀତିର ଘନଘଟା ମଧ୍ୟରେ ଓତଃ-ପ୍ରୋତଃ ଜଡ଼ିତ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଆପଣ ଯେ କଳା ଓ ସାହିତ୍ୟର ଉତ୍କର୍ଷ ଲାଗି ସତତ ଚେଷ୍ଟିତ ; ସେଥିପାଇଁ ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶା ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରେ ଋଣୀ —

ମାନବିକ ଗୁଣର ଉତ୍କର୍ଷ ସାଧନ ପ୍ରକୃତ ପକ୍ଷେ ବ୍ୟକ୍ତି ଓ ସମଷ୍ଟିର ବହୁମୁଖୀ ଉନ୍ନତିର ପରିଚାୟକ- କ୍ଷମତାର ଲୋଭ ବା ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟର ବଡ଼ିମା ତା ନିକଟରେ କିଛି ନୁହେଁ । ଆପଣ ସେଇ ମାନବିକତାର ପ୍ରତୀକ ଯାହାପାଇଁ ଅଳ୍ପ ବୟସରେ ଆପଣ ଏତେ ଜନପ୍ରିୟ ହୋଇପାରିଛନ୍ତି ।

ଆପଣ ଜାଣନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତି ଜାତିବର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ବିଶେଷରେ ଏକ ବିଶ୍ୱ ସଂଗଠନ ଯାହାର କାମ୍ୟ ଭ୍ରାତୃତ୍ୱର ଚରମ ବିକାଶ ଓ ମାନବିକତାର ପରିସ୍ଫୁଟନ । ଆପଣ ତାହାର ଏକ ଗତାନୁଗତିକ ସଭ୍ୟ ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସେଇ ଆଦର୍ଶର ଏକ ପ୍ରକୃତ ନିଦର୍ଶନ । ସେଇଥି-ପାଇଁ 'ଆଜି' ଏହି ସମିତିର ଭୁବନେଶ୍ୱରସ୍ଥ ଶାଖା ଅନୁଷ୍ଠାନର ପ୍ରଥମ ଅବଦାନ ଆପଣଙ୍କର କରକମଳରେ ଅର୍ପଣ କରୁଛୁ । ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ଆପଣଙ୍କପରି ସଜ୍ଜନ-ଙ୍କର କୃପା ଓ କଲ୍ୟାଣରୁ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଆଶା ଓ ଆକାଙ୍‌କ୍ଷା ଅଚିରେ ରୂପାୟିତ ହେବ । ଇତି ।

ଆପଣଙ୍କର ଗୁଣମୁଗ୍‌ଧ
ଭୁବନେଶ୍ୱର ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିର ସଭ୍ୟବୃନ୍ଦ

ମୁଖବନ୍ଧ

ଏହି ବହି ଖଣ୍ଡିକରେ ଯେଉଁ ବିଷୟର ଅବତାରଣା କରାଯାଇଛି ତାହା ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଭିନବ ଓ ଅନବଦ୍ୟ । ବିଜ୍ଞାନ ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଯାହା କହନ୍ତୁ ନା କାହିଁକି ପୃଥିବୀରେ ସବୁ ଦେଶରେ ସବୁ ଧର୍ମରେ ଏବଂ ସବୁ ଜାତି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରେତତତ୍ତ୍ୱ ଏବଂ ଭୌତିକ ବିଶ୍ୱାସ ହିତ୍ୟପୁ ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ଚଳି ଆସୁଅଛି । ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ପଦାର୍ଥ ବିଜ୍ଞାନର ଉନ୍ନତି ଯୋଗୁଁ ବହୁତ ଲୋକଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ଶିଥିଳ ହୋଇ ଆସିଥିଲା । ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ ରୟେଲ ସୋସାଇଟିର ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ ବିଶ୍ୱବରେଣ୍ୟ ବୈଜ୍ଞାନିକ ସର୍ ଅଲିଭର ଲଜ୍ ତାଙ୍କ ଯୁଦ୍ଧ ନିହତ ପୁଅ ରେମଣ୍ଡ୍ ଲଜକୁ ଦେଖି ଓ ତାହାଠାରୁ ନାନାଦି ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ ଏକ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ପ୍ରେତତାତ୍ତ୍ୱିକ ଗ୍ରନ୍ଥ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଏହା ବିଜ୍ଞାନ ଜଗତରେ ହଲଚଲ ପକାଇ ଦେଲା ଏବଂ ସେ ସମୟଠୁ ବେଶ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ ଏହି ପ୍ରେତତତ୍ତ୍ୱକୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ରଣାଳୀରେ ଗବେଷଣା କଲେ । ଆଜି ବିଶ୍ୱସାରା ପ୍ରାୟ ସବୁ ସଭ୍ୟ ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରେତତତ୍ତ୍ୱ ସମିତିମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଏବଂ ବହୁ ପାରଲୌକିକ କଥାବସ୍ତୁ ନିର୍ଭରଯୋଗ୍ୟ ଭାବେ ପ୍ରମାଣିତ । ଏହାପରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ମହାଯୁଦ୍ଧ ପୂର୍ବରୁ ଜର୍ମାନୀର କାର୍ଲ କୁକେ ନାମକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗୋଟିଏ ଲେନ୍ସ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ତଦ୍ୱାରା ବହୁ ଅଶରୀରୀ ଆଲୋକ ପିଣ୍ଡମାନ ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ ଦେଖିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ମତରେ ସେ ସବୁ ପ୍ରେତ ।

ଏଠାରେ ଗୋଟାଏ କଥା ମନେ ରଖିବାର ଅଛି । ଆମର ଲୋକେ ସାଧାରଣତଃ ଭୂତ ଓ ପ୍ରେତକୁ ଏକ ଶ୍ରେଣୀର ମନେ କରିଥାନ୍ତି । ବସ୍ତୁତ ଏହା ନୁହେଁ । ଭୂତ ହେଉଛି ଭିନ୍ନ ସ୍ତରର ଅଶରୀରୀ ଜୀବ ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟ ଅଧିକ ଶକ୍ତିସମ୍ପନ୍ନ । ପଞ୍ଚ ଭୌତିକ

ମସ୍ତିଷ ଯେପରି ପୃଥିବୀରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାଳପାଇଁ ଅବସ୍ଥାନ କରିଥାଏ ଭୂତମାନେ ସେହିପରି ବାୟୁବୀୟ ଶରୀର ଧାରଣ କରି ଶୂନ୍ୟରେ ବିଚରଣ କରନ୍ତି ନିଜର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆୟୁକାଳ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଏହି ବହି ଖଣ୍ଡିକରେ ଅନେକ ଜଣା ଶୁଣା ବ୍ୟକ୍ତି ନିଜର ଅଭିଜ୍ଞତା କଥା ଲେଖି ଅଛନ୍ତି । ତର୍କ ଯୁକ୍ତି ବଳରେ ବୁଦ୍ଧିଜୀବି ହୁଏତ ତାକୁ ଖଣ୍ଡନ କରିପାରେ ମାତ୍ର ତଦ୍ୱାରା ସତ୍ୟଜ୍ଞାନପ୍ରବୃଦ୍ଧ ବିଶ୍ୱାସକୁ ଖଣ୍ଡନ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ ଏବଂ ଭ୍ରମାତ୍ମକ ଧାରଣାରେ ପଡି ଦୁର୍ବଳ ବ୍ୟକ୍ତି ବେଳେ ବେଳେ ଅତିନ୍ଦ୍ରିୟ ଘଟଣା ଉପଲବ୍ଧି କରି-ଥାଏ ଏହା ଅବଶ୍ୟ ସତ୍ୟ କିନ୍ତୁ ପୁସ୍ତକ ବର୍ଣ୍ଣିତ ବହୁ ବର୍ଣ୍ଣନା ଅତିନ୍ଦ୍ରିୟ କ୍ରିୟା ଶକ୍ତି ନୁହେଁ, ସାଧାରଣ ଇନ୍ଦ୍ରିୟ ଗ୍ରାହ୍ୟ ବିଷୟ । ମୁଁ ନିଜେ ବିଜ୍ଞାନର ଛାତ୍ରଥିଲି । ଦମ୍ଭ ଓ ଯୁକ୍ତି ବଳରେ ଅନେକ କିଛି ଉଡ଼ାଇ ଦେଇଛି ତଥାପି ସୁସ୍ଥ ଶରୀର ଓ ସୁସ୍ଥ ମସ୍ତିଷ୍କରେ ମୁଁ ଏପରି କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିଛି ଯାହାକି ଭୌତିକ ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କିଛି ନୁହେଁ ଏବଂ ସେ କଥା ମନେ ପକାଇଲେ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଦେହରୋମ ଟାଙ୍କୁର ହୁଏ । ମୁଁ ତ ନଗଣ୍ୟ, ଆମ ଦେଶରେ ଶତ ଶତ ମହାନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଜୀବନରେ ବହୁ ଅଲୌକିକ ଦୃଶ୍ୟ ଘଟିଅଛି ଏବଂ ତାଙ୍କମାନଙ୍କ ଜୀବନୀରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ । ଏମିତି ଏକ ଦୃଶ୍ୟ କଟକ ସହରରେ ରାଧାରମଣଦେବଙ୍କ ଅଷ୍ଟପ୍ରହରୀ ବେଳେ ୬ କୃଷ୍ଣ ପାଳିତଙ୍କର ଦୁଆରେ ଘଟିଥିଲା ।

ଆମ ଘରର ଗୋଟିଏ ଘଟଣା ଏଠାରେ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେବ ନାହିଁ । ମୋର ବଡବାବା ଡାକ ଇଲାକାରେ ୨୨ ବର୍ଷ କାମ କରି ଶାରୀରିକ ଅଶକ୍ତତାବଶତଃ ପେନ୍‌ସନ୍ ନେଇ ଲାହୋରଠାରୁ ଘରକୁ ଆସିଥିଲେ । ସେ କଲିକତାରୁ ଲାହୋରକୁ ବଦଳି ହୋଇ-ଥିଲେ କାରଣ ସେଠାରେ ଦେଶୀ ସାହେବ ନିଜର ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ସଦ୍ୟଜାତ

କିମ୍ବା ମନ ଶ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥିଲା । ବଡବାବା ସେଠାକୁ ଯାଇ ଧର୍ଜ ନେବା ପୂର୍ବରୁ ଟଙ୍କା ଗଣୁଥିଲେ ରାତ୍ରି ୮ଟା ଯାଏ । ଦାଣ୍ଡରେ ଜଣେ ଚପରାସୀ ଠିଆ ରହି ଟଙ୍କା ଥଳି ବନ୍ଧାଇ ଦେଉଥିଲା । ହଠାତ୍ ସେ ଘର ପର ୩ଥର ଏକ ମେମ୍, ଏକ ସାହେବ ଏବଂ ଘୁଂ ଶିଶୁ ସମେତ ମେମ୍ ସାହେବଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ ; ସେମାନେ ବଡ-ବାବା ଟଙ୍କା ଗଣୁଥିବା ଝରକା ପାଖରେ ଆସି କେବଳ Babu Time Please ବୋଲି ୩ ଥର ପଚାରିଥିଲେ ଏବଂ ଶିଶୁଟାକୁ ନିଜର ପଟା ଉପରେ ଥୋଇଥିଲେ । ଚପରାସୀ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ବାବୁ ସାହେବ ଆସିଲେ ବୋଲି ଉତ୍ତରରେ ପାଠି ଦେଲା । ସେତେବେଳେ ବଡବାବା ମୁଣ୍ଡ ଉଠାଇ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିଥିଲେ ! ସେମାନେ ଉଭେଇ ଗଲେ । ବଡବାବା ସାହେବଙ୍କୁ କେବେ ଦେଖି ନ ଥିଲେ ମାତ୍ର ସେ ଯେଉଁ ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେଲେ ତାହା ସାହେବ ମେମଙ୍କର ଅବିକଳ ରୂପ । ସେହିଦିନୁ ବଡ଼ବାବା କେବଳ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ବହୁବାର Time Please କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଏବଂ ଡାକ୍ତରଙ୍କ ମତରେ ଏହା ହିଁ ତାଙ୍କର Invalid ପେନସନ୍ ନେବାର କାରଣ ହେଲା । ଘରକୁ ଫେରି ମଧ୍ୟ ବର୍ଷାଧିକକାଳ ଏପରି କରିଥିଲେ ଏବଂ ଶେଷକୁ ଏକ ଗୁଣିଆ ତାଙ୍କୁ ଭଲ କରିଥିଲା । ଭଲ ହୋଇ ସେ ପ୍ରାୟ ୩୨ ବର୍ଷ ଜୀବିତ ଥିଲେ । ଆଜି ଗୋଟିଏ ଘଟଣା ମୁଁ ନିଜେ ଜାଣେ ।

୰ ସୁଦାମବାବୁ ଏକସେଟ୍ ଚେନ୍‌ଲଗା ସୁନା ବୋତାମ ଡାକ୍ତର ଏକରାମ ରସୁଲଙ୍କୁ ଉପହାର ଦେଇଥିଲେ । ୧୦ ବର୍ଷ ପରେ ତାହା ଚୋରି ଯାଇଥିଲା । ସେତେବେଳକୁ ସୁଦାମବାବୁ କିମ୍ବା ତାଙ୍କର ପୁତ୍ର କିଶୋରବାବୁ କେହି ଜୀବିତ ନ ଥିଲେ । ଡାକ୍ତର ମଧ୍ୟ ଏକଥା କାହାକୁ କହି ନ ଥିଲେ ଅଥଚ ବ୍ରହ୍ମପୁରଠାରୁ ୰ନଲ-ମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକ କଟକ ଆସି ତାଙ୍କୁ ଆଜି ଏକସେଟ୍ ବୋତାମ

।

ଦେଇ କହିଥିଲେ ଡାକ୍ତର ତୁମ ବୋତାମ ସ୍ପେଶ ହୋଇଛି ବୋଲି କିଶୋର ମୋତେ ବିରମ୍ବର କହି ଆଜି ଏକସେଟ୍ ତୁମକୁ ଦେବାକୁ ମିନତି କରିବାରୁ ମୁଁ ଏହା ଦେଉଅଛି ।” ଯେଉଁମାନେ ଅମୃତବଜାର ପତ୍ରିକା ମାଲିକଙ୍କ ପରିବାର କଥା ଜାଣନ୍ତି ସେମାନେ ପରପାରେ ନାମକ ବହି ଖଣ୍ଡି ପଢିଥିବେ । ସେଥିରେ ସେ ବହୁ ନିଜ ପରିବାରର ବହୁ ପାରଲୌକିକ କଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରି ଅଛନ୍ତି । ବସ୍ତୁତ ଆଜିକାଲି ଏହି ତତ୍ତ୍ୱର କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ ଗବେଷଣା ହେଉଅଛି । ଅତଏବ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଏହି ଓଡ଼ିଆ ବହି ଖଣ୍ଡିକ ବହୁ ଜିଜ୍ଞାସୁ ଓ କୌତୂହଳୀ ପାଠକଙ୍କର ଜ୍ଞାନବୃଦ୍ଧି ତଥା ଚିତ୍ତ ବିନୋଦନ କରିବ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ପଦ୍ମଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ବାବୁ ଜୀବନର ସାୟାହ୍ନରେ ଏଭଳି ଖଣ୍ଡିଏ ବହି ପ୍ରକାଶ କରିବାରୁ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଭକ୍ତି ପ୍ରଣତିଃ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଜଣାଉଅଛି ଏବଂ ଆଶା କରୁଅଛି ଏହା ଜନପ୍ରିୟତା ଅର୍ଜନ କରିବ ।

ଲଲ୍ ନଗେନ୍ଦ୍ରକୁମାର ରାୟ

ଅନ୍ୟ ଜଗତର କଥା

ଶ୍ରୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଦାଶ

(୧)

ପ୍ରାୟ ଦିନ ଗୋଟାଏ, ଉଦୁଉଦିଆ ଖରାବେଳ । ନଗୁଟିଆ ବୈଶାଖୀ ଝଞ୍ଜା ବହି ଚାଲିଛି । ପଖାଳ ଦିଠା ଖାଇଦେଇ ଶୁକାଦାସ ଆସିଥିଲା ଚାଳକୁ ଢଳ କରି । ଖରା ବରଷାକୁ ଖାତର ନାହିଁ ତାର । ଅଳସ କଣ ଜାଣିନାହିଁ ସେ । ପରଘରେ ସେ ଚାକିରି କରିଛି ସତ କିନ୍ତୁ ପର ବୋଲି କେବେ ସେ ଭାବେ ନାହିଁ । ରକ୍ତର ସମ୍ପର୍କ ଅଛି, ମାଲିକ ତାର ଭାଇ । ବେଳେବେଳେ ଶୋଷ ବା ଭୋକ କଲେ ପାନ ଖଣ୍ଡେ ଖାଇ ସେ ତାର ଭୋକ ମାରିଦିଏ । ବଡ଼ କିଆରୀ ଖଣ୍ଡିକ ଆଜ ପୂରା ୩ ଓର ଚାଷ କରିଦେବ ବୋଲି ସେ ସକାଳୁ ଅଣ୍ଟା ବାନ୍ଧି ଆସିଛି । ଆଉ ଅଳ୍ପଏ ଦଣ୍ଡେ ହୋଇଗଲେ ହଳକାମ ସରିବ-ମାତ୍ର ଖରାର ତାତ ଖୁବ୍ ଅସହ୍ୟ-ଏଣେ ପେଟ ଭୁହାଇ ଭୁହାଇ ଡାକ ଦେଲାଣି । କିଏ କୁଆଡ଼େ ଗଲେଣି । ଦିଗନ୍ତ

ବିସ୍ମୃତି ଗର୍ଭେ ପଶୁଛି ଯାଇ ଦିନ ଦିନକର କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ
ଆଲୋକ ଅନ୍ଧାର ସବୁ ଯାଉଛି ଠେଲି ପେଲି ।

ଶୁକା ଏକାକୀ ହଳ କରୁଛି, ବଳଦର ତାକୁ ଶୁଖି ଗଲଣି । ଲଙ୍ଗଡ଼
ମୋଡ଼ ପାଞ୍ଚଣର ପ୍ରହାର ପରେ ପ୍ରହାର ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ଆଉ ଘୁଞ୍ଚୁ
ନାହାନ୍ତି । ଯାହାହେଉ କୌଣସି ମତେ କାମଟକ ସାରିଦେଇ
ହଳ ବାହୁଡ଼େଇ ଚାଲିଲା ଶୁକା । ଘରମୁହାଁ ହେଉଥିବାରୁ ଗୋରୁଙ୍କର
ପାଦ, ୨ ଗୁଣରେ ପଡ଼ୁଛି । ବେଳେ ବେଳେ ଲଙ୍ଗଳ ଜୁଆଳି
ସହିତ ଦଉଡ଼ି ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆଉ ଘୁରୁ ନାହାନ୍ତି । ଶୁକାହାସ
ଅନ୍ତ ପୋଷା ଓ ମାନବାର କଥା ଓ ବନା କ୍ଷେପର ନୁହନ୍ତି । ଯାହା-
ହେଉ କେଇଟା ମିନଟ୍‌ରେ ଆସି ଦାଣ୍ଡ ଦୁଆରେ ହାଜର । ବଳଦ
ଫିଟାଇ ଦେଇ ଶୁକା ଦାଦ (ଲେଖକର ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ) ଘରେ ନେଇ
ଲଙ୍ଗଳ ଓ ଜୁଆଳି ରଖିଦେଇ ଏତେ ପାଟିକରି ମାଗି ଉଠିଲା
ମଟିଆଣି ଭଉଜଇ, ଟିକଏ ତେଲ ଦିଅ, ଗାଧୋଇ ଯିବା । ଶୁକାର
ଡାକ ସବୁବେଳେ ରୁକ୍ଷ ମାତ୍ର ତା ଭିତରେ ନଥାଏ ଟିକଏ ମାତ୍ର
ଆବିଳତା ବା ଆଜିକାଲିକାର ଭଣ୍ଡାମୀ । ପୂର୍ବ ସରଳତାର ପ୍ରତୀକ
ସେ-ପେଟ ଓ ମୁହଁ ଏକା, ମାଲପା ଚୋପାଟାଏ ମୁଣ୍ଡରେ ମାରିଦେଇ
ଶୁକାଦାଢ ଗଲା ନଈକି ଗାଧୋଇ । ଗାଧୁଆ ସରିଲା ଦୁଇ ମିନଟ୍‌ରେ,
ଦାଣ୍ଡ ପିଣ୍ଡାରେ ଲୁଗାଟାକୁ ଶୁଖାଇ ଦେଇ ଗଲା ଘର ଭିତରକୁ
ଖୁବ୍ ବ୍ୟସ୍ତରେ । ଏବେ ପିଲା ବଅସ—ବେଳ-ଆସି ଦୁଇ
ପହର ହେଲଣି, ତୋରାଣି ଟୋପାଏ ହେଲେ ପିଇନାହିଁ । ପିଲା-
ଛୁଆଟ କେହି ନାହାନ୍ତି, ଶୁକାଦାଢ ଃସ୍ଥ ହୋଇଛି ତାର ଭଉଜ
ବୋଉକୁ, ସେଭି ତାଠୁ ବୟସରେ ୨/୩ ବର୍ଷ ବଡ଼-ଦେଖିବାକୁ
ଟିପଣ୍ଡ କାଳୀ, ଗଠନ ମଧ୍ୟ ଅସୁନ୍ଦର, ସେ ଯାହାହେଉ ପଛକେ

ମୁଁ ତ ବୁଝିପାରେ ନାହିଁ, କାହିଁ ଅଛି ମୁହିଁ, କାହିଁ ଯାଏଁ
ପଥତ ପଡ଼ିଛି, ଯାଉଛି ଯେଉଁଆଡ଼େ ଇଚ୍ଛା, କାହିଁ ଧାଏଁ ।

ଘରବୋହୂ ଘରେ ରହିଲା । ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚରେ ବିବାହ କାମଟା'ଛ
ଛାମିଲ ହୋଇଗଲା । ଭୋକ ପେଟରେ ଶୁକାଦାଦ ଦୁଆର ମଝିକୁ
ଆସି ଦେଖେ ପଦ୍ମାବୋଉ ଖୁଡ଼ି ବାଳମୁକୁଳା କରି ଘରଆଡ଼କୁ
ମୁହଁକରି କଣ ଏଣୁ ତେଣୁ ଗୁଡ଼ାଏ ଗପୁଚି, ବାରଗୁଣ୍ଡଳିଆ କରି
ଗପୁଛି । ଶୁକାଦାଦ ପଚାରିଲା, କଲେ ସେଠି କଣ ରଣଚଣ୍ଡୀ ସାଜ
ବସିଛୁ । ଖାଇବାକୁ ଦେବୁ ନାହିଁକି ? ମଝିଆଣୀ ଘଉଜଉ କହୁଥିଲେ
କଣ ମାଛ ତରକାରି ଦେଇଛନ୍ତି । ଆଣିଲୁ ବଟେ ମୁଁ ଖାଏ । ଶୁଣି
ନ ଶୁଣିଲାପରି ପଦ୍ମାଖୁଡ଼ୀ ବସିଛି । କଣ ଗୁଡ଼ାଏ ଗପୁଛି, ଶୁକାଦାଦ
ରାଗି ପଚାରିଲା । କଲେ ତୋ କାନକୁ ଶୁଭୁନାହିଁକି ? ନା ବଟା
ଦୁମ୍ ଦାମ୍ ଗୁହ୍ଣ କୁ । ଶୁକାଦାଦ ଭୁଣ୍ଡରୁ କଥା ନ ସରୁଣୁ ଆଖିଦଟାକୁ
ମୁରକି ଦେଇ ଦାନ୍ତକୁ କଡ଼ମଡ଼ କରି ପଦ୍ମାଖୁଡ଼ୀ ଆସି ତା ପାଖରେ
ହାଜର । ମାରେ କି ନମାରେ । କରେ ଖଣ୍ଡିଆ, ତୋ ରଚ ଭାରି
ବହପ ବଢ଼ିଗଲାଣି, ମୋର ଖାଇ ପୁଣି ମୋ ଉପରେ ବଡ଼େଇ
କରୁଛୁ । ଟୋକା ବି ରୁଖଣ୍ଡର ହବୁନାହିଁ, କରେ କଣ ଚହ୍ନି ନାହୁ
ମୋତେ ? ଏ କଥା ଶୁଣି ବିଚରା ଶୁକାଦାଦର ଭୋକ ଶୋଷ
କୁଆଡ଼େ ଉଭାଇଗଲା, ଅଧାକାନ୍ଦି ଆରପଟେ ଗଣିଆ ବୋଉ ଖୁଡ଼ୀ
ବସିଥିଲା, ସେ ବାପର ଖୁଡ଼ୀ, ପୁଅର ଖୁଡ଼ୀ, ସମସ୍ତଙ୍କର ଖୁଡ଼ୀ ସେ ।
ଅବଶ୍ୟ ଏତେ ବେଶୀ ବୟସ ତାର ନୁହେଁ, ମାତ୍ର ସେ ବାହା-
ହୋଇଥିଲା ବୁଢ଼ା ବରକୁ । ମଣିଦାସଙ୍କୁ ପ୍ରାୟ ୫୦ ବର୍ଷ ବୟସରୁ
ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ହେବ । ସେତିକବେଳେ ସେ ଧରିଥିଲା ଗଣିଆ ବୋଉ ଖୁଡ଼ୀର
ହାତ, କାଳର କବଳରେ ସ୍ୱାମୀ ତାର ଆଉ ସଂସାରରେ ନାହିଁ,

ଜନ୍ମୁଛି ମୁଣ୍ଡରେ ବାଳ, ଆଙ୍ଗୁଠିରେ ନଖ, ଦେଖ ଦେଖ ଦେଖ
କାଟୁଛି ମୁହିଁ କେତେଥର, ପୁଣି ଉଠେ ଥରକୁ ଥର ବଡ଼ିବ ଏ ଦେଖ

ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ପୁଅ କଲିକତାରେ । ରୋଜଗାର ପତ୍ର ସେମିତି ନାହିଁ, କେତେବେଳେ କେମିତି ହାବୁଡ଼ା, ଝଟକା ବଦଳିଆ କାମରୁ ସର୍ଦ୍ଦାରଙ୍କୁ ରୋଜରୁ ଦୈନିକ କଟ୍ଟି ଦେଇ ଯାହା ବା ଦି ପଇସା ରୋଜଗାର କରେ ସେ ସବୁ ଚାଲିଯାଏ ଖୋରାକରେ । ପାଖରେ ଅଛି ଓଲେଇ ଝିଅ । ତା ବେକରେ ବନ୍ଧା, ହାଡ଼ ଦୁଇଖଣ୍ଡି ମାତ୍ର ତାର, ସେଇଥିରେ ତାର ଧାନକୁଟା ଚଳିଯାଏ । ଗଣ୍ଡିଏ ପଖାଳ ଓ ଖଦପକା ଅନାବନା ଶାଗ ଟିକିଏ ଖାଇ ଗଣିଆବୋଉ ବାହାରୁଥିଲା ଟିକିଏ ପୁରୁଣା ସାଇକି । ମହିଆଣୀ ଠାରୁ ପାନ ଖଣ୍ଡେ ଖାଇବ ମାଗିକରି, ତାରି ବୟସର ମହିଆଣୀ ସଙ୍ଗରେ କଣ ୨ପଦ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେବ । ଶୁଣିଲା ଏପାଖରୁ ପଦ୍ମାର ଗର୍ଜନ, ଶୁକାଦାଦ କହିଲା ଆଲୋ ଖୁଡ଼ୀ ଟିକିଏ ଆଇଲୁ ଏଆଡ଼େ, ଏ ଅଲକ୍ଷଣୀଟା କାହିଁକି ଆଜି ଏଡ଼େ ଉଚ୍ଛୁରୁଛି, ଆଉ ପାଖରେ ବୁଲିଆସି ଗଣିଆ ବୋଉ ଦେଖେ ପଦ୍ମା ରାଗରେ ଜର ଜର, ଏକେ ନିପଣ୍ଡକାଳୀ ସେଥିରେ ବାଳମୁକୁଳା ଓ ଦାନ୍ତ କଡ଼ମଡ଼ ଦେଖି ଗଣିଆ ବୋଉ ପୁରା ଚୁନଆ ହୋଇଗଲା । ପଚାରିଲା, କଲୋ ପଦ୍ମା, ପୁଅ ଆସି ସେତେବେଳରୁ ଛୁଙ୍କା ହେଲଣି ତାକୁ ଖାଇବାକୁ ନ ଦେଇ ଏମିତି ଗୋଟାଏ କଣ ହଉଚୁ ବା ? ଏତେ ନାଁ ପକାଇବାକୁ ମନ ହେଉଛି । ବୁଢ଼ୀ ଏତିକି କହି ଯାଏ କୁଆଡ଼େ ? ପଦ୍ମା ଖୁଡ଼ୀ ଝଟ୍କିନା ତା କାନଟାକୁ ଧରି-ପକାଇ କହିଲା ହଇଓ ଗଣିଆ ବୋଉ ଖୁଡ଼ୀ ଏ କର୍ପୂର ଗଲେ ସୁଦ୍ଧା କଳା ପଡ଼ୁଛି । ଏ ଖଣ୍ଡିଆ ମୋତେ ଚହ୍ନି ନାହିଁ । ମତେ କହୁଚ ହଇଲେ ସେମିତି କାହିଁକି ହେଉଛୁ ? ଏ ଭୂମ୍ବି ତୋଫାନ

କାହାର ଇଙ୍ଗିତେ ଫୁଟୁଛି ଫୁଲ, ଧାଉଁଛି ଭ୍ରମର କି ଆଶା ନେଇ
ପ୍ରକୃତିର ସନ୍ଧାନ କରିବ କିଏ, ଚାଲୁଛି ସେ ରହିଥିବ ଯେତେଦିନ ମହୀ

ଦେଖି ଗଣିଆ ବୋଉ ଖୁଡ଼ୀବି ଅବାକ୍ । ଶୁକାଦାକୁ କହିଲ ଗଲୁ
ଶୁକା ଟିକଏ ମହିଆଣୀ ଭଉଜେଉକୁ ଡାକ ଆଣିବୁ । ଇଟେଲ ମା'
ଏଇଟା କାହିଁକି ଏମିତି ହେଉଛି, କଣ କରିବ ବଚ୍ଛଗ ହୁକା ।
ତା ମୁହଁଟି ସେତେବେଳକୁ ଶୁଖିଗଲାଣି । ପେଟ ଖେକ ପେଟରେ
ମଲାଣି ଏ ଯାଇ ପଦ୍ମଶ୍ମଳ ପୁରୁଣା ସାଇରେ ଓ ମହିଆଣୀ
ଭଉଜେଉଙ୍କ ପାଖରେ । ଶୁକାକୁ ଦେଖି ମହିଆଣି କହି ବହିଲେ
କରେ ଶୁକା ତୁ କଣ ଖାଇ ନାହୁଁକି ଏତେବେଳେଯାକେ-କାନ୍ଦ
କାନ୍ଦ ହୋଇ ଶୁକା କହିଲା ଭଉଜ ବୋଉ-ମୋ ଖାଇବା କଥା
ତେଣିକ ଥାଉ ତମେ ଟିକଏ ଆମ ଘରକୁ ଆସ । ଶୁକାର
ବ୍ୟଗ୍ରତା ଓ ବ୍ୟସ୍ତ ଦେଖି ବୁଢ଼ୀ ଭଉଜେଉ ପଛେ ପଛେ ଗଲେ
ଘରଟି ବଡ଼ ଗ୍ଳେନ୍ଦ କୋଠ ମର୍ଦ୍ଦ ମାଇପେ ରୁଣ୍ଡ ହୋଇଛନ୍ତି ।
ମହିଆଣୀ ଆସିବାରୁ ସମସ୍ତେ ବାଟ ଛାଡ଼ିଦେଲେ । ଶୋଇବା ଘର
ଓ ରନ୍ଧାଘର ମଝିରେ ଗୋଟିଏ ଗୋହିରି, ହାତେ କି ମୁଠିଏ
ପିଣ୍ଡା ସେଇଥିରେ ବସିଛି ପଦ୍ମା, କେତେବେଳେକେ ଆଖି କଟମଟ
କରି ଚାହୁଁଛି । ବେଳେ ବେଳେ ବା କଣ ଗୁଡ଼ାଏ ଆଉ ସ୍ୟାଉ
ଗପୁଛି ବସି । କହୁଛି ହଜ ମଟେ ଏମିତି କଲ ଇତ୍ୟାଦ ଇତ୍ୟାଦ
ମହିଆଣୀଙ୍କୁ ଦେଖିଲାମାତ୍ରେ ସତେ ଯେପରି ପଦ୍ମାର ଢଙ୍ଗ ରଙ୍ଗ
ବଦଳିଗଲା । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଓଢ଼ଣାଟିକୁ ଟାଣିଦେଇ ଟିକଏ
ଆଡ଼ଇ ହୋଇ ବସିଲା, ମହିଆଣୀ ବୋଉ ପଚାରିଲେ ହଇଲୋ
ପଦ୍ମା କଣ ଏ ସୁଆଙ୍ଗ ଲଗାଇଛୁ । ତତେ ଟିକଏ ଲାଜ ସରମ
ନାହିଁ, ଟିକଏ ମୁହଁ ତଳକୁ ପୋଛ ପଦ୍ମା କହିଲା ଅପା, ଆପଣ

କେତେ ବନ୍ଧ ବାନ୍ଧିଲ, କେତେ ବନ୍ଧୁ ଗଢ଼ିଲ ଭୁଲ୍ କେତେ ଶତ ତା ପୁଣି
ଏହିକ ମାନବ ? ଦାନବ ପଥରୁ ଉଦ୍ଧର ଆପଣାକୁ ଆପେ ଚାହିଁ

ବ ମୋତେ ଚିହ୍ନି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି, ହଉ ସେ ମୋର ଭାଗ୍ୟ । ଆଗରୁ ମହିଆଣି ଶୁଣିଲେଣି ଯେ ତାଙ୍କର ସାନ ମୃତ ଯାଆ ପଦ୍ମାକୁ ଲାଗିଛି, ମାତ୍ର ସନ୍ଦେହ ହେଲା ମନରେ । ସତେ ଯେପରି ପଦ୍ମା ଫୁଲେଇ ହୋଇ ବା ଟୋଟାଏ ତାମସା ଲଗାଇବାପାଇଁ ଏପରି କରୁଛି ବା ତାର ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣରୁ ମାନସିକ ବିକୃତ ହୋଇ ଯାଇଛି । ମହିଆଣୀ ବଡ ପାରିବାର ଓ ଜାଣିବାର ଲୋକ । ଗାଁଟିଯାକ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାନ୍ତି ଓ ଭକ୍ତି କରନ୍ତି ମଧ୍ୟ । କୋଉ କିଆରିରେ କେଉଁ ଧାନ କେତେ ବର୍ଷ ତଳେ ବୁଣା ହୋଇଥିଲା ମହିଆଣୀ ଜାଣନ୍ତି । ଘରେ ବସି କେଉଁ ଚକରେ ଜମି କେଉଁଠି ସେକଥା ମହିଆଣୀ ଜାଣନ୍ତି । ଖୁବ୍ ପୁରୁଣା ମୂଳିଆ ମଧ୍ୟ ବନ୍ଧନ ଚିହ୍ନିବାରେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ହାର ମାନନ୍ତି । ବୟସର ଆଧିକ୍ୟ ହେଲେବି ମନର ଟାଣ ଭାଙ୍ଗି ନାହିଁ, ଦରକାର ପଡ଼ିଲେ ୫୦ ବର୍ଷରେବି ଶହେ ପରଖ ଲୋକଙ୍କୁ ରାନ୍ଧି ବାଢ଼ି ଖାଇବାକୁ ଦେଇଦେବେ । ଯେ ଥରେ ମହିଆଣୀଙ୍କ ହାତରୁ ଖାଇଛି ସେ କେବେ ଭୁଲିବ ନାହିଁ । ସୁତରାଂ ତାଙ୍କ କଥାକୁ ଲୋକେ ଟକାଇ ରହିଥାନ୍ତି । ଟିକଏ ଥମିଯାଇ ମହିଆଣୀ ପଚାରିଲେ ତୁ କିଏ ? ପଦ୍ମା କହିଲା ଅପା ମୁଁ ପରା ନଟିଆ ବୋଉ ଆପଣଙ୍କ ସାନଯାଆ । ପଚରା ହେଲା ତୋର ଆଉ କିଏ ଅଛି । ଖୁବ୍ ଧୀର ଅଥଚ ଦୁଃଖଭରା ହୃଦୟରେ ପଦ୍ମା କହିଲା କିଏ ଆଉ ଅଛି ? ନଟିଆ ଅଣିଆଙ୍କୁ ନେଇ ମୁଁ ଏଇ ମାଳଜଁଚହୁଡ଼ାରେ ଏ ପାଖ ସେ ପାଖ ହେଉଛି, ପଙ୍କଜ କୁଆଡେ ଗଲେ । ସେତ ଆଉ ନାହାନ୍ତି । ଆପଣ କଣ

ସେଦିନ କଥା, ଆଜିକି ଅଛି ମନେ, ସେହି ଆଦ୍ୟ ଦିବସ,
ଜୀବନେ ମମ ତବ ସନ୍ନିତେ ହୋଇଥିଲା ଯେଉଁ ବିରହ ରସ

ଜାଣନ୍ତୁ ନାହିଁ ? ସେ କାହିଁକି ଆମ ପାଖରେ ରହିବେ । ସେ ପୁଣ୍ୟାତ୍ମା, ମୁଁ ସିନା ଏଠି ଜଳପୋଡ଼ ହୋଇ ମରୁଛି, ତୋର ଆଉ କିଏ ଅଛନ୍ତି ? ମୋ ଝିଅ ଜୁଆଇଁ ପରା ଏଠି ଅଛନ୍ତି, 'ଆଉ ଯାହାକୁ ଫୁଲମାଳ କରି ଟେକି ଦେଇଥିଲି ସେ ପରା କଣ୍ଟକରେ ଅଛି, ଛଟପଟ କରୁଛି, ସମ୍ପତ୍ତି ନ ପାଇଲେ ନାହିଁ ପଛେ ବଅଁ ତାର ମଙ୍ଗଳ କରନ୍ତୁ ।

ଏ କଥା ଶୁଣି ମହିଆଣୀଙ୍କର ସନ୍ଦେହର ଅବକାଶ ରହିଲା ନାହିଁ । ନଟିଆ ବୋଉର ପ୍ରେତାତ୍ମା ନଷ୍ଟପୁ ପଦ୍ମାକୁ ଧାରିଛି । ଝିଅଟିଏ ଜନ୍ମ କରିବାର ୨।୩ ଦିନ ପରେ ନଟିଆ ବୋଉ ମରିଗଲା ଅସହ୍ୟ ଯନ୍ତ୍ରଣା ସହି, ସେକାଳର ସବୁଠାରୁ ସୁନ୍ଦରିଆ ବୋହୁ ଥିଲା ସେ, ଓଠ ଦଓଟି ନାଲି ଟୁକୁ ଟୁକୁ । କଳା ମଚ ମଚ ବାଳ ଆଣ୍ଠୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପଡ଼ଥାଏ । ମୁହଁଟି ଗୋଲ । ନଟିଆ ବୋଉ ସବୁବେଳେ ହସ ହସ, ବଡ଼ ସରଳ ପ୍ରକୃତିର ସେ ଥିଲା । ମାତ୍ର ବାରମ୍ବାର ପୁତ୍ର କନ୍ୟାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁରେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ି ଥିଲା ସେ । ଗୋଟିକ ପରେ ଗୋଟିଏ ଏହିପରି ୨।୪ଟି ପିଲା ତା ଆଗରୁ ଚାଲି ଯାଇଥିଲେ । ସେଇ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟରେ ତାର ସରଳ ସୌମ୍ୟ ପ୍ରକୃତିର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଥିଲା । ଆଶା କରିଥିଲା ସେ, ସେ ହୋଇଛି ଗର୍ଭ କଅଣ । ପିଲାଟିଏ ହେବ ପରା ? ତାର କଅଁଳିଆ ମୁହଁଟିକୁ ଦେଖି ସେ ତାର ସମସ୍ତ ଦୁଃଖ ଓ ଶୋକ ଭୁଲିଯିବ । ମାତ୍ର ବିଧିର ବିଧାନ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର । ଜନ୍ମର କେତେ ଘଣ୍ଟାପରେ ଛୁଆଟି ମରିଗଲା । ଛୁଆ ପରେ ପରେ ନଟିଆ ବୋଉର ସନ୍ନିପାତ ଓ

କାହାର ଆଶା କାହାର ଦରଶନ ପରଶନ ଅଛି ତାହାର
ଆହା ଜୀବନର ଅମୃତ ସେହି ଦୁଇହସ୍ତେ ଟେକି ଅମୃତ ତର ବତର

ଅଳ୍ପ କେତେ ସମୟ ଭିତରେ ମୃତ୍ୟୁ । ଏ ସବୁ କଥାରେ ମହିଆଣୀଙ୍କ ଆଖିଆଗରେ ଚଳଚ୍ଚିତ୍ର ପରି ଝଲସି ଯାଉଛି । ମନରେ ଟିକିଏ ଦୁଃଖ ହେଲା ତାଙ୍କର । କହିଲେ ଯାହାତ ହେଲା ହେଲା । ତୁ କାହିଁକି ପଦ୍ମା ପାଖକୁ ଆସିଲୁ । ହଠାତ୍ ତଥାକଥିତ ନଟିଆ ବୋଉ ଉତ୍ତର ଦେଲା ନାଇମ ଅପା ମୁଁ ଏ ଆମ୍ବଗଛ ଉପରେ ବସିଥିଲି । ଦେଖିଲି ଏ ପଦ୍ମା ଆମ ଘରକୁ ଯାଉଛି । ତାର ସାଙ୍ଗରେ ଚାଲି ଆସିଲି ଟିକିଏ ଦେଖିବାକୁ । ମୁଁ ଚାଲିଯିବି ଏଇକ୍ଷଣି । ମହିଆଁ ସାନ୍ତଙ୍କୁ କହିବ ନାହିଁ । ଏଥିଭିତରେ ଗାଁର ଗୁଣିଆ ବଶ୍ୟାଳେ ଆସି ପହଁଚ ଗଲେଣି । ହାଣି ଚରୁଗୁଣି ତାଙ୍କ ଆସିବା ଜାଣିଲେ ଦୁର ପଳା ଅବସ୍ଥାରେ ରହନ୍ତି, ବଶ୍ୟାଳେବ ଆଗରୁ ଆଉ ୨।୩ ଥର ନଟିଆ ବୋଉକୁ ଛଡ଼ାଇଛନ୍ତି । ବେଶୀ ବେଳ ହେଲା ନାହିଁ, କଣ ମନ୍ତ୍ର ପଢ଼ି ଗୋଟାଏ ଚୋଲି ଗରାରେ ପାଣି ଗରାଏ ଆଣିବାକୁ କହିଲେ ଓ ତାକୁ ଫୁଙ୍କି ଦେଇ ପଦ୍ମାକୁ ନେବାକୁ କହିଲେ । ଏତେ ଲୋକଙ୍କ ଆଗରେ ପଦ୍ମା ଖଟରୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆସି ସେ ଗରାଟିକୁ କାମୁଡ଼ି ଧରି ବାଡିଆଡ଼ ଆମ୍ବଗଛ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିଯାଇ ଦୁଲକର କଚଡାଏ ପଡିଲା । ଦାନ୍ତ ପାଟି ଜାବ ପଡ଼ିଗଲା, ଅଧ-ଘଣ୍ଟାଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଚେତ, ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ତାର ସଞ୍ଜ୍ଞା ଫେରି ଆସିଲା । ପଦ୍ମା ବଡ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି, ସତେ ଯେମିତି ତାକୁ ମାସେ ପକ୍ଷେ ହେଲା ଜର ହୋଇଥିଲା, କିଏ କୁଆଡ଼େ ଚାଲି ଗଲେଣି, ମଫସଲ ଟାଁ ପରିଚର୍ଚ୍ଚା କରିବା ଗାଁ ଗହଳୀର ଗୋଟିଏ ମାମୁଲି ଢଙ୍ଗ । ମାତ୍ର ଗଣିଆ ବୋଉ ଖୁଡ଼ୀଟି ଏକାକୀ ଦରଭଙ୍ଗା

ନୂଆ ବରଷେ ଆସି ବସିଲା, କରିଲି ଘର, ଜୁହାର ଜୁହାର
ସକଳ ମାନବେ ଅନ୍ତର ଖୋଲି ସକଳ ସାଥେ ହବ ବ୍ୟବହାର

ବାଡ଼ିପ ଝରକାଟିକୁ ଆଉଜି ବସିଛି ପଦ୍ମାକୁ ଜଗି । କେତେବେଳ ପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ପଦ୍ମାକୁ ଉଠାଇ ଘରକୁ ଆଣିଲା ସତେ ଯେପରି ପଦ୍ମା ଫେରି ଆସିଛି ସେ ପୁରରୁ ।

(୨)

ଶ୍ରୀ ମୃତ୍ୟୁଞ୍ଜୟ ପଣ୍ଡା

ସେଦିନ ଦିନ ମଙ୍ଗଳବାର । ମୁଁ ସ୍କୁଲରୁ ଘରକୁ ଫେରିଲି ବେଳକୁ ପ୍ରାୟ ସାଢେ ପାଞ୍ଚଘଣ୍ଟା ଆସ୍ଥା ପନ୍ଦର ସାନ୍ଧ୍ୟରେ ମୋର ବସା, ଦାଣ୍ଡିଟି ବଡ ଚୋକଡ଼ା । ଆମ୍ଭ ଘରକୁ ୧୦ ଘର ଛଡା କଇବଲ ମ ଝିପ୍ରର ଘର । ଉକ୍ତ ଝିଅର ନାମ ରାଧାସ । ବୟସ ପ୍ରାୟ ୨୫ ହେବ , ଦେଖିବାକୁ ସବଳ ଓ ହୃଷ୍ଟପୁଷ୍ଟ । ବର୍ଣ୍ଣ ଈଷତ୍ ଗୋରା , ତାର ଦୁଇଟି ଛୋଟ ପୁଅ । ତାର ପତି ସୁଦୂର ବିଶାଖ-ପାଟଣା ବୋଇତ କମ୍ପାନରେ କାମକରେ ।

ହଠାତ୍ ସାନ୍ଧ୍ୟରେ ଚହଳ ପଡ଼ିଲା ଯେ ରାଧାସ ଅଚେତ ଓ ତାକୁ ଭୂତ ଆସିଛି ଏବଂ ତାର ପିଲା ଦୁଇ ମା ପାଖରେ ବସି ମାଆ - ମା - ବୋଲି ରଡ଼ି କରୁଛନ୍ତି । କିଏ କହୁଛି ମରିଗଲା , କିଏ କହୁଛି ନାହିଁ । ଏହି କଥା ଶୁଣି ମୁଁ ଘରୁ ଦାଣ୍ଡକୁ ଆସିଲି । ରାଧାସର ମାକୁ ଦେଖି ସମସ୍ତ ବିଷୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ କଲି । ତା ଠାରୁ

ସେ ଯେ ପରାଣ ଠାଣେ, ତା ବିନେ ମନହୁଏ କେମିତେ ରହିବ କାହାରେ
ମୋ ପରାଣ ଛୁଏଁ ସେ, ମାୟା ବସାଇ ଦିଏ ପ୍ରାଣେ ଧାଏଁ ମନ ସେହି-
ଠାରେ

ବୁଝିଲି ଯେ ତାହା କିଛି ନୂଆ କଥା ନୁହେଁ । ଏପରି କେତେଥର ତାକୁ ଭୂତ ଆସିଲାଣି । ତାହା ଭୂତ ନୁହେଁ, ମାତ୍ର ଏକ ଚୋର ଓ ବେଶ୍ୟା । କୌଣସି ଗୁଣିଆ ତା ଝିଅକୁ ଏପରି ୪ କି ୫ ବର୍ଷ ହେଲା ହରବର କରୁଛି । ମୁଁ କୌତୂହଳ ବଶତଃ ନିଜେ ଯାଇ ସବୁ ଦେଖିଲି, ଯେହେତୁ ଭୂତ, ପ୍ରେତରେ ମୋର ଆଦୌ ବିଶ୍ୱାସ ନଥାଏ କହିଲେ ଚଳେ ! ଏସବୁ ସମସ୍ତ ମୂର୍ଚ୍ଛା ଓ ଉନ୍ମାଦନା ସ୍ତ୍ରୀ ମାନଙ୍କ ଦେହର ଗୋଟିଏ ବିକାର ବୋଲି ମୋର ଧାରଣା ଥାଏ । ମୁଁ ଓ ମୋର ସଙ୍ଗୀମାନଙ୍କ ସହିତ ଯାଇ ଦେଖିଲି ବେଳକୁ ସେହିସବୁ ମନ୍ତ୍ର ତନ୍ତ୍ର ଗୁହାରିଲାଣି, ହଠାତ୍ ସେ ଉଠିପଡ଼ି କହିଲା" ଏ ଦେଖ ଆସୁଛି, ଦେଖ ! ଦେଖ ! ବାହାରି ଯାଉଛି । ଝାମ୍ପ ସେ ମୁଣ୍ଡଟା ଘଡ଼ି ଉପରକୁ ଉଠୁଛି ! ମୋର ପିଲାମାନେ କାହାନ୍ତି ?" ତାପରେ ତାର ମା ଇତ୍ୟାଦି ତାର ମୁଖ ଧୌତ କରି ଦେଲେ । ସେତେବେଳକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଅସ୍ତମିତ ପ୍ରାୟ । ସେ ସାହି ଝିଅମାନଙ୍କ ସହିତ ପାଣି ଆଣି-ବାକୁ ନଦୀକୁ ଗଲା । ଘରକୁ ଫେରି ଦେଖିଲା ନାକରେ ଦଣ୍ଡି ନାହିଁ କି ଗୋଡ଼ରେ ବଳା ନାହିଁ । ଏ କଥା ସେ ଚିତ୍କାର କରି ତାର ମା ଓ ସାହି ଝିଅଙ୍କୁ କହିଲା । ତେଣୁ ସେମାନେ ନଦୀ ଓ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଖୋଜି ବୁଲିଲେ କିନ୍ତୁ ତାହା ମିଳିଲା ନାହିଁ । ପରେ ଜାଣି ପାରିଲେ ଅନ୍ୟ ଥର ମାନଙ୍କ ପରି ଏହା ସେହିଭଳି ଚୋର ନେଇ ଯାଇଥିବ । ଗାଳି କଳି କରିବାକୁ ଝିଅକୁ ମନା କରିଦେଲା କାରଣ 'ଚୋର'କୁ ଯଦି ଗାଳି କଳି କରାହୁଏ ତେବେ ସେ ନେଇଥିବା ଜିନିଷ ଶୀଘ୍ର ଫେରିଏ ନାହିଁ । କଥିଲ କଥାରେ ଗୁହାରି ମିନତି କଲେ ତାହା ସେ

ଆସ ଗୋ ଅବତରି ପ୍ରାଣ ସଖା କିଏ ଅଛ ମୋହରି
ଆଜ ଦୁଇ ଦିନ ଦୁନିଆ ଦେଖି ନିଏ ପ୍ରିୟ ତୁମ ସାଥେ ଭଲ କରି

ଫେରାଇ ଦିଏ ବୋଲି ତାର ମା କହିଲା । ଏକଥା ଶୁଣିକ ଦେଖି ମୁଁ ପ୍ରକୃତରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱିତ ହେଲି । ଗାଈବାଳ ନାକରୁ ଦଣ୍ଡିଟି ଖସି ପଡ଼ିଯିବା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ, ମାତ୍ର ଦୁଇ ଗୋଡ଼ ଯାକର ବଲା ଖସି ପଡ଼ିଯିବା ବଡ଼ ଚମତ୍କାର ! ଏପରି କଥାବାର୍ତ୍ତା ଚାଲିଥିଲା ବେଳେ ରାହାସ ଧାଇଁ ଆସି କହିଲା ଯେ "ସେ ରନ୍ଧାଘରକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ଭାତ ରନ୍ଧା ହୋଇଯାଇ ଥିଆ ଯାଇଛି ଏବଂ ଡାଲିପାଣି ଫୁଟୁଛି । ରନ୍ଧା ଘରଟି ଯାକ ଗୁଡ଼ାଳ ବର୍ଷା ହୋଇ ପଡ଼ୁଛି । ଏହା ଶୁଣି ଆମ୍ଭେ ସମସ୍ତେ ଯାଇ ଦେଖିଲୁ ଯେ କଥା ସବୁ ସତ । ରାହାସ ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ ତାର ପିଲା ଦୁଇଟିଙ୍କୁ ଧରି କାନ୍ଧ କାନ୍ଧ ଘରେ ତାଲା ଦେଇ ତାର ମା ଘରକୁ ଚାଲି ଆସିଲା । ତାର ପତି ନିକଟକୁ ମୋ ଦ୍ୱାରା "ହଠାତ୍ ଆସିବାକୁ" ଟେଲିଗ୍ରାମ ବାର୍ତ୍ତା ଦେଲି । ତା ପରଦିନ ଦିନ ବାର ଘଣ୍ଟା ସମୟରେ ତାର ପତି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ସେତେବେଳକୁ ରାହାସ ଆସି ଆମ ଘରର ଠିକ୍ ସମ୍ମୁଖରେ ଥିବା ଘରଟିରେ ରହିଥାଏ । ସେହିଦିନ ତାର ଶଶୁରର ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଦିବସ । ସେ ପ୍ରାତଃକାଳୁ ଉଠି ତା ନିଜ ଘରକୁ ଯାଇ ସବୁ ନିର୍ମଳ କଲା । ରନ୍ଧାଘରର ହାଣ୍ଡି ଇତ୍ୟାଦି ବାହାର କରି ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲା । ଘର ଧୂଆ ଧୂଇ କଲାପରେ ପିତଳ ବାସନରେ ରନ୍ଧା ଆରମ୍ଭ କଲା ସେ ଗୃହ ପାଖରେ ରଖିଥିବା ସାରୁ, ଆଳୁ, ପ୍ରଭୃତି ହଠାତ୍ କାହିଁ ଉଭେଇ ଗଲା । ଏକଥା ମଧ୍ୟ ସେ ଆସି ଆମ୍ଭଙ୍କୁ କହିଲା । ମୁଁ ଯାଇ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ସାରୁ ମୁଣ୍ଡା ଗୁଡ଼ିକ ସୁନ୍ଦର ଓ କଜ୍ଜଳରେ ଚିତ୍ରିତ ହୋଇ ଉପରୁ ତଳକୁ ଦୋହଲୁଥିବା ପଡ଼ିଲା । ଏଥିରେ ମୁଁ ଅବାକ୍

ଏକ ଏକ ବ୍ୟଥା ଜାଗେ ପରାଣେ, ଏକ ଏକ ପ୍ରିୟ ଆସେ ପରାଣେ
ମୁଁ ଭାବି ବସେଁ ଥିଆନେ, ଅତି ପ୍ରିୟ, ଅତିପ୍ରିୟ ଯେ ସେମାନେ ।

ହୋଇ ଠିଆ ରହିଲା । ଏତେ ଦିନ ଧରି ଭୂତ ସହିତ କାଳ କାଳ କାଟି ଆସୁଥିବା ରଘୁଦାସକୁ ଆମେ ପ୍ରଶଂସା ନକରି ରହି ପାରିଲୁ ନାହିଁ । ରଘୁଦାସ କହିଲା ଯେ ଦିପହରରେ କିମ୍ବା ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ତ ସହିତ ଗୋଟିଏ ଝାମ୍ପୁରି ମୁଣ୍ଡା ବାଳକ ଓ ମେଣ୍ଢା ପକାଇ ... ବା ଗୋଟିଏ ବାଳିକା ପାଖେ ପାଖେ ଗଲାପରି ସେ ଅନୁଭବ କରେ । ମାତ୍ର ଉପର ଛାର ଥିବା ଜିନିଷ ପତ୍ର କେହି ନେଇଯିବା ଭୟରେ ସେ ଘରଛାଡ଼ି ଯାଏ ନାହିଁ ! ସେତେବେଳକୁ ତା'ର ପତ୍ନୀ ଘରେ ପ୍ରବେଶ କଲା । ଏ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ସେ ଶୁଣି ହଠାତ୍ ଗୁଣିଆ ଡାକିବାକୁ ପଠାଇଲା । ତା ପରଦିନ ଦୁଇଜଣ ଗୁଣିଆ ଆସି ସେଠାରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । କୋଠି ଇତ୍ୟାଦି କାଟି, ମନ୍ଦାର ଫୁଲ, ଛେଳି ଚକୁଳି ପିଠା, ମୂଆଁ ଇତ୍ୟାଦି ନାନା ପ୍ରକାର ଜିନିଷ ସେଠି ବାଢ଼ିଲେ । ରଘୁଦାସକୁ ସେଠାକୁ ଡାକିଲେ । ସେ ଆସିଲା । ଆମ୍ଭେମାନେ ମଧ୍ୟ ସେଠାରେ ଥାଇ ଏହି ସବୁ ଦେଖୁଥିଲୁ ଏହି ସମୟରେ ଉକ୍ତ ଗୁଣିଆର ହାତରେ ଥିବା କଙ୍କଣଟି ହଠାତ୍ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ଗୁଣିଆ ଅନେକ ଚେଷ୍ଟା କଲା କିନ୍ତୁ ତାହା ଫେରି ପାଇଲା ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଗୁଣିଆ ସେମାନଙ୍କୁ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ଦେଇ ତା ପରଦିନ ଏହି ବିଦ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ ସ୍ଥିର କଲା । କିନ୍ତୁ ସକାଳୁ ଉଠି ଦେଖିଲା ବେଳେ ଗୁଣିଆ ଦୁହେଁ ସେଠାରୁ ଅଦୃଶ୍ୟ । ରଘୁଦାସର ପତ୍ନୀ ତାର ପିଲାମାନଙ୍କ ସହିତ ବିଶାଖାପାଟଣା ବାହାରି ଯିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲା । ସେହିଦିନ ରାତ୍ର ରଘୁଦାସ ଶୋଇଥିବା ବେଳେ ତାକୁ ନିଦରୁ ଉଠାଇ ତା ହାତରେ ଦଣ୍ଡିଟି

ଆସିଥିଲା ଗଭାଫୁଲ ପିନ୍ଧି, ଉଁଚା ହୋଇଥିଲା ପାଶେ, ପଚାରିଲା ନାହିଁ
ଆଉ ଏବେ ଭାଳୁଛ ମୋତେ, କାନ୍ଦୁଛ ଏତେ, ବେଳତ ଗଲା ଗୁଲି,
ଆଉ କିଛି ନାହିଁ ।

ଦେଲି ଓ ବଳା ଦୁଇଟି ଗୋଡରେ ଯଥାତଥା ରହିଛି ଏହା ସେ ଦେଖିଲା । ସେତେବେଳେ ନିଜ ପତି ଓ ସାହି ଲୋକଙ୍କୁ ଉଠାଇ ଏହା ଦେଖାଇଲା । ସେମାନେ ତା ପରଦିନ ସକାଳ ବସତରେ ଆସ୍ଥା ଛାଡ଼ି ବିଶାଖାପାଟଣା ଗ୍ଳଲଗଲେ ।

ଏହା ପରେ ପରେ ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଅଭୁତ ବିଷୟ ଦେଖି-ବାକୁ ମିଳିଲା, ଲୋକଟି ସୋରଡାର । ସେ ସାରଫ ବାସ କମ୍ପାନିରେ କ୍ଲିନର କାମ କରୁଥାଏ । ତାର ନବ ବିବାହିତା ସ୍ତ୍ରୀକୁ କେହି ଗୀର ତେଷ୍ଟଣ କରୁଥିବା ଯୋଗୁଁ ସେ ତାକୁ ଧରି ଆସି ଆସ୍ଥା ନିକଟସ୍ଥ ନଳଧଣ୍ଡା ଗ୍ରାମରେ ରହିଲା । ତେବେ ଧିଷା ଗୀର ତାକୁ ଛାଡ଼ି ନାହିଁ । ପିନ୍ଧା ବସନ , ରନ୍ଧାଭାତ , ସମୟେ ସମୟେ ନେଇ ଗ୍ଳଲ ଯାଏ, ସେ ରନ୍ଧିବା ଘର ଚୂଳରେ ଶୂନ୍ୟରେ ଅଗ୍ନି ଜାତ ହୋଇ ଲିଭି ଯାଏ । ଏ କଥା ଦେଖି ଗ୍ରାମଲୋକେ ସବୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ଭୟରେ ଶରଣ ପଶିବା ଲୋକକୁ ଗ୍ରାମରୁ ଅନ୍ତର କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କଲେ ନାହିଁ, ଯେହେତୁ ସେ ସ୍ତ୍ରୀ ଦଶମାସ ଗର୍ଭବତୀ ହୋଇଥିଲା । ଅଳ୍ପଦିନରେ ସେ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ପୁଅଟିଏ ପ୍ରସବ କଲା । ପଞ୍ଚୁଆତି ଦିନ ସେ ନିଦରୁ ଉଠି ଦେଖିଲା ପିଲାଟି ଶେଯରେ ନାହିଁ । ସ୍ତ୍ରୀ ପିଲା ନିକଟରେ ନ ଦେଖି ଚିତ୍କାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଗ୍ରାମଲୋକ ଉଠି ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ଖୋଜି ବୁଲିଲେ । କିନ୍ତୁ ପିଲା ମିଳିଲା ନାହିଁ । କେ କହିଲା ସାପ ଗିଳି ଦେଇ ଥାଇପାରେ । ନଡ଼ିଆ ବୋଡ଼ା ନେଇ

ଯାଅ ଯାଅ ସଖୀ; ଜୀବନ ପୁରେ ମୋର ଆସିଥିଲ ସଭିର କେତେ
ଆଶା ବାନ୍ଧି
ମୁହିଁ ତୁମକୁ ବୁକୁରେ ରଖିବି ଚିରକାଳ ଭାବିଥିଲି ସତେ-ଏବେ
ହେଉଛି ଦାହି ।

ଯାଇ ପାରିଥାଏ । ଘାଡ଼ ଇତ୍ୟାଦି ସମସ୍ତ ଖୋଜିଲେ । ବର୍ଷା ଦିନଟା ହେତୁ ମେଘ ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ବରଷୁଥାଏ । ଲୋକମାନେ ପିଲାକୁ ନପାଇ ନିଜ ଘରମାନଙ୍କୁ ଫେରିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ କଥା ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଯେ ଦୁଆର ବନ୍ଦଥିବା ଘର ଭିତରରୁ ଶାଶୁ, ନଣନ୍ଦ ଓ ସ୍ୱାମୀ ଓ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପିଲାଟି ଉଭାଇ ଯିବା ବଡ କୌତୂହଳପ୍ରଦ । ଘରର ସମସ୍ତେ କାନ୍ଦୁଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ବିଚାର କଲେ ଯେ କାଳେ କେଉଁଠି ବାଘ ନେଇଥାଇ ପାରେ । ପରଦିନ ସକାଳୁ ଏ କଥା ଆସ୍କାରେ ବ୍ୟାପିଗଲା । କେତେ କେତେ ଶିକ୍ଷକ, ଭଦ୍ରଲୋକ ସବୁ ସେଠାକୁ ଏହି ବିଷୟ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାକୁ ଗଲେ । ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ ମୁଁ ଜଣେ । ଆମେ ମଧ୍ୟ ଏ ଘଟଣା ସମ୍ପର୍କରେ କିଛି ସ୍ଥିର କରି ପାରିଲୁ ନାହିଁ । ମାତାର ବିକଳ କ୍ରନ୍ଦନ ଓ କୁଟୁମ୍ବର ହା-ହା-କାର ନାଦରେ ଆମର ହୃଦୟ ଦୁଃଖରେ ଜର୍ଜରିଭୂତ ହୋଇଗଲା । ପ୍ରାୟ ୭-୮ ଦିନ ପରେ ଶୁଣି ପାରିଲୁ ଯେ, ପିଲାର 'ବାରଦିନ' ଦିନ ପିଲାଟି କଜ୍ଜଳ, ତେଲ ଲଗା ହୋଇ ତାର ମା କୋଳରେ ଆସି ଶୋଇଛି । ଏ କଥା କମ୍ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ । ଏଥିରେ ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମବାସୀ ଚାଟକା । ଆମ୍ଭେ ମଧ୍ୟ ଯାଇ ଦେଖିଲୁ ଯେ ପିଲାଟି ବେଶ ସୁସ୍ଥ ଅଛି ଏବଂ ତା ମାଆର କ୍ଷୀର ଖାଉଛି । ପିଲାଟିକୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ପ୍ରାୟ ୫ ବର୍ଷ ହେବ । ସେମାନେ ସେଠାରୁ ଫେରି ଆସ୍କାରେ ଘର ନେଇ ରହିଛନ୍ତି ।

(ଭଞ୍ଜ ନଗର—ଗଞ୍ଜାମ ୧୯- -୧୯୫୮)

ତୁମେ ଥିଲ କାହିଁ, ମୁଁ ଥିଲି କାହିଁ, ଭେଟ ହେଲା ଯେବେ ଦିନ ଦିନ ରହି
ଆସିଲ ବୁଝି ମୋ ପାଶେ, ମୁଁ ବି ଆସିଲି ରହୁ ଆକର୍ଷଣେ ଯେ-ସେହି ।

(୩)

ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ

ପିଲାଦିନେ ମୁଁ ଉଡ଼ିବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଅନେକ ଦେଖିଛି । ଥରେ ଦେଖିଛି ମୁଁ ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଚୀନଦେଶ ଉପରେ ଯାଉଛି - ଆଉ ଶତ୍ରୁମାନେ ମୋତେ ବନ୍ଧୁକ ମାରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି -

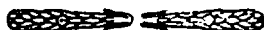
ଆହୁରି ଅନେକଥର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଛି-କୋଠାଘର ଉପର ଛାତ ଦେଇ ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଯାଉଛି । ଅତି ଉଚ୍ଚ କୋଠାଘର ପଡ଼ିଲା । ମୁଁ ଅଧିକ ପରିଶ୍ରମ କରି ଉପରକୁ ଉଠିଛି ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ।

ପିଲାଦିନେ ପାରା ଉଡ଼ାରେ ମୋର ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ-ଅନେକ ସମୟରେ ଉଡ଼ିଲା ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଛି ପାରାର ରାଜ୍ୟରେ, ପାରାର ରାଜ୍ୟରେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଉଡ଼ୁଛି ବଡ଼ ଆନନ୍ଦ ହୁଏ । ଅନେକ-ସମୟରେ ଦେଖିଛି ଯେ ପୋଲିସ ମିଲିଟେରି ସଙ୍ଗରେ ଗୋଳମାଳ ହେଲା - ମୋତେ ସେମାନେ ଗୁଳିକରି ତଳକୁ ପକାଇବା ପାଇଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି - ମୁଁ ଉଡ଼ିଉଡ଼ି ଉପରକୁ ଉଠିଉଠି ଚାଲି ଯାଉଛି ଏବଂ ଗୁଳିର ଚୋଟରୁ ଆପଣାକୁ ରକ୍ଷା କରୁଛି । ଏହି ଉଡ଼ିବା ସ୍ୱପ୍ନ ଅନେକ ଦେଖିଛି - ଅନେକ ସମୟରେ ଉଚ୍ଚ ପାଚେରି ଉପରକୁ ଉଡ଼ିବା କଠିନ ମନେକରିଛି-କିନ୍ତୁ ପ୍ରାଣପଣେ ଚେଷ୍ଟା

ବାନ୍ଧିଲୁ ଘର ସାଙ୍ଗ ହୋଇ, ଆଜ ନାହିଁ ପର, ତୁମେ ମୁଁ ସପନର ସେହି ସପନରେ ହୋଇ ବଡ଼ୋର ଜଗି ପାରୁ ଯେତେ ଜୀବନ ଚିର ଅମର ।

କବି ତା ଉପରକୁ ଉଠିଛି ଏବଂ ସେଠୁ ଉଡ଼ିଉଡ଼ି ଯାଉଛି । ଏହି ଉଡ଼ିବାର ଗୋଟିଏ ଭୀତି , ଗୋଟିଏ ଆନନ୍ଦ , ଗୋଟିଏ ଜୟ ପରାଜୟର ଆନ୍ଦୋଳନ ବରାବର ରହିଛି ।

ଏହି ଜିନିଷଟି କଣ ? ସ୍ୱପ୍ନର ଦର୍ଶନ ଗୁଡ଼ିକ କଣ ? ପୁଣି ସ୍ଥିର ସ୍ୱପ୍ନ ଯାକୁ କି ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭୁଲି ପାରିନାହିଁ ମନରେ ଗୁନ୍ଥା ଅଛି ସେ ବା କଣ ? ଏହାର ଅନେକ ବର୍ଣ୍ଣନା ପଢ଼ିଛି କିନ୍ତୁ ତୃପ୍ତି ଶେଷ ତୃପ୍ତି ପାଇନାହିଁ । ସେହି ଯେ ସ୍ୱପ୍ନ ରାଜ୍ୟର ସେହି ଇଂରାଜରମଣୀ ଯେ ମୋତେ ଆଜି ଖୋଜି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ବୁଲି ଶେଷରେ ଆସି ମୋ କୋଳ ଶେଯ ନିଦ୍ରା ଗଲା-ତାହା କି ଏକାବେଳକେ ମିଥ୍ୟା ? ଜୀବନ ଯଦି ମିଥ୍ୟା ହୁଏ, ତାହାହେଲେ ସେ ମଧ୍ୟ ମିଥ୍ୟା ହୋଇ ପାରେ । କିନ୍ତୁ ଜୀବନକୁ ସତ୍ୟ ବୋଲି ଧରିଲେ, ଏହି ସ୍ଥିର ସ୍ୱପ୍ନକୁ ମିଥ୍ୟା ବୋଲି ଭାବିବ କାହିଁକି ?

ନନ୍ଦନ ମନ୍ଦାକିନୀ ହେଲି ପଛେ [illegible]ନ୍ତା-ହେଲାତ ହେଲା
ତହିଁରେ ପରସ୍ପର ସହାୟ ହୋଇ [illegible] ନ ବୁଡ଼ିବ ଭେଳା

(୪)

ଶ୍ରୀ ରାଜକିଶୋର ସାହୁ

ମୁଁ କଟକରେ ଉନ୍ କେବିନ୍‌ରୁ ଦରଘାବଜାରକୁ ରାତିରେ ଯିବା ଆସିବା କରେ—ବାଟରେ ଚନ୍ଦ୍ରବାବୁଙ୍କ ଘର ପାଖରେ ଟିକିଏ ଛୁପ୍ପା ଛୁପ୍ପା ଥିବାରୁ ଡରମାଡ଼େ ତଥାପି ମୁଁ ଏତେ ଡରୁଆ ଲୋକ ନୁହେଁ- କେତେଥର କେତେ କଥା ଦେଖିଛି—ଥରେ କିନ୍ତୁ ଜେଲଖାନା ପାଚିଶରେ ଗୋଟିଏ କୁକୁରକୁ ଦେଖିଲି, ସେ ସେଠୁ ତଳକୁ ଡିଆଁ ମାରି ଦେଲା ଏବଂ ମୋ ଗୋଡ଼ ପାଖକୁ ଆସିଲା ବେଳକୁ ମୁଁ ତାକୁ ପାଟିକରି ହଟାଇ ଦେଲି—ଜେଲଖାନା ପାଚେରି ଉପରେ କୁକୁର ଆସିଲା କେଉଁଠୁ, ଏବଂ ସେ ଚଢ଼ିଲା କିପରି ଏହାହିଁ ମୋତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗୁଥାଏ-ଚୌଧୁରୀବଜାର ଉନ୍ କ୍ୟାବି-ନ୍‌ରୁ ଦରଘାବଜାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆସିବା ପଥରେ ଅନେକଥର ରାତିରେ ଏହିପରି ଜନ୍ତୁ ବା କଣ୍ଟୁ ଦେଖିଛି-କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଠିକ୍ କରି କହିପାରିବି ନାହିଁ ତା ମୋର ମନର ଭ୍ରମ ଅବା ତାହା ସତ୍ୟ-

---

(୫)

ଡା: ନବୀନକୁମାର ସାହୁ

୧୯୫୭ ସାଲର ମେ ମାସ, ପ୍ରାଚୀ ନଦୀ ଉପତ୍ୟକାରେ ଥିବା ପ୍ରାଚୀନ ଅବଶେଷ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ମୁଁ ଉତ୍କଳ

ତୋତେ ମନାକରୁଛି ମୁହିଁ, ଦିନ ରାତି ରହି, ପାଞ୍ଛୁଛି ମଙ୍ଗଳ ତୋର ।
ତୁ ଯେ ମମ ଜୀବନର ଜୀବନ, ମଧୁମୟ ବ୍ୟବହାର କରୁ ଉପକାର

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ତରଫରୁ ପ୍ରାଚୀ ମୁହାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଇଥିଲି । ମୋ ସଙ୍ଗରେ ତୁଳସୀପୁର ନିବାସୀ ନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ ଓ କାକଟପୁର ନିବାସୀ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗୋବିନ୍ଦ ପୃଷ୍ଟି (ବର୍ତ୍ତମାନ ସେଠା ହାଇସ୍କୁଲର ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ) ଓ ରାଜକିଶୋର ମହାନ୍ତି ଯାଇଥିଲେ । ପ୍ରାଚୀ ମୁହାଣରେ ହିନ୍ଦୁଙ୍କ ଉପାସ୍ୟ ଦେବତା ଗୋମୁଖ କେଶବ ଓ ମୁସଲମାନଙ୍କ ଉପାସ୍ୟ ଜାହାନିଆ ପିରଙ୍କ ଆସ୍ଥାନ, ଉଭୟଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହକରି ସମୁଦ୍ର କୂଳରୁ ଆମେ ପାଟଳଦା ଗାଁକୁ ଫେରିଲୁ. ଏତେବେଳକୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ଆସିଥାଏ, ପାଟଳଦାରେ ରେଷେଇ-ବାସ କରି ଗୋଟିଏ ବଳଦଗାଡ଼ିରେ ରାତି ପ୍ରାୟ ନ'ଟା ବେଳେ ଆମେ ସମସ୍ତେ କାକଟପୁର ଅଭିମୁଖେ ବାହାରିଲୁ । ସେ ଦିନ ବୁଦ୍ଧ-ପୂର୍ଣ୍ଣିମା । ଆକାଶ ନିର୍ମଳ ଥିବାରୁ ଜହ୍ନ ଆଲୁଅରେ ଗଛଆଡ଼ ଅତି ପରିଷ୍କାର ଦେଖା ଯାଉଥାଏ । ଦିନର ପରିଶ୍ରମରେ ଥକାପଡ଼ି ଗୋବିନ୍ଦ ବାବୁ ଓ ରାଜକିଶୋର ବାବୁ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଯାଇ ହେଉ ନ ହେଉଣୁ ଶୋଇଗଲେ । ମୁଁ ଓ ନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ କିନ୍ତୁ ନାନା ଆଲୋଚନାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହି ଜାଗ୍ରତ । କାକଟପୁର ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଦୁଇମାଇଲ ବାଟ ଥାଏ ନ ଥାଏ । ସେଠାର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଦେବ ସୋମେଶ୍ୱରଙ୍କ ଦେଉଳର ଆଖପାଖ କେଉଁଠି, ରାତି ୧୨ଟା ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ଏ ଯାଏଁ ସଗଡ଼ିଆଟି ନୀରବ ଭାବେ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇ ନେଉଥାଏ । ହଠାତ୍ ସେ ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲା । ବାପରେ ଜଣ ଗୋଟେ ଠିଆ ହୋଇଛି" । ସଗଡ଼ିଆର ଚିତ୍କାର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବଳଦମାନେ ବିଏ ଜଣେ ବାଟ ଆଗୁଳିଲା ଭଳି ଠିଆ ହୋଇଗଲେ । ସଗଡ଼ିଆ ଯାହାକୁ ଦେଖି

ଆଶା କେତେ ବଦଳିଲା, ଭାବ କେତେ ନାଚିଲା
ଯୌବନରେ ମିଳିତ ହୋଇ ଦେଖିଲି ନବୀନା-କର ଏବେ ଚତୁର ଲୀଳା-

ଚକ୍ଷୁାର କଲ ସେଇଠା ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ କାପୁ ମୂର୍ତ୍ତି । ତାକୁ ମୁଁ କିଛିକାଳ ପୂର୍ବରୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି ଆସୁଥାଏଁ । ପ୍ରାୟ ପଚିଶ ଗଜ ଦୂରରେ ସେ ପ୍ରଥମେ ମୋତେ ଦେଖା ଦେଲା । ଜହ୍ନର ଭୋଫା ଆଲୁଅରେ ଏହି ମୂର୍ତ୍ତିଟି ପ୍ରାୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖାଯାଉଥାଏ । ଉଚ୍ଚତା ଅନ୍ୟୂନ ଫୁଟ ହେବ । ଗୋଟିଏ ବଳିଷ୍ଠ ବପୁର ମନୁଷ୍ୟ ଆକୃତିରେ କାଳିଆ ଲୁଗାର ମୂର୍ତ୍ତିଟିଏ ଭଳି ତାହା ଦେଖା ଯାଉଥାଏ । ମୁଣ୍ଡରେ ଗୋଟିଏ କନା ବନ୍ଧା ହେଲାଭଳି ଆଲୁରୁ ବାଲୁତ୍ ଜଣା ଯାଉଥାଏ । ରାସ୍ତାର ଠିକ୍ କଡ଼କୁ ଆମ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ କରି ସିଧା ଭାବେ ଠିଆ ହୋଇଥାଏ । ଜମାକୁ ହଲ୍‌ଚଲ୍ ହେଉ ନ ଥାଏ, ଗାଡ଼ିଟି ଯାଇ ତା ପାଖରେ ଅଟକ ରହିଲା । ଶଗଡ଼ିଆର ଠିକ୍ ପଛକୁ ମୁଁ ବସିଥିଲି, ବସ୍ତୁତଃ ମୋ ଜାଗାଟା ଶଗଡ଼ିଆର, ଠିକ୍ ପଛକୁ ଲାଗି ଲାଗି ନ, ସମ୍ପୂର୍ଣ ବିପରୀତ । ସେ ଶଗଡ଼ିଆର ଚିତ୍କାର, ଗାଡ଼ିର ସ୍ଥିରତା ପରେ, ଯାଇ ଅବସ୍ଥା ବୁଝିଲେ । ମୁଁ କିଛି ପୂର୍ବରୁ ମୂର୍ତ୍ତିଟିକୁ ନଜର କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଏଭଳି କିଛି ହେବ ବୋଲି ଅବଧାରଣା କରିପାରୁ ନ ଥାଏ, ଶଗଡ଼ିଆର ବାପଲୋ ରଡ଼ିରେ ମୁଁ ଆଗନ୍ତୁକର ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱରୂପ ବୁଝିଲି, ଶଗଡ଼ିଆ ତ ଗୋଟିପଣେ ଥରୁଥାଏ, ମୂର୍ତ୍ତିଟିଏ ସେଇ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଅଚଳ ଅଟଳ ଭାବେ ରହିଥାଏ । ଶଗଡ଼ିଆ ଆମ୍ଭର ପାଖକୁ ଲାଗି ଯାଇ ତାକୁ ଦମ୍ଭ ଧରିବାକୁ କହିଲି ଏବଂ ଆମେ ଅନେକ ଲୋକ ଥିବା ହେତୁ ଭୟର କାରଣ ନାହିଁ ବୋଲି କହୁଥାଏ । ଇମିତରେ ପ୍ରାୟ ୫ ମିନଟ୍ ଗଲା, ଏଇ ପାଞ୍ଚ ମିନିଟ ସାରା ମୂର୍ତ୍ତିଟି ନିଶ୍ଚଳ ଗମ୍ଭୀର ଭାବେ ଆମଠାରୁ ମାତ୍ର

ବିଂଶ ବରଷର ଯୌବନ, ମାୟାବିନୀ କାୟା ଧରି ସ୍ୱର୍ଗ ସମାନ
ସେହିତ ନେବ ଭୁଲାଇ ସକଳ ବାଟ, ଭୁଲାଇବ ସକଳ ଦୁଃଖମାନ

୮।୦ ହାତ ଦୂରରେ ଠିଆ ହୋଇଥାଏ । ଶେଷରେ ଶଗଡ଼ିଆ ବଳଦ ଉପରେ ପାହାର ଦେଇ ଗାଡ଼ିକୁ ଆଗେଇ ନେଲା, ଆମ ଗାଡ଼ି ତାକୁ ଠିକ୍ ଡେଇଁ ଗଲାବାପରେ ମୁଁ ଫେରି ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ମୂର୍ତ୍ତିଟି ଶୂନ୍ୟରେ ମିଳେଇ ଯାଇଛି ।

ଏହି ମୂର୍ତ୍ତିଟିକୁ ଆମେ ତିନଜଣ ଏକାଭଳି ଦେଖିଛୁ । ହଳିଆ ଯାହାର ନା'ଟି ମନେନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଗାଁଟି ପାଟଳଦା, ନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ ଓ ମୁଁ, ଦେଖିବା ପୂର୍ବ କାଳରେ ଆମେ ଭୂତ ପ୍ରେତ ନେଇ କୌଣସି ଆଲୋଚନା କରୁ ନ ଥିଲୁ ବା ସେଭଳି କିଛି କଳ୍ପନା ମଧ୍ୟ କରୁ ନ ଥିଲୁ । ଅନେକ ମନେ କରନ୍ତି ଯେ ମଣିଷ ଡରିଗଲେ ତାକୁ ଭୂତ ଭଳି କିଛି ଗୋଟିଏ ଭ୍ରମ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ଆମର ଡରିବାର ପ୍ରଶ୍ନ ଜମାରୁ ନ ଥିଲା । ଭୂତ ବୋଲି ଯେ ଗୋଟିଏ କିଛି ଅଛି ଏ ବିଶ୍ୱାସ ସେ କାଳଯାଏଁ ମୋର ନ ଥିଲା । ଏହି ଘଟଣା ପରେ କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଅନେକ ସମୟରେ ମନକୁ ମନ ପଚାରେ ସେଇଟା ତେବେ କଣ ଭୂତ ?

(୭)

ଶ୍ରୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ମିଶ୍ର

ଅନୁଭୂତିଟି ମୋର ଶୈଶବର, ସେତେବେଳକୁ ମୋତେ ପାଞ୍ଚ ପୂରି ଛ ଚାଲିଥାଏ କି କଣ । କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା କନ୍ଧା ତାହାର

ଏକାକୀ-ସବୁ କି ଗଲେ ଛାଡ଼ି ମୋତେ ଏକ ଏକ କରି
ଏହି ବିଶ୍ୱ ମଝିରେ ବିଶ୍ୱଚିତା ରୁହ ଏବେ ମୋ ଠରେ ମୋ ଶତ୍ରୁ ଘେରି

ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ପୂର୍ବ ହେବ । ଆମ ଗଞ୍ଜାମ ପଟେ କୁମାର ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଏବଂ ତାହାର କିଛିଦିନ ଆଗରୁ ମଧ୍ୟ ଯଥାର୍ଥରେ ଆବାଳ-ବୃଦ୍ଧ-ବନିତା ତାସ୍, ପଶା, କଉଡ଼ି ଆଦି ଖେଳରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିବା ଏକ ପରମ୍ପରା । ପିଲାମାନେ ଏବଂ ମାଇକିନିଆଏ ସେଇ କେତୋଟି ଦିନ ଖୁବ୍ କଉଡ଼ି ଖେଳ ଖେଳନ୍ତି । ସେହିବର୍ଷ ମୋ ନନା ମୋପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଧୋବ ସରୁ ସରୁ ହୋଇ ବଡ଼ିଆ କଉଡ଼ିଟିଏ ବାଛି ଦେଇଥାନ୍ତି, ଦୁଇ ନାମା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଙ୍ଗୀଙ୍କ ସହ ଖେଳିବା ଲାଗି । ଯଦିଓ ମୋତେ କଉଡ଼ି ଫୁଟାଇବା କାଇଦା ଭଲ ଜଣା ନ ଥାଏ ମୋ କଉଡ଼ିଟି ସ୍ୱଗୁଣରେ ଅନ୍ୟାନଙ୍କ କଉଡ଼ି ଭିତରେ ଭରି ଫୁଟେ, ସେହି କାରଣରୁ ମୁଁ ଜିଣି ଲାଗେ, ଘଟଣା ଦିନ ମୁଁ କଉଡ଼ିଟିକୁ କେଉଁଠି ହଜାଇ ଦେଲି, ତାକୁ ହଜାଇ ମୁଁ କାନ୍ଦି ଲାଗିଲି । ବହୁତ ଖୋଜା ଚେଷ୍ଟା ହେଲା, କାନ୍ଦି ବିକନ୍ଦି କିଛି ବାକି ରହିଲା ନାହିଁ କିନ୍ତୁ କଉଡ଼ିଟି ଆଉ ମିଳିଲା ନାହିଁ । କଉଡ଼ି ନ ପାଇ ମୁଁ ଖାଉ ନ ଥାଏ । ଦୋହଡ଼ା ଜିଆ ବେଳ ଅର୍ଥାତ୍ ଦିନ ତିନିଟା ବେଳୁ ସନ୍ଧ୍ୟା ଯାଏଁ ବୋଉ କଉଡ଼ି ଖୋଜାରେ କଟାଇ ସାରିଥାଏ, ଶେଷରେ ସେ ନିରାଶ ହୋଇ ମୋତେ ନାନାପ୍ରକାର ବୁଝାଇବାର ଚେଷ୍ଟା କରି ଭାତ ଥାଳିଟିଏ ଧରି ପିଣ୍ଡାରେ ବସିଲା । ମୁଁ କିନ୍ତୁ ନ ଖାଏ, ଖାଲି ଜିଗର ଧରିଥାଏ-ମୋ କଉଡ଼ି କାହିଁକି ହଜିଲା, ବୋଉ ଅନ୍ୟ ଉପାୟ ନ ଦେଖି ମୋତେ ମାରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ଏତିକିରେ ଚଖୋଲା ଆକାଶରୁ ଝାଞ୍ଜିକ ଭାବେ ପିଣ୍ଡା ଉପରକୁ ଆମେ ବସିବା ସ୍ଥାନ ନିକଟକୁ ଫିଙ୍ଗି ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ମୋର ସେହି

ସେ ଆସେ ଯାଏ ଚହିଁ ଫଗୁ ସେ
ଦିନ ସରେ ନାହିଁ ତାର ଏକାକୀ ଭ୍ରମର ଏଣେ ତେଣେ ଯେ

'ଦୁର୍ଲଭ' କହୁଛନ୍ତି, ସେଇଟା ଯେଉଁଆଡ଼ୁ ପଛକୁ ସେଆଡ଼ୁ ମଣିଷ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ବି ଫାଙ୍ଗିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ସେତେବେଳକୁ ପୁଣି ଘରେ ମୁଁ ଓ ବୋଉଛଡ଼ା ଆଉ କେହି ନ ଥିଲେ ।

ଘଟଣାର ଅଳ୍ପକାଳ ପୂର୍ବେ ମୋ ଗୋସାଇଁମାଙ୍କର କାଳ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ । ମୁଁ ଘରର ବଡ଼ ପୁଅ ହିସାବ ସ୍ନେହମୟୀ ବୁଢ଼ୀର ଆଦର ଲୁଟିକରିବାକୁ ସମର୍ଥ ଥିଲି । ମୋର ସମସ୍ତ ଅଳି, ଜଞ୍ଜାଳକୁ ସହି ନେବାକୁ ସେ ସୁଖ ମଣୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ବିୟୋଗ ପରେ ଘଟଣାଟି ଘଟିଥିବା ହେତୁ ମୋ ବୋଉ ଠିକ୍ କଲା ଯେ ଗୋସାଇଁ ମାଆଁ କଉଡ଼ିଟିକୁ ଖୋଜି ଆଣିଦେଲେ । ବୋଉର ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ଅବିଶ୍ୱାସ କଲେ ଘଟଣାଟିକୁ ଅନ୍ୟ ପ୍ରକାର ବୁଝିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେ । ଭୂତ ଓ ପ୍ରେତ ଅନେକ ସ୍ଥଳେ ଧ୍ୱଂସାତ୍ମକ ଏବଂ ଭୟାନକ କାଣ୍ଡ କରିବା ଶୁଣିବାକୁ ପ୍ରଚୁର ମିଳେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କଠାରେ ମଧ୍ୟ ଯେ ମାନବ ସୁଲଭ ସ୍ନେହ ଓ ମମତା ରହିଛି ଏକଥା କ୍ୱଚିତ୍ ଅନୁଭୂତ ହୁଏ । ମଣିଷକୁ ସ୍ନେହ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ହିତ କରାଇବାକୁ ସେମାନେ ଅଧିକ ମାତ୍ରାରେ କାହିଁକି ଯାଆନ୍ତି ?

(୭)

କାତସ୍କର ବାଳିକା

ଜବଲପୁର:—ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଡା: କୈଳାସନାଥ କାଟଜୁ ଜବଲପୁର ଗସ୍ତରେ ଆସିଥିଲାବେଳେ ତାଙ୍କର ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଲତା

ଗୁରୁ କନ୍ୟା ସମ ଦେଖ ସଭି ସହ ପାଠିକାଙ୍କୁ
ଯେ ଯହିଁ ବିଦ୍ୟାଥିନେ ଅଛନ୍ତି ରହି ଭୁମରି ସାଥେ ଯେ ହାଇ

ନାମରେ ଗୋଟିଏ ବାଳିକା ସମ୍ବନ୍ଧ ଦେଖା ହୋଇଥିଲା-ବାଳିକାଟିର ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଉଛି ଯେ ସେ ତାର ପୂର୍ବ ଦୁଇ ଜନ୍ମର ବିଶେଷ ଘଟଣାବଳୀର ଉଲ୍ଲେଖ କରି ପାରୁଛି-ବର୍ତ୍ତମାନ ତାର ବୟସ ମାତ୍ର ଏଗାର ବର୍ଷ-ତାର ବାପାଙ୍କର ନାମ ଶ୍ରୀ ଏମ୍, ଏସ୍, ମିଶ୍ର । ତାଙ୍କ ଘର ଛତରପୁର ଏବଂ ସେ ସେଠାର ଶିକ୍ଷାବିଭାଗରେ କାମ କରନ୍ତି ।

ଡକ୍ଟର କାଟଜୁଙ୍କ ରହଣି କାଳରେ ଏମାନେ ମଧ୍ୟ ଜବଲପୁର ଆସିଥିଲେ-ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଏହା ଜାଣିପାରି ସେ ଝିଅଟିକୁ ତାର ବାପା ଓ ମାମୁଁଙ୍କ ସହିତ ରାଜଭବନକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ । ବାଳିକାଟି ବିଷୟ ଡକ୍ଟର କାଟଜୁ ପୂର୍ବରୁ ନାନା ପତ୍ର ପତ୍ରିକାରୁ ଜାଣିଥିଲେ । ଡକ୍ଟର କାଟଜୁଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଜବଲପୁର ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଭାଇସ୍ ଚାନ୍ସେଲର ଶ୍ରୀ କେ ଏସ୍ ଦୁବେ, ଆସେମ୍ବ୍ଲି ସଭ୍ୟ ଶ୍ରୀ କେ, ପି,- ପାଣ୍ଡେ, ଇଭିଜନାଲ କମିଶନର ଶ୍ରୀ ସି, ଏଲ, ଗୁପ୍ତ, ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଶ୍ରୀ, ଆର୍, ସି, ଶ୍ରୀବାସ୍ତବ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କେତେ ବିଶିଷ୍ଟ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟ ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ ।

ବାଳିକାଟି ସହିତ ଡକ୍ଟର କାଟଜୁ ପ୍ରାୟ ୪୦ ମିନିଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରିଥିଲେ ଏବଂ ପୂର୍ବଜନ୍ମର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଘଟଣା ଜାଣିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିଥିଲେ-ଡକ୍ଟର କାଟଜୁ ଯେତେବେଳେ ଝିଅଠାରୁ କେତେକ ବିଶିଷ୍ଟ ଘଟଣା ଓ ବିଶେଷ କରି ଆସାମୀ ଭାଷାର ସଙ୍ଗୀତର ଆବୃତ୍ତି ଶୁଣିଲେ ସେ ଅତିଶୟ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ-ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ ଯେ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣଲତା ତାର ଏହି ଜନ୍ମରେ କେବେହେଲେ

ଥିରି ହୁଅ ମନ ଗୁଞ୍ଜି ଝୁରିଆ ଲାଗୁଛି ସିନା
ଆସିବେ ପରା ପ୍ରିୟ ତୁମେ ହେବ ତେବେ ପୁଲକମନା ।

ଆସାମ କିମ୍ବା ପଶ୍ଚିମ ବଙ୍ଗ ଦେଖିନାହାନ୍ତି କିମ୍ବା କୌଣସି ନୃତ୍ୟ ଗୀତ ଶିକ୍ଷା ପାଇନାହାନ୍ତି ।

ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ କଲେକ୍ଟରଙ୍କ ଘରେ ଜବଲ-ପୁରର ସିଭିଲ ସର୍ଜନ ମଧ୍ୟ ଝିଅଟିକୁ ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ତାର ପିତାଙ୍କୁ ଝିଅଟିର ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ପରୀକ୍ଷା ଏବଂ ମସ୍ତିଷ୍କକୁ ଏକସ୍-ରେ କରିବାକୁ ଉପଦେଶ ଦେଇଥିଲେ —

ଜୁଲାଇ ତା ୧୯ ରିଖ "ହିତବାଦ" ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ଇଂରାଜୀ ଲେଖାର ଅନୁବାଦ—

---

(୮)

ଡି. ଭି. ଟୋ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ

ମୋର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ଭେଙ୍କଟ ବରଦନ୍, ସେ ଟିକସକର୍ତ୍ତା କରନ୍ତି । ଥରେ ଥରେ ସେ ପ୍ରଥମରୁ ଠାକୁର ପୂଜା ଭଳି ଏକ ପ୍ରକାର ଅବ୍ୟକ୍ତ ଶବ୍ଦ କରନ୍ତି ପୁଣି ଘୋଡ଼ା ଚଳାଇବାର ଅଙ୍ଗୀ ହାତରେ କରନ୍ତି । ଠିକ୍ ଏପରି ଦୁଇତିନିଥର କଲାପରେ, ମୂର୍ଚ୍ଛିତ

ବାହ୍ୟମା ଭୂତ ବିଷୟରେ, ମର୍କ ୫. ୧-୨୦ ପଦ ମଧ୍ୟରେ ଘୁଙ୍ଗା ଭୂତ, ମାର୍କ ୭. ୨୪-୩୦ ଓ ମାଥିଉ ୧୨, ୨୨-୨୭ ମଧ୍ୟରେ ଅଶୁଚି ଭୂତଗ୍ରସ୍ତ ଲୋକ ଲୁକ ୧. ୩୧-୩୭ ମଧ୍ୟରେ, ଅଛି ଏବଂ ଯୀଶୁ ଏମାନଙ୍କୁ କିପରି ଧମକ ଦେଇ ବାହାର କରିଥିଲେ ସେ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ଲେଖାଅଛି ।

ହୋଇ ପଡନ୍ତି । ମୂର୍ଚ୍ଛା ହେବା ସମୟରେ ହାତ ଗୋଡ ଛଟପଟ କରନ୍ତି । ତୁଣ୍ଡରୁ ଜାକ ବାହାରେ, ସମୟ ସମୟରେ ଜଭ କାମୁଡ଼ି ପକାନ୍ତି ।

ଏହାଙ୍କ ପିତା ଜଣେ ବଡ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟର, ଏହାଙ୍କର ଦୁଇଟି ମାତ୍ର ପୁଅ, ସାନପୁଅ ରଙ୍ଗନାଥନ୍ ବର୍ତ୍ତମାନ ପୋଷ୍ଟାଲ ସୁପରିଣ୍ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ କାମ କରୁଅଛନ୍ତି ।

ଅର୍ଥ ଅଭାବ ନ ଥିବାରୁ ପିତା ଭେଙ୍କଟ ବରଦନ୍‌ଙ୍କ ଚିକିତ୍ସା ସଙ୍କାଶେ ବହୁଅର୍ଥ ବ୍ୟୟ କରୁଥାନ୍ତି । ଏଲୋପାଥି, ହୋମିଓ୍ୟୋପାଥି, ଆୟୁର୍ବେଦ, ପ୍ରାକୃତିକ ଚିକିତ୍ସା ପ୍ରଭୃତିରେ ଉପକୃତ ନହେବାରୁ ଶେଷରେ ମାନ୍ତ୍ରିକ ବା ଗୁଣିଆ ମାନଙ୍କର ଆଶ୍ରୟ ନେଲେ । ଏଠାରେ ମାଲବାରୀ ମୁସଲମାନ ପ୍ରଭୃତି ବହୁଗୁଣିଆ ଚେଷ୍ଟା କରି ବିଫଳ ହେବା ପରେ ଶୁଣାଗଲା ତାଙ୍କ ଗ୍ରାମ ନିକଟ ' ମାଇଲ ଦୂରରେ ଜଣେ ଗୁଣିଆ ଆତ୍ମଗୋପନ କରି ରହିଅଛନ୍ତି ।

ଶେଷରେ ତାଙ୍କର ଆଶ୍ରୟ ନିଆଗଲା । ସେ ଗୋଟିଏ କୋଠରୀରେ ଗୋଟିଏ ଦୁର୍ଗା ମୂର୍ତ୍ତି ଖଚିତ ବଡ ଥାଳିଟିଏ ଜାଳି ନାନାପ୍ରକାର କୋଠି କାଟି ଭେଙ୍କଟ ବରଦନ୍‌କୁ ବସାଇ ପ୍ରତିଦିନ ଜପକରନ୍ତି । ପ୍ରଥମଦିନ ସେ କହିଲେ ରାତ୍ର ବେଙ୍କଟ ବରଦନ୍ ପାଖରେ ଜଣେ ଶୋଇବେ କିନ୍ତୁ ସାବଧାନ ! ଅବାଧିତ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଭୂତ କେତେବେଳେ ବିପଦ ଘଟାଇପାରେ, ଏହାଶୁଣି ତା ପାଖରେ କେହିହେଲେ ଶୋଇ-

---

ବାଜିଲା ଘଣ୍ଟା ଗୀର୍ଜାରେ, ବିବାହବେଳ ଆସିଲା ଘନାଇରେ,
ଶାନ୍ତି, ଶାନ୍ତି, ପବିତ୍ରତା, ତାହାର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ସେ ବିବାହ ବେଦୀରେ ।

ବାକୁ ସାହସ କଲେ ନାହିଁ । ଏହାଜାଣି ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ ଅବସ୍ଥାରେ ଭେଙ୍କଟ ବରଦନ୍ ମୋ ପାଖରେ ନିଜର ଦୁଃଖ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ସାଙ୍ଗର ଦୁଃଖରେ ମୁଁ ତରଳିଯାଇ ଯାହାହେଉ ପଛକେ ଶୋଇବାକୁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଲି । ଦିନପରେ ଦିନ ବାଇଶି ଦିନ ବିତିଲା । ତେଇଶି-ଦିନ ମଧ୍ୟାହ୍ନରେ କୋଠରୀର ନୀରବତାକୁ ଭେଦ କରି ଚିତ୍କାର ଉଠିଲା । ସମସ୍ତେ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ଭେଙ୍କଟ ବରଦନ୍ ଆସନରେ ଉପବିଷ୍ଟ, ତାର ମୁଣ୍ଡ ଓ ଦେହ ଚକ୍ରାକାରରେ ଘୂରୁଛି ଓ ସେ ବିକଳ ଚିତ୍କାର କରୁଅଛି । ସେହିଦିନ ଗୁଣିଆ ଖୁବ୍ ମୋଟା ମୋଟା କାଠଜାଳି ସେଥିରେ ଘିଅ, ନିମ୍ବତେଲ ଓ ଆଉ କଣ କଣ ମିଶାଇ ଆହୁତି ଦେଉଅଛି । ଏପରି ଗୃଳିବା ସମୟରେ ଟେଭ,ବ, ଉତ୍ତ୍ୟକ୍ତ-ହୋଇ ସେହି ହୋମ ନିଆଁକୁ ଦୁଇହାତରେ ମଳି ଗୁରିଆଡେ ବୁଣି-ବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା । ଏଥିରେ ଭୟପାଇ ପାଖରେ ଥିବା ପ୍ରାୟ ଦଶ-ବାର ଜଣ ମଜବୁତ ବ୍ୟକ୍ତି ଧରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲାବେଳକୁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସେ ଏପରି ଭାବରେ ଧରି ଫିଙ୍ଗି ଦେଲା ଯେ ସେମାନଙ୍କର ଧରିବାର ସବୁଚେଷ୍ଟା ବିଫଳ ହେଲା । ଏ ଭିତରେ ଗୁଣିଆ ତା ମୁଣିରୁ କି ଦୁଇ ଖଣ୍ଡ ହାଡ଼ ବାହାର କରି ସେଥିହାରା ଗୋଟିଏ କାଟରୁ କଣ ଗୋଟିଏ ଚର୍ବିଭଳି ଜିନିଷ ବାହାର କରି ରୋଗୀର ଗୁରିପାଖରେ ରଖି ଦେବାରୁ ସେ ଅତି ବିକଳ ଭାବରେ କାନ୍ଦି ଚିତ୍କାର କରି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରୁ ଘୁଞ୍ଚି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଏପରି କେତେକ ସମୟ ଚିତ୍କାର କଲାପରେ ଗୁଣିଆ ପଗ୍ଗରିଲା, ଆସ୍ଥ ତୁ କିଏ ଏବଂ ତୋର

ହେଲନଲତ ତୁମେ ମୋ ପ୍ରାଣପ୍ରିୟା କନ୍ୟା, ନାଲୁଣୀ ହାତ,
ଶୂନ୍ୟ କରି ଆମ ଘର— ତଥାପି ଭଲ ପାଇ ତାକୁ ଆମ ଶୂନ୍ୟ
ଗୃହ ପୂର୍ଣ୍ଣକର ।

ଇତିବୃତ୍ତ ନ କହିଲେ ତୋତେ ଛାଡ଼ିବ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଭୂତ ଏହାର ଉତ୍ତର ନ ଦେଇ କେବଳ ଚିତ୍କାର କରିବାରେ ଲାଗିଥାଏ । ଏପରି ସେହିଦିନ ମଧ୍ୟ ବିତିଗଲା । ତାର ପରଦିନ ଅର୍ଥାତ୍ ୨ ଦିନ ଗୁଣିଆ ଜପସ ରି ହୋମ ଆରମ୍ଭ କଲା । ହୋମରେ ପ୍ରତି ଆହୁତି ସମୟରେ ଭେ, ବ, ଚିତ୍କାର କରୁଥାଏ, ଏପରି କେତେକ ସମୟ ଅତିବାହିତ ହୋଇଗଲା ପରେ ହଠାତ୍ ଚିତ୍କାର କଲା ମୋତେ ଛାଡ଼ିଦେ, ମୁଁ ଚାଲିଯିବି । ଏହା ଶୁଣି ଗୁଣିଆ କହିଲା, ଆଚ୍ଛା ତୁ ତୋର ଇତିବୃତ୍ତ ଓ ପରିଚୟ ନ ଦେଲେ ତୋତେ କଦାପି ଛାଡ଼ିବ ନାହିଁ, ଏଣୁ ତୋର ନାମଟି କହ । ଏହା ଶୁଣି ଭୂତ କହେ ମୁଁ କହିବି ନାହିଁ, ଏ ଯେଉଁ ଝିଅକୁ ଧରିଛି ତାକୁ ବି କଦାପି ଛାଡ଼ିପାରିବି ନାହିଁ । ହଁ ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ ବିଷୟ କହିବାରେ ପାଶୋରି ଗଲି । ଶ୍ରୀ ଭେଙ୍କଟ ବରଦ୍ଦିନ-ଙ୍କର ସାନଭାଇର ଦୁଇଜଣ ଶ୍ୟାଳିକା ଜଣେ ଆଇ, ସି, ଏସ୍, ଓ ଜଣେ କେମିଷ୍ଟଜେକ୍ ବର୍ତ୍ତମାନ ମେଟ୍ଟୁର ପ୍ରୋଜେକ୍ଟରେ କେମିଷ୍ଟ ଚାକିରି କରନ୍ତି । ଏମାନେ ଭୂତକୁ ବିଶ୍ୱାସ ନ କରିବାରୁ ଏମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରଭାବେ ଡକାଯାଇ ଥିଲା । ଏବଂ ଭାରତର ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ମେଜିକ୍ସପ୍ତନ୍ ଶ୍ରୀ ଟି, ଏମ୍ ଶ୍ରୀନିବାସାଚାରି ସ୍ୱାର୍ ମଧ୍ୟ ଥାଇ ଏହି ବିଷୟ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ଦେଖିଥାନ୍ତି । ଏହା ପରେ ପୁଣି ଗୁଣିଆ ପଚାରିଲା ତୋର ନାମ କ'ଣ ।

ଭୂତ:—ମୋର ନାମ ନାରାୟଣ ଆୟାର ।

ତୋର ଗ୍ରାମ କେଉଁଠି ! .

ଭୂତ-ଚେଙ୍ଗଲପଟ୍ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଚିନ୍ନନୂରଗ୍ରାମ

ସୁନ୍ଦର ଦିନ ଆସେ, ଯାଏ ଚାଲି ସେ କେତେ ବେଗରେ
ମରମ ପରଶ ମରମରେ ରହେ, ଥିର ଥିର ରହେ ସବୁବେଳେ ।

ତୋର ବୟସ କେତେ ।

ଭୂତ—ପ୍ରାୟ—୭୨

ତୁ କପରି ଭୂତହେଲୁ ?

ଭୂତ—ମୋର ପ୍ରାୟ ୫ବର୍ଷ ବୟସର କଥା, ସେତେବେଳକୁ ମୋର ପିତା ଓ ମାତା ମରିଯାଇ ଥାନ୍ତି । ମୁଁ ମାଧୋରସ୍ କରି ଖାଇ ବେଦ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥାଏ । ଦିନେ ମୁଁ ପ୍ରାତଃକାଳରେ ଗୋଟିଏ ବାମ୍ଫିରେ ସ୍ନାନ କରୁ କରୁ ଗୋଡ଼ ଖସି ବୁଡି ମରିଗଲି, ତାର କେତେଦିନପରେ ଗୋଟିଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଝିଅ ଦେହରେ ଆବେଶ ହେଲି, ସେହି ଝିଅଟିକୁ ଜଣେ ଗୁଣିଆ ନେଇ କାଳୀ ମନ୍ଦିରରେ ବସାଇଲା । ସେଠାରେ ଭଗବତୀଙ୍କ ଆଦେଶରୁ ସେହି ପିଲାଟିକୁ ଛାଡ଼ିବାକୁ ପଡ଼ିଲା ଏବଂ ସେହି ଆଦେଶରେ ସେଠାରୁ ପ୍ରାୟ ୧୪ ମାଇଲ ଦୂରକୁ ଚାଲିଯିବାକୁ ହେଲା । ସେଠାରୁ ଯାଇ ପାଲର୍ ନାମକ ନଦୀକୁ ପାରି ହେଲା ବେଳକୁ ଜଣକୁ ଧରି ଏହି ଗ୍ରାମରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲି । ଏଠାରେ ଗୋଟିଏ ବରଗଛକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ରହିଛି, ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଏହି ଯେଉଁ ପିଲାକୁ ଧରିଛି ଏହାର ଜେଜ ମା ସେହି ବଟଗଛ ମୂଳେ ଥିବା ବାମ୍ଫିକୁ ସ୍ନାନକୁ ଆସିଥାଏ । ସେ ହଠାତ୍ ମୋର ଛାଇକୁ ଦେଖି ଚମକି ପଡ଼ିଲା, ସେତେବେଳକୁ ତାର ଅଳ୍ପଦିନ ହେଲା ଗର୍ଭାବସ୍ଥା ହୋଇଥାଏ, ଏଥିପୂର୍ବରୁ ତାର ଅନେକ ଗର୍ଭସ୍ରାବ ହୋଇଥାଏ । ଏଣୁ ସେ କହିଲା ଏହି ବଟଗଛ ଉପରେ ଯେ ଅଛୁ ମୋର ଯଦି ଏହି ଗର୍ଭରକ୍ଷା ହୋଇଯ ଏ ତେବେ ମୁଁ ଛତି ମାସରେ ପୂଜାଦେବି, ମୁଁ ସେ ଗର୍ଭକୁ ରକ୍ଷାକଲି, ସେ ମଧ୍ୟ

ଘବନା ତୋପାଇଁ ଏତେ, ଜାଣି ନ ଥିଲିତ ପ୍ରଥମେ ସତେ
ତୁ ଦେଖିଛୁ, ମୁଁ ଭୁଲିଛି, ମାଛ ଗୀତ ତୋର ମୋତେ ଡାକିଲୁ ପୁଣି
କେତେ ।

ପ୍ରତି ମାସରେ ପୂଜାଦିଏ । ଯେଉଁ ଗର୍ଭରୁ ଯେଉଁ ପିଲାଟି ଜାତହେଲା ସେ ଯୁବକ ହେଲାପରେ ମୁଁ ଥିବା ବରଗଛ ହେତୁ ଭୂମିରେ ଖନ୍ଦ ଜଣା ହେଉଛି ମନେକରି ଗଛଟିକୁ ହଣାଇ ସେହି ଭୂମିକୁ କୃଷି ଭୂମିରେ ପରିଣତକରି ଦେଲା । ମୋର ନିବାସ ଖଣ୍ଡିକ ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯିବାରୁ ମୁଁ ସେ ସ୍ଥାନକୁ ଛାଡି ପୁଣି ପାଲୁର୍ (କ୍ଷୀରନଦୀ) ଅଭି-ମୁଖରେ ଗତିକରି ଏଣେତେଣେ ପ୍ରାୟ ତିନିବର୍ଷକାଳ ବୁଲିଲି । ଦିନେ ପାଲୁର ତଟରେ ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ାକୁ ମୋଡ଼ି ତାକୁ ମୋର ବାହନରୂପେ କରିନେଲି । ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ, ଏହି ପିଲାଟି ଓ ଏହାର ମା, ବାପ ଏବଂ ଜେଜେମା ପ୍ରଭୃତି ରହାପର୍ବମ ଦେଖିବାକୁ କାଞ୍ଚିଭରମ୍ ଯାଉଥାନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କୁ ପାଲୁର୍‌ରେ ଭେଟି ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବାକୁ ଏହି ପିଲାଟିକୁ ଧରିଲି । ଜଣେ ପଚାରିଲେ-: ଆଚ୍ଛା ତୁ ଠାକୁର ଫୁଟାଉଛୁ କାହିଁକି ? ଭୂତ—ମୁଁ ଘୋଡା ଚଢ଼ି ଏହାଉପରେ ଆବେଶ ହେଉଥିବାରୁ ଠାକୁର ଓ ଘୋଡା ଚଳାଇବାର ସଙ୍କା କରୁଛି । ଏହି ବିଷୟ ଗୁଡିକୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବାପାଇଁ ଦୁଇଜଣ ଚେଙ୍ଗଲପଟ ପାଖ ତିନ୍ନନୂର ଯାଇ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରନ୍ତେ ତାହା ସତ୍ୟ ବୋଲି ପ୍ରମାଣିତ ହେଲା, ଏପରି ସେ ଭୂତ ଅନେକ ବିଷୟ କହିଗଲା ଯେଉଁଗୁଡ଼ାକ ଗୋଟିଏ ହେଲେ ଅସତ୍ୟ ନିରୂପଣ ହୋଇ-ପାରିନାହିଁ ।

ସେହି କେମିଷ୍ଟ ଗୋଟିଏ ଭେଣ୍ଡିଆ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଜିନ୍ନଲଟିଛ ମଧ୍ୟରେ ଖଡ଼ିରେ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଭାବେ ଗାର ଦେଇ ଭାଙ୍ଗିବାକୁ

ଭୂତ ଥିଲୁ ଦୂରେ, ଧୀରେ ଧୀରେ, ଆସିଲୁ ମୋ ପାଶରେ
ପୁଣି ଧୀରେ ଧୀରେ ମୁଁ ବି ଗଲି ତୋ ପାଶରେ, ଏବେ ପୁଣି ବିସ୍ମରଣ
କାହିଁକି ?

ଆଦେଶ ଦେଲେ । ସମସ୍ତଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ସେହି ଗଛଟି ମଝିରୁ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲା ।

ଦିନେ ମୁଁ ସେହି ଭେ. ବ.ଙ୍କୁ ଛାଡ଼ିଆସି ଆମ ବରଣ୍ଡାରେ ଶୋଇଅଛୁ । ଅଧରାତ୍ରରେ ଠିକ୍ ମୋର ପିତାଙ୍କ ଭଳି କଣ୍ଠରେ କହିଲା, ଆରେ ମୁଁ ତ ତୋର କୌଣସି ଅପକାର କରନାହିଁ, ତୁ ମୋତେ ଏକୁଟିଆ କାହିଁକି ଛାଡ଼ି ଆସିଲ ବୋଲି ଡାକିଲା । ତାଙ୍କ ବରଣ୍ଡାରେ ଶୋଇଥିବା ଜଣକୁ ବସ୍ତ୍ରର ସହିତ ଠେକି ମଝିଦାଣ୍ଡରେ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲା । ଆଉଦିନେ ଆମ ଦୁଆରକୁ ଜୋରରେ ମାରିଲା ।

ଏପରି ବହୁ ଘଟଣା ଦେଖି ଯେଉଁ ଆଇ, ସି,ଏସ୍ ଓ କେମି-ଷ୍ଟ୍ରିର ଭୂତ ବିଶ୍ବାସ କରୁ ନ ଥିଲେ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ବାସ କରିବା-ଭଳି କାମ ଦେଖାଇଲା, ସେଗୁଡ଼ାକ ଲେଖାର ବିସ୍ତାର ଭୟରେ ଲେଖି ପାରୁନାହିଁ । ତା ପରେ ଯ , ଗୃଳିପିବ କହି ଗୃଲିଗଲା, ପୁଣି ଛମାସ ପରେ ଆଉଥରେ ଉପଦ୍ରବ ଆରମ୍ଭ କଲା, ତା ପରେ ବେଙ୍କଟ ବରଦନ ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ହେଦ୍ରାପେଟ ସେକେଣ୍ଡ୍ରାବାଦ ଗ୍ରେଡ଼-ଟ୍ରେନିଂ ଯାଇ ଦୁଇବର୍ଷ ପଢ଼ି ଯେଉଁ ଦିନ ଘରକୁ ଫେରିଲା ସେହିଦିନ କାଳିପୁର ନାମକ ଗ୍ରାମକୁ ଯାଇ ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ବାଙ୍ଗିରେ ପଞ୍ଚ ଭେଙ୍କଟ ମରିଥିବାର ଦେଖାଗଲା ।

ଅମିଦ୍ଧ ଝିଙ୍ଗିଇଲୁ ତୁହି ଅମିଦ୍ଧ ତୁହି
ତୋହର ଭାବନାରେ ଏବେ ରହେଁ, ରହେ, ମୁହିଁ ।

୮(୪)

ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର କର

ସନ ୧୯୧୨ ମସିହା କଥା । ମୁଁ ମହାସମୁଦ୍ର (ସି.ପି.ରେ) ଡିଷ୍ଟ୍ରିକ୍ଟବୋର୍ଡ ଓଭରସିଅର (District Board Overseer) ଥିଲି । ମୋତେ ଖଡିଆଲ ରଜା ବୀର ବିକ୍ରମ ଦେବ ଖୁବ୍ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ କହିଲି ନୃସିଂହନାଥ ଦେଖି ଯିବାକୁ । ସାହାଯ୍ୟ ମାଗିଲି । ସେ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ । ଅତି ଦୁର୍ଗମ ପଥ । ବାଘ ଭାଲୁର ଭୟ ସେଠି ବେଶୀ । ବାଘମାନେ ପଲ ପଲ ହୋଇ ବୁଲନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ନୃସିଂହନାଥରେ ସେମାନେ କାହାର କିଛି ଅନିଷ୍ଟ କରନ୍ତିନି ।

ନୃସିଂହନାଥ ଯେଉଁ ପାହାଡରେ ଅଛନ୍ତି ସେହି ପାହାଡରୁ ଗୋଟିଏ ଝରଣା ବାହାରି ତଳକୁ ବହି ଯାଉଛି, ମାଟି ତଳକୁ ।

ଦିନ ୧୧ଟା ହେବ ପ୍ରାୟ, ଜଣେ ସାଧୁ ଆମ ପାଖରେ ଉପସ୍ଥିତ, ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ସମସ୍ତେ ଉଠିଲେ । ଶରୀରଟି ସୁଦ୍ଧ ଅସ୍ଥିମାଳ । ତା ଉପରେ ଚମଡା ଖଣ୍ଡେ ମାତ୍ର ଟାଙ୍କୁଣି ହୋଇଛି । କିନ୍ତୁ ମୁଖଟି ଆନନ୍ଦମୟ । ମୁଁ ବାବାଜୀଙ୍କୁ କିଛି ପଚାରିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲା ବେଳକୁ ସେ ଚିଲମଟି ମୋ ହାତକୁ ବଢାଇ ଦେଲେ । ମୁଁ ଗଞ୍ଜେଇ ପାଏ କେଉଁଠୁ । ନୃସିଂହନାଥ ବଗିଚାରୁ

ଏ ସବୁ ଦିନ ଗଲଣି ଚାଲି;
ମନେ ରହିଥିଲା କେତେ ଭଲ ଭଲ
ଏବେ ମନେ ନାହିଁ—ସୂର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଛି ଅସ୍ତ, ରାତି ଯାଉଛି ପାହି ।

ପାଞ୍ଚୋଇ ଆଣି ଦେଲି । ବାବାଙ୍କ ଚଲମ ଧରି ବେହୋସ । ତାପରେ ୧୫।୨୦ ମିନିଟ ପରେ ସେ ଗୃହିଁ କହିଲେ, ତୁମେ କଣ ଭାବିଲ ମୁଁ ମରିଗଲି ବୋଲି ।

ସେ ଉଠିଲେ । ମୋତେ ପଚାରିଲେ କଣ ସବୁ ରହି ଦେଖିଲ । ଆସ ଆଶ୍ରମ ଦେଖି ଆସିବା । ଏହା କହି ସେ ମୋର ହାତକୁ ଧରି ଏତେ ଜୋରରେ ପାହାଡ଼ ଉପରକୁ ଉଠିଗଲେ ଯେ ମୋ ଗୋଡ଼ ତଳେ ଲାଗୁ ନଥାଏ । ସେ ମୋତେ ସିଦ୍ଧାଶ୍ରମ ଦେଖାଇଲେ । ସେଠି ଖାଦ୍ୟ ଜିନିଷ ପ୍ରଚୁର ଦୁଷ୍ପ୍ରାପ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ମୋତେ ସେ ଖାଦ୍ୟ ଖୁଆଇଲେ । ସାଧୁଙ୍କର ଅନୁଗାମୀ ହେବାର ଇଚ୍ଛା ମୋର ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ମହାରାଜ କହିଲେ ତୋର ବୟସ ହୋଇନି । ବର୍ତ୍ତମାନ କର୍ମ କରିବାର କଥା । ତୋର କର୍ମ ଶେଷ ହେଲେ ମୁଁ ଦେଖାଦେବି ।

ମୁଁ କହିଲି ବୟସର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଏତେ । ପୁଣି କେଉଁଦିନ ଆପଣଙ୍କ ସଙ୍ଗେ କେଉଁଠି ଦେଖା ହେବ ? ସେ କହିଲେ ଦେଖ ! ଏହି ନୃସିଂହନାଥରେ ପାଞ୍ଚହଜାର ବର୍ଷର ସାଧୁ ଅଛନ୍ତି । ମୁଁ ତ ସବୁ ଦେଖିଛି ।" ତାପରେ ସାଧୁ କେଉଁଆଡେ ଗ୍ଲଲିଗଲେ ।

ଦୀର୍ଘ ପଚଶ ଛବଶ ବର୍ଷ ପରେ ସେ ଆଉ ଥରେ ଦେଖା ଦେଇଥିଲେ ମୋ ଘରେ, ଗ୍ଲରି ପାଞ୍ଚ ଦିନ ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ।

ମୁଁ କି ଖାଲି ମୋତେ ନେଇ ଏତେ ଭବେଁ
ଆଉକି କିଛି ନାହିଁ ? ଜଗତ ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ଏ ଭବେ ?

( )

ଭୌତିକ ଆତ୍ମା

ଶ୍ରୀ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ରାଜଗୁରୁ

ଆମ ଦେଶରେ ବହୁ ପ୍ରାଚୀନ ଯୁଗରୁ ଭୌତିକ ଆତ୍ମା ସମ୍ବନ୍ଧେ ଅନେକ କଥା ଶୁଣାଯାଏ । ଅବଶ୍ୟ ଆଜିକାଲି ବିଜ୍ଞାନର ପ୍ରସାର ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ସବୁ କଥା ଅସମ୍ଭବ ଗପରେ ପରିଣତ ହେଲାଣି । ତଥାପି କେତେ କେତେ ଶିକ୍ଷିତ ବ୍ୟକ୍ତି ଅଦ୍ୟାପି ଭୂତକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି । ଆମେରିକା ଓ ବିଲାତରେ ମଧ୍ୟ ଏଥିର ବୈଜ୍ଞାନିକ ଗବେଷଣା ହେବାର ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ । ତେବେ ଅଧିକାଂଶ ଭାରତୀୟ ଶିକ୍ଷିତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ମନରେ ଏ ବିଷୟରେ ଗୋଟିଏ ଏପରି ପ୍ରଶ୍ନ ରହି ଯାଇଛି ଯେଉଁଥିରେକି ସେମାନେ ଭୂତର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣରୂପେ ଉଡ଼ାଇ ଦେଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ କିମ୍ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ସାହସ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ବାସ୍ତବରେ ଏ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ କୌତୂହଳ ପ୍ରଶ୍ନ ଆମ ମନରେ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି । ପିଲାଦିନେ ମୁଁ ନିଜେ ଭୂତର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ବିଶ୍ୱାସ

ମଣିଷ ମଲା ପରେ ତାର ଆକାଶୀୟ ଶରୀର ନଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ । ସେହି ଆକାଶୀୟ ଶରୀରଟି ଜୀବର ପାର୍ଥିବ ଜୀବନର ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଅବସ୍ଥାରେ ଗଢ଼ା ହୋଇଥାଏ । ସେହି ଆକାଶୀୟ ଶରୀର ଅଳ୍ପ ସମୟ କିମ୍ବା ସମୟ ସମୟରେ ଦୀର୍ଘକାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହେ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସଂସାରକୁ ସ୍ପର୍ଶ କରେ ।

(ସର ଆର୍ଥାର କନେନ ଡଲେସଙ୍କ ଜୀବନୀ ପୁସ୍ତକ ୩୨୬ ପୃଷ୍ଠା ।)

କରୁଥିଲି । ଅନ୍ଧାର ରାତ୍ରରେ ଏକୁଟିଆ ଘରକୁ ଯିବା ସାହସ ମୋର ନ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସ୍କୁଲକୁ ଗଲା ପରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ମୋର ସେ ବିଶ୍ବାସ ଲିଭି ଆସିଲା । ତଥାପି ତାହା ନିର୍ମୂଳ ହେଲା ନାହିଁ । କାରଣ କେତୋଟି ଘଟଣାରୁ ମୁଁ ପୁଣି ଭୂତର ଅସ୍ତିତ୍ବ ବିଶ୍ବାସ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲି । ବୋଧହୁଏ ତାହା ୧୯୧୬ ମସୀହାର କଥା । ସେତେବେଳେ ମୋର ବୟସ ମୋଟେ ୧୧ ବର୍ଷ । ପାରଳା-ଖେମୁଣ୍ଡିରେ ରାଜଗୁରୁ ସାହିରେ ଆମର ଜ୍ଞାତି ଭାଇମାନେ ରହନ୍ତି । ସ୍ବର୍ଗୀୟ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ରାଜଗୁରୁ (ମୋର ସମ୍ପର୍କୀୟ ପିତାମହ ଏବଂ ସେ "ପ୍ରବନ୍ଧାବଳୀ" ନାମକ ଗ୍ରନ୍ଥର ରଚୟିତା) ସେଠାରେ ରହନ୍ତି । ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁପରେ ସେଠାରେ ତାଙ୍କର ଭାଇମାନେ ଥିଲେ । ହଠାତ୍ ଦିନେ ତାଙ୍କ ଘରେ ଗୋଟିଏ ଅଦ୍ଭୁତ ଭୌତିକ କାଣ୍ଡ ଘଟିଲା । ଲୋକେ କହନ୍ତି ତାହା "ଷୀର-ପେଷଣ" । ଏଥିର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ଅଦ୍ୟାପି ଆମର ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହୋଇ ନାହିଁ, ସେହି ଭୌତିକ କାଣ୍ଡ କେତେ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କ ଘରେ ଦେଖା ଦେଉଥିଲା । ସେଥିରେ ପରିବାରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଏବଂ ପାଖ-ପଡ଼ିଶା ଲୋକେ ବହୁ ଦୁଃଖଭୋଗ କରିଥିଲେ । ସେହି ଭୌତିକ କ୍ରିୟା ନିମ୍ନମତେ ହେଉଥିଲା :—

୧—ରୁଷେଇ ଘରେ ଚୂଲ୍ଲିରେ ଭାତହାଣ୍ଡି ବସିଛି । ହଠାତ୍ ସେଥିରେ ଦେଖାଗଲା ରକ୍ତପରି କଣ ସବୁ ନାଲି ନାଲି ଜିନିଷ ଭାସୁଛି ।

ସେ ଦିନ କଥା, ଏ ଦିନ କଥା, ଦିନ ଦିନ କଥା, କେତେ ଘଟୁଛି,
ଯାଉଛି ବିସ୍ମରଣେ, ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଦିନ କଥା, ମନରୁ ନ ଯାଏ
ପୋଛି ।

୨—ଚିଲ-ଶିଳପୁଆ ଯଥା ସ୍ଥାନରୁ ଉଠି ଶୂନ୍ୟରେ ଉଡ଼ଯାଇ ଅନ୍ୟ ଜାଗାରେ ପଡ଼ୁଛି ।

୩—ଆକାଶରୁ ଇଟା ପଥର ଅଦ୍ଭୁତରେ ଘରେ ପଡ଼ୁଛି । କେବେ କେବେ ମଧ୍ୟ ମଣିଷ ଦେହରେ ବାଜୁଛି ।

୪—ମାଛ-ଶୁଖୁଆ ଖଣ୍ଡମାନ ଅଦ୍ଭୁତରେ ପଡ଼ଶା ଘରୁ ଆସି ଅଗଣାରେ ପଡ଼ୁଛି ।

ଏମିତି ସବୁ କାଣ୍ଡ ମୁଁ ନିଜେ ଦେଖିପାରି ଫେର୍ ମୋ ମନରେ ଭୂତର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ ହେଲା । ତା'ପରେ ଆମେରିକାର ଜଣେ ପଣ୍ଡିତ ଲେଡ୍‌ବିଟାରଙ୍କ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ପଢ଼ି ସେ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବାରୁ ମୋର ଧାରଣା ହେଲା ଯେ ପୃଥିବୀର ଗୋଟିଏ ଅନାବିଷ୍କୃତ ବିଷୟ ଅଦ୍ୟାପି ବୈଜ୍ଞାନିକ ମାନଙ୍କ ଗବେଷଣା ପରିସର ଭିତରକୁ ଆସିନାହିଁ ।

ଭାରତରେ ବୌଦ୍ଧ ଯୁଗରେ ମହାଯାନ ଓ ସହଜଯାନ ପନ୍ଥୀ ବୌଦ୍ଧ ଭିକ୍ଷୁମାନେ ବହୁ ପ୍ରକାର ମାନ୍ତ୍ରିକ ଶକ୍ତି ଲାଭ କରିଥିବା ବିଷୟ ତାରାନାଥଙ୍କ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି । ସେଥିର ବିଶଦ ବିବରଣୀ ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ନାବଶ୍ୟକ । ତେବେ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଓଡ଼ିଶାରେ ଯେଉଁ "ଗୁଣିଆ ପୋଥି" ଅଦ୍ୟାପି ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ, ତାହା ସେହି ବୌଦ୍ଧ ଭିକ୍ଷୁମାନଙ୍କ ମନ୍ତ୍ର ଶକ୍ତି ସମ୍ପର୍କୀୟ ସାହିତ୍ୟ ବୋଲି କହିଲେ ଚଳେ । ପୂର୍ବେ କାମରୂପ ଓ ନାଳନ୍ଦା

ଉଛୁଳି ଉଠେ ପ୍ରାଣ ପରଶ ପାଇ କାହା ମନର
ପୁଣି ଉଛୁଳି ଉଠେ କାହାର ପରଶ ପାଇବାର ।

ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଓଡ଼ିଶାର ରତ୍ନଗିରି, ନଳତିଗିରି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବୌଦ୍ଧ କେନ୍ଦ୍ରରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ବୌଦ୍ଧମନ୍ତ୍ର ପ୍ରସ୍ତର ଫଳକରେ ପ୍ରାଚୀନ କୁଟିଳ ଲି ିରେ ଉଲ୍ଲେଖ ହୋଇଅଛି । ତାକୁ ଆମେ "ଧାରଣୀ" ବୋଲି କହୁଁ । ଏପରି ଦୁଇଟି "ଧାରଣୀ" ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁଜିୟମରେ ଅଛି । ସେଥିରୁ ଗୋଟିଏ ଶ୍ରୀ. ଏ. ଘୋଷ ପ୍ରାୟ ଆଠବର୍ଷ ଆଗେ (Epigraphia Indica, Vol XXVI, pp. 172—3) ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି । ସେଥିର ପାଠ ନିମ୍ନରେ ଉଦ୍ଧୃତ ହେଲା : -

"ଧର ଧର, ହର ହର, ପ୍ରହର ପ୍ରହର, ମହାବୋଧି-ଚିତ୍ରଧରେ, ଚ୍ଲୁ ଚ୍ଲୁ, ଶତରଶ୍ମି, ସଞ୍ଚୋଦିତେ, ସର୍ବ ତଥାଗତା ଭିଷେକାଭିଷିକ୍ତେ, ଗୁଣଗଣମତେ, ବୁଦ୍ଧଗଣାବଭାସେ, ମିଲି ମିଲି, ଗଗନ ତଳ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତେ, ନଭସ୍ତଳେ, ଶମ ଶମ, ପ୍ରଶମ ପ୍ରଶମ ସର୍ବ ପାପପ୍ରଶମନେ, ସର୍ବ ପାପ ବିଶୋଧନେ, ହୁଲୁ ହୁଲୁ, ମହାବୋଧି ମାର୍ଗସମ୍ପ୍ରସ୍ଥିତେ । ସର୍ବତଥାଗତ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଶୁଦ୍ଧେ ସ୍ୱାହା, ମୂଳ ମଂତ୍ରଃ, ସର୍ବ ତଥାଗତ ଗୋଚରବ୍ୟବଲୋକିତେ ଜୟ ଜୟ ସ୍ୱାହା ହୃଦୟଂ, ହୁରୁ ହୁରୁ ଜୟ ମୁଖେ ସ୍ୱାହା, ଉପହୃଦୟଂ, ଯଃ କଶ୍ଚି-ଦ୍ଭିକ୍ଷୁର୍ବାଭିକ୍ଷୁଣୀ ବା ଉପାସକୋ ବା ଉପାସିକା ବା, ଅନ୍ୟୋବା, ଯଃ କଶ୍ଚିତ୍ ଶ୍ରାଦ୍ଧଃ କୁଳେ ପୁତ୍ରୋ ବା କୁଳେ ଦୁହିତା ବା ଇମାଂ ଧାରଣୀଂ ଲିଖିତ୍ୱା ଅଭ୍ୟଂତରଂ ପ୍ରକ୍ଷିପ୍ୟ ଚୈତ୍ୟଂ କରିଷ୍ୟତି, ତେନୈକେନ ଚୈତ୍ୟେନ କୃତେନ ଲକ୍ଷଂ ତଥାଗତ ଚୈତ୍ୟାନାଂ

ଜୀବନଟା ରସରେ ଭରା—ଏ ରସ ନ ଥିଲେ
ଜୀବନଟା ଖାଲି ସିନା ମରୁଭୂମି ସାହାରା ।

କୃତଂ ଭବତୁ, ତେ ଚ ଚୈତ୍ୟାଃ ସର୍ବଗନ୍ଧପୁଷ୍ପଧୂପଚର୍ଣ୍ଣଗୃମର ଛତ୍ରଧ୍ୱଜ ପତାକା ଭଦ୍ର ରୂପକରଣୈଃ ପୂଜିତା ଭବଂତୁ, ନ କେବଳଂ ଚୈତ୍ୟମେବମପି ତୁ ବୁଦ୍ଧରତ୍ନଂ ଧର୍ମରତ୍ନ ସଂଘରତ୍ନଂ ଚୈବଂ ସର୍ବୋପକରଣୈଃ ପୂଜିତଂ ଭବତୁ, ଏବନ୍ନାସ୍ମାନଂଚ ଅକ୍ଷିତ୍ରେନ ଦେଶିତଂ ମହାଯାନଂ ଅପୁନଶଶ୍ରାଦ୍ଧାନାଂ ମିଥ୍ୟାଦୃଷ୍ଟି ବୈମତ୍ତିକ ନାଂ ଯାନାଂ ଭର୍ତ୍ସକାରଣାଂ ଅଲ୍ପାୟୁଷ୍କାଣାଂ ନରକଭର୍ଯଗ୍ ଯୋନ ଯମଲୋକ ପରାୟଣାନାଂ ସତ୍ତ୍ୱାନାମାର୍ଥାୟ ଯ . ସାମାନଂଚ ଗୃହସ୍ଥାନାଂ ।

ଉପରୋକ୍ତ ବାଧିରେ ଯେଉଁ ମନ୍ତ୍ରାବଳୀ ବୌଦ୍ଧ-ଚୈତ୍ୟ ମାନଙ୍କରେ ରଖା ଯାଉଥିଲା, କାଳକ୍ରମେ ସେଥିର ପ୍ରଭାବ ଭାରତୀୟ ତନ୍ତ୍ରଯାନ ଏବଂ କାପାଳିକ ଧର୍ମରେ ପରିଣତ ହୋଇ ସେଥିରୁ "ଗୁଣିଆ" କର୍ମ ପ୍ରଚାର ଲାଭ କଲା । ଭୂତ-ପ୍ରେତାଦି ମାନଙ୍କୁ ବଶ କରି ଗୋଟିଏ ଅଦୃଶ୍ୟ ଶକ୍ତି ସାହାଯ୍ୟରେ ବିବିଧ ପ୍ରକାର ଅଦ୍ଭୁତ କର୍ମ କରିବା ପ୍ରଣାଳୀ ଭାରତରେ ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଉ ଥିଲା । ଏଥିରୁ ଅବଶ୍ୟ କେତେକ ଅଂଶ ହସ୍ତକୌଶଳ ବା ମେସ୍‌ମେରିଜମ୍‌ର ଅନ୍ତର୍ଗତ । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ନୁହେଁ । ସର୍ବୋପରି ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ, ଗୋଟିଏ ଭୌତିକ ଶକ୍ତି ପୃଥିବୀରେ ଥିବା କଥା ଏକାବେଳକେ ଉଡ଼ାଇ ଦିଆଯାଇ ନ ପାରେ । କେଉଁ ଦୂର ଭବିଷ୍ୟତରେ ଯଦି ପ୍ରକୃତିରେ ଏହି ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ଆବିଷ୍କୃତ ହେବା ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ, ତେବେ ତାହା ଏ ଦେଶରେହିଁ ସମ୍ଭବ ବୋଲି

କୃପାମୟୀ ମୃଦୁଳୀ ତୁହି ଜଗନ୍ନାଥ ସେବିକା
ସେହିବାକୁ କୃପା ବହି ରହିଅଛୁ ଅନ୍ତର ଭାବୁକା ।

ମୋର ବିଶ୍ୱାସ । କାରଣ ଅଦ୍ୟାପି ବହୁ ତାନ୍ତ୍ରିକ ଗ୍ରନ୍ଥ ଓ ତାନ୍ତ୍ରିକ ଯୋଗୀ ଏ ଦେଶରେ ରହିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ପୃଥିବୀର ଗୋଟିଏ ରହସ୍ୟ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିବାକୁ ସଂବଦ୍ଧ ଭାବେ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇ ପାରେ । ଆଣବିକ ଶକ୍ତି ଯେପରି ପଦାର୍ଥ-ବିଜ୍ଞାନ ବାଦିଙ୍କ ଆବିଷ୍କାର ମଧ୍ୟରେ ଆଜ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛି, ସେପରି ଭୌତିକାତ୍ମା ଆବିଷ୍କାର ଫଳରେ ହୁଏତ ଆଜ ଏକ ଅଚିଂଦ ଭୂତ କିମ୍ବା ପୃଥିବୀକୁ ଚମତ୍କୃତ କରିପାରେ ।

(୧୧)

ଶ୍ରୀ ପ୍ରଶାନ୍ତ କୁମାର ମହାପାତ୍ର

ମୋତେ ୫ ବର୍ଷ ହୋଇଥିବା ସମୟରେ ଆମ ଗ୍ରାମ ନିକଟରେ ଓ୍ୱାଉପଡ଼ା ନାମକ ଗୋଟିଏ ଗାଁର କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଘରେ ବେତାଳ ମାନଙ୍କର ଆକ୍ରମଣ ବିଷୟରେ ଅନୁଭୂତ ଅଛି । ସେ ଲୋକଟି ବେତାଳ ଆକ୍ରମଣ ସହ୍ୟ କରି ନପାରି ଆମ ଘରେ କିଛି ଦିନ ପାଇଁ ଆଶ୍ରୟ ନେଇଥିଲା । କାରଣ ସେ ଆମର ସମ୍ପର୍କୀୟ ଥିଲା ।

ଲେଖା ହୋଇଗଲା ଏହି କଥା, ପ୍ରୀତିଥାଏ ଛପି ଛପିକା, ସକଳ ଅନ୍ତରେ ଧିଆନେ ଧରି କାହାକୁ କଏ କେତେବେଳେ ଆକର୍ଷଣ କରେ ।

ଯେ ଯାହା କହୁଥିଲେ ତାର ସୂକ୍ଷ୍ମ ପ୍ରମାଣ ପାଇଁ ଲୋକ ପଠାଗଲାରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ ତାଙ୍କ ଘରେ ବେତାଳମାନେ ନାନା-ପ୍ରକାର ଅସହନୀୟ ଘଟଣା ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିଲେ । ଦିନେ ଦିନେ ଦେଖାଯାଏ ଘର ଭିତରେ କୌଣସି ଲୋକ ପରିସ୍ରା କରିଥାଏ ଯାହାର ପରିମାଣ କୌଣସି ମନୁଷ୍ୟ ପକ୍ଷରେ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ସେଥିରେ ଗୋଡ଼ ଆଣ୍ଠୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୁଡ଼ିଯାଏ । ଘର ଅଗଣା ଭିତରେ ହାଡ଼ ଇତ୍ୟାଦି ପଡ଼ିଥାଏ । ଆଉ ଦିନେ ମଧ୍ୟ ରନ୍ଧା ହୋଇଥିବା ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଉଭେଇ ଯାଇ ସେଥିରେ ବିଷ୍ଠା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଥାଏ । ଏମିତି ଅନେକ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିବା ପରେ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ବନ୍ଦ ହୋଇ ଆସିଲା । ତା'ପାଇଁ କି ପ୍ରତିକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଥିଲା, ତାହା ମୋର ପ୍ରାୟ ମନେ ନାହିଁ ।

(୧୬)

ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ଦାଶ

ଆଠବର୍ଷ ତଳର କଥା—ଗୋଟିଏ ବଣିଆ ଘର । କୌଣସି ଏକ ଲୋକ ସହିତ ବଣିଆଟିର ପୂର୍ବରୁ ମନୋମାଳିନ୍ୟ ଥିଲା । ତାହାର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଉକ୍ତ ଲୋକ ଜଣକ କୌଣସି ଗୁଣିଆର ବୋଧେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇଥିଲା । ଫଳରେ ଗୁଣି

ଭୁଞ୍ଜିତ ମା ସେହିପରି, କିଏ ନୁହେ ପ୍ରେମର ଭିକାରି
ଆକର୍ଷଣ ଏତେ ତାର, ମାଧ୍ୟାକର୍ଷଣ ଅନ୍ତର ଅନ୍ତର ।

ବିଦ୍ୟା ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବା ତା' ପକ୍ଷରେ ସହଜ ହୋଇଗଲା । ବଣିଆଟି ଯେତେବେଳେ ଖାଇବାକୁ ବସେ, ହାଡ଼, ମାଟି ପ୍ରଭୃତି ତା ଖାଦ୍ୟରେ ପଡ଼େ । ସାମୟିକ ଭାବରେ ହାଡ଼ ପ୍ରଭୃତି ମଧ୍ୟ ତାର ଘରେ ପଡ଼େ । ଏଥିରେ ବଣିଆଟି ଅତି ବିବ୍ରତ ହେଲା । କୌଣସି ଉପାୟରେ ଏହାର କୌଣସି ପ୍ରତିକାର କରି ପାରିଲା ନାହିଁ । ଅତି ଦୁଃଖିତ ମନରେ ଥରେ ମୋତେ (ଲେଖକଙ୍କୁ) ଓ ଆଉ କେତେଜଣ ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଖାଇବା ଲାଗି ଡାକିଥିଲା । ଆମ୍ଭେମାନେ ଅତିଶୟ କୁତୂହଳୀ ହୋଇ ତା ସହିତ ଗଲୁ । ତାର ଘରେ ଅଳ୍ପ ସମୟ ବସିବା ପରେ କ୍ରମେ ହାଡ଼ ଓ ଗୁଣ୍ଡି ଗୁଣ୍ଡି ମାଟି ପଡ଼ିବାକୁ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଅବଶ୍ୟ ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ତାହା ବନ୍ଦ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ତା ପରେ ବଣିଆ ତା'ର ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଭାତ ଆଣିବାକୁ କହିଲା । ସ୍ତ୍ରୀ ଭାତ ବାଢ଼ି ଦେଲା । ବଣିଆ ଜଣକ ଆମମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଖାଇବାପାଇଁ ବସିବାମାତ୍ରେ କୁଆଡ଼ୁ ବହୁତ ଗୁଣ୍ଡାଏ ଆସି ଖାଦ୍ୟରେ ପଡ଼ିଗଲା । ବଣିଆ ଆଉ ନ ଖାଇ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ରହିଲା ଏବଂ ପୂର୍ବରୁ ଏଭଳି ହଇରାଣ ହେଉଥିବା ବିଷୟ କହିଲା । ଆମ୍ଭେମାନେ ଏ ସବୁ ଦେଖି ଘରକୁ ଫେରିଲୁ ଏବଂ ଅଦୃଶ୍ୟରେ ଏଭଳି ଏକ ପୈଶାଚିକ ବିଦ୍ୟା ଥିବା ଅବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରିଲୁ ନାହିଁ । ତାର କିଛିଦିନ ପରେ ଏହି ବଣିଆଟି କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ାର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପୈଶାଚିକ ବିଦ୍ୟା-ବିଶାରଦ ରତ୍ନେଶ୍ୱର ବୃନ୍ଦଗର୍ଜଙ୍କୁ ଡକାଇ ଥିଲା ଓ ତାଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରଫଳରେ ଏହି ପୈଶାଚିକ ଅସୁବିଧାରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

କୁହୁଡ଼ ଘେରେ ସକାଳେ ଯେବେରେ
ମଧ୍ୟାହ୍ନେ ହୁଅଇ ବଡ଼ ଖରା—କୁହୁଡ଼ ଖରା ଏହିପରି ଧରାପର ।

(୧୩)

ଶ୍ରୀ ସୋମନାଥ ରଥ

ମୁଁ ବନାରସରେ ପଢ଼ୁଥିବା ସମୟରେ ଜଣେ ମିତ୍ରଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଭୂତପ୍ରେତର କଥା ପଡ଼ିଲା, ସେ ପ୍ରେତାତ୍ମାର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିଜର ଅନେକ ଅନୁଭୂତି ବର୍ଣ୍ଣନା କଲେ । ମୁଁ ପ୍ରେତାତ୍ମାର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ବିଷୟରେ ପ୍ରତିବାଦ କରିବାରୁ ସେ କହିଲେ ଯଦି ତୁମେ ପ୍ରେତାତ୍ମା ବିଷୟରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭୂତି କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛ ତେବେ ମୋ ଘରକୁ ଚାଲ, ସେଠାରେ ତୁମର ବିଶ୍ୱାସ ହେବ ଯେ ପ୍ରେତାତ୍ମା ଅଛି । ମୁଁ ତାଙ୍କର ଏପରି ଆମନ୍ତ୍ରଣକୁ ଆଗ୍ରହବଶତଃ ସ୍ୱୀକାର କରି ଗ୍ରୀଷ୍ମାବକାଶ ପାଇଁ 'ଗୋରଖପୁର' ସହର ନିକଟ ତାଙ୍କ ଗ୍ରାମକୁ ଗଲି ।

ସେ ମତେ ବାଟରେ କହିଲେ ମୋ ଘରେ ଯେଉଁ ପ୍ରେତାତ୍ମା ଅଛି ସେ ମୋର ପ୍ରଥମ ପତ୍ନୀ, ତାର ମରିବା ପରେ ସେ ପ୍ରେତାତ୍ମା ରୂପରେ ମୋର ଶୋଇବା ଘରେ ରହୁଅଛି, ସେହି ପ୍ରେତାତ୍ମାର ଅନୁମତିରୁ ମୁଁ ଦ୍ୱିତୀୟ ବିବାହ କରିଅଛି ଓ ସେହି ଦ୍ୱିତୀୟ ପତ୍ନୀ ଗର୍ଭରୁ ମୋର ବର୍ତ୍ତମାନ ଦୁଇଗୋଟି ସନ୍ତାନ ଅଛନ୍ତି, ସେହି ପ୍ରେତାତ୍ମା ମୋର ଓ ମୋ ସନ୍ତାନମାନଙ୍କର ତଥା ଆଗନ୍ତୁକ ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବଙ୍କର କୌଣସି ଅପକାର କରେ ନାହିଁ ବରଂ ଅନେକ ଉପକାର କରେ । କିନ୍ତୁ ମୋ ସହିତ ବିରୋଧ ଆଚରଣ କରୁଥିବା ଲୋକଙ୍କର ଅପକାର କରେ । ତାହା ତୁମେ ମୋ ଘରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ଦେଖିବ ।

ଆକାଶରେ ତୁମେ, ମମ ଅନ୍ତର ଆକାଶେ,
ତୁମେ ରହିଲ କି ସେଇଠି ? ଆଜି କି ଆସିବ ନାହିଁ ମୋ ମନମୂଳେ ?

ମୁଁ ସେହି ମିତ୍ରଙ୍କ ଘରକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲି ଗୋଟିଏ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କୋଠରୀ ପ୍ରେତାତ୍ମା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ସେ କୋଠରୀରେ କିଛି ସାମାନ ପତ୍ର ନାହିଁ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଖଟ ପଡ଼ିଅଛି, ସେହି କୋଠରୀ ମଧ୍ୟକୁ ସେ ଓ ତାଙ୍କ ପିଲାଙ୍କୁ ବାଦ ଦେଲେ ଅନ୍ୟ କେହି ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ, ଏପରି କି ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ, ପ୍ରତିଦିନ ଜଣକର ଖାଦ୍ୟ ସେହି ଘର ଦ୍ୱାରରେ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଅଥବା ପିଲେ ନେଇ ରଖି ଦିଅନ୍ତି, ୧୦ ମିନଟ୍ ପରେ ଦେଖାଯାଏ ଯେପରି ସେହି ଖାଦ୍ୟକୁ କେହି ଖାଇ ଦେଇ ଥାଳି ଗିନା ଦ୍ୱାରର ବାହାରେ ଥୋଇଦିଏ, ମୁଁ ଦିନେ ସେହି ଦ୍ୱାର ମୁହଁରେ ଠିଆ ହୋଇ ଦେଖିଲି ପିଲେ ଆଣି ଖାଇବା ଜିନିଷ ସେହି ଦ୍ୱାର ମୁହଁରେ ଥୋଇଲେ, ବଡ଼ ମା ଖାଅ ବୋଲି କହିଲେ, ହଠାତ୍ କୌଣସି ଅଦୃଶ୍ୟ ହାତ ଆସି ସେହି ଥାଳିଟିକୁ ନେଇଗଲା, ସେହି ଘରର ଦ୍ୱାର ମୁହଁରେ ଚାହିଁଲି ସେ ଥାଳି କେଉଁଆଡ଼େ ଗଲା କିନ୍ତୁ କିଛି ଦେଖି ପାଇଲି ନାହିଁ, ୧୦ ମିନଟ୍ ପରେ ସେହି ଅଇଁଠା ଥାଳି ଆଣି ମୋର ଆଗରେ ଥୁଆ ହୋଇଗଲା । ଦିନେ ତାଙ୍କ ପୁଅ ଆସି କହିଲା 'ବାପା' ମୁଁ ମକା ଖାଇବି । ପଡ଼ିଶାଘରର ରାମ ଭାଇ ଖାଉଅଛି, ଘରେ ମକା ନ ଥିଲା, ତେଣୁ ବାପା କହିଲେ ଯା 'ବଡ଼ମା'ଙ୍କୁ କହ ସେ ବିଲରୁ ଆଣିଦେବେ, ସେ ପୁଅ ସେହି ପ୍ରେତାତ୍ମାର କୋଠରୀ ଦ୍ୱାରରେ ଯାଇ କହିଲା, - 'ବାପା କହୁଛନ୍ତି ଆମକୁ ମକା ଦେ' । ଏପରି ୨ଥର କହିବାମାତ୍ରକେ ସେହି ପୁଅ ଆଗରେ ଦୁଇଟି ମକା ଆସି ପଡ଼ିଲା ଓ ସେ ତାକୁ ପୋଡି ଖାଇଲା ।

କୃଷ୍ଣପ୍ରିୟା ଆଗୋ ରାଧିକା, କୃଷ୍ଣପାଇଁ ପଡ଼ିଲ ତୁମେ ଏତେ ବାଧିକା
ତେଣୁ ଆମେ ସବୁ ହଟିଗଲୁଁ ତୁମେ ହେଲ ସାଧିକା ।

ତହିଁ ଆରଦିନ ମୁଁ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଯାଇ କ୍ଷେତ୍ରର ଏପଟେ ଓ ସେପଟେ ଥିବା ଦୁଇଗୋଟି ମକା ଗଛରେ ପେନ୍ସିଲ୍‌ରେ ନିଜ ନାମ ଲେଖି ଦେଇ ଆସିଲି ଓ ତାଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଘରକୁ ଆସି ମିଷ୍ଟଙ୍କୁ କହିଲି ତୁମ୍ଭେ ମୁଁ ନାମ ଲେଖି ଦେଇ ଆସିଥିବା ସେହି ଦୁଇଗୋଟି ମକାକୁ ଆଣାଇ ପାରିଲେ ମୁଁ ତୁମ୍ଭ ପ୍ରେତାତ୍ମାକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରିବି, ସେ କହିବା ମାତ୍ରକେ ନାମ ଲେଖା ହୋଇଥିବା ଦୁଇଟି ମକା ମୋ ଆଗରେ ଆସି ପଡ଼ିବାରୁ ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କଲି ଯେ ପ୍ରେତାତ୍ମା ନିଶ୍ଚୟ ଅଛି ଓ ସେ ନିଜର ମନର ଲୋକମାନେ ଉପକାର ଓ ଅପକାର କରେ ।

ମୋର ଗୃହଦିନ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭୂତିରୁ ଜାଣି ପାରିଲି ଉକ୍ତ ପ୍ରେତାତ୍ମା ନିଜର ସ୍ୱାମୀ ଓ ପିଲାଙ୍କ କଥାନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରେ କିନ୍ତୁ ସଉତୁଣୀର କାମ କରେ ନାହିଁ । ଉକ୍ତ ପ୍ରେତାତ୍ମାକୁ ଅନେକ-ଥର ଘରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାଗରେ ବୁଲୁଥିବାର ଦେଖିଛୁ, କିନ୍ତୁ ସଉତୁଣୀର ଶୋଇବା ଘରକୁ ଯାଏନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ସଉତୁଣୀ ଯଦି ଉଚିତ ସମୟରେ ଖାଇବାପାଇଁ ନ ଦେଇଛୁ ତେବେ ତାକୁ ଆବେଶ ହୋଇ ମଧ୍ୟ କଥା କହେ, ସଉତୁଣୀ କୌଣସି ନବୀନ ବସ୍ତ୍ର ପିନ୍ଧିବା ପୂର୍ବରୁ ସେହି ବସ୍ତ୍ରକୁ ପ୍ରେତାତ୍ମାର ଘର ଦ୍ୱାର ପାଖରେ ରଖିଦିଏ, ୧୫ ମିନିଟ ପରେ ସେହି ଲୁଗା ଆସି ବାହାରେ ଥୁଆ ହେଲେ ଯାଇ ସଉତୁଣୀ ସେହି ଲୁଗା ପିନ୍ଧେ । ସଉତୁଣୀ ଯେ କୌଣସି ନବୀନ ବସ୍ତୁ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରେତାତ୍ମାକୁ ଅର୍ପଣ କରିବାକୁ ପଡ଼େ ।

ମୁଁ କି ସେହି ସ୍ୱାମୀ ? ଅନ୍ତରେ ବସି ରହିବି ମୁହିଁ
ସକଳେ ଆସିବେ ମୋ ପାଶକୁ, ମୁଁ ଯିବି ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଧାଇଁ ।

ଏପରି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭୂତିରୁ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ହେଲା ଯେ ସଂସାରରେ ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରେତାତ୍ମା ଅଛି ।

(୧୪)

ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ପାଢ଼ୀ

ପ୍ରାୟ ପନ୍ଦର ବର୍ଷ ତଳର ଘଟଣା । ମୁଁ ଯାଇଥାଏ ମୋ ଶ୍ୱଶୁର ଘରକୁ । ଖରା ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲା । ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ଆସି କହିଲେ ଯେ "ବୋଉର ମୁଣ୍ଡ କଅଁଳ ହେଉଛି ଜମ୍‌କାଳ ଲୋକଟିଏ କଣକୁ ଆଉଜି ବସିଛି ଏବଂ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁନାହିଁ ।" ଶ୍ୱଶୁର ମୋର ବାଣ୍ଡ ଦୁଆରୁ ଘର ଭିତରକୁ ଯାଇ ଫେରି ଆସି କହିଲେ ସ୍ୱାଧିକ୍ୟ ଯୋଗୁଁ ଏପରି ହେଉଛି । ଦଶ ମିନିଟ ପରେ ପୁଣି ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ଆସି କହିଲେ ଯେ ବୋଉ କହୁଛି, "ତୋ ବୋଉ କଏମ, ମୁଁ କାହିଁକି ତୋ ବୋଉ ହେବି, ମନ ହେଲା ତମ ଘରକୁ ଟିକିଏ ଆସିଛି ବୋଲି ତୋ ବୋଉ ହେବି ? ହଠାତ୍ ମୋ ଶ୍ୱଶୁରଙ୍କର ସନ୍ଦେହ ହେଲା ଯେ ବୋଧହୁଏ ଅତ୍ୟାଧିକ ପିତ୍ତର ପ୍ରକୋପ ଯୋଗୁଁ ଏପରି ପ୍ରଲାପ । ଶ୍ୱଶୁର କହିଲେ "ଯା ମୁଣ୍ଡରେ ଟିକିଏ ପାଣି ଢାଳି ଦେବୁ, ଥଣ୍ଡା ହୋଇଗଲେ ସବୁ ଠିକ ହୋଇଯିବ ।" ବାପାଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଳନ କରି ଝିଅ ଫେରି ଆସି କହିଲେ ଯେ ବୋଉ କହୁଛି, "ମୁଁ କାହିଁକି ତୋ ବୋଉ ହେବି, ମୁଁ ତୋ ବୋଉ ନୁହେଁ" ଏବଂ କଟମଟ କରି

ସବୁ ଭିତରେ ଦେଖିବ ଭଲ, ମନ୍ଦଟି ନ ଦେଖ ଭୁଲେ,
ତେବେ ଯାଇ ମଣିଷ ପଣିଆ ଜାଣିବ ତୁମର, ନୋହିଲେ ଛି ଛି
ଲେଖା ତୁମ ଭାଲେ ।

ଗୁହୁଁଛି । ମୁଁ ଓ ମୋ ଶଶୁର ଘର ଭିତରକୁ ଗଲୁ । ମୋ ସ୍ତ୍ରୀ ଡାକିଲେ, "ବୋଉ, ବୋଉ" ଜବାବ ଆସିଲା "ମୁଁ କାହିଁକି ତୋ ବୋଉ ହେବି, ମୁଁ ତୋ ବୋଉ ନୁହେଁ ." ଆମେ ଅବାକ । ମୋ ଶଶୁର ସନ୍ଦେହ କଲେ ଭୂତ ବା ଡାଆଣି ବୋଧହୁଏ ଆସିଛି । ଗାଁରେ ଜଣେ ବାବାଜି ଥିଲେ. ସେ ଜଣେ ହନୁମାନ ସାଧକ । ତାଙ୍କୁ ଡକାଗଲା । ସେ ଆସି ଧୂପ ଦେଲେ ଏବଂ କିଛି ମନ୍ତ୍ର ପାଠ କରି ପଚାରିଲେ "ତୁ କିଏ ଏବଂ କାହିଁକି ଆସିଛୁ," ଜବାବ ନାହିଁ । ଚାଉଳ ଦୁଇଟି ମନ୍ତ୍ର ପାଠ କରି ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ପକାଇ ଦେବାକ୍ଷଣି ଉତ୍ତର ଆସିଲା "ଗୁଡ଼ି ଗୁଡ଼ି ମତେ କାହିଁକି ହଇରାଣ କରୁଛ, ନାନା ବଣକୁ ଯାଉଥିଲି, ମୋର ମନ ହେଲା ମୁଁ ଟିକିଏ ତା ଘରକୁ ବୁଲି ଆସିଲି ।" ସେତେବେଳେ ଜଣାଗଲା ଯେ ମୋ ଶାଶୁଙ୍କର ସାନ ଭଉଣୀ ଯେ କି ସେହି ଗ୍ରାମରେ ବିବାହ କରିଥିଲେ, ଦୁଇଟି ସନ୍ତାନ ଛାଡ଼ି ଇହଧାମ ତ୍ୟାଗ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହା ତାଙ୍କରି ପ୍ରେତାତ୍ମା । ମୋର ସନ୍ଦେହ ହେଲା । ମୁଁ ଶାଶୁଙ୍କ ସାମନାକୁ ଯାଇ ପଚାରିଲି, ମୁଁ କିଏ ? ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୁଣ୍ଡରେ ଓଢ଼ଣା ଟାଣି, ବେ ନିମ୍ନ ସ୍ୱରରେ କହିଲେ "ଝିଆରି ଯୋଇଁ" । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଥରେ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଦେଖିନାହିଁ । ଅଥଚ ତାଙ୍କର ପ୍ରେତାତ୍ମା ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ସଠିକ ଜବାବ ଦେଇ ପାରିଲା । ସେ ପ୍ରେତାତ୍ମା ଯେ ମୋ ଶାଶୁଙ୍କ ସାନ ଭଉଣୀ ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ କରିବାର ଅବକାଶ ରହିଲା ନାହିଁ । ମୁଁ କେବଳ ସ୍ତମ୍ଭିଭୂତ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଥାଏ ।

ଯାହାରେ ଭଲ ପାଏଁ ମୁଁ, ତାହାର କଥା ଲେଖା ହୋଇ ନାହିଁ
ଅନବଦ୍ୟ ସେ

ତେଣୁ କି ସେ ବଦ୍ୟ ନୁହଇ ?

ତା ପରେ ମୋ ଶଶୁର ପଚାରିଲେ ଯେ ଆମ ଘରକୁ କାହିଁକି ଆସିଛୁ ? ଭୂତ ମଲୁ ଗଲୁ, ପୁଣି ଭୂତ ହୋଇ ଆସି ଲୋକଙ୍କ ଏପରି ହଇରାଣ କରି ନାହକ ହେବାରେ ଲଭ କଅଣ ? ଜବାବ ମିଳିଲା ମୁଁ କାହିଁକି ପରକୁ ହଇରାଣ କରିବି । ମୋ ନାତି ଦେଖିବାକୁ ମୁଁ ଆସିଛି । ତମର କଅଣ ଗଲା ।" ମୋ ଶଶୁର କହିଲେ "ମୋ ଘରକୁ କ ... କା ଆସିଛୁ, ଶୀଘ୍ର ଚାଲୁ" । ସେଥିରେ ଭୂତ ରଗିଯାଇ କହିଲା

"ତମେ କାହିଁକି ମୋ ଗାଈ ଆଣିଛ ?
ମୋ ପିଲେ ଖାଇବାକୁ ପାଉ ନାହାନ୍ତି ।
ତମେ ଦୁଧ ଖାଇବ । ଖାଇଲ ନା ?
ଆଉ ଖାଇବ ଯେ" ?

ଏହାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କିଛି ବୁଝି ନପାରି ଶଶୁରଙ୍କୁ ପଚାରିଲି ଯେ କଥା କଅଣ । ଶଶୁର କହିଲେ, ତୋ ଗାଈତ ମୁଁ ଆଣିନାହିଁ, ତୋ ସ୍ୱାମୀ କହିଲେ ଯେ ସେ ଗାଈର ଖବର ବୁଝି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି ଏବଂ ମତେ ଅନୁରୋଧ କଲେ ଗାଈଟିକୁ ଘରେ ରଖିବାକୁ ଏବଂ ତାଙ୍କର ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ ଗାଈଟିକୁ ମୁଁ ରଖିଛି । ଭୂତ କହିଲା "ହଉ, ଦୁଧ ଖାଇଛ ଯେ, ଖାଉଥା" । ମୁଁ କିଛି ବୁଝି ନ ପାରି ଶଶୁରଙ୍କ ଆଡ଼େ ଚାହିଁଲି । ସେ କହିଲେ ଯେ ଗତ ଦୁଇଦିନ ହେବ ଗାଈର ଶରୀରେ ଗୋଟିଏ ଫୁଲ ଚଢ଼ି, ଘା ହୋଇଛି ଏଣୁ ଦୁଧ ଦୁହାଁ ଯାଉ ନାହିଁ । ଭୂତକୁ ଲକ୍ଷ କରି ଶଶୁର କହିଲେ "ତୋ ଗାଈକୁ ନେଇ ତମ ଘରେ ଗୁହାଳ ଦେଉଛି । ମୁଁ ତ ଦୁଧ ଖାଇବାକୁ ମାଗି ଆଣି ନଥିଲି । ତା ପରେ ବାବାଜି ପଚାରିଲେ ଆଉ କଅଣ କହିବାକୁ ଅଛି, ନା

ଆନନ୍ଦବର୍ଦ୍ଧନ ତୁମେ ସବୁ ଯେଉଁମାନେ
ତୁମରିପାଇଁ ଜୀବନ ମୋର ଧନ୍ୟ ମଣେ ।

ଚାଲିଯିବ । ଭୂତ କହିଲା "ମୋର ୫ ୨୫—ଲୋକ ଧାର ନେଇ-
ଥିଲା, ମୁଁ ମରିଗଲି ବୋଲି ଫେରସ୍ତ ଦେଉ ନାହିଁ । ତାକୁ କହିବ
ଶୀଘ୍ର ମୋ ପିଲାଙ୍କୁ ଦେଇଦେବ । ଆଉ ଲୋକ ମୋଠାରୁ ଚାଉଳ
ଧାର ନେଇଥିଲା, ସେ କାହିଁକି ଫେରସ୍ତ ନେଉ ନାହିଁ । ମୁଁ
ମରିଗଲି ବୋଲି ମୋର ସବୁ ଖାଇବାକୁ ବସିଛନ୍ତି । ମୁଁ ଯିନା
ମରିଗଲି, ମୋ ପିଲେତ ଅଛନ୍ତି । ମୋ ପିଲାଙ୍କୁ ଯଦି ନ ଦେବେ
ମୁଁ ତାଙ୍କ ଖବର ବୁଝିବି ।" ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଖବର ନେବାରୁ
ଜଣାଗଲା ଯେ ଭୂତ କହିବା କଥା ଠିକ୍ ଏବଂ ଭୂତକୁ
କୁହାଗଲା ଯେ ତାଠାରୁ ନେଇଥିବା ଧାର ଟଙ୍କା ଓ ଚାଉଳ ଫେରସ୍ତ
ଦିଆଯିବ । ତାପରେ ବାବାଜି ପଚାରିଲେ ଆଉ କଅଣ ଚାହୁଁଛୁ ।
ଭୂତ କହିଲା "ଆଉ କିଛି ନାହିଁ ଚାଲିଯିବି । ନାନ ଘରେ ଟିକିଏ
ପଣା ପିଇ କରି ଯିବାପର । ପଣା ତିଆରି ହୋଇ ଦିଆଗଲା ଏବଂ
ପଣାତକ ପିଇଦେବାକ୍ଷଣି ଶାଶୁ ମୋର ତଳେ କଚାଡ଼ି ହୋଇ
ପଡ଼ିଗଲେ ଏବଂ ବେହୋସ । କିଛି ସମୟ ଥଣ୍ଡାପାଣି ମୁହଁରେ
ଦେବା ପରେ ହୋସ ଆସିଲା ଏବଂ କହିଲେ ଦେହ ଭଲ ଲାଗୁନାହିଁ,
ଗୋଡ଼ ହାତ ବଥା ହେଉଛି ଏବଂ ଶୋଇ ପଡ଼ିବ ।

ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ମଧ୍ୟ ମାର ସ୍ନେହ ଓ ମମତା ଯେ ତାର ସନ୍ତାନ
ପ୍ରତି ରହିଥାଏ, ଏ ଘଟଣା ତାର ଜ୍ୱଳନ୍ତ ନିଦର୍ଶନ । ମୃତ୍ୟୁ ପରେ
ମଧ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟର ସ୍ମୃତି ଶକ୍ତି ଯେ ବିଲୋପ ହୁଏନା, ଏକଥା ସେହି
ଦିନଠାରୁ ମୋର ଦୃଢ଼ ଧାରଣା ହେଲା । ଇହଲୋକ ଓ ପରଲୋକର
ସମ୍ପର୍କ ଯେ କେଡ଼େ ଘନିଷ୍ଠ, ତା ଏଥିରୁ ସହଜରେ ଅନୁମେୟ ।

ଦିବସର ସାଥୀ, ପରାଣର ପ୍ରୀତି ତୁମ ସୁନ୍ଦର
ପୁଲକ ଜଗାଅ ପ୍ରାଣେ ନ ଥାଅ ହେବେ ମୋ ପାଶର ।

ଇହଲୋକର ମମତା, ସ୍ନେହ, ପ୍ରୀତି, ଶତ୍ରୁତା, ଭାବ ଓ ଅଭାବ, ଏ ସମସ୍ତ ପରଲୋକରେ ମଧ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣମାତ୍ରାରେ ବିଦ୍ୟମାନ । ମନେ ହୁଏ ଏ ଦୁଇଲୋକରେ ପ୍ରଭେଦ କେବଳ ରକ୍ତ ମାଂସର ଶରୀର ନେଇ । ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୋକରେ ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ଥୂଳ ଜଗତରେ ସ୍ଥୂଳ ଶରୀର ଜନ୍ମଠାରୁ ମୃତ୍ୟୁ (ଦେହାନ୍ତ) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆତ୍ମାର (ଜୀବଶକ୍ତିର) ବାହନ ମାତ୍ର । ସ୍ଥୂଳ ଶରୀରର ବିନାଶରେ ଯେ "ମନୁଷ୍ୟ"ର ସବୁ ଶେଷ ହେଲା, ଏପରି ଧାରଣା ଭ୍ରାନ୍ତ । ନରଲୋକ ସହିତ ପରଲୋକର ସମ୍ପର୍କ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ । ଅନେକ ସିଦ୍ଧ ପୁରୁଷ ନର ଶରୀରରେ ଅବସ୍ଥାନ କରି ମଧ୍ୟ ପର-ଲୋକ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରି ପାରିଛନ୍ତି । ତଥାପି ଏ ସମ୍ପର୍କ ଆହୁରି ଦୃଢ଼ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ନିତାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନ । ଏ ଦିଗରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଆଗ୍ରହ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଲେ ପ୍ରଭୂତ ମଙ୍ଗଳ ସାଧନ ହୋଇ ପାରନ୍ତା ।

ପ୍ରେତଲୋକର କଥା

ଯମ ନଚିକେତା ସମ୍ବାଦରେ ଏ ବିଷୟ ଚର୍ଚ୍ଚା କରା ହୋଇଛି । ଗରୁଡ଼ ପୁରାଣରେ ପରଲୋକ ତତ୍ତ୍ୱ କଥା ବିଶେଷ ଭାବରେ ଆଲୋଚନା କରା ଯାଇଛି । ଅଷ୍ଟାଙ୍ଗ ଆୟୁର୍ବେଦରେ ଭୂତବିଦ୍ୟା ଗୋଟିଏ ଅଙ୍ଗ । ଭୂତମାନଙ୍କ ଭିତରେ ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ ଅତି ଦୁଷ୍ଟ ।

(୧୫)

ଡାକ୍ତର ବନବିହାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଅଭିଜ୍ଞତା

ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଘଙ୍ଗା ମନ୍ଦିରରେ ଥାଏ—ଯେଉଁଠି ବର୍ତ୍ତମାନ "କୃଷକ" ଅଫିସ ହୋଇଛି । ଦୋତାଲା ଘରଟିଏ । ହରମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକ ସେଠି ରହୁଥିଲେ ‚ ସେ ପ୍ରଥମ ନାସ୍ତିକ ଥିଲେ । ପରେ ଘଟଣା କ୍ରମେ ଆସ୍ତିକ ହେଲେ ।

ଅଣ୍ଟଘିର ଛଥା ଯେ ପ୍ରେତ ପୁରୁଷଟି ହରମୋହନ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ଅନୁଯାୟୀ ଚିତଳମାଛ ପେଟି ଆଣିଦେଲା । ଏହାପରେ ମହାପ୍ରସାଦ ମଧ୍ୟ ଆଣି ଦିଏ । ସେ ସ୍ତ୍ରୀଟି ହଳଦିଆ ଶାଢ଼ୀପିନ୍ଧି ଥାଏ ।

ମୁଁ ଦିନେ ସେହିଘରେ—ବାହାରଘରେ ବସି ଲେଖୁଛି । ପିଲାମାନେ ବୁଲି ଯାଇଛନ୍ତି । ପିଲାମାନେ ଫେରି ଆସିଲାବେଳକୁ ହଠାତ୍ ସବୁ ଝରକା ଏକାଥରେ ପିଟିଗଲା ଅଥଚ ଘରେ କେହି ନାହାନ୍ତି ।

ଆଉ ଗୋଟିଏ ଘଟଣା—ଚମ୍ପାରଣରେ ଥାଏ । ନାରକଟିଆ ଗଞ୍ଜ—ଶିକାରପୁର ଥାନା । ସେଠାକାର ଜମିଦାର ଭଗବତୀବାବୁ କଂଗ୍ରେସ କର୍ମୀ । ଦଶହରା ସମୟ । ସେ ମୋତେ ଖାଇବାକୁ ଡାକନ୍ତି । ଶିକାରପୁରଠାରୁ ନାରକଟିଆ ଗ୍ରୀବ ମାଇଲ । ଖୁବ୍ ଜଙ୍ଗଲ ପଡ଼ୁଛି । ଭକନାହୋସା ରେଲ୍‌ୱେ ଲାଇନ କାଟି ହୋଇ ମୁଁ

ଫୁଲ ଫୁଟିଲେ ଭ୍ରମର ଆସେ, ଯୁବା ଯୁବତୀର ପ୍ରାଣ ମିଶେ,
ତାକୁ ବାରିବ କିଏ ମନା ? ପ୍ରକୃତି ଶୁଣି ହସେ ।

ଓ ଅନ୍ଧକାର ଭେଦକରି ଜମିଦାର ଘରକୁ ଯାଉଚୁ । ବାଟରେ ଗୋଟିଏ ଜଙ୍ଗଲ—ଶାଳବଣ ପଡ଼େ । ହଠାତ୍ ଜଣାଗଲା ଯେ ଶୁଖିଲା ପତ୍ରର ଉପର ମାଡ଼ି ଆସୁଛନ୍ତି । ଆଉ ଟିକିଏ ଧଳା ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ଧଳା ଘୋଡ଼ାରେ ସଉଯାର ତାହାଙ୍କ ପାଖକୁ ଛୁଟିଲେ । ଗୋଟିଏ ଭୟଙ୍କର ଶବ୍ଦ ହେଲା । ସେତେବେଳେ ଆମେ ସାଇକେଲ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଚଳାଇଲୁ—ସେହି ସ୍ଥିତିକୁ ଧରିବା ପାଇଁ । ଦୂରତ୍ୱ ବେଶୀ ନଥାଏ । କିନ୍ତୁ ସେ ବିଁ । ଅତକୁ ଫେରି ସମୁଦ୍ରତୀରକୁ ଚାଲିଗଲା । ଆଉ ଆମେ ତାକୁ ଧରି ପାରିଲୁ ନାହିଁ । ଜମିଦାରଙ୍କୁ କହିବାରୁ ସେ କହିଲେ ଯେ ସେଠି ଗୋଟିଏ ଦୁଷ୍ଟ ସଇତାନ ଅଛି । ଆଉ ଗୋଟିଏ ଭଲ 'ସ୍ପିରିଟ' ମଧ୍ୟ ଅଛି । ଭାଗ୍ୟକୁ ଆପଣମାନେ ରକ୍ଷା ପାଇଗଲେ । ସେହି ସ୍ପିରିଟ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷାକଲା ।

—:୦:—

(୧୭)

ଡାକ୍ତର ଶ୍ରୀ ବାଳମୁକୁନ୍ଦ ନାୟକଙ୍କ ଅଭିଜ୍ଞତା—

ମୁଁ ସେତେବେଳେ ପୂର୍ଣ୍ଣିଆ ଜିଲ୍ଲାରେ ଫାର୍‌ବିସ୍‌ଗଞ୍ଜ (ବିହାର)ରେ କାମ କରୁଥାଏ । ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହାନ୍ତି ବୋଲି ଜଣେ ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ଥାଏ । ସେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଝାହାରେ ଫୋରମ୍ୟାନ୍ ନା କ'ଣ ହୋଇଛନ୍ତି । ୧୯୬୫ ସାଲର କଥା । ହରେକୃଷ୍ଣ

ଭସ୍ମୀଭୂତ ଭସ୍ମୀକୃତ ଭସ୍ମ ହେଲା ସବୁ
ଆଉ ମୋର କଣ ବାକି ହେଲା ନାହିଁ ।

ଘରେ ମାଟି ଢେଲା ପଡ଼ିଲା । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଶେଷରେ ମୋ ଘରକୁ ଆଣିଲି । ମୋ ଘରେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ମାଟି ଢେଲା ପଡ଼ିଲା—ଏପରିକି ମଶାରି ଉପରେ ମାଟିର ଟିକିଏ ଟିକିଏ ଟୁକୁରା ପଡ଼ିଥାଏ । ଦିନେ ସକାଳେ ଖାଇବାରେ ଦେଖିଲି ମଧ୍ୟାହ୍ନଭୋଗରେ ଶୁଖିଲା ଢେଲା ପଡ଼ିଛି । ମାସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହିପରି ଚାଲିଲା । ଶେଷରେ ଏପରି ହେଲା ଯେ ରନ୍ଧା ତରକାରୀ ତୁରନ୍ତ କୁଆଡେ ଉଭେଇ ଗଲା । ଭାତ, ହାଣ୍ଡିରେ ଫୁଟୁଛି—ଅଥଚ ଦେଖାଗଲା ହାଣ୍ଡିରୁ ଭାତ କିଏ କାଢ଼ି ନେଇଛି—ଅନ୍ୟ ବାସନରେ କିଏ ଖାଇ ପିଇ ଚାଲି ଯାଇଛି ।

ବକ୍ତିଆରପୁରର ଜଣେ ପଣ୍ଡିତ ସେ କବିରାଜୀ ଜାଣନ୍ତି—ମନ୍ତ୍ର ବିଦ୍ୟା ମଧ୍ୟ ଜାଣନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଡକା ହେଲା । ଫଳ ହେଲା ତାଙ୍କ ଉପରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଢେଲା ପଡ଼ିଲା । ମୋ ଉପରେ ଟୁର୍‌ଟୁରିଆ ଢେଲା ପଡ଼ିଲା । ହୋମ କରାଗଲା । ହୋମ ବେଳେ ଗୋଟିଏ ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖାଗଲା ।

ଏହିପରି ଦେଖି ଦେଖି ଦିନେ ବୈଠକଘରେ ନିଆଁ ଲାଗି-ଗଲା । ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ଭୂତ ଧମକି ଦେଲା । ତା'ପରେ ମୋ ଗଛ ବାହାରେ ହଲିବାକୁ ଲାଗିଲା । ରାମକୃଷ୍ଣ ମିଶନର ଲୋକେ ସେଠି କାମ କରୁ-ଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ କହିବାକୁ ସେମାନେ କହିଲେ—'ଏ ସବୁ ଅବିଶ୍ୱାସ୍ୟ ।"

ପ୍ରାୟ ଏକମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହିଭଳି ଚାଲିଲା ।

ଏଇ ଘରଟା, ଏହି ଘରଟା ଟାଣିଲା ମୋତେ
ସଟରଜନୀ ଯେବେ ହସି କହିଲା, ଆମ ଘରକୁ ଥରେ ଆସ ସତେ ।

ଆଉ ଗୋଟିଏ ଅଭିଜ୍ଞତା ପୁରୀରେ ଘୋଡାଗାଡ଼ିରେ ଯାଉଛୁ । ରାମଚଣ୍ଡୀ ପାଖରେ କିଏ ଜୋରରେ 'ହେଇ ହେଇ' କରି ଡାକିଲା । ଗାଡ଼ି ଅଟକାଇ ଦିଆଗଲା । କିନ୍ତୁ ନାହିଁ । ତା' ପରେ ଗାଡ଼ି ଚାଲିଲା ବେଳକୁ ପୁଣି 'ହେଇ---ହେଇ' ଶବ୍ଦ ହେଲା । ଏହି ଘଟଣାଟି ରାଜ-କିଶୋର ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଘରେ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ଝିଅ ବେଗମ ପଡ଼ିଥାନ୍ତି । ଶେଷରେ ସେ ଝିଅଟି ମରିଗଲା ।

—:o:—

(୧୭)

ଶ୍ରୀ ନିମାଇଚରଣ ସେନଗୁପ୍ତ (ହାଉବାବୁ) ଙ୍କ ଅଭିଜ୍ଞତା—

ଆମ ବାହାର ଘରେ ବସା ଉଠା କରୁ । ଦିନେ ଦେଖିଲୁ ବେଳକୁ ସେ ଘରେ ଗୋଟାଏ ଗୁହଲେଣ୍ଡି ପଡ଼ିଛି । ଆମେ ବିଚାରିଲୁ ବୋଧହୁଏ କୁକୁର ହଗି ଦେଇ ଯାଇଛି ।

କିନ୍ତୁ ଦୁଇ ତିନିଦିନ ଏହିପରି ଦେଖାଗଲାରୁ ଆମେ ଅସ୍ଥିର ହେଲୁ । ପଣ୍ଡିତେ କହିଲେ—'କିଏ ବୋଧହୁଏ ଅଦରଭରେ ହଗି ଦେଉଛି' । ମେଟହେଲ୍ତର ଆଣି ସଫା କରାଇଲୁ ।

ପଙ୍କଜିନୀ, ସରୋଜିନୀ, ଆଉ କାଦମ୍ବିନୀ ଏହିପରି ତିନି ଭଉଣୀ କ୍ୟାପିଟେଲରେ ରହିଛନ୍ତି ସୁଖରେ ବାମା ମା'ଙ୍କୁ ଧେନ ।

ଏମିତି ପାଞ୍ଚସାତ ଦିନ ହେଲା ପରେ ଦିନେ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ଆମ ବଡ଼ ଘର ମଝିରେ ଗୋଟାଏ ଗୁହ ଲେଣ୍ଡି । କଟକରେ ଜଣେ ଗୁଣୀ ଥାଏ । ତାକୁ ଡକାଇଲୁ । କିନ୍ତୁ କିଛି ବନ୍ଦ ହେଲା ନାହିଁ । ଏହିଭଳି ମାସେ ଖଣ୍ଡେ ଗୁହ ପଡ଼ିଲା ।

କ୍ରମେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଭଣଜା ଭାଣେଜୀଙ୍କ ଖାଇବା ଥାଳିରେ ବିଷ୍ଠା ପଡ଼ୁଛି । ଏମିତି ହେଲା ଯେ ସେମାନେ ଖାଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଭାଣେଜୀ ମୁଣ୍ଡରେ ସ୍କୁଲରେ ଗୁହ ପଡ଼ିଲା । ସେ ମୁଣ୍ଡ ଧୋଇ ପକାଏ । ଶେଷକୁ ଲାଜରେ ସେ ସ୍କୁଲକୁ ଗଲା ନାହିଁ ।

ଆମେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲୁ ଯେ ବିଷ୍ଠା ପଡ଼ିବାଟା ସୀମା ବଦ୍ଧ ରହିଲା କେବଳ ଭଣଜା ଭାଣେଜୀଙ୍କ ଠାରେ । ମୋର ଦୁଇଜଣ ବୁଢ଼ୀ ମାଉସୀଙ୍କ ଗୋଡରେ କିଏ ଗେଲରେ ଗୁପ୍ତା ମାରେ—ବାଲ୍ଟି ପକାଇ ଦିଏ ।

ଦିନେ ହଠାତ୍ ଆମ ଅଳଗୁଣ୍ଡୀରେ ନିଆଁ ଲାଗିଗଲା । ଖବର ପାଇ ଆସି ଦେଖେ ଯେ ସବୁ ଜଳିଗଲା । ଏମିତି ଦୁଇଥର ହେଲା ।

ଦିନେ ଜଣେ କହିଲେ—ଇଏ ତ କେବଳ ହଗୁଛି—ମୁତୁ ନାହିଁ । ତା’ ପରଦିନ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ଲେଣ୍ଡି ପାଖରେ ଗୁଡାଏ ମୁତିଛି । ଏମିତି ଦୁଇଚାରି ଥର ମୁତିଲା ।

ତା’ପରେ ପଡ଼ିଲା ଟେକା । ପୁଲିସ କନ୍‌ଷ୍ଟେବଲ୍ ଆସି ଜଗିଲେ । କିନ୍ତୁ କାହାରକୁ ଧରହେଲା ନାହିଁ ।

ଶୀତଳ ଷଷ୍ଠୀ, ଶୀତଳକୁ ରକ୍ଷା କର ଆଜୀବନ ଷଷ୍ଠୀ
ମା ଶୀତଳା! ଷଷ୍ଠି ଜନ୍ମଦିନ ତୋର ଅଶ୍ରୁ ନେଇଛି ସେହୁ ।

ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଗୋପାଳ ପ୍ରହରାଜଙ୍କ ଓ ତାଙ୍କ ଝିଅଜ୍ୱାଇଁ (ବର୍ତ୍ତମାନ ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଛନ୍ତି) ଆସିଲେ ଦେଖିବାକୁ । ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ପଣ୍ଡିତ ଅର୍ଜୁନ ମିଶ୍ରଙ୍କର ତ ପୂର୍ବରୁ ବିଶ୍ୱାସ ହେଉ ନଥିଲା । ତାଙ୍କର କ୍ରମେ ବିଶ୍ୱାସ ହେଲା ।

ଆଉ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ଆମ ଘରେ ଥିଲେ । ଥରେ ତାଙ୍କ ଭାତ ଅଟିଆକୁ ଟୁକ୍‌ରୁ କିଏ ନେଇଗଲା । ଦେଖିଲା ବେଳକୁ ସେ ଅଟି-ଆଟି କୂଅ ଭିତରେ ପଡ଼ିଛି । ସେ ଥରେ ଭୂତ ଡାକିଲା ବେଳକୁ ସେଥିରେ ବସ୍ତୁ ।

ଉଣ୍ଟା ଭଉଣୀଙ୍କୁ ଗୁଡ଼ିଅ ଦୋକାନକୁ ନେଇଗଲି । ବସୁଥିଲା ଯେଉଁଠି ସେମାନଙ୍କୁ କିଣି ଦେଲେ ଖୁଆଇବ । ସେଠି କାଳିଆ ଠୋଲା ତାଙ୍କ ହାତକୁ ଦେଲାବେଳକୁ ସେଥିରେ ବସ୍ତୁ ! ସେମାନେ କ୍ରମେ ଶୁଖିଗଲେ ।

ଉପାୟ ନପାଇ ଧବଳେଶ୍ୱର ନେଇଗଲି । ସେଠି ଆଉ ବସ୍ତୁ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ ।

ପୁରୀ ନେଇଯିବାକୁ ବାହାରିଲି । ନେଲାବେଳେ କଟକ ଷ୍ଟେସନରେ ଗୁହ ପଡ଼ିଥିଲା । ପୁରୀରେ ପଡ଼ି ନାହିଁ ।

ଜନମ ଦେଲି, ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ କରି, ତନ ଗୁରୁ ହୁଁଅ
ଛେନ୍ଦୁ ବନ୍ଧୁରେ ନାହିଁ, ସଞ୍ଚୁ ଗୁଳିଗଲେ ଦୋଖା ଦେଉ-ଏ କି ମୋହ ?

ଜଣେ କହିଲେ—'ପାଟିକରି କିଛି ନକହି ଲେଖି ଦିଅ ଭଣେଇ ଭଣିଜାଙ୍କୁ ପାଖା ଭିଡ଼ିବାକୁ ଦେବ।' ସେଇଥି କାଳରୁ 'ଦେଖିଲ୍ ଅଉ କିଛି ହେଉ ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଖାଇବା ଶେଷରେ ବିସ୍ତା ପଢ଼ିବା ବନ୍ଦ ହୋଇ ନାହିଁ।

ବହୁ ଗୁଣୀ ଆଣିଛୁ—ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଠିଏ ହେବେ। ଢେଙ୍କାନାଳ ଗୁଣୀ ମାସେ ରହିଲା। ସେ ଥିଲା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିଛି ହୁଏ ନାହିଁ। ଦୁଆର ମୁହଁରୁ ବସ ଗୋଡ଼ କାଢ଼ିଲା ମାତ୍ରେ ଯେଉଁ କଥାକୁ ସେଇକଥା। ଯୋଡ଼ିଏ ଗୁଣୀକୁ ସାତଶ ଆଣିଲି। ଦେଢ଼ଶହ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ—ତିରିଶ ଟଙ୍କା ନେଲା। ସେ ଯିବାର ଅଧଘଣ୍ଟା ପରେ ଯେଉଁ କଥାକୁ ସେହି କଥା।

ଶେଷକୁ ଚନ୍ଦ୍ରମଣି ମହାପାତ୍ର କହିଲେ ଯେ ନାଅଲୀରେ ଧର୍ମକୃଷ୍ଣ ବୋଲି ଜଣେ ଗୁଣୀ ଅଛନ୍ତି। ତାଙ୍କୁ ଆଣିଲାରୁ ସେ କ'ଣ ସବୁ ପୂଜା କରି ଗୋଟିଏ ଘଡ଼ୁଆରେ ବନ୍ଦକରି ନେଇଗଲେ।

ତା'ପରେ ଆଉକିଛି ହୋଇ ନାହିଁ। ମୋଠାରେ ମୁଁ ଦେଢ଼ବର୍ଷ ହୋଇଗଲା। ଏସବୁ ସମୟ ଭିତରେ କେତେ କେତେ କାଣ୍ଡ ଘଟି-ଯାଉଛି।

ଶ୍ରୀ ନିମାଇଚରଣ ସେନ୍‌ଗୁପ୍ତ

କୋଟାଲ ଖାଇ, ଭୁଲି କୋଟାଲ ଖାଇ ଦେହକୁ କରିଛୁ ଏତେ କଷ୍ଟର
ତୋ ମାଙ୍କିଏ ଖାଇଲେ କୁଆଡ଼େ ଜାତ ହୁଏ ମର ମର।

(୧୮)

କଟକ

ତା ୨୪ । ୮ । ୭୦

ପଣ୍ଡିତ ବାନାମ୍ବର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ସାହିତ୍ୟାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଅଭିଜ୍ଞତା

୧୯୧୧ ସାଲ ଏଇ ଭାଦ୍ରମାସ । ଜନ୍ମାଷ୍ଟମୀଦିନ . ଅଚାନକ ପ୍ରବଳ ବଢ଼ି ମାଡ଼ି ଆସିଲା । ତାହା ଏ ବର୍ଷ ପରି ବ୍ୟାପକ ହୋଇଥିଲା କି ନାହିଁ, ମୋ ମନେ ନାହିଁ, ତେବେ କଟକ ତଳେ ମାଣିବାଡ଼ ଘାଇ ଭାଙ୍ଗି ଯିବାରୁ କାଠଯୋଡ଼ୀ ଓ ସିଂଙ୍ଗୁଆ ମଝିରେ ଥିବା ବସ୍ତୀଳଶ ମୌଜାରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ଅତ୍ୟଧିକ ହୋଇଥିଲା । ଅନେକ ଗାଁ ଗୃହଶୂନ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ଦୁଇ ତିନିଦିନ ଯାଏ ଲୋକେ ଇତସ୍ତତଃ ହୋଇ ରହିଲେ । ପରେ ନିଜ ଜାଗାକୁ ଫେରିଲେ ।

ବଢ଼ି ପରେ ପରେ ହଇଜା ବ୍ୟାପିଗଲା । ମୁଁ ନିଜେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିଲି, ମାତ୍ର ବଞ୍ଚିଗଲି । କିନ୍ତୁ ସେହି ମାସର ପୂର୍ଣ୍ଣିମାଦିନ ମୋର ପିତା ହଇଜା ରୋଗରେ ପ୍ରାଣ ହରାଇଲେ ।

ତା'ପରେ ଅନେକ ଦିନ ବିତିଗଲା । ୧୯୧୭ ମସିହାରେ ମୋ ବଡ଼ଭାଇଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ମୁଁ ପିତୃଦେବଙ୍କ ସାମ୍ବତ୍ସରିକ ଶ୍ରାଦ୍ଧକ୍ରିୟା ସମ୍ପନ୍ନ କଲି । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଅବିବାହିତ । ତେଣୁ ଶ୍ରାଦ୍ଧର ପାକାଦି ମୋର ଭାଉଜ କରିଥିଲେ । ଯଥା ସମୟରେ ସେ

ହର ଗୌରୀ ତୋତେ ଦେଖି ଦେଖି ମୋ ଦିନ ଯାଉ ସରି
ତୁ କେତେ କୋମଳ, ସ୍ନିଗ୍ଧ, କେତେ ତୋଷ,
ତୁ ନାଲି, ହଳଦୀ ଗନ୍ଧ ଭରି ।

ଶ୍ରାଦ୍ଧ ମୂଳକୁ ପଣ୍ଡିତେ ଆଣିଲେ । ପିଣ୍ଡ ବଳିବା ପାଇଁ ଗୋଟିଏ
ବଦଳି ମନ୍ତ୍ରୀ ମୁଁ ପଢାଇଲି । କିନ୍ତୁ ସେଥିରେ ପାଣି ଛୁଇଁବା ଆଗରୁ
ମୋର ଭ୍ରାତୃଙ୍କ ଅନ୍ନବାଢ଼ି ଦେଲେ । ତାହା ମୁଁ ଓ ପୁରୋହିତଙ୍କ
ଉପସ୍ଥିତିରେ ଘଟିଥିଲା । ଅନ୍ୟ କେହି ସେଠାରେ ନ ଥିଲେ । ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଓ
ଅନୁଷଙ୍ଗିକ କୁଟୁମ୍ବ ଭୋଜନ ପ୍ରଭୃତି ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ହେଲା ।

ମୋର ପିତାଙ୍କର ଜଣେ ପିତୃବ୍ୟ ଥିଲେ । ସେ ଶ୍ରାଦ୍ଧଦିନ
ଗାଁରେ ନ ଥାଇ କଟକରେ ରହୁଥିଲେ । ତହିଁ ପରଦିନ ଘରେ ଆସି
ପହଞ୍ଚିଲାକ୍ଷଣି ଆମ ଘରକୁ ଆସି ମୋତେ କହିଲେ—କିରେ, କେମିତି
ଶ୍ରାଦ୍ଧ କଲୁ କି ? କାଲି ରାତିରେ ସର୍ବେଶ୍ୱର (ମୋ ପିତାଙ୍କ ନାମ)
ମୋତେ ସ୍ୱପ୍ନରେ କହିଲା—"କକେଇ ମୁଁ ଖାଇବାରେ ବଡ଼ ଅତୃପ୍ତ
ହେଲି । ସେ ସାନ ଲୁଙ୍ଗୁରୀଟା ପହରେ ପାଣି ନ ଛୁଇଁ ମୋତେ
ଖାଇବାକୁ ଦେଲା ।" ତାଙ୍କ କଥାକୁ ହସି ଉଡ଼ାଇ ଦେଲି । ମାତ୍ର ତାର
କେତେ ଦିନ ପରେ ମୁଁ କଟକରେ ଥିବା ଭାଇନାଙ୍କ ଠାରୁ ପତ୍ର
ପାଇଲି । ସେଥିରେ ସେ ଲେଖିଥିଲେ ମୋତେ ବାପା ସ୍ୱପ୍ନରେ
କହିଲେ—ତୁ ମୋତେ ଖାଇବାକୁ ଦେଲୁ ନାହିଁ । ମୁଁ ଖାଇବାରେ
ବଡ଼ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲି । ତେଣୁ ମୁଁ ଏଠାରେ ପୁଣି ଶ୍ରାଦ୍ଧ କଲି ।

—:o:—

ବିଚ୍ଛେଦେ ମୋହ, ମିଳନେ ମୋହ, ମୋହ ଏଥି ମୂଳ
ନୋହିବ ଯେବେ ନୋହିବ ସମ୍ମୋହ-ମୋହିତ ହୋଇଛୁ ମୋହର ।

(୧୯)

ଗୋଟିଏ ପ୍ରହେଳିକା

ଅଧ୍ୟାପକ - ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀଧର ଦାସ

ମନୁଷ୍ୟ ମରିଗଲେ ତାର ଆତ୍ମା ପୃଥିବୀରେ ଘୂରି ବୁଲେ, ସେ ପୁଣି ସମୟ ସମୟରେ ଶରୀର ଧାରଣ କରି ଭୂତ ପ୍ରେତ ଆକାରରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଦେଖାଦିଏ, ଏ ପ୍ରକାର ବିଶ୍ୱାସ ମୋର ନାହିଁ । ଅନେକ ଲୋକଙ୍କଠାରୁ ଭୂତ ପ୍ରେତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବହୁତ କଥା ଶୁଣିଛି, କେତେ ବହିରେ ମଧ୍ୟ ପଢ଼ିଛି, କିନ୍ତୁ ସେ ସବୁରେ ମୋର ଆସ୍ଥା ନ ଥାଏ । ତେବେ ଏପରି କେତେକ ଘଟଣା ମୋର ଜୀବନରେ ଘଟିଛି, ଯାହାର ସ୍ୱାଭାବିକ କାର୍ଯ୍ୟ କାରଣ ସମ୍ବନ୍ଧ ମୁଁ ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ସ୍ଥିର କରି ପାରି ନାହିଁ । ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ଘଟଣା ଏଠାରେ କହୁଅଛି ।

ପ୍ରାୟ ୩୦ ବର୍ଷ ତଳେ ମୁଁ ପୁରୀରୁ କାକଟପୁର ଯାଉଥାଏଁ । ମୁଁ, ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ, ମୋର ଦୁଇଟି ପିଲା– ବଡ଼ଟି ୩ ବର୍ଷର ଝିଅଟିଏ, ସାନଟି ଦେଢ଼ ବର୍ଷର ପୁଅ—ଓ ମୋର ବାପା ଗୋଟିଏ ବଳଦ ଗାଡ଼ିରେ ପୁରୀରୁ ଦିନ ପାଞ୍ଚଟା ବେଳେ ବାହାରିଲୁ । ପୁରୀଠାରୁ ବାଲିଘାଇ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କେବଳ ବାଲି; ସେଥିରେ ଶଗଡ଼ ଗୁଳା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟ କୌଣସିଠାରେ ଗାଡ଼ି ନେବା ସହଜ ନୁହେଁ । ଆଜି କାଲି ଯେଉଁ ସରକାରୀ ପ୍ରକାଣ୍ଡ ଝାଉଁ ଜଙ୍ଗଲ ଦେଖାଯାଏ, ସେତେବେଳେ

ଘର ନାହିଁ, ଦ୍ୱାର ନାହିଁ, ବର୍ଷା, ଅସଂଖ୍ୟ ଲୋକ ହେଉଛନ୍ତି ବଲବଲ
କି କରିବି ବୁଢ଼ା--କି ବିପତ୍ତି ହେଲା, କି କାଳ ଘୋଟିଲା
ବୁଡ଼ିଗଲା ନଈ ନାଳ, ବୁଡ଼ିଗଲା ବିଲ ।

ସେ ଜଙ୍ଗଲର ଗଛ ସବୁ ଖୁବ ଛୋଟ ଥିଲା । ବୋଧ ହୁଏ ଗଛ ଗୁଡ଼ିକ ୫।୬ ବର୍ଷର ହୋଇଥିବ ।

ଗାଡ଼ି ଧୀରେ ଧୀରେ ଗ୍ଲୁଥାଏ । ଘଣ୍ଟାରେ ଦେଢ ମାଇଲ ହୁଇ ମାଇଲରୁ ବେଶି ବେଗରେ ନୁହେଁ । କାଳିଘାଇ ପ୍ରାୟ ୩ ମାଇଲ ବାଟ ଅଛି, ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ଆସିଲା । ଗାଡ଼ିରେ ସ୍ଥାନାଭାବ ହେତୁରୁ ମୋର ବାପା ଓ ମୁଁ ଗାଡ଼ି ପାଖେ ପାଖେ ଗ୍ଲୁଥାଉଁ । ଅନ୍ୟମାନେ ଗାଡ଼ି ଭିତରେ । ଗାଡ଼ିବାଲା ଆଗରେ ବସି ଗାଡ଼ି ଚଳାଉଥାଏ । ହଠାତ୍ ବଳଦ ଯୋଡ଼ିକ ଖଗଡ଼ ଗୁଳାରେ ନ ଗ୍ଲି ଇତସ୍ତତଃ ହେଲେ । ମୁଁ ଖଗଡ଼ ଧଣ୍ଡାକୁ ଧରି ଗୁଳାରେ ଗାଡ଼ିକୁ ଚଳାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ବିଫଳ ହେଲି । ଗାଡ଼ିବାଲା କହିଲା ଯେ ଏ ନୂଆ ସରକାରୀ ଜଙ୍ଗଲ ହେବାରୁ ବେଳେ ବେଳେ ବାଘ ଗଡ଼ୁଛନ୍ତି; ପୁଣି ଗ୍ରେର ଡକେଇତ ଲୁଚି ରହି ଖାଉଁଟିଆଙ୍କଠାରୁ ସବୁ ଛଡ଼ାଇ ନେଉ-ଛନ୍ତି । ବୋଧହୁଏ ବାଘର ଗନ୍ଧ ପାଇ ବଳଦ ହୁରୁଡ଼ୁଛନ୍ତି । ଏକଥା ଶୁଣି ମୋ ମନରେ ବଡ଼ ଭୟ ହେଲା । ଅନ୍ତତଃ ୩।୪ ମାଇଲ ମଧ୍ୟରେ ଆମ ରହି କେଉଁଠି ଲୋକବସ୍ତି ଅଛି ବୋଲି ଥିବାର ସମ୍ଭାବନା ନଥିଲା । କେବଳ ବାଲି ପଡ଼ିଆ ଓ ଏକ ପାଖରେ ଛୋଟ ଝାଉଁ ଜଙ୍ଗଲ । ଦୈବାତ୍ ବାଘ ଆକ୍ରମଣ କଲେ କିମ୍ବା ଡକାଏତମାନେ ଆମ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଗ୍ରର କଲେ କଅଣ କରିବୁ ? ନିଜକୁ ନିତାନ୍ତ ଅସହାୟ ମନେ ହେଲା ।

ସଗର ପଦର ହୋଇ ଜୀବନ ଗଲା
ଟୁକୁ ବସ୍ତୁ ଅହା ! କାହିଁ ମିଳିଲା ?

ତଥାପି ମନରେ ସାହସ ବାନ୍ଧି ଗାଡ଼ି ଭିତରୁ ଟର୍ଚ୍ଚ ଆଲୁଅ ବାହାର କରି ଆମର ଚାରିଆଡ଼କୁ ଥରେ ଦେଖିନେଲି, କୌଣସି ପାଖେ କିଛି ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ ।

ଏଣେ ବଳଦ ଯୋଡ଼ିକ ଗାଡ଼ିକୁ ଇତସ୍ତତଃ ଟାଣୁଥାନ୍ତି । ଗାଡ଼ି-ବାଲାର ପାଞ୍ଚଣ ମାଡ଼ ଓ ମୋର ଦଣ୍ଡା ମୋଡ଼ିବାରେ କିଛି ଫଳ ହେଉ ନ ଥାଏ । ମୁଁ ଆଉଥରେ ଟର୍ଚ୍ଚଟି ଚାରିଆଡ଼େ ପକାଇ ଦେଖିଲି । ଏଥର ଆମର ବାଁ ପାଖେ ଅନେକ ଦୂରରେ ଗୋଟାଏ ଧଳା ପଦାର୍ଥ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲି । ତାର ଉଚ୍ଚତା ୨।୩ ହାତରୁ ବେଶି ହେବ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସେଇଟି ଦେଖାଇଲି, ଗାଡ଼ିବାଲା କହିଲା ଯେ ସେଇଟା ବାଘ ହୋଇ ନ ପାରେ । ଟିକିଏ ଆଶ୍ୱସ୍ତି ଆସିଲା, ମାତ୍ର ସେଇଟା କଅଣ କିଛି ସମାଧାନ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ।

ମୁଁ ଟର୍ଚ୍ଚଟି ସେହି ପଦାର୍ଥ ଆଡ଼କୁ ପକାଇବାରୁ ସେଇଟି ଆମ ଆଡ଼କୁ ଗତି କରୁଥିବାର ବୋଧ ହେଲା । ତାର ଆକାର ମଧ୍ୟ ବଡ଼ ଦେଖାଗଲା । ମୋତେ ବୋଧ ହେଲା, ସତେ ଯେପରି ଦୁଇଜଣ ଢେଙ୍ଗାଲୋକ ଧଳା ଲୁଗାରେ ଆପାଦମସ୍ତକ ଆବରଣ କରି ଆମ ଆଡ଼କୁ ଆସୁଛନ୍ତି ।

ହଠାତ୍ ମୋର ଆଶଙ୍କା ହେଲା—ଦୁଇଜଣ ଲୋକ ଆମକୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ଆସୁଛନ୍ତି । ମୋର ଏ ଆଶଙ୍କା ପ୍ରକାଶ କରିବାରୁ

ସଫଳ ସ୍ୱପ୍ନ ହୁଅ ତୁହି ମାନସୀ, ଏବେ କିନ୍ତୁ ରହିଛୁ ହୋଇ ବଡ଼ ଅଭାଗିନୀ
ମୁଁ ଭାବି ଭାବି ତୋତେ ମିଶିଯାଏ ତୋ' ସାଥେ, ଭାବେଁ, ସ୍ୱପ୍ନ ତୋର
ସତ୍ୟ ହେବ କହଣୀ ।

ଗାଡ଼ିବାଲା ଓ ବାପା ମୋ ସହିତ ଏକମତ ହେଲେ । ଅଗ୍ନିରକ୍ଷା ପାଇଁ ଗାଡ଼ି ଭିତରେ ଥିବା ଠେଙ୍ଗାଟିକୁ ବାହାର କରି ବାପା ହାତରେ ଧରିଲେ । ଗାଡ଼ିବାଲା ତଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଲା । ମୁଁ ସେହି ଅଜ୍ଞାତ ପଦାର୍ଥଟି ଆଡେ ହିଁ ଚାହିଁଥାଏ; ସମସ୍ତେ ତାକୁ ଅନାଇ ରହି-ଥାଉଁ । କ୍ରମଶଃ ସେହି ପଦାର୍ଥଟି ଆମର ଖୁବ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇଗଲା । ସେ ବେଳକୁ ତାର ଆକାର ଆଠ ଦଶହାତ ଉଚ୍ଚ ହେବ । ଆମ୍ଭେ-ମାନେ କିଛି ସ୍ଥିର କରି ପାରିଲୁ ନାହିଁ । ହଠାତ୍ ଗାଡ଼ିବାଲା ମୋ ହାତରୁ ଟର୍ଚ୍ଚ ଲାଇଟ ଓ ବାପାଙ୍କ ହାତରୁ ଠେଙ୍ଗା ଟାଣି ନେଇ ଗାଡ଼ି ଭିତରେ ରଖିଦେଇ କହିଲା—ବାବୁ, ଏଠି ଗୋଟାଏ ଭୂତ ଥାଏ, ଆଜି ଆମେ ତା ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ିଗଲେ । ଏହା କହି ଆମ ଦୁହିଁଙ୍କର ହାତରେ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ବଳଦର ଲାଞ୍ଜ ଧରାଇ ଦେଲା । ଆମକୁ ଆଖି ବୁଜି ରହିବାକୁ କହିଲା । ଆମେ ମନ୍ତ୍ରମୁଗ୍ଧ ପରି ତାହାହିଁ କଲୁ । କିଛି ସମୟ ପରେ ଆମକୁ ଆଖି ମେଲିବାକୁ କହିଲା ମାତ୍ର ମୋତେ ଟର୍ଚ୍ଚ ମାରିବାକୁ ଦେଲା ନାହିଁ । ଗାଡ଼ି ଭିତରେ କିଛି ମହା-ପ୍ରସାଦ ଥିଲା । ଗାଡ଼ିବାଲାର ଉପଦେଶ ଅନୁସାରେ ତାକୁ ସେହି ବାଲି ଉପରେ ରଖିଦେଲୁ ।

ଗାଡ଼ି ପୁଣି ଧୀରେ ଧୀରେ ଚାଲିଲା । ବଳଦମାନଙ୍କର ଆଉ ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟ ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । ରାତି ପ୍ରାୟ ଆଠଟା ବେଳେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଡାକ ବଙ୍ଗଳାରେ ପହଞ୍ଚିଲୁ ।

ବଡ଼ ପିଷ୍ଟାସୁ ମୁହିଁ, ତୋହର ଚନ୍ଦ୍ରାଲୋକେ ସଦା ସ୍ନାନ କରିବ ରହି
ପିକସରଯିସୁ ମୁହିଁ, କିନ୍ତୁ ଡାକୁଛି କାହିଁ ? ଯାଏ ସେ ଦୁଃଖ ରହି
ତୁ ରହିଛୁ କେତେ ସହି ।

ପରେ ଏହି ଘଟଣା ବିଷୟରେ ମୁଁ ଅନେକଥର ଭାବିଛି । ସେ ଧଳା ପଦାର୍ଥଟା କ'ଣ ? ମୋର ହୁଏତ ମାନସିକ ଭ୍ରମ ହୋଇ ପାରଥାନ୍ତା; କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଦେଖିଛନ୍ତି । ସମସ୍ତଙ୍କର କ'ଣ ଏକା ବେଳକେ ଏକାପରି ଭ୍ରମ ହେଲା ? ବଳଦ ଯୋଡ଼ାକ ଏପରି ଇତସ୍ତତଃ ହେବାର କାରଣ କ'ଣ ? ହୁଏତ ଗାଡ଼ିବାଲା ନିଜର ପ୍ରୌଢ଼ି ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ମିଛରେ ମନ୍ତ୍ର ବୋଲୁଥିଲା; ମହାପ୍ରସାଦତକ ବାଲିରେ ପିଙ୍ଗି ଦେଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି—ସେ ପଦାର୍ଥଟା କ'ଣ; ସେ କିପରି ଅନ୍ଧାରରେ ବଢ଼ି ବଢ଼ି ଆମ ଆଡ଼କୁ ଅଗ୍ରସର ହେଲା ?

ଆଜି ସୁଦ୍ଧା ଏ ଘଟଣାଟି ମୋ ପାଖରେ ଏକ ପ୍ରହେଳିକା ପରି ହୋଇ ରହିଛି; କିଛି ସମାଧାନ କରିପାରୁ ନାହିଁ ।

—:o:—

(୭୦)

ସ୍ୱପ୍ନ ନା ସତ୍ୟ

ଶ୍ରୀ ରମେଶପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି

କଟକ ସହରର ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ ଗଳିରେ ଏକ ଭଡ଼ାଘର । ହୀରେନବାବୁ ସେହି ଭଡ଼ାଘରେ ଥାନ୍ତି । ଜ୍ୱର ବେଗରେ ସେ ସାମାନ୍ୟ ଅସୁସ୍ଥ । କେବଳ ଯେ ସେ ଜଣେ ଅସୁସ୍ଥ ଡକ୍ଟର, ତା ନୁହେଁ

ସଂକଟ ଢେଉଁ ସଂଗର ସାଥେ ହେଲି ଜୀବନ ବିତାଇ
ଏବେ ଭୁଲିଲେ ହେବ କଣ ? ଯାହା ଯାଇଛି ଯାଉ, ଚେଷ୍ଟା କର
ନୂତନ ଜୀବନ ପାଇଁ ।

ତାଙ୍କଘର ସୁସ୍ଥ ସବଳ ଥାଇ "ହାଡ଼" ଦେହ ମଧ୍ୟ କାନ୍ଦୁଛି ସେଦିନ ଖରାପ ହେଲା, ଝାଡ଼ାବେଗ । ରାତ ନ ହେଉଁ ଏଣେ ଚରେନ୍ ବାବୁଙ୍କ ପୁଣି ନିଦ ଲାଗିନାହିଁ, ସେ ପ୍ରାୟ ଉଦ୍ଭ୍ରାନ୍ତ । ସେ ଦେଖୁଛନ୍ତି "ଯମରାଜ" ଦୁଇଜଣ ଅଦ୍ଭୁତ ଲୋକଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ବୀରେନ୍ ବାବୁ ଥିବା କୋଠରି ମଧ୍ୟକୁ ପଠାଇଲେ । ସେମାନେ ଆସି କହିଲେ ବୀରେନ୍ ବାବୁ, ଆପଣଙ୍କ ସମୟ ହୋଇଗଲା, ଯମରାଜଙ୍କ ଆଦେଶ-ଅନୁସାରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଆପଣଙ୍କୁ ନେବାପାଇଁ ଆସିଛୁ । ବୀରେନ୍-ବାବୁ ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ୨ ଜଣ ପ୍ରଚଣ୍ଡ କାୟ ବଳିଷ୍ଠ ଲୋକ ଦଣ୍ଡାୟମାନ । ହାତରେ କଣ୍ଟା ପାଞ୍ଚି ଫର ପାଣିବଣା କଣ୍ଟା ଦଉଡ଼ି ଓ ବାଡ଼ି । ବୀରେନ୍ ବାବୁ ହଠାତ୍ ତାଙ୍କୁ ଜବାବ ଦେଲେ ନାଁ ମୁଁ ବର୍ତ୍ତମାନ କେବେ ଯାଇ ପାରିବିନାହିଁ, କାରଣ ମୋର ସମୟ ହୋଇନାହିଁ । ଅପଣ ମାନେ ଏ ଘର ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯାନ୍ତୁ । ଆପଣଙ୍କର କୌଣସି ଅଧିକାର ନାହିଁ ମୋତେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ନେଇ ଯିବାକୁ । ସେ ଦୁଇଜଣ ଲୋକ ଓ ବୀରେନ୍ ବାବୁଙ୍କର ଭିତରେ ଯେ ଏପରି କଠିନ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଲା ତା ନୁହେଁ ପ୍ରାୟ ଖଣ୍ଡ ଯୁଦ୍ଧ ଏକ ହେଲା । ଶେଷରେ ସେ ଲୋକ ଦୁଇଜଣ ସଙ୍ଗରେ ଆଣିଥିବା ପୋଥି ଦେଖି କହିଲେ । କଣ ଭୁଲ୍ ହୋଇଗଲା ? ପ୍ରକୃତରେ ପୋଥିରୁ ବାହାରିଲା । ବୀରେନ୍ ବାବୁଙ୍କର ସମୟ ହୋଇନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ କୋଠରି ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ଘରକୁ, ଯେଉଁଘରେ ସୁସ୍ଥ ସବଳ "ହାଡ଼ ଶୋଇଛି । ସେ ଘରକୁ ଯାଇ ତାର ଗୁପ୍ତ

ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତା ଧର ତୋର ଦେଖିଛି କେତେ ଥର,
ଯେତେ ଥର ଦେଖିଛି, ଝୁରିଛି ହେଳା ତୋତେ ଅନ୍ତରର ମୋର ।

ଅବସ୍ଥାରେ ତା ଶରୀର ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ସୁସ୍ଥ ସବଳ ହାଡ଼, ଯାହାକୁ କି ରୋଗ ଛୁଇଁ ପାରେ ନାହିଁ କି ପାରି ନଥିଲା, ତାକୁ ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଠାରୁ ହଠାତ୍ ଝାଡ଼ା ରୋଗ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ଓ ଏପରି ହେଲା ଯେ ତାର ରୋଗ ଭଲ ହେବା ମଧ୍ୟ କଠିନ ହେଲା ।

ତା ପରଦିନଠାରୁ ବୀରେନ୍ ବାବୁ ଆରୋଗ୍ୟ ହୋଇଗଲେ, କିନ୍ତୁ ହାଡ଼ର ଅବସ୍ଥା । ଦିନକୁଦିନ ଖରାପ ଅଡ଼କୁ ଗଲା । ଶେଷରେ ସେ କଟକ ବଡ଼ ଡାକ୍ତର ଖାନାକୁ ନିଆଗଲା, ସେଥିରେ ଝାଡ଼ା ରୋଗ ସାମାନ୍ୟ କମିଗଲା ପରେ ସେ ଘରକୁ ଫେରି ଆସିଲା ସତ କିନ୍ତୁ ତାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ବାରଅଣା ଭାଙ୍ଗିଗଲା ଓ ଆଗରୁ ଦେଖିଥିବା ଲୋକ ଏବେ ହାଡ଼କୁ ଦେଖିଲେ ଚିହ୍ନି ପାରିବେ ନାହିଁ । କି ଭୟଙ୍କର ରୁଗ୍ଣ ଶରୀର । କଟକରେ ହାଡ଼ର ଦେହ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଆରୋଗ୍ୟ ନ ହେବାରୁ ତାକୁ ଭୁବନେଶ୍ୱରକୁ ଯେଉଁଠାରେ କି ବୀରେନବାବୁଙ୍କର ବଡ଼ ଭାଇ ଓ ବିବାହିତ ଭଉଣୀ ଥାନ୍ତି ସେଠାକୁ ପଠାଇ ଦିଆଗଲା । କାରଣ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଜଳବାୟୁ କଟକ ତୁଳନାରେ ଭଲ ବୋଲି ।

ହାଡ଼ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଆସି ବୀରେନବାବୁଙ୍କ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ରହିଲା । କଟକରୁ ଆସିବା ପ୍ରାୟ ଏକବର୍ଷରୁ ବେଶୀ ହୋଇଗଲା ; ଯେତେ ଡାକ୍ତରଙ୍କୁ ଦେଖାଇଲେ ଓ ଔଷଧ ଦେଲେ ମଧ୍ୟ ତାର ରୋଗ ଭଲ ହେଲାନାହିଁ । ତାର ରୋଗ କଣ କେହି ଚିହ୍ନି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଏ ମଧ୍ୟରେ ସେ ଦୁଇଥର ହ୍ୟାପିଟାଲ ଡାକ୍ତର ଖାନାରେ

କାନ୍ତ ମଧୁ ଅଛି ତୁମର, କାନ୍ତ ନିଷ୍ଠା କାହିଁ ?
ନିଷ୍ଠା ବିନା ମଧୁ ବିନା ଶେଷେ ବିଷ୍ଟା ହୋଇ ।

ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇ ପୁଣି ବସାକୁ ଫେରି ଆସିଛି । ଯଦିଓ ସେ ନରେନ୍
ବାବୁଙ୍କ ଭାଇଙ୍କ ବସାରେ ଥାଏ, ତଥାପି ତାଙ୍କ ଭଉଣୀଙ୍କ ଘର
ତାଙ୍କ ଭାଇଙ୍କ ଘରକୁ ଖୁବ୍ ନିକଟ, ହାଡ଼ି ବରାବର ତାଙ୍କ ଭଉଣୀଙ୍କ
ଘରକୁ ଆସେ । କାରଣ ବିଭାଘର ପୂର୍ବରୁ "ସୁଧା ଦେଈ" (ନରେନ୍
ବାବୁଙ୍କ ଭଉଣୀ) ହାଡ଼ି ସହିତ ପ୍ରାୟ ମା ପରି ଚଳିଛନ୍ତି ଓ ବିଭାଘର
ପରେ ହାଡ଼ିର ଇଚ୍ଛା ସେ ସର୍ବଦା ସୁଧା ଦେଈଙ୍କ ଘରେ ରହନ୍ତା; ତା
ହେଲେ ତାର ଖାଇବା ପିଇବା ଟିକେ ବେଶି ସୁବିଧା ହୁଅନ୍ତା ।

ଏ ବେମାର ଅବସ୍ଥାରେ ପ୍ରାୟ ବର୍ଷକରୁ ବେଶି ସମୟ ଭିତରେ
ହାଡ଼ି ପ୍ରାୟ ଦିନୁଦିନେ ବା ଦିନେ ଛଡ଼ା ଦିନେ ସୁଧା ଦେଈଙ୍କ ଘରକୁ
ଆସି କହେ 'ସୁଧା' କଣ ଅଛି ଦେଲୁ ମା, ମୁଁ କଣ ଆଉ ବଞ୍ଚିବି ।
ଭଲକରି ମାନ ଖଟେଣ୍ଟ ଦେଲୁ ତୋ ହାତରେ ଭାଙ୍ଗି ।" ମୋଟ
ଉପରେ ସେ ନରେନ୍ ବାବୁଙ୍କ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ରହିଲେ ମଧ୍ୟ ତାର
ଆଶା ଯବୁଟେବଳେ ସୁଧା ଦେଈଙ୍କ ପାଖରେ । ଏତିକି ବେଳେ ସେ
ଦୁଇଟି ଅଳଙ୍କାର ଗୋଟିଏ କାନର ଓ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବେକର
କିଣି ସୁଧା ଦେଇ ପାଖରେ ରଖି କହିଥାଏ, ମୁଁ ମରିଗଲେ ଗୋଟିଏ
ତୋ ଝିଅକୁ ଦେବୁ ଓ ଅନ୍ୟଟି ମଳକୁ ଦେବୁ (ନରେନ୍ ବାବୁଙ୍କ
ଭାଇଙ୍କ ଝିଅ) ।

ତା ଦେହ ପୁଣି ବିଶେଷ ଖରାପ ହେବାରୁ ସେ ଡାକ୍ତର-
ଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେଲା । ଏ ହେଲା ହାଡ଼ିର ଘରୁ ଗୋଡ଼ କାଢିବାର

ଆଜ ଦିନର ଶୁଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଆସିଛି ଯେବେ
ତ୍ରାଣ ଥାଏଁ ତୁମର ପାଶେ ଯେ ମୋର ପ୍ରିୟ ଏବେ
ଲଳିତ ସୁନ୍ଦର ରୂପ ତୁମର, ଭାବନା ମୋର ତହିଁ ଥାଏ
ହେବ କି ପୁଣି ଦେଖା, କଥା ପୁଣି ହେବ କେବେ, ମନ ଭାବେ ।

ଶେଷ ଯାତ୍ରା । ଏଥର ସେ ଆଉ ଘରକୁ ଫେରି ନାହିଁ । ଡାକ୍ତର-ମାନେ କହିଲେ ବୁଢ଼ୀ ଆଉ ଠାକବ ନାହିଁ, କିଛିଦିନ ପରେ ତାହାର ଜୀବାତ୍ମା ତାର ସ୍ଥୂଳ ଶରୀର ତ୍ୟାଗ କରିଗଲା ।

ତାହାର କିନ୍ତୁ ଆଶାକିଛି ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇନାହିଁ, ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ସ୍ଥୂଳ ଶରୀରରେ ଅଛି କି ନାହିଁ ସେ ଜାଣି ପାରୁନାହିଁ । ତାର ଜୀବନର ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଆଶା ଥିଲା, ତାର କପାଳ ପୁଅଟିଏ ହୁଅନ୍ତା, ଯେଉଁଟା ହୋଇ ପାରି ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଶରୀରରେ ଘୁରିଆଡ଼େ ବୁଲି ଗୋଟିଏ ପୁଅ ସଂଗ୍ରହ କରୁଛି । ଶେଷରେ ପାଇଲା ମଧ୍ୟ, ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ଗୋଟିଏ ପୁଅଧରି ଘୁରିଆଡେ ବୁଲୁଛି । ଜୀବିତ ଅବସ୍ଥାରେ ଦେଇଥିବା ଗହଣାରେ ତାର ଖୁବ୍ ଲୋଭ । ଘରଦ୍ୱାର, ଲୁଗାପଟା ଖାଇବା ସବୁଥିପାଇଁ ।

ରାତି ପ୍ରାୟ ଗୋଟାଏ । ସୁଧା ଦେଇଙ୍କର ପ୍ରାପ୍ତ ତନ୍ଦ୍ରାଅବସ୍ଥା ହଠାତ୍ ଦାଣ୍ଡ କବାଟ ଫିଟିଲା । ହାଡ଼ ଗୋଟାଏ ପୁଅକୁ ଧରି ସୁଧା ଦେଇଙ୍କ ଘରକୁ ଆସିଲା । ସାଙ୍ଗରେ ମଧ୍ୟ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଲୋକକୁ ସେ ଆଣିଛି କାଳେ ତାକୁ ଡର ମାଡ଼ିବ ବୋଲି । ମୃତ୍ୟୁ ପୂର୍ବରୁ ତାର ଯେପରି ,ଚରଣ ଅବସ୍ଥା ଥିଲା, ସେହି ରୂପରେ ସେ ଆସିଛି । ପିଲାଟି ଯାହାକୁ ସଙ୍ଗରେ ଆଣିଛି କି କଦାକାର ବିକଳାଙ୍ଗ ରୂପ । ସଙ୍ଗରେ ଆସିଥିବା ଲୋକଟିର ଚେହେରା ମଧ୍ୟ ତଦ୍ରୂପ, ଆସି ସୁଧା ଦେଇଙ୍କ ଘରେ ବସିପଡ଼ି କହିଲା ପୂର୍ବପରି ମା ମତେ ଖାଇବାକୁ ଦେ କିଣ, ଆଉ ମୋ ଜିନିଷ [ଗହଣା] ରଖିଛୁଟି' ? ସୁଧା ଦେଈଙ୍କର

ଯାଉଛି ଦିନ ବହି, ଯାଉଛି ଯାଉଛି, କେତେ ବେଗେ ବେଗେ
ନଦୀ ସ୍ରୋତ ପରି, କଳ କଳ କରି କାହିଁ ଗୁଲିଗଲା ? ବସି ଏବେ
ଭାବେଁ, ଖାଲି ଭାବେ ।

ରେଭରୁ ଝିକେ ଆଉ ବେଶୀ ଗ୍ଭଲ ଆସୁଛି । ସେ ଭାବୁଛନ୍ତି ହାଣ୍ଡିଚ ମରୁଛି, କାହିଁକି ପୁଣି ଆସିଲା ? କଣ ଖାଇବାକୁ ଦେବ, ଦେଖା ତେଣ ଗୋଡ ଝିକେ ଢସିବ ଏ ।" ହାଡ଼ି କନ୍ତୁ କେଉଁଥିରେ ସନ୍ତୋଷ ନୁହେଁ, ଯେତେ କହିଲେ ସେ ଯାଉ ନାହିଁ, ଶେଷରେ ସୁଧା ଦେଈ କହିଲେ ହାଡ ଭ୍ରି ସବୁ ଭୁଲିଯା । ହରିନାମ ଜପ । ତୁ ପରା ମରି- ଚାଲିବି । ହରିନାମ ଜପିଲେ ତରି ଯିବୁ । ହାଡ଼ି ସୁଧାଦେଈଙ୍କ ଘରୁ ଗ୍ଭଲ ଯାଉଛି । କନ୍ତୁ ହରିନାମ ତା ତୁଣ୍ଡରେ ପଶୁନାହିଁ ।

ପୃଥିବୀର ସମସ୍ତ ଗ୍ଭଲ ଚଳନ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଚିନ୍ତା ଅନୁସାରେ ଚାଲୁଛି । ସେ ନୀତିର ପରିବର୍ତ୍ତନ ବା ବ୍ୟତିକ୍ରମ କେବେହେଲେ ହୋଇନାହିଁ । ଶତ ଶତ ଜନ୍ମର ପୁଣ୍ୟ ଫଳରେ ଆମ୍ଭା ମନୁଷ୍ୟ ଶରୀର ଧାରଣ କରିଛି ଓ ତାହାକୁ ଖୁବ୍ ସୁଯୋଗ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ସେ ସେଇ ସମୟ ମଧରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନିୟମ ଅନୁସାରେ ଆଗେଇ ଗ୍ଭଲିବ, ଅନ୍ଧକାରରୁ ଆଲୋକକୁ ଯିବ, ଜାତି, ଧର୍ମ, ବର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ବିଶେଷରେ ଦୁନିଆର ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଖରେ ସେ ଭ୍ରାତୃଭାବ ବିସ୍ତାରିତ କରିବ ଓ ନିଜର ସତ୍ ଓ ନ୍ୟାୟ ଚିନ୍ତାରେ ଚଳିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜକୁ ତଥା ସାରା ଦୁନିଆକୁ ସେ ଆଗେଇ ନେବ ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ନିକଟକୁ । ଯେ ଏ ପୃଥିବୀର ବିବର୍ତ୍ତନ ସହିତ ଖାପ ଖୁଆଇ ନ ଚଳିବ, ତାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିବା ଡେରି ହୋଇଯିବ ଓ ସେ ଜନ୍ମ ପରେ ଜନ୍ମ ହୋଇ କେବଳ ଅଭିଜ୍ଞତା ସଂଗ୍ରହରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିବ । "ହାଡିକୁ" ଏ ଜନ୍ମରେ ସୁଯୋଗ ମିଳିଥିଲେ ମଧ ତା'ର ସତ୍ ବ୍ୟବହାର

ସୁନ୍ଦର ! ଭାବମୟି ! ପ୍ରାଣମୟି ! ତୁମେ ମୋର କାମ୍ୟା, ତୁମେ ପୁଣି
ମୋର ଘ୍ଭୟା,
ଦିନ ରାତି, ସଂଗୀତ ସହିତେ ଯାଉଛି ଭାସି ତୁମରି ମ ଯ୍ୟା, ତୁମରି ମାୟା ।

ସେ କରିପାରି ନାହିଁ । ଆତ୍ମା ଅମର, ଲୁଗା ପୁରୁଣା ହୋଇଗଲେ ଯେପରି ଆମେ ତାକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ନୂତନ ଲୁଗା ବ୍ୟବହାର କରୁ, ସେହିପରି "ହାଡର" ଆତ୍ମା ତାର ପୁରୁଣା ଜର୍ଜର ଶରୀରକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଛି ଓ ନୂତନ ବସ୍ତ୍ର ପିନ୍ଧିଲା ପରି, ନୂଆ ଶରୀର ଧାରଣ କରି ଏ ଜଗତରେ ପୁଣି ଅଭିଜ୍ଞତା ସଂଗ୍ରହ କରିବାକୁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲାଣି ।

(୨୧)

ଶ୍ରୀ ଗୌରୀ କୁମାର ବ୍ରହ୍ମା

ମନେ ପଡ଼ୁଛି- ୧୯୮୪ ର କଥା । ଏପରିଦିନ, ମୋର ପିତା ସ୍ୱର୍ଗତ ପଣ୍ଡିତ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ବ୍ରହ୍ମା ଆସିକା ହାଇସ୍କୁଲରେ ଶିକ୍ଷକତା କରିବା ୧୦।୧୨ ବର୍ଷ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଏପରିଦିନେ ତୀର୍ଥ ଭ୍ରମଣରେ ଯାଇଥା'ନ୍ତି । ସେ ବର୍ଷ ସେ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ଯାଇ-ଥିଲେ । ଆସିକା ସହର ଖମ୍ଭେଶ୍ୱରୀ ପାଟଣାରେ ଆମେ ଥାଉଁ । ବାଡ଼ ଆଗରେ ଋଷିକୁଲ୍ୟା ନଈ- ହାଣ୍ଡିଶାଳଠୁ ପ୍ରାୟ ୨୦।୩୦ ହାତ ଦୂରରେ ନଈ । ସେଦିନଟା ହେଉଛି ସାବିତ୍ରୀ ଅମାବାସ୍ୟା । ବୋଉ ମୋର ମାମୁଁ ଘରକୁ ଏ ଦିବସର ୨।୩ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଚାଲିଯାଇ ଥାଏ ।

ଦେଖୁଁ ଦେଖୁଁ ଚାଲି ଯାଉଛି କେତେ ଦିନ, ଭେଟ ହୋଇନାହିଁ ତୁମର ମୋହର

କିନ୍ତୁ ଭଗବାନ ! ଭାବନାରେ କି ତୁମକୁ ଛୁଉଁଛି ଦିନେ ? ଛୁଉଁଛି-ଏ ହୃଦୟର ବଡ଼ ଗଭୀର ।

ସେଦିନ ପ୍ରାୟ ସାଢ଼େଛଅ, ସାତଟା ବେଳେ ଆମେ ନଈକୁ ଗାଧୋଇବାକୁ ଗଲୁଁ । ସେଦିନ ମୋର ବଡ଼ ଦାଦେଇ ଗାଁରୁ ଆସିକା ଆସିଥା'ନ୍ତି । ଆଉ ଦୁଇ ତିନିଜଣ ମଧ୍ୟ ଆସିଥା'ନ୍ତି । ଆମ-ଘରେ କୂଅ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ନଦୀଟା ଖୁବ୍ ପାଖ ହୋଇ ଥିବାରୁ ଆମେ ସାଧାରଣରେ କୂଅରେ ନ ଗାଧୋଇ ନଈରେ ଗାଧୋଉଁ । ସନ୍ଧ୍ୟା ବେଳେ ଭୟଙ୍କର ଖରା ପରେ ଆମେ ବାଲ୍‌ଟିଧରି ନଈକୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଲୁ । ଯିବା ପୂର୍ବରୁ, ପ୍ରାୟ ଘଣ୍ଟେ ଦେଢ଼ଘଣ୍ଟା ଆଗରୁ ଆମର ତିନୋଟି ଲଣ୍ଠନ୍ ଓ ଗୋଟିଏ ଡିବି ମୁଁ ପୋଛି ପୋଛି କରି ସଜାଇ ଦେଲି । ତଳ ଉପର ହୋଇ ଦୁଇଶାଲ ହୋଇ ତଳଶାଲର ଗୋଟିଏ ଘରେ ଅଗଣା ପଟକୁ ଆଲୁଅ ଭିତରେ ନିମିତ୍ତ ଥାଏ ଯେ, ଅନ୍ଧକାରରେ ସ୍ୱିଚ୍‌ଟି ଖୋଜି ନ ପାଇଲେ ସବୁଘର ଆଲୁଅ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ନନା (ପିତା) ସ୍ୱର୍ଗଯିବା ଆଗରୁ ଆମର ଗୋଟିଏ ପୁରା କିରୋସିନ୍ ଟିଣ କଣା ଯାଇଥିଲା- ତାଙ୍କର ଅନୁପସ୍ଥିତ ବେଳେ ଜାଳିବା ପାଇଁ ଏକାବେଳକେ ଛାଣି ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟିଣ ଖୋଲାଯାଇ ନଥାଏ । ସେ ଦିନ ଖୋଲା-ଗଲା । ବଡ ଦାଦେଙ୍କ ଖୋଲିଲେ । ଗୋଟାଏ ବୋତଲକୁ କିରୋସିନ୍ ବାହାର କରାଗଲା । ଅଗଣାଟା ଆଚ୍ଛାକର ଗଞ୍ଜାଣିଆ, ସିମେଣ୍ଟ ଅଗଣା, ଟିଣ କାଢ଼ିଲାବେଳେ କିରୋସିନ୍ ତଳେ ପଡ଼ି ଯିବାରୁ ଅଗଣାର ବାଡ଼ ଆଡକୁ ଯାଇଥିବା ନଳାର ମୁହଁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାୟ ଚାରିପାଞ୍ଚହାତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିରୋସିନ୍ ବହିଗଲା । ତା'ପରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ଆସୁଥିବାରୁ ଦୁଇଟି ଲଣ୍ଠନ୍ ଲଗାଇ ଦେଲି ଓ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ

ଭଲ ଦିନେ ଆସିଥିଲ, ମନ୍ଦ ଦିନେ ତୁମ ପାଇଁର
ଭାବନା ମୋର, ଶର ତୁମର ଭାବନା ମୋତେ କରଇ ଅଧୀର

ଜାଗାରେ ଝୁଲାଇ ଦେଲ । ଦାଣ୍ଡ-ଘର-କବାଟ ଭିତରୁ ପଟ୍ଟୁ ବନ୍ଦ କରିଦେଇ ବାଡ଼ିଆଡ଼କୁ ସମସ୍ତେ ଗାଧୋଇବାକୁ ଗଲୁଁ ।

ଋଷିକୁଲ୍ୟା ନଈରେ ଚୁଆ ଖୋଳି ଲୋକେ ପାଣି ନଅନ୍ତି । ଅଉ ଗାଧୋଇବା ପାଇଁ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ କାଠର ବା ଟିଣର କନ୍ଦ ପୋତିଥା'ନ୍ତି । ଆମ ବାଡ଼ି-ଆଗ୍ରୁ ସିଧାଥିବା ନଦରେ ଗୃହ ଛ' ଜଣ ଗାଧୋ'ଇ ଥିଲେ, ସେଥିପାଇଁ ଆମେ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଚୁଆ ଖୋଳିଲୁ । ଗାଧୁଆ ପାଧୁଆ କରି ପ୍ରାୟ ଆଠଟା ବେଳେ ଘରକୁ ଫେରିଲୁ । ଆଗରେ ବ... ଦ ଦଣ୍ଡ ଆସିଲ । ତା'ଙ୍କ ମନ୍ଦରେ ଅନ୍ୟମାନେ ଆ...ଲେ ଓ ବରାଷେରେ ବାଲ୍ଟି ଧରି ମୁଁ ଆସିଲି ।

ଦଦେଈ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସିଲା ବେଳକୁ ପାହାଚକୁ ଝୁଣ୍ଟିଲେ । ଲଣ୍ଠନ୍‌ରେ କିରେସିନ୍ ପଡ଼ିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଲଣ୍ଠନ୍ ଲଗାଇ ମୁଁ ଯଥା ସ୍ଥାନରେ ରଖିନାହିଁ ବୋଲି ବିରକ୍ତ ହେଲେ । ମୁଁ ଦୂରରୁ ଶୁଣିପାରି 'ଲଣ୍ଠନ୍‌ଟିକୁ ଟିକିଏ ତେଜିଦିଅ' ବୋଲି ପାଟିକରି କହିଲି । ତଉଡ ଆସି ଦେଖେ ଯେ, ଘରଯାକ ଅନ୍ଧାର । ମୁଁ ପାଟି କଲି— ଲଣ୍ଠନ୍ ଗୁଡ଼ାକ କିଏ କୁଆଡ଼େ ନେଇଗଲା' । ଅଗଣା ପଟେ ଯେଉଁ ଲଣ୍ଠନ୍ ଝୁଲାଇ ଥିଲି ତାହା ଲିଭିଯାଇ ଥିବାରୁ ଲଗାଇବା ପାଇଁ ତଳକୁ ବାହାର କରି ଆଣିଲି । ଧରିଲା ବେଳକୁ ଟିକିଏ ଉଷ୍ଣାସ ଜଣାଗଲା । ତେଲତ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ପକାଯାଇ ଥିଲା, ତେଣୁ ଝାଙ୍କିବାରୁ ଶବ୍ଦ ହେଉନାହିଁ ବୋଲି ସବ ଠିପିଟିକୁ ଖୋଲିଲି ।

ସଙ୍ଗିନୀ ! ଜୀବନ ସଙ୍ଗିନୀ ହେବ କି ମୋହର, ବସ୍ତୁରେଁ ମନେ
ଥରେ, ଥରେ, ଅନେକଥର,
ରହିବା ପାଇଁ ସିନା ସଦା ଏକ ସାଙ୍ଗରେ ଦୁଃଖ ସୁଖ ସହିତର ।

ମୋତେ ଲାଗିଲା, ଯେପରି କିରୋସିନ୍ ନାହିଁ, ଆଙ୍ଗୁଠି ଭିତରକୁ ପୂରାଇ ଦେଖିଲି କିରୋସିନ୍ ନାହିଁ । ତା'ପରେ ପରେ ଅନ୍ୟ ଦୁଇଟି ଲଣ୍ଠନ୍ ଦେଖିଲି କୌଣସିଟିରେ କିରୋସିନ୍ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ପ୍ରାୟ ଦ'ଘଣ୍ଟା ପୂର୍ବରୁ ଟିଣ ଖୋଲି କିରୋସିନ କାଢ଼ି ସବୁ ଗୁଡ଼ିକ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରା ଯାଇଛି ।

ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ନାନା ଆଲୋଚନା ହେଲା । ଲଣ୍ଠନ୍‌ରେ କିରୋସିନ୍ ନାହିଁ ବୋଲି ମୁଁ ପାଟି କରିବାରୁ ସମସ୍ତେ ଆଗ ହସିଲେ କିନ୍ତୁ ପରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । ତେଣୁ ଆଜ୍ଞାପରେ କିରୋସିନ୍ ପକାଇବା ପାଇଁ ବୋତଲ ଅଣାଗଲା । ବୋତଲରେ ଟୋପାଏ କିରୋସିନ୍ ନଥିବାରୁ ଟିଣ ଅଣାଗଲା । ଟିଣଟା ଯେପରି କି ଗୋଟିଏ ଆଙ୍ଗୁଠିରେ ଟେକି ହୋଇଗଲା । କାରଣ, ସେ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଟୋପାଏ କିରୋସିନ୍ ନାହିଁ ।

ସେତେବେଳର ଅନୁଭବ ଏବେ ମଧ୍ୟ ମନେ ପଡ଼ିଲେ ମନରେ ଭୟ ଜନ୍ମୁଛି । ସେ ଘରର ମାଲିକ ଜଣେ କମା-ବ୍ରାହ୍ମଣ । ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ସୋରଡ଼ା ସ୍କୁଲରେ ସେ ଥିଲେ ଡ୍ରିଲ ମାଷ୍ଟର । ଆମେ ଏହି ଘରକୁ ଆସିବା ପୂର୍ବରୁ ଆଉ ଆଠ ଦଶ ଘର ଗୃହସ୍ଥ ଅନ୍ୟ ଏକ ଘରେ ଥିଲେ । ଏ ଘରେ ଯେ ରହିଲା ବାରବାର ଭୂତ ଉପଦ୍ରବ ହେବାରୁ ଘରଗୁଡ଼ା ଖାଲିଗଲା । ତେଣୁ ସେତେବେଳେ ସେ ଘରର ଭଡ଼ା ଯାହା ପ୍ରାପ୍ୟ ଅଧା ଭଡ଼ାରେ ଆମେ ସେ ଘର ନେଇଥିଲୁ । ଚଣ୍ଡୀରେ ନନାଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ଥିବାରୁ ସେ ଭୂତ

ସନ୍ଦେହ କି ଅଛି ଆଉ ? ଆମେ ଯେ ରହିଲୁଣି ଘାଇ ଭଉଣୀ ପର ଏହିପରି ସବୁ ଦିନ, ବାକି ଦିନ, ଯାଉ—ଯାଉ ।

ପ୍ରେତଙ୍କର ଭୟ କରନ୍ତି ନାହିଁ, ବିଶେଷରେ ପ୍ରଥମ . ଘରର ସଙ୍କୀର୍ଣ୍ଣତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏ ଘରକୁ ଆସିବା ପାଇଁ ଆଦୌ କୁଣ୍ଠିତ ହେଲେ ନାହିଁ ।

ଏଠାରେ ଯେଉଁ ସମୟର ଘଟଣା କୁହା ଯାଉଛି, ତ ହାର କେତେ ବର୍ଷ ଆଗରୁ ଓ କେତେବର୍ଷ ପର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଠାରେ ଅନେକଥର ହଇଜା ହୋଇଛି । ସେ ସମୟରେ ରାତରେ ଅନେକ ଥର ଭୂତ ଉପଦ୍ରବ ସେ ଘରେ ଘଟିଛି, କିନ୍ତୁ ନନାଙ୍କ ଚଣ୍ଡୀପାଠ-ରେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଘରର ଏତେ ଆସ୍ଥାବାନ୍ ଯେ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଧର-ଣିର ଉପଦ୍ରବକୁ ଆମେ ଡରୁ ନଥିଲୁ । ବେଳେ ବେଳେ କିଳା ହୋଇଥିବା କବାଟ ଆପେ ଆପେ ଫିଟି ଯାଏ । ଆଜି ଦିନେ ଦିନେ ରାତିରେ ଗାଡ ନାଲିଆ ଆଲୁଅ ଅଗଣା ଓ ତଳଘରେ ପୃଷ୍ଟି ହୋଇଗଲା ପରି ଲାଗେ ।

ଅଳ୍ପ ସମୟ ଭିତରେ ଏହି କିରୋସିନ୍ ଘଟଣା ନେଇ ପାଞ୍ଚ ପଡ଼ଶାରେ ଚହଳ ପଡିଗଲା । ଅନେକ ଲୋକ ଦେଖିବାକୁ ଆସିଲେ । ଭୁଲ୍‌ବଶରେ ଟିଣରେ ତେଲଥିଲା ବୋଲି କେହି ବିଶ୍ୱାସ କଲେ ନାହିଁ । ଆଉ କେହି କେହି କହିଲେ (ମୋ ଦଦେଇଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ) ଏତ ଜଣେ ବୁଢାଲୋକ, ଏ କାହିଁକି ମିଛ କହିବେ, ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି ନାନା କଥାବାର୍ତ୍ତା ଶୁଣିଲୁ । ରାତି ବହୁତ ହୋଇ ଯାଇ ଥିବାରୁ, ବୋତଲେ କିରୋସିନ୍ କିଣି ଆଣିବାକୁ ମୁଁ ଦୋକାନକୁ ଗଲି । ଆଉ ଦଶ ପାଞ୍ଚ ଜଣ ଅଗଣାରେ ଓ ଦାଣ୍ଡ ପିଣ୍ଡାରେ

ଶୂନ୍ୟ ପରାଣେ ରହିବ କେସନେ ଶୂନ୍ୟେ, ଶୂନ୍ୟେ ଅନାଇ,
ଭାବନା ମୋର ଜଗତର ସକଳ ଅମୃତ ସିନ୍ଧୁ ପାରି ହୋଇ
ମିଳିବ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ପୟର ।

କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥା'ନ୍ତି । କୌତୂହଳରେ କେହି କେହି ଟିଣକୁ କୁଆଡେ ଦେଖୁଥା'ନ୍ତି । କିରୋସିନ୍ ଧରି ମୁଁ ଆସିଲାବେଳକୁ ଆମଘରେ ଆହୁରି ପାଟିତୁଣ୍ଡ ଶୁଣା ଯାଉଛି । କଅଣ ହେଲା ବୋଲି ମୁଁ ଘରେ ପଶିଲାବେଳକୁ ଶୁଣିଲି ଟିଣରେ କିରୋସିନ୍ ଉଛୁଳି ପଡୁଛି । ପୁଣି ଦେଖିଲୁ ଲଣ୍ଠନ୍‌ରେ କିରୋସିନ୍ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ରହିଛି । ଆଗରୁତ ଟିଣରୁ ଲଣ୍ଠନ୍ ପାଇଁ କିରୋସିନ୍ ଛଡା ପୂରା ବୋତଲେ କିରୋସିନ୍ ବାହାର କରି ଦିଆ ଯାଇଥିଲା, ଏବେ କିନ୍ତୁ ଦେଖିଲା-ବେଳକୁ ଟିଣ ଏପରି ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଛି ଯେ ଆଉ ଟୋପାଏ ମଧ୍ୟ ତହିଁରେ ରହିବ ନାହିଁ । ତା'ଛଡା ଲଣ୍ଠନ୍‌ରେ ମଧ୍ୟ କିରୋସିନ୍ ଅଛି । 'ଯାହା ନ ଦେଖିବ ଦୁଇ ନୟନେ' ବୋଲି କଥା ଅଛି, ଏହା ଏକ ହି' ଆଖିରେ ଦେଖିବା ଘଟଣା ।

(୨୨)

ଲ୍ଲା ନଗେନ୍ଦ୍ର କୁମାର ରାୟ

ବ୍ରିଟିଶ ବିଜ୍ଞାନ ସମିତିର ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ ସର୍ ଅଲିଭର ଲଜ୍ ଓ ପ୍ରଧାନ ଡାକ୍ତର ସର୍ କନାନ୍ ଡ଼ଏଲ୍ ପ୍ରଥମ ମହାଯୁଦ୍ଧ ପରେ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ପ୍ରେତର ଅସ୍ତିତ୍ୱର ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ ପାଇ ଯେତେବେଳେ ଜଡ଼ ବିଜ୍ଞାନର ଚର୍ଚ୍ଚା ଛାଡ଼ି ଏ ଦିଗରେ ମନ ବଳାଇଲେ ଏବଂ ବିଜ୍ଞ

ଶବ୍ଦ ନୁହେଁ, ନିଶବଦ ସ୍ୱପ୍ନେଁ ଡାକେ, ତୁ ସତେ ସୁନ୍ଦର,
ମୋ ପରାଣ ହ୍ଲାଦିନୀ, ଚିର ବିମୋହିନୀ, ଅତି ମଧୁର, ମଧୁର ।

ବଡ଼ ପ୍ରାମାଣିକ ଗ୍ରନ୍ଥ ଲେଖିଲେ ସେତେବେଳେ ପୃଥିବୀରେ ସବୁ ଦେଶରେ ଗୋଟାଏ ଚହଳ ପଡ଼ି ଯାଇଥିଲା । ପ୍ରାଚ୍ୟ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ସବୁ ଦେଶର ବହୁ ଲୋକେ ପ୍ରେତ ବିଶ୍ବାସ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଶିକ୍ଷିତ ଲୋକେ ଏହାକୁ ଅନ୍ଧ ବିଶ୍ବାସ ବୋଲି ଉପହାସ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଏବେ [illegible] ତଥାପି ଏହି ଚର୍ଚ୍ଚା ଦିନୁଦିନ ବ୍ୟାପକ ହେଉଅଛି [illegible] ବର୍ଣ୍ଣିତ ଘଟଣାଟି ଏହି ତତ୍ତ୍ୱର ଗୋଟିଏ ଉଦାହରଣ [illegible] ଏକାନ୍ତ ବିସ୍ମୟ ଉଦ୍ଦୀପକ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ପରମ ସୁସ୍ପଷ୍ଟ [illegible] । ଘଟଣା କଟକ ସହରର ଏକ ଜନାକୀର୍ଣ୍ଣ ବଡ଼ ରାସ୍ତା ଉପରେ [illegible] । ଅବଶ୍ୟ ଏହା ପ୍ରାୟ ୩୫ ବର୍ଷ ତଳର କଥା ।

[illegible] ପ୍ରଧାନ ରାସ୍ତା ଉପରେ ଏଠାରେ ଶ୍ରୀ ଗଦାଧର ସାହୁଙ୍କ ଘ [illegible] ଘରଟି ଅବସ୍ଥିତ । ରାସ୍ତା ତରଫକୁ ଦୁଇଧାଡ଼ି ଘର, ମଝିରେ [illegible] ପଛପଟକୁ ଦୋତାଲା । ଘରଟି ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ସେହି ଅବସ୍ଥା [illegible] ଅଛି ଏବଂ ଶ୍ରୀ ଗଦାଧର ସାହୁଙ୍କର ପୁତ୍ର-ମାନେ ସେଠାରେ [illegible] ଅଛନ୍ତି । ରାସ୍ତା ପାଖର ବଖରା ଗୁଡ଼ିକରେ କେତେ [illegible] ଏ [illegible] ନ ଓ ଗୋଟିଏ ବିଝର ଭିତରକୁ ଯିବାର ପ୍ରବେଶ ପଥ । [illegible] ଦିନେ ବାହାର ଘର ଗୁଡ଼ଲ ଦୋକାନରୁ ଘିଅ ଠେକ, ଗୁଡ଼ ଲ [illegible] କେଇ ଇତ୍ୟାଦି ଜିନିସ ଶୂନ୍ୟରେ ଉଠି ବାଟଘର ବଖରା [illegible] ପିଣ୍ଡା ଟପି ଅଗଣା ଥିବା ରଉଷ ପାଖରେ ଥୁଆ ହେଲା । [illegible] ଭାବରେ ତେଲଟିଣ ଡାଲି ଢୋକେଇ ଆଦି

ଯାଇଛୁ ଭସି ଦିନ ଦିନ [illegible] ନ ପାଇ
ଭାବଛୁ କେତେ, [illegible] , ଜାଣୁଛି ଭୁହ ?
ଜୀବନେ ସନ୍ତାନ [illegible] ତାରେ- ତେଣୁ ଭୁହେଁ ତୋରେ ମୁଁ
ବଢ଼ ଅଧୀରେ ।

ସବୁ ଉଠି ଯାଇ ଚଉରା ପାଖକୁ ଗଲା । ଶତ ଶତ ଲୋକେ ଏହା ଦେଖୁଥାନ୍ତି ଓ ଗଲ୍ପ ଗଲ୍ପ ବୋଲ୍ ପାଡ଼ି କରୁଥାନ୍ତି । ଯେପରି ଭାବରେ ଏହିସବୁ ମାଲମତା ଯାଉଥାଏ ତାହା ଦେଖି ମନେ ହେବ ସତେ ଯେପରି କୌଣସି ଅଦୃଶ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଏ ସବୁ ଟେକି ନେଇ ଯାଉଅଛି । ଏ ଘଟଣା ଦିନବେଳେ ମଧ୍ୟ ଘଟି ଶତ ଶତଙ୍କୁ ଅବାକ୍ କରି ଦେଇଥିଲା । ପୁଲିସ ମଧ୍ୟ ଜଗିଥିଲା ମାତ୍ର କିଛି କାହାର କେବେ କ୍ଷତି ଘଟି ନାହିଁ ଏପରିକି ଚୁଲି ଉପରୁ ଫୁଟନ୍ତା ଭାତହାଣ୍ଡି ମଧ୍ୟ ଉଠି ଆସି ଚଉରା ପାଖରେ ଥୁଆ ହୋଇଥିଲା । ଥରେ ଜଣେ ପୁଲିସ ମୁସଲମାନ ଜମାଦାର ଜୋତାପିନ୍ଧି ଚଉରା ପାଖକୁ ଯାଇ ଚିତ୍କାର କରି ଗାଳି ଫଜିତ କଲା । ଠିକ୍ ସେତିକିବେଳେ ଦୋ ମହଲା ଛାତଉପରେ ଥିବା ଧାନଭର୍ତ୍ତି ହାଣ୍ଡିରେ ଯେଉଁ ହାଣ୍ଡିକ ପାଉଁଶ ଥିଲା ସେ ହାଣ୍ଡିଟି ଉପରୁ କେହି ତାହା ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ପକାଇ ଦେଲା । ଜମାଦାର ଚଗଡ଼ ବାଜ ହାଣ୍ଡି ତଳଟି ଭାଙ୍ଗିଗଲା ଏବଂ ସେ ପାଉଁଶରେ ବୁଡ଼ି ଯାଇଥିଲା । ଏପରି ଘଟଣା ପ୍ରତ୍ୟହ ଏକ ସପ୍ତାହରୁ ଅଧିକ ଚାଲିଲା । ଗୃହସ୍ୱାମୀ ବହୁତ କାମ ପଣ କଲେ ମାତ୍ର କିଛି ଫଳ ହୋଇ ନ ଥିଲା । ଶେଷକୁ କୁଆଡ଼ୁ ଜଣେ ବୁଢ଼ା ବାବାଜୀ ଆସି ରାତିଟାଏ ଛାତ ଉପରେ ରହି କିଛି ପୂଜା କରିବାରୁ ସବୁ ବନ୍ଦ ହୋଇଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଶ୍ରୀ ଗଦାଧର ସାହୁଙ୍କ ଘର ଓ ତାଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟ ପୁତ୍ର ନାତି ରହି ଅଛନ୍ତି । ଏହି ଘଟଣା

ସୁଖର ଦିନ ତ ସୁଖରେ ଯିବ, ଦୁଃଖର ଦିନେ ସାଥୀ ତୁମର କିଏ ରହିବ ?

ଯିଏ ରହେ, ସେହି ଦିନ, ସେହି ସିନା, ମୋ ପ୍ରାଣ ବିମୋହନ, ଏ କଥା କାହାକୁ କହିବ ?

ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିଥିବା ବହୁ ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟ ଜୀବିତ ଅଛନ୍ତି କିନ୍ତୁ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଅଲୌକିକ ଘଟଣାର ରହସ୍ୟ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୋଇ ନାହିଁ । ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକେ ଏହାକୁ ଗାର ବାହୁଟି ଫେଣିବା ମନରେ ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି । ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅବଶ୍ୟ ତନ୍ତ୍ର ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଦେଖି-ବାକୁ ମିଳେ ଏବଂ ନାନା ସ୍ଥାନରେ ଏଭଳି ଘଟଣା ଘଟିବାର ଶୁଣା ଯାଇ ଥାଏ । ଢେକା ପଥର ପଡ଼ିବା, ମଇଳା ଛେଡ଼ିବା କାହାଣୀ ମଧ୍ୟ ବିରଳ ନୁହେ । ଏଥିରୁ ଅନେକ ମାନୁଷୀ କ୍ରିୟା ଥିବେ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଗୋପାଳ ପ୍ରହରାଜଙ୍କ ପରି ମାନଙ୍କର ଜଣେ ବଙ୍ଗାଳୀ ବାବୁଙ୍କ ଘରେ ବର୍ଷାଧିକ କାଳ ମଇଳା ବାହାରିବା ସେତେବେଳେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଚମକ ଲଗାଇ ଦେଇଥିଲା । ଏପରି ଘଟଣାର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଜଡ଼ବିଜ୍ଞାନର ଗଣ୍ଡିର ବାହାରେ ।

(୨୩)

ଅଧ୍ୟାପକ ବଂଶୀଧର ମହାନ୍ତି

ଖରାଦିନ । କଟକ ଦୋଳ ମୁଣ୍ଡେଇ ବସାରେ ଥାଏଁ । ଖରା-ବେଳେ ସେଦିନ ଶୋଇ ପଡ଼ିଛି । ଶୋଇଲାବେଳେ ମୁଁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛି ଯେ ମୋର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ଆସି ମତେ ଦୁଇଟି ମଲ୍ଲୀଫୁଲ ଯାଚୁଛନ୍ତି । ଠିକ୍ ସେତିକବେଳେ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ମୋତେ ଡ଼ାକିଲେ କିଏ ଜଣେ

ଲଗିପଡ଼ ଲଗିପଡ଼ ଆନନ୍ଦ କର ମେହନତରେ
ସେହି ଆନନ୍ଦ ଦେଇ ଆମକୁ ଫଳ ଫୁଲ ସବୁ ସମ୍ଭାର ପ୍ରାଣ ପୂରାଇରେ ।

ବାହାରେ କେତେବେଳୁ ବସିଛନ୍ତି । ମୁଁ ବାହାରକୁ ଆସିଲି—
ଦେଖିଲି ମୋର ଜଣେ ପୁରୁଣା ବନ୍ଧୁ । ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ କିଛି
ସମୟ କଥା ହେଲାପରେ ସେ ମୋ ହାତକୁ ବଢ଼େଇ ଦେଲେ
ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ । ମୁଁ କହିଲି କଣ ଯେ ? ଦେଖିଲି ଦଶଟି ମୁକ୍ତା ।
ମୁଁ ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଆଗରେ ସେଦିନ କହିଲି
ଯେ ବେଳେ ବେଳେ ସ୍ୱପ୍ନ ସତ ହୋଇଥାଏ ।

ଆଉ ଏକଦିନର ଘଟଣା । ସେହିବର୍ଷ ସେହି ବସାର କଥା ।
ମୁଁ କାଲି ରାତି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛି ଯେ ପାଖ ପୋଖରୀରେ ଜାଲରେ
ଗୋଟାଏ ଖୁବ୍ ବଡ଼ ମାଛ ପଡ଼ିଛି । ବଡ଼ ମାଛଟାଏ ! ନିଦ-
ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ମୁଁ ସ୍ୱପ୍ନର କଥା ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କହିଲି । ଭାବିଲି, ଯାଏଁ ମୋର
ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଡାକିଆଣେ । ସେ ଆସି ଜାଲ ପକାନ୍ତୁ । ହୁଏତ ସ୍ୱପ୍ନ ସତ
ହୋଇ ପାରେ ।

ସଞ୍ଜବେଳକୁ ବନ୍ଧୁ ଜାଲ ନେଇ ଆସି ଏଣେ ତେଣେ ୧୦-
୧୨ ଖେପା ପକେଇଲେ । ସେପରି କିଛି ଫଳ ହେଲା ନାହିଁ ।
ନିରାଶ ହୋଇ ଫେରିଆସିବା ବେଳେ ତେଣ୍ଟା ଖାଲ ପାଖରେ ଜାଲ
ଖେପାଏ ପକାଇଛନ୍ତି, ଢଣଟାଏ ବଡ଼ ଶବ୍ଦ ଶୁଭିଲା । ଜାଲ ଟାଣି-
ଆଣି ଦେଖିଲେ ଦେଖିବେ କଣ । ଯେଉଁ ମାଛ ସେଥିରେ ପଡ଼ିଥିଲା
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର କଥା । ସେ ମାଛ କେମିତି ସେ ଭଉଁରି ଜାଲରେ
ରହିଲା । ୨୨ ସେର ଓଜନ ଏକ ବିରାଟ ରୋହିମାଛ । ସେ ଖୁବ୍

ଏତେ ଅଦୃଶ୍ୟ ଶକ୍ତି, ଏତେ ବିଚିତ୍ର କଥା ଅଛି ଜଗତେ
ଜାଣିଲି ଅବା ମୁହିଁ କେତେ ? କିନ୍ତୁ ଯେତିକ ଜାଣିଛି ଯାହାକୁ,
ସେମାନେ ମୋର ପ୍ରାଣ ସଖା ସତେ ।

ବଳବାନ୍ ଲୋକ । ଜାଲ ସୁଦ୍ଧା ଏ ମାଛକୁ କୁଣ୍ଢାଇ କୂଳରେ ପକାଉଥିଲା ବେଳକୁ ସେ ଅଣ ନିଶ୍ୱାସୀ ହୋଇ ଯାଇଥାନ୍ତି ।

ମୁଁ କହିଲି ମୋର ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଯେ ସ୍ୱପ୍ନ ବେଳେ ବେଳେ ସତ ହୋଇଥାଏ । ଦେଖିଲ ଘଟଣା ଠିକ୍ ଘଟିଗଲା କି ନାହିଁ ।

(୨୪)

ଶ୍ରୀ ସଦାଶିବ ମିଶ୍ର

ଆଜକୁ ୨୯ ବର୍ଷ ତଳର କଥା । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଦେଶ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ମାଦ୍ରାଜ ପ୍ରଦେଶର ଯେଉଁ ପାରଳାଖେମଣ୍ଡି ତାଲୁକା ଥିଲା ତାହାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରା ହମିଲି ନାମକ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରେ ଥିଲି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ଗ୍ରାମଟି ପାରଳା ମହାରାଜାଙ୍କର ଇଷ୍ଟେଟ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆନ୍ଧ୍ର ଷ୍ଟେଟରେ ଅଛି ଏବଂ ଚିକାକୋଲ ରୋଡଠାରୁ ହିରମଣ୍ଡଳଂ ଦେଇ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶର ବଂଶଧାରା ନଦୀ କୂଳରେ ଥିବା ବାତଲ୍ଲି ନାମକ ଗୋଟିଏ ପେଣ୍ଠ ଜାଗାକୁ ଯାଇଥିବା ସଡ଼କର ପାର୍ଶ୍ୱରେ   । ଏହି ବାତଲିଠାରେ ବଂଶଧାରା ନଦୀ ପାର ହେଲେ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାରଳା-ଖେମଣ୍ଡି ତାଲୁକାରେ ଥିବା ବାରାଣସୀ ।

ଅମିକ ଯିବ ଜୀବନର ଝମ ତୁମ ଠାରେ ?
ତୁମେ ଯେ ରହିଲ ଏକାକିନୀ—ଶକତି ଥିଲା ତୁମର ଜନନୀର
ତୁମେ କି ରହିଲ ତର ଏକାକିନୀ ? ମହାକିନୀ' ତ୍ରାଣ ପୁଲକନ !

ଉପରୋକ୍ତ ଟନାଢମିଲ ଗ୍ରାମରେ ମୋତେ ତତ୍କାଳୀନ ମାନ୍ଦ୍ରାଜ ସରକାରଙ୍କର ଇଷ୍ଟେଟ ଲ୍ୟାଣ୍ଡ ଆକ୍ଟ ଅନୁଯାୟୀ ହେଉଥିବା ସେଟ୍‌ଲମେଣ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ୭ମାସ ରହିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ଗ୍ରାମରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ଗ୍ରାମବାସୀ ଏଲେୟା ନାମକ ଜଣେ କଳିଙ୍ଗ କୁମୁଟି ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କ ଘରେ ମୋର ରହିବାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରିଦେଲେ । ଏଇଟି ସେ ଭଦ୍ରଲୋକ ର ନିଜେ ରହିବା ଘର । ଘରଟି ବଡ଼ଘର । ପୂର୍ବ ପଶ୍ଚିମରେ ୩ଟି ଖୁବ ବଡ ବଡ଼ ବଖରା । ଦକ୍ଷିଣପଟ ଅଗଣାରେ ତାଙ୍କର ରନ୍ଧାଘର, ଗୁହାଳ ପ୍ରଭୃତି ଉତ୍ତର ପଟେ ଗୋଟିଏ ଉଚ ଇଟା ପାଚେରୀ ଏହି ପାଚେରୀ ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରାମର ସଦର ରାସ୍ତା ବା ଦାଣ୍ଡକୁ ଆସିବା ସକାଶେ ଗୋଟିଏ ଦୁଆର, ଏହି ଦୁଆରର ଠିକ ସାମନାରେ ସେହି ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କର ୨ ବଖରା ଖୁଲଘର । ଏ ଘରଟି ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ମୋତେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାରେ ଖାଇବା ପିଇବା ସକାଶେ ଦେଇଥାନ୍ତି । ମୋତେ ଯେଉଁ ସରକାରୀ ଚପରାଶିଟି ଦିଆ ଯାଇଥାଏ, ସେ ମୋ ପାଇଁ ରାନ୍ଧେ ଏବଂ ସେଇ ଘରେ ରହେ ।

ଘରର ପଶ୍ଚିମପଟ ବଖରାଟି ଗ୍ରାମବାସୀଙ୍କ ଅନୁରୋଧରେ ଏଓଲେୟା ମୋତେ ରହିବାକୁ ଦେଇଥିଲେ । ସମୁଦାୟ ଘରଟି ଅର୍ଥାତ୍ ୩ ବଖରା ସାକ ଖପୁରୀ ଛୁଲ ଓ ମଜବୁତ ଇଟା, ଚୂନ କାନ୍ଥ ବଖରା ଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଦକ୍ଷିଣ ଉଭୟ ପାଖରେ ପ୍ରଶସ୍ତ ବାରନ୍ଦା,

---

ମୁଁ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲି ମୋ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଥେ
କେତେ ଆନନ୍ଦ କହି ନୁହଇ ସତେ, ଜୀବନ ସତ୍ୟ
ନୁହେଁ ମହା ଶୂନ୍ୟ ମିଥ୍ୟା, ଅପୂର୍ବ ଅଟେ ଦାନ ରାଜ୍ଞି ।

ଜଣ୍ଡ ପଶ୍ଚିମପଟ ବଖରାଟି ମଧ୍ୟ ପ୍ରଶସ୍ତ, ସେଇ ଘରେ ମୁଁ ରହିବାର ପ୍ରାୟ ୧ ମାସ ପରେ ଦିନେ ରାତିରେ ମୁଁ ଶୋଇଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବା ପରି ଜଣେ ସଦ୍ୟସ୍ନାତ କୌଷେୟବସ୍ତ୍ର ପରିହିତ ବୃଦ୍ଧ ମୋ ଆଗରେ ଆସି ଠିଆ ହେଲେ, ସାଧାରଣତଃ କଳିଙ୍ଗ କୁମ୍ଭଟିମାନେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ପଇତା ପକାନ୍ତି ଏବଂ ସ୍ନାନ କରି ସାରିବା ପରେ ନୈଷ୍ଠିକ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କପରି କପା-ଳରେ ଭସ୍ମ, ସିନ୍ଦୂର ବା ଗୋରଚନା ଚିତା କରନ୍ତି, ମୋର ସ୍ୱପ୍ନ-ଦୃଷ୍ଟ ବୃଦ୍ଧ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି କୌଷେୟ ବସ୍ତ୍ର ପରିଧାନ ପୂର୍ବକ କପାଳରେ ଭସ୍ମର ପୁଣ୍ଡ୍ରକ କାଟି ତନ୍ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଆକାରର ସିନ୍ଦୂର ଟୋପି ଧାରଣ କରିଥିଲେ । ଦୁଇ ବାହୁରେ ଭସ୍ମପୁଣ୍ଡ୍ରକ ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ଭାବରେ ଦେଖା ଯାଉଥିଲା । ଅଣ୍ଟାତଳକୁ ମଠାଖଣ୍ଡପରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଲାକାର ରୂପା ସୂତା ଥିଲା ଓ ସେଥିରେ ବାନ୍ଧିହୋଇଥିବା ଅତିଶ୍ରି ରଙ୍ଗ ସୂତାରେ ପେଣ୍ଡାଏ ଫୁଲ ଦୋହଲୁ ଥିଲା । ଦୁଇ କଟରୀରେ ଦୁଇଟି ସୁନାର ଖଡ଼ୁ । ଏହି ମୂର୍ତ୍ତି ମୋ ନିଦ୍ରିତାବସ୍ଥାରେ ଖଟ ପାଖରେ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇ ଓ ଖୁବ୍ କର୍କଶସ୍ୱରରେ ତେଲୁଗୁ ଭାଷାରେ କହିଲା ହେ, ତୋରତ ଭାରି ସାହସ, ଏଠାରେ କାହିଁକି ଶୋଇଛୁ ? କାହିଁକି ଶୋଇଛୁ, କାହିଁକି ଶୋଇଛୁ ଜାଣିନାହୁଁ ଯେ ମୋର ଘର" ଏତିକିବେଳେ ମୋ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା, କିନ୍ତୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା, ନିଦ ଭାଙ୍ଗିବାପରେ ମୁଁ ଦେଖିଲି ମୋ ଲଣ୍ଠନଟି ଧପ୍ କରି ଲିଭିଗଲା, ଫଳତଃ ଘରଟା ଅନ୍ଧାର ହୋଇଗଲା । ଘରଟା ଗାଢ଼ ଅନ୍ଧକାରାଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେଇ

ଅସଂଖ୍ୟ ଜୀବନ ଭିତରେ ମୋର ମାୟା କେତେକ ସାହିତେ
ସେହିମାନେ ମୋ ଚିତ୍ତ ଦ୍ରବକାରୀ ଆନନ୍ଦ ଅନୁପମ ଦିଶେ ସତେ ।

ମୂର୍ତ୍ତି ନିଦ୍ରିତାବସ୍ଥାରେ ଯେପରି ରୂପରେ ଦେଖା ଦେଇଥିଲା ଅବିକଳ ସେହିପରି ଦିଶୁଥିଲା ଏବଂ "ଇଠେଇଁ କାହିଁକି ଶୋଇଛୁ, ଭାଙ୍ଗ କି ଶୋଇଛୁ" ବୋଲି ଭିଭିସ୍ୱରରେ କହି କହି ସେମେ ମୋ ନିକଟରୁ ଅପସାରିତ ହୋଇ ଗୋଟିଏ କଣରେ ଲୀନ ହୋଇଗଲା । ସେ ସେହିଁ ବିକଟାଳ ମୂର୍ତ୍ତି ଓ କର୍କଶ ସ୍ୱର, କାହିଁକି ଶୋଇଛୁ ଇଠେଇଁ ବୋଲି କହି କହି ଘରର ଗୋଟିଏ କଣରେ ଲୀନ ହୋଇଯିବା ଦୃଶ୍ୟ ତାହା ଆଜି ମଧ୍ୟ ମୋ ମନରେ ପଡ଼ିଲେ ଦେହ ଶୀତେଇ ଉଠୁଛି ଓ ଲୁମ ଠାକୁର ଉଠୁଛି । ତା ପରେ ମୋର ଖୁବ ଭୟ ହେଲା । ସନ୍ଦେହାସ୍ପ ଶରୀର ଉପରେ କମ୍ପୁଥାଏ ଓ ପାଟି ବୋହି ଯାଉଥାଏ । ମୁଁ ଚିତ୍କାର କରି ପଳାଉଥିଲି ପଳାଉଥିଲି ବୋଲି ଡାକିଲି । ଏଲେଯ୍ସା ଓ ତାଙ୍କ ପରିବାରର ଅନ୍ୟମାନେ ଉକ୍ତ କୋଠରୀର ପୂର୍ବପଟ ବଖରାରେ ଶୋଇଥିଲେ, ମୋ ପାଟି ଶୁଣି ସେମାନେ କବାଟ ଖୋଲି ଦୌଡ଼ି ଆସିଲେ ଓ ମୁଁ ଶୋଇଥିବା କୋଠରୀର କବାଟରେ ଆଘାତ କଲେ ମାତ୍ର ଦୁଆର ବନ୍ଦ ଥିବାରୁ ସେମାନେ ଭିତରକୁ ଶୀଘ୍ର ଆସି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ମୁଁ ଏତେ ଭୟ ବିହ୍ୱଳ ହୋଇ ଚିତ୍କାର କରୁଥିଲି ଯେ ସେମାନଙ୍କର ଡାକ ବୋଲ ହଲ ମୋତେ ଶୁଣା ଯାଉ ଥାଏ ମାତ୍ର ଶେଯରୁ ଉଠି କବାଟ ଖୋଲି ପାରୁ ନ ଥାଏ । ଘର ତମାମ ଗାଢ଼ ଅନ୍ଧାର, ଉପରୋକ୍ତ ମୂର୍ତ୍ତି ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ କଣରେ ଠିଆ ହେଲା ପରି ଦିଶୁଥାଏ । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ ମୁଁ ହିକ୍ତବିହ୍ୱଳ ହୋଇ କବାଟ ଖୋଲିଲି । ଏଲେଯ୍ସା, ତାଙ୍କର ମା ଓ ମାଉସୀ ଘର ଭିତରକୁ ପଶି ଆସି ମୋତେ ଭୟ ନାହିଁ, ଭୟ ନାହିଁ କହି ଧରି

ଅଧିରାଜ, ବିରାଜ, ତୁମର ଭିତରେ ମୁଁ ପାଏ ମୁ ରୁଜ;
ତୁମେତ ଶତ କଣିକା ଜଗତ ଭରିବ ଆଲୋକ ।

ଚକୋଇଲେ, ତା ପରେ ତଙ୍କଆଡକୁ ମୋର ଟର୍ଚ୍ଚଲାଇଟଟା କାଢି ଲଣ୍ଠନଟା ଲଗାଇଲି । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା, ଦେଖିଲି ଲଣ୍ଠନରେ ଯଥେଷ୍ଟ ତେଲ ଅଛି ଓ ବତି ମଧ୍ୟ ଠିକ ଅଛି । ସୁତରାଂ ଜର୍ମାନୀ ତିଆରି ଭଲ ଲଣ୍ଠନଟା ଏପରି ଭାବରେ ଲିଭି ଯିବାର କୌଣସି କାରଣ ମୁଁ ଭାବି ପାରିଲି ନାହିଁ । ତା ପରେ ଏଲେୟା, ତାଙ୍କ ମା ଓ ମାଉସୀ କଣ ହେଲା ବୋଲି ମୋତେ ପଚାରିଲେ ମୁଁ ଶୋଇ-ଥିଲି । ଗୋଟେ କଣ ଦେଖିଲି ବୋଲି କହିଥିଲି ମାତ୍ର ସେ ମୂର୍ତ୍ତିର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ଦେଇ ନଥିଲି, ସେ ଭଦ୍ରଲୋକଙ୍କର ମା ଓ ମାଉସୀ ମୋଠାରୁ ବୟସରେ ଯଥେଷ୍ଟ ବଡ ଥିବାରୁ ବାତ୍ସଲ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରି ମୋତେ "କିଛି ଭୟ ନାହିଁ ପୁଅ, ଆମ ଘରଟା, ଭୟ କଣ ଅଛି" ବୋଲି କହି ଆଶ୍ୱାସନା ଦେଲେ, ବୋଧ ହୁଏ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିଲୁ କିଛି ଭୟ ନାହିଁ । ହଉ, ତୋର ଭୟ ହେଉଥିଲେ ଆ ଆମ ସଙ୍ଗେ । ଆରବଖରାରେ ଶୋଇବୁ ବୋଲି ମଧ୍ୟ କହିଲେ । ମୁଁ ସେତେ-ବେଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଘଟଣାଟା କଣ ହୋଇପାରେ ଭାବି ପାରୁ ନ ଥିବାରୁ କିଛି କହି ପାରିଲି ନାହିଁ । ବିଶେଷତଃ ମୁଁ ତାଙ୍କ ଘରେ ଗୋଟିଏ ପରିବାରରେ ରହି ଚଳିଲପରି ଚଳୁଥାଏ । ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ତେଲଙ୍ଗା ଲୋକ, ଓଡ଼ିଆ କିଛି ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ, ଏପରି ଗୋଟିଏ ଭୟ ଦେଖିଲି ବୋଲି କହିଲେ କାଳେ ସେମାନେ ତାଙ୍କ ଘରର ଗୋଟେ ଦୁର୍ନାମ ଶୁଣିଲେ କଣ ଭାବିବେ ଏହା ଭାବି ମୁଁ ଆଜି ବିଶେଷ କିଛି ନ କହି ଏଲେୟାଙ୍କର ପ୍ରସ୍ତାବରେ ବାରନ୍ଦାରେ ସେ ଓ ମୁଁ ଏବଂ ମୋର ପିଅନ ସମସ୍ତେ ମିଶି ଶୋଇବାପାଇଁ ଗଲୁ

ଛାୟା ଲୋକ, ମାୟା ଲୋକ ଘେରା ଏ ଜୀବନ
ଛାୟା ମାୟା ଭିତରେ ଆଲୋକ କଢିବ ଆନନ୍ଦର ପରିପୂର୍ତ୍ତି ।

ହେଲ । ଘଣ୍ଟାଟି କାଢ଼ି ଦେଖିଲି ଯେ ରାତ୍ର ପ୍ରାୟ ୩ଟା ହୋଇଛି, ତେଣୁ ଆଜ ଅଳ୍ପ ରାତ୍ର ଅଛି ବୋଲି ଭାବ ବାରନ୍ଦାରେ ଶୋଇଲି । ମାତ୍ର ମୋତେ ଆଉ ନିଦ ହେଲା ନାହିଁ, ତା ପର ଦିନ ଅତି ପ୍ରତ୍ୟୁଷରୁ ମୁଁ ଗ୍ରାମର ଯେଉଁ ପଟକୁ ସେ ଦିନ ଜମି ଦେଖିବାକୁ ଯିବାର ଥିଲି ସେ ସବୁ ଜମିର ସଂଯୁକ୍ତ ରଇତମାନେ ଆସି ହାଜର ହେଲେ । ସେ ଗ୍ରାମର କାର୍ଯ୍ୟ, କରଣ ଓ ଚଉକିଆର (ଚୌକିଦାର) ମଧ୍ୟ ଆସିଲେ । ଏହାଙ୍କ ମୋର Settlement Inspector ଭାବରେ ଦୈନନ୍ଦିନ କାର୍ଯ୍ୟ, ମୁଁ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଜମି ଉପରକୁ ଯାଇ ମାପ, ଚୂପ ଇତ୍ୟାଦି ତନଖି କରି ସ୍ୱତ୍ୱାଧିକାର, ଭୂମିର ପ୍ରକାର ଭେଦ ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଲେଖିବାର କଥା ମାତ୍ର ମୁଁ ଜମି ଉପରକୁ ସେ ଦିନ ଯିବନାହିଁ ବୋଲି କହି ସେମାନଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଦେଲି । ପୂର୍ବ ରାତ୍ରିର ଘଟଣା ସମ୍ବନ୍ଧରେ କିଛି କହିଲି ନାହିଁ, କାରଣ ପୂର୍ବ ରାତ୍ରର ଘଟନାରେ ମୋ ମନରେ ଯଦିଓ କୌଣସି ଭୂତ, ପ୍ରେତର ଆଶଙ୍କା ହେଉଥାଏ, ତଥାପି ସେ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁଁ ଭୂତ ପ୍ରେତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିଶ୍ୱାସ ନ କରୁଥିବାରୁ ହୁଏତ ସ୍ୱପ୍ନହିଁ ହୋଇଥିବ ବୋଲି ଭାବ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଉ ଟିକିଏ ଅଭିଜ୍ଞତା ହାସଲ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଭୁନ ରହିଲି । ରଇତମାନଙ୍କୁ Record work କରିବି ବୋଲି କହି ଫେରାଇ ଦେଲି । ମନରେ କିନ୍ତୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଭୟ ହେଉଥାଏ । ଗ୍ରାମବାସୀ ସମସ୍ତେ ତେଲୁଗୁ । ମୋର ଚପରାଶିଟିକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଆଉ କାହା ସହିତ ଓଡ଼ିଆରେ ପଦେ କଥା କହିବାର ଅବକାଶ ନ ଥାଏ । ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ମୁଁ କିଛି ଭବିଷ୍ୟତ ପନ୍ଥା

ମୁଁ ଅନନ୍ତ ଅସୀମ ସତ୍ତା, ଭୁଲିଯାଏ ଏହି କଥା ବାର ବାର
ମାତ୍ର ତୁମେ ସତ୍ୟ, ଚିର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ, ଜାଗ୍ରତ ତୁମେ ଚିର ମମ ଅନ୍ତର ।

ଠିକ୍ କରି ପାରୁ ନ ଥିଲି, କାରଣ ସେ ଠାଁରେ ମୋର ପ୍ରାୟ
ଆଉ ୧ ଦିନର କାମ ଥିଲା, ସେ ଘରଟି ଛାଡ଼ି ଦେଲେ ଗାଁ
ମଧ୍ୟରେ ଆଉ ସେପରି ଗୋଟିଏ ସୁବିଧାଜନକ ଘର ପାଇବା'ର
ଆଶା ନ ଥାଏ ।

ତେଣୁ କାହାକୁ କିଛି ନ କହି ସକାଳୁ ଗାଧୋଇ ସାରି
ମନରେ ଗୋଟିଏ ଦମ୍ଭ ଆଣିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମୋ ପଇତାଟା
ବଦଳାଇ ଦେଇ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ପଇତା ବିଧିପୂର୍ବକ ମନ୍ତ୍ରଛଳି
ଲଗାଇଲି, ସେଦିନତମାମ କିଛି ଅନ୍ୟ କାମ କରି ବଗଳାସ୍ତୋତ୍ର,
ଚଣ୍ଡୀର ଅର୍ଗଳ, କବଚ ଇତ୍ୟାଦି କେତେକାଂଶ ଶ୍ରୀମଦ୍ଭାଗବତ୍
ଗୀତାର ବିଶ୍ୱରୂପ ଦର୍ଶନ ଯୋଗ ଅଧ୍ୟାୟ ବଡ଼ ପାଟି କରି ଆବୃତ୍ତି
କଲି । ଏପରି ଭାବରେ ଦିନଟିଯାକ ପ୍ରାୟ ଶୁଦ୍ଧଚିତ୍ତ ଭାବରେ
ରହି ସନ୍ଧ୍ୟା କରି ଗାୟତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ର ଜପ କଲି । ମୋର ବୟସ ସେତେ-
ବେଳେ ପ୍ରାୟ ୩୩, ୩୪ ବର୍ଷ । ମନରେ ସାହସ ଓ ଖୁବ୍ ଦମ୍ଭ
ଥାଏ, ପୂର୍ବ ରାତିର ଘଟଣା ସ୍ୱପ୍ନ ନ ହୋଇ ଭୂତ ବା ପ୍ରେତ ଯାହା
ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୋତେ କିଛି କରି ପାରିବ ନାହିଁ ବୋଲି ସାହସ
ବାନ୍ଧିଲି । ଗୋଟେ ନୂଆ ଅନୁଭୂତି ହେବା ଆଶାରେ ଏକପ୍ରକାର
ଉଚ୍ଛୃଙ୍ଖଳ ହୋଇ ଉଠିଲି । ମୋର ଏ ସବୁ ଦେଖି ଏଲେୟାର
ମା ଓ ମାଉସୀ ହସୁଥାନ୍ତି ଏବଂ ବାବୁ କାଲି ରାତିରେ
ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖି ଭୀତ ହୋଇ ଭୂତ ପ୍ରେତ କଣ ସେ ଘରେ ଅଛି ଭାବି

ପ୍ରହ୍ଲାଦ ପ୍ରହ୍ଲାଦ ତୁମେ ଆହ୍ଲାଦ ଦାୟକ
ଏ ମନରେ ଖେଳାଉଛ କେତେବାର ଅପାର ପୁଲକ ।
ଆନନ୍ଦର ଖଣି ତୁମେ, ଆଲୋକର ଖଣି, ନାହିଁ ତହିଁ ଅନ୍ଧାର
ତୁମେତ ବିପୁଳ ପୁଲକ ଦାମ-ଧନ୍ୟ ମୁଁ ଧନ୍ୟ ପ୍ରାଣୀ ତୁମରେ ପାଇ

ଏଠରେ କରୁଛନ୍ତି ଆଜି ଦିନ ତମାମ ବୋଲି କହି ବାରମ୍ବାର ମୋପାଖକୁ ଆସୁଥାନ୍ତି ।

ସନ୍ଧ୍ୟା ହେବାରୁ ମୁଁ ମୋ ଚପରାଶୀକୁ ଶୀଘ୍ର ରୋଷେଇ କରି ଦେଇ ଖାଇ ସାରି ମୋ ପାଖରେ ସେହି ବଖରାରେ ଶୋଇବାକୁ କହିଲି ମାତ୍ର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସୂଚନା ଦେଲି ନାହିଁ । ରାତି ପ୍ରାୟ ୯ଟା ବାଜିଲେ ଆମେ ଦୁହେଁ ଖାଇସାରି ଶୋଇବାକୁ ଆସିଲୁ, କ୍ରମେ ରାତି ୧୦ଟା ୧୧ଟା ବେଳକୁ ଗାଁ ଶୂନଶାନ ହୋଇଗଲା । ଏଠି ଲୋକମାନ-ଙ୍କର ପରିବାର ଲୋକେ ସାଧାରଣତଃ ରାତି ୮ଟା ଭିତରେ ପ୍ରତିଦିନ ଶୋଇ ପଡନ୍ତି । ସେ ଦିନ କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ମୁଁ ଘର ଭିତରେ ଦୁଆର ଦେଇ ଶୋଇବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୋଇ ନଥିଲେ ଏବଂ ଭୟ ହେଲେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ଶୋଇବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କିଛି ଭୟ ନାହିଁ ନିଶ୍ଚିନ୍ତରେ ଶୁଅ ବୋଲି ଆଶ୍ୱାସନା ମଧ୍ୟ ଦେଉଥାନ୍ତି. ସେମାନଙ୍କର ସେ ବ୍ୟବହାର ମୋ ସହିତ ଚଳଣି ଦେଖି ସେମାନେ ହୁଏତ କିଛି ଆଗରୁ ଜାଣିଛନ୍ତି. ମୋତେ କହୁନାହାନ୍ତି । ସତେ କିଣ ମୁଁ ଗତ ରାତିରେ ଦେଖିବା ମୂର୍ତ୍ତି କୌଣସି ଭୂତ ପ୍ରେତ ଇତ୍ୟାଦି ଆଶଙ୍କା ମଧ୍ୟ ହେଉଥାଏ । ତଥାପି ମୁଁ ବିଶେଷ ଆଗ୍ରହୀ ହୋଇ ପ୍ରକୃତ ଘଟଣାଟା କଣ ଏହା ଜାଣିବା ସକାଶେ କୌଣସି ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ ନ କରି ଶୋଇବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲି । ଚପରାଶିଟି ମଧ୍ୟ କାହିଁକି ସେଦିନ ତାକୁ ସେ ଘରେ ଶୋଇବାକୁ ଡାକିଲି ବୋଲି ଘନ ଘନ ପଚାରୁ ଥାଏ । ମୁଁ ତାକୁ ଏକୁଟିଆ ଶୋଇବାକୁ ଭୟ

ଆକାଶର ଅନନ୍ତ ଅସୀମ ସତ୍ତା ଭିତର ଦେଇ ଗତିକରେ ଚିର ମୁହିଁ
ମୁଁ ତ ଚିରକଥା, ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ଆଲୋକିତ ହୋଇପାରେ ମୋ ଦେଇ

ହେଉଛି ବୋଲି କହିବାରୁ ସେ ଉପହାସ କଲି । କୌଣସିମତେ ମୁଁ ତାକୁ ସମୁଝାଇ ଦେଇ ଶୋଇବାକୁ କହିଲି । ସେ ମଧ୍ୟ ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଶୋଇପଡ଼ିଲା ଓ ମୁଁ ପୂର୍ବ ରାତି ଅପେକ୍ଷା ଟିକିଏ ବେଶି ଜୋରରେ ଲଣ୍ଠନଟା ଜାଳି ଦେଇ ଶୋଇଲି ପରି ଛଳନା କରି ଖଟରେ ପଡ଼ି ରହିଲି । ସେତେବେଳେ ମୋ ହୃତପିଣ୍ଡର ସ୍ପନ୍ଦନ ପରୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ ହୁଏତ ଯେ କୌଣସି ଡାକ୍ତର ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ମୃତ୍ୟୁ ଅବଶ୍ୟମ୍ଭାବୀ ବୋଲି କହିଥାନ୍ତା । ମୋ ସମୁଦାୟ ଶରୀରରୁ ଗମ୍ ଗମ୍ ଝାଳ ବହି ଯାଉଥାଏ ।

ଘଟଣାର ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ଜାଣିବା ସକାଶେ ମୋର ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦାମ ଇଚ୍ଛା ତାହାହିଁ ମୋତେ ବଳ ଦେଉଥିଲା ବୋଲି ମୋର ବର୍ତ୍ତମାନ ଧାରଣା ହେଉଛି । ମୁଁ ଖଟ ଉପରେ ପଡ଼ି ରହିବାର ପ୍ରାୟ ଘ -୨ଣ୍ଟା ପରେ ଚପରାଶିଟି ସେତେବେଳେ ଗାଢ଼ ନିଦ୍ରାରେ ଅଚେତ ହୋଇଗଲା ତା'ପରେ ପୂର୍ବ ରାତିର ଅବିକଳ ସେଇ ମୂର୍ତ୍ତି ପୁନ-ର୍ବାର ମୋ ଖଟ ପାଖରେ ଆସି ଠିଆ ହେଲା । ମୁଁ ତ ନିଦରେ ଶୋଇ ନଥିଲି । ଶୋଇଲି ପରି ଛଳନା କରି ଆଖି ବୁଜି ପଡ଼ିଥିଲି ମାତ୍ର । ହଠାତ୍ ଆଖି ମେଲି କରି ଦେଲି । ବଡ଼ ଅଦ୍ଭୁତ କଥା ମୁଁ ଆଖି ଖୋଲି ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଲଣ୍ଠନଟା ଧପ୍ କରି ଲିଭିଗଲା ଏବଂ ସେଇ ମୂର୍ତ୍ତି ତୀବ୍ରସ୍ୱରରେ ପରି ରୁକ୍ଷ ଭାବରେ "ଶୋଇଲୁ, ପୁଣି ଶୋଇଲୁ, ହଜ, ଶୁଅ", ବୋଲି କହି କହି ଘରର ଯେଉଁ କଣକୁ ଗତ ରାତିରେ ଯାଇଥିଲା ସେଇ କଣରେ ଲୀନ ହୋଇଗଲା । ମୁଁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଚେତ । ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ସେଇ ସୂଚୀଭେଦ୍ୟ ଅନ୍ଧକାର

ଉଠ ତେବେ ଜାଗ୍ରତ ହୁଅ ମଧୁର ସ୍ୱପ୍ନ ଖାଲି ନୁହେଁ
ସତ୍ୟାନ୍ବେଷକ ପ୍ରେମାନ୍ବେଷକ, ବିଦ୍ୟାନ୍ବେଷକ, ଜ୍ଞାନାନ୍ବେଷକ ସବୁ ।

ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ସେଇ ମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖି ପାରୁଥିଲି । ତା'ପରେ ମୁଁ ଆଉ ସମ୍ଭାଳି ହୋଇ ନ ପାରି ଚପରାଶିଟିକୁ ଝିଙ୍କି ଉଠାଇ ଦେଲି ଅତି ଉଚ୍ଚରେ ଏଲେୟା, ଏଲେୟା ବୋଲି ଡାକିଲି । ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ତାଙ୍କ ପରିବାରର ସମସ୍ତେ ଆସି ସେ ଘରେ ଜମା ହୋଇଗଲେ । ମୁଁ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ସେମାନଙ୍କୁ ବିଶଦ ଭାବରେ କହିଲି । ସେମାନେ ଟିକିଏ ଅପ୍ରତିଭ ହେଲେ ଏବଂ” ନାହିଁ ବାବୁ କିଛି ଭୟ ନାହିଁ । ତମେ ପିତ୍ତର ଅଧିକା ହେତୁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛ ଓ ଭୟ କରୁଛ ବୋଲି କହି ହଠାତ୍ ମୋ ନିକଟରୁ ବାହାରି ଗଲେ । ମୁଁ ତ ସେଦିନ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଚେତ ଥାଇ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ସ୍ୱଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖିଛି ଆଉ ଭାବିବାର କିଛି ନ ଥିଲା । ମୁଁ ବା ସେମାନଙ୍କ କଥାରେ କାହିଁକି ବିଶ୍ୱାସ କରିବି । ରାତି ସେତେବେଳକୁ ପ୍ରାୟ ୪ ୨ଟା, ଆଉ ମୋର କୌଣସି ଉପାୟ ନଥିଲା । ସେ ଘରେ ଶୋଇ-ବାକୁ ଆଉ ସାହସ ହେଲା ନାହିଁ । ସେଇଦିନ ରାତିରେ ଏଲେୟା-ଙ୍କର ପରିବାରର ଲୋକଙ୍କର ରୀତି ଗତି ଦେଖି ମୋ ମନରେ ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ହେଲା ଯେ ସେମାନେ ପୂର୍ବରୁ ଏ ବଖରାର ଭୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ହୁଏତ ଆଭାସ ପାଇ ସେ ଘରଟି ଶୋଇବା ଘର ରୂପେ ବ୍ୟବହାର ନକରି ଭଣ୍ଡାର ଘର ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । ମୁଁ ସେଇ ରାତିରେ ଦୁଆର ତାଲା ବନ୍ଦ କରି କୌଣସି ମତେ ଚପରାଶିଟିକୁ ଧରି ବାରଣ୍ଡାରେ ପଡ଼ି ରହିଲି ମାତ୍ର, ନିଦରେ ଶୋଇ ପାରିଲି ନାହିଁ ।

ରାତି ପାହିବାରୁ କାର୍ଯୀ ପିନେଟି ସୀମାଦ୍ରି ନାଇଡୁ, କାମି ନାଇଡୁ, ଗୋପି ନାଇଡୁ ପ୍ରଭୃତି ବଡ଼ ବଡ଼ ରଇତମାନଙ୍କୁ ଡକାଇ

ମହି ମହୀୟାନ୍, ଚିର ଗରୀୟାନ୍, ଉଦାର ମହାନ୍
ଏହି ଜୀବନକୁ କ୍ଷୁଦ୍ର କରନା, ନୀଚ ଭାବ ବହି, ଛି ଛି ନୀଚ ଭାବବହି

ସମସ୍ତ ଘଟଣା ବର୍ଣ୍ଣନା କଲି । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଖବର ଗାଁ ସାରା ଖେଳିଗଲା । ଗ୍ରାମବାସୀ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁରୁଷ ଅନେକ ଆସି ଏଲେଧୁଙ୍କ ଅଗଣାରେ ଜମା ହେଲେ । କଏ କମିତ [illegible] ଏଲେକ୍ସୀ [illegible] ସେ ଘରେ ରହିବାକୁ ରାଜି ହୋଇ- [illegible] ମନା କଲେ । କାର୍ଗୀ ସିମାଦ୍ରୀନାଇଜୁ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାନ୍ୟଗଣ୍ୟ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ଘଟଣା ସତ୍ୟ ହୋଇ ପାରେ ବୋଲି ମତ ପ୍ରକାଶ କରି କହିଲେ "ବାବୁ, ଏଲେକ୍ସୀଙ୍କର ବାପା ବହୁଶ୍ରମ ସ୍ୱୀକାର କରି ମାଳିଅଞ୍ଚଳରେ ବ୍ୟବସାୟ କରି ଲାଭବାନ ହେଲା ଓ [illegible] । ବାଳି କାଷ୍ଟରେ ନ ଖାଇ ନ [illegible] ଜମିବା ଧନ [illegible] ତିଆରି କରିଥିଲା । ଘର ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ନ ହେଉଣୁ ସେ ଏହି ଘରେ ମରିଗଲା । ସେ ବଡ଼ ଲୋଭୀ । ଏ ଘରେ [illegible] ଆଶା କରିଥିଲା । ତା ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ । ତେଣୁ ତାର ପ୍ରେତାତ୍ମା ଏ ଘରେ ଭୂତ ପ୍ରେତ ଭାବରେ ରହିଥିବା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ" । ପରେ ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ଜଣାଗଲା ଏଲେକ୍ସୀଙ୍କର ପରିବାରର କେହି କେବେ ସେ ଘରେ ଶୋଇ ନାହାଁ । କାରଣ ପୂର୍ବରୁ ଲାଗିଥିବାରୁ ସେମାନେ ସେ ଘରେ ତାଲା ପକାଇ ବନ୍ଦ କରି ରଖିଥିଲେ ପ୍ରାୟ ବରଷେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ତା ପରେ ସେମାନେ ଏ ଘର ଭଣ୍ଡାର ଘରରୂପେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ।

ମୁଁ ଆଉ ସେ ଘରେ ନ ରହି ଗାଁର ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଘରେ ପ୍ରାୟ ୮ ଦିନ ରହି ବାହାରି ଆସିଲି ।

ରୂପ୍, ମାୟା, ଆଲୋକ, ପୁଲକ, ବିପୁଳ, ସ୍ୱର୍ଲୋକ,
ମୁଁ ତ ରହିଛି, ରହିବ ତୁମରି ଭିତରେ ସହି ଫୁଟାଇ ଅପୂର୍ବ ଆଲୋକ

(୨୫)

ଶ୍ରୀ ଖଗେଶ୍ୱର ସାଉନ୍ତରାୟ

ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ସାହି ଭିତରୁ ବୋହୂ ଭୂଆଶୁଣୀ ହୋଇ ପାଞ୍ଚ-
ଜଣ ଗାଁ ବାହାରକୁ ଝାଡ଼ା ଫେରିବାକୁ ଗଲେ । ତେଣୁ ଆସି ଯେ
ଯାହାର କାମରେ ଲାଗିଗଲେ । କିନ୍ତୁ ଜଣେ ଘର କଣରେ ଓଢ଼ଣା
ପକେଇ ବସି ରହିଲା । ରାତି ୯ଟା ହେବ । ଦାଣ୍ଡରୁ ତାଙ୍କ ସ୍ୱାମୀ
ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଦେଖି ସେ ସବୁଦିନ ଭଳି ଆଜି ହସିଲେ
ନାହିଁ କିମ୍ବା ପଦେ କଥା ବି କହିଲେ ନାହିଁ । ତାପରେ ସେ
ଖାଇବାପାଇଁ ଭାତ ମାଗିଲେ । କିନ୍ତୁ ତଥାପି ତାଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ସେଠାରୁ
ପାଦେ ହେଲେ ଘୁଞ୍ଚୁ ନାହାନ୍ତି । ସେ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଖରେ ବସିପଡ଼ି ତାଙ୍କୁ
କୋଳକୁ ଆଉଜାଇ ନେଲେ । କିନ୍ତୁ ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସେ ଚିଡ଼ି
ଚିଡ଼ି ହୋଇ ଏତେ ବଡ଼ ପାଟି କରି କହି ଉଠିଲେ ଦେଖ ଦେଖ
ରାତିଟାରେ ଏତେବଡ଼ ଦିଅରଟା ମୋ ସାଙ୍ଗରେ ଲାଗୁଛି । ଦାନ୍ତ
କଡ଼ମଡ଼ କରି, ଓଢ଼ଣା ଛାଡ଼ି ସେ ଆସି ଦୁଆରେ ହାଜର । ମୁଣ୍ଡ
ମୁକୁଳା, ଆଖି ଲାଲ ଲାଲ ଡମା ଡମା, ଦେହରେ ମୁଣ୍ଡରେ ଲୁଗା
ନାହିଁ । ଭାରି ଭୟଙ୍କର ରୂପ । ତାକୁ ଦେଖି ଗୋଟିଏ ବାର ଚଉଦ
ବର୍ଷର ଝିଅ ସେଇଠି ବେହୋସ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା । ଏ କଥା ସବୁ
ଦେଖି ସାହିଟା ଯାକର ମାଇପେ ମରଦ ସେଠାରେ ଆସି ରୁଣ୍ଡ
ହୋଇଗଲେ । ହୁଁ ହୁଁ ବାର୍ତ୍ତାଟା ଗାଁଟାଯାକ ଖେଳିଗଲା ।

ପରାଣଟା ମୋର ତାଙ୍କର ପଦ୍ମରେ ଅଜାଡ଼ି ଦେଲି ଜାଣି
ସେ କରିବେ ଉଦ୍ଧାର, ପ୍ରଭୁ ଭଗବାନ ସେହି ହେବ ମୋର ମହାଦାନ

ଦୁଆରଯାକ ମଣିଷ । ସୋରଷ ପକେଇବାକୁ ଯାଗା ନାହିଁ । ସମସ୍ତେ ସେ ଯାହା ର ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଲେ । ଭୂତ ଲାଗିଛି, ପିଶୁଣୀ ଲାଗିଛି, ଠାକୁରାଣୀ ପ୍ରକାଶ ହୋଇଛି, ଶାର ଫେଟିଛି ଇତ୍ୟାଦି :—

ଏହି ସମୟରେ ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଖଲିଖଳେଇଲା ପରି କହି ଉଠିଲେ ଆରେ ଦେଖମ ମୋ ଘରେ ଆଜ ଏତେ ଲୋକ କାହିଁକି । କାହାର କଣ ହୋଇଛି କି ? ମୋରତ କିଛି ହୋଇନି । କେତେ-ବେଳେ ସିନା ମୁଁ ଦୁଃଖ ପାଉଥିଲି । କିନ୍ତୁ ଏଇନେତ ମୁଁ ଭଲ ଅଛି । ମୋର ଘର ମୋର ଦ୍ୱାର, ମୋର ପୁଅ ଝିଅ ଅଛନ୍ତି । କଥା ଟା କେହି ଠଉରାନ୍ତି ନ ଠଉରାନ୍ତି ଜଣେ ବୁଢୀ ବେଶ ଠଉରାଇ ପାରିଲେ । ସେ କହିଲେ ଆରେ ପିଲାଏ କଣ ଦେଖୁଛ ତାଠାରେ କିଏସେ ଗୋଟାଏ ଲାଗିଛି ପରା । ତାକୁ ଆଗ ପଚାର ସବୁ ବୁଝ ।

ତାକୁ ପଚରା ଗଲା ସେ କିଏସେ ? ସେ ଟିକିଏ ଶଂକି ଯାଇ କହିଲା ମୁଁ ପରା କ୍ଷୀର । ଯୀଆର ବଡ଼ ଯା ଥିଲି ଏଇଠି । ମୋତେ କଣ କେହି ଚିହ୍ନି ପାରୁନ । ଆଉ ଜଣେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ତେବେ ତୁ କାହିଁକି ଏଠାକୁ ଆସିଲୁ । ସେ କହିଲା ମୁଁ ଆଜକୁ ଦୁଇ ବର୍ଷ ହେଲା ବାରଦ୍ୱାର ଶୁଣି ପିଣ୍ଡା ହୋଉଥିଲି । ମଞ୍ଜିକା ପଡ଼ିବାରୁ ସାନ ଯା ସାଥିରେ ଝାଡ଼ା ବସିଲାଠୁ ପଳେଇ ଆସିଲି । ଏ କଥା ଶୁଣି ଦୁଇଜଣ ଏକାବେଳକେ କହି ଉଠିଲେ ତୁ ପରା ମଲା ପରେ ପୋଡ଼ା ହୋଇଥିଲୁ ? ପୁଣି ଜିଇଗଲୁ କେମିତି ? ସେ କହିଲା ମୁଁ ମରିଥିଲି ବୋଲି କିଏ କହୁଛି ? ହଁ ହଁ ମରିଥିଲି ବୋଲି ମୋର ମନେ ନାହିଁ । ସତେ ମୁଁ ମରି ଯାଇଥିଲି । ମଲାପରେ ମୋତେ

ବନ୍ଧୁ ମୋର ସେ, ସଖା ମୋର ସେ, ସାଥୀ ସେହି,
ଜନ ଧନ କର ଯାହାଙ୍କୁ ପାଇବ ହୃଦୟ କଡ଼, ତାହାକୁ ଚିହ୍ନିବ ଘାତ

ଆଉ କେହି ପଚାରିଲେନି । ତମ ଭଗବାନ (ସ୍ତ୍ରୀର ସ୍ୱାମୀ) ବି ଆଉ ପାଖକୁ ଆସିଲେନି । ମୋ ବୁଢା ବାପାବି ମଲାବେଳେ ମୋତେ ଖଣ୍ଡେ ଭଲ ଲୁଗା ପିନ୍ଧେଇ ଛାଡ଼ିଲେନି । ମୁଁ ଅଦ୍ୟରେ ମଳିଥିଲି କେତେ ସଜ ହୋଇଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ କଲେନି । ପୁଣି ଗୋଟାଏ ଅସଲ କଥା ମୋ ପିନ୍ଧା ଲୁଗାଟିକୁ ମଶାଣିରୁ ଧୋବା ନେଇଥାନ୍ତା । ସେ ଲୁଗାଟି ପାଇଲେ ଧୋବା ଖୁସି । କିନ୍ତୁ ସେ ଲୁଗାଖଣ୍ଡି ସବୁଠୁ ଖରାପ । ତା ମନ ଅଶାନ୍ତ ହେଲା । ସେ ମୋ ଅକସ ସାଧିବ ପାଇଁ ଲୁଗା ଖଣ୍ଡିକୁ ଚାରି ଗଣ୍ଡିରେ ମାଡ଼ି ରଖିଲା । ସେହିଦିନୁ ମୁଁ ଅଶାନ୍ତିରେ ବୁଲୁଛି । ସବୁ ଦୁଃଖ ମୋର ସେଇଥିପାଇଁ ।

ତା ପରେ ସମସ୍ତେ ଭଲ ପଣା ପାଣିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ । ଗୁଣିଆ ତା'ର ଗୁଣି ମନ୍ତ୍ରରେ ସ୍ତ୍ରୀରକୁ ଛଡେଇ ଫରୁଆରେ ନେଇଗଲା । ତା ପରେ ସବୁ ଭଲ । ଆଜି ସେ ହୁମ୍ ହାମ୍ ନାହିଁ । ଘର ସାରା ମନୁର କଣ୍ଠା ପିଠା ହେଲା । ସେ ଘରେ ଦିନେ ହେଲେ କେହି ସ୍ତ୍ରୀରକୁ ଦେଖିଲେନି ।

କିଛିଦିନ ପରେ ଧୋବାଠାରୁ ଘଟଣାଟି ବୁଝିବାରୁ ତାହା ସତକଥା ବୋଲି ଜଣାଗଲା । ଏହାହିଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଅତି ଗୁପ୍ତକଥା ଯାହାକୁ କେହି ଜାଣି ନାହାନ୍ତି ସେ ଜାଣିଲା କିପରି । ଏଥିରେ ନିଶ୍ଚୟ କେଉଁ ରହସ୍ୟ ରହିଛି ।

ସଜାର ଭୁବନ ସତେ, ସୁନ୍ଦର ଭୁବନ, ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବହୁସ୍ଥଳେ ଅସୁନ୍ଦର
ସୁନ୍ଦର ହେବା ଚେଷ୍ଟା ଚାଲିଛି ଅନବରତ, ଏଯେ ସତେ ସୁନ୍ଦର ଭୁବନ

(୨୭)

ଶ୍ରୀ ପ୍ରହ୍ଲାଦ ମାର୍ଥା

ଚୈତ୍ର ମାସର ଝାଞ୍ଜି ପିଟୁଛି । ବାଟରେ କାଉରୁ ପୋଇ କେହି ନାହିଁ । ଦିନ ପ୍ରାୟ ଗୋଟାଏ ହେବ । କାଳୁ (ଧ୍ରୁବଚରଣ ମହାନ୍ତି) ସକାଳୁଆ ସ୍କୁଲ କରି ଘରକୁ ଫେରୁଛି । ଅନ୍ୟ ସାଙ୍ଗ-ମାନେ ଆଗରୁ କେତେବେଳୁ ଚାଲି ଗଲେଣି । ସେ ଛତାଟିଏ ଟାଣି ଧୀରେ ଧୀରେ ଚାଲିଛି । ପକେଟରେ ପକେଟେ ହେବ ବୁଟଭଜା ପୂରେଇ ଗୋଟିଏ୨ ପାଟିରେ ପକଉଛି । ଏହିପରି ସେ ଆସୁ ଆସୁ ଗାଁ ପାଖ ଆମ୍ବ ତୋଟାରେ ପହଞ୍ଚି ଗଲାଣି । ତାକୁ ଭାରି ହାଲିଆ ଲାଗିଲା । ସେ ଗୋଟିଏ ଟକା ଆମ୍ବଗଛ ଶିଅରେ ଟିକିଏ ବସି ପଡ଼ିଲା । ଭାରି ଭୋକ । ସେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବୁଟ ଚୋବେଇଲା । ଏହି ସମୟରେ ପୋହଳା ଏଣ୍ଡୁଅଟାଏ ଶୁଖିଲା ପତ୍ର ଉପରେ ଖସ୍ କିନା ଖସି ପଡ଼ିଲା । ତାର ଛାତି ଦମ୍ କିନା ହୋଇଗଲା । ସହଜେ ତ ସେ ଭାରି ଡରୁଆ ପିଲା । ଆଜି ସେ ସେଠାରେ ନରହି ଡର ଡର ହୋଇ ଘରକୁ ଫେରିଲା । ସେତେବେଳେ ଘରେ ଚୂଡ଼ା ଦହିର ପଙ୍ଗତ ଚାଲିଛି । ସେ ସେଥିରୁ ଗ୍ରାସେ ଖାଇ ଦେଲା । ତା ପରେ ଗାଧୋଇ ଗଲା । ଗାଧୋଇ ଆସି ଘରେ ପହଞ୍ଚୁ ନ ପହଞ୍ଚୁ

ମୁଁ ଆଜି ହୋଇଛି କିସ ? ତାଙ୍କର ଚିନ୍ତାରେ ପୂରିଛି ମନ
ନାହିଁ ନିଦ ଜାଗ୍ରତ ଅହର୍ନିଶ,
ସେ ଯେ ଭୁବନ ବିଜୟୀ ରାଜା ମୋର, ତାଙ୍କର ସଙ୍ଗେ ପ୍ରୀତି ମୋର
ଚିର ରସ ।

ସେ ମୁଣ୍ଡ ମୁଣ୍ଡ ହୋଇ ମଝି ଅଗଣାରେ ପଡ଼ିଗଲା । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ତାର ଦାଦା, ଖୁଡ଼ୀ, ବୋଉ, ମା, ବଡ଼ବାପା ପ୍ରଭୃତି ପ୍ରାୟ ତିରିଶ ଜଣ ସରିକି ଛୁଆ ପିଲା ମାଇପେ ମରଦ ହୋଇ ଜମା ହେଲେ । କାଳୁ ଏତେ ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଖି ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ଗାମୁଛାଟାକୁ ଓଢ଼ଣା ପକାଇଲାପରି ପକେଇ ଗୁଣୁ ଗୁଣୁ ହୋଇ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସମସ୍ତେ ଏକଥା ଦେଖି ଅବାକ୍, ପୁଣି ସେ ସେହି ଓଢ଼ଣା ତଳେ କରି କଡ଼ ହୋଇ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ହସିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଯାହା ମୁହଁରୁ ଶୁଣିବ ସେ କହୁଛି ଏ କଣ, ଏ କଣ ।

ତାଙ୍କର ଆଉ ଜଣେ ଧଡ଼ିଆ ଦାଦା ଗୁଣି ମନ୍ତ୍ର, ଝାଡ଼ା ମନ୍ତ୍ର କିଛି କିଛି ଜାଣନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଡକରା ହେଲା । ସେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ତା ପରେ ଭାରି କଡ଼ା ସ୍ୱରରେ କାଳୁକୁ ପଚାରିଲେ କିରେ ତୁ କିଏସେ ? କାହିଁକି ଆସିଲୁ ! ଏହି ପ୍ରଶ୍ନମାନ ସେ ଯେ କୌଣସି ଲୋକଠାରୁ ଭୂତ ଛଡ଼େଇଲା ବେଳେ ପଚାରନ୍ତି ବୋଲି ସେଠାରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା ଲୋକମାନେ କହିଲେ । ତା ପରେ ପୁଣି ପଚାରିଲେ କିରେ ତୁ ଏଇନେ ଯିବୁ ନା ନାହିଁ ? କାଳୁ ଓଢ଼ଣା ଖୋଲି କହିଲା ମୋ ପୁଅ ପାଖକୁ ମୁଁ ଆସିଛି । ତୋର କଣ ଗଲା । ଧଡ଼ିଆ ଦାଦା ପୁଣି ପ୍ରଶ୍ନକଲେ ତୁ କେଉଁଠି ଥିଲୁ, କିପରି ଆସିଲୁ ଶୀଘ୍ର କହ । ଏପରି କହୁ କହୁ ସେ ଷଢ଼େଇଏ ହେବ କୁକୁଡ଼ା ଜଣ୍ଡି ଆଣି ନିଆଁ ଲଗେଇ ତା ନାକ ପାଖରେ ମଡ଼ି ଧରିଲେ । ସେ ଉତ୍କଟ ଗନ୍ଧରେ ସେ ମାରେ ନମାରେ ହୋଇ ଉଠିଲା । ତାପରେ ସେ କହିଲା ମୁଁ ସେହି ଚକା ଆମ୍ବ ଗଛରେ ଥିଲି । ପୁଅ ଏକୁଟିଆ ବସି ବୁଢ଼

ହେଉ ଦସ୍ୟୁ, ତସ୍କର, ଦସ୍ୟୁ କେତେ ନାସ୍ତି ଜନର
ପ୍ରିୟ ଥିଲେ ପାଶ, ବିଶ୍ୱାସ ଯହିଁ ଆସେ, ତହିଁ ନାହିଁ ଡର ।

ଶ୍ଳେବାଜ ଥିଲି । ମୁଁ ବୁଝି ଖାଇବ ବୋଲି ଏବଂ ପୂଅ ପାଖରେ ଟିକିଏ ବସିବ ବୋଲି ସେଠାରେ ଅନେଇ ରହିଥାଏ । ମୋର ବହୁତ ଆଶା ବୁଝିରେ । ସେ ବୁଝି ଦେଲିନି । ମୁଁ ଖାଲିରେ ଉଣ୍ଡୁଥାଏ ଏହି ସମୟରେ ସେ ଏଣ୍ଡୁଅ ଶବ୍ଦରେ ଚମକି ପଡ଼ିଲି । ମୁଁ ତା ଦେହରେ ଚଟ୍‌କିନି ପଶିଗଲି । ସେଇଠୁ ଆସିଲି । ମୋର ପୁଅ ମରି ଯାଇଛି । ମୁଁ ସବୁ ପୁଅଙ୍କୁ ଭରି ଭଲ ପାଏ । ପୁଅମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଖାଇବାପାଇଁ ମତେ ଖୁଣ୍ଡ ଭଲ ଲଗେ । ସେହି ଦହି ଚୂଡ଼ା, ଗୁଡ ମୋର ଭାରି ପ୍ରିୟ । ସେତକ ହୋଇଥିଲେ ମୁଁ ଷୁଲି ଯାଇ ଥାନ୍ତି, ତେଣୁ ତା ଉପରେ ଟିକିଏ ରଗିଲି । ଏହି ସମୟରେ ଜଣେ ବୟସ୍କ ବ୍ୟକ୍ତି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ । ଏହାଙ୍କୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ କାଳୁ ଗୋଟାଏ ଲମ୍ବା ଓଢଣା ଟାଣି ଦେଲି ଏବଂ ଜଣେ ଲୋକଙ୍କୁ ଧିରେ ଧୀରେ କହିଲି ମୁଁ ପର ନପେ ସେ କାଳୁ ସାହୁର ସ୍ତ୍ରୀ । ଏ ପର ମୋର ଦେଢଶୁର ଲେଖା ହେବେ । ମୋ ପାଖକୁ ଲଗି ଲଗି କଣ ଆସୁଛନ୍ତି ମ । ଏ କେଉଁ ରଇଜ କଥା, ଏ ବାଡପଡ଼ା ଯୁଗରେ ସବୁ ବାରଣ ପୋଡ଼ି ଧାଡ଼ି ଗଲଣି, ସବୁ ମାଇପି କଥା, ମାଇପି ଢଙ୍ଗ ।

ସତକୁ ସତ ସେହି ଗାଁରେ କାଳୁ ସାହୁଙ୍କର ସ୍ତ୍ରୀ ଗୋଟିଏ ପୁଅ ପ୍ରସବ କରି ଇନ୍ଦୁଜ ଶାଳରେ ମରି ଯାଇଥିଲି । ସେହି ବୟସ୍କ ବ୍ୟକ୍ତି ଜଣକ ତାର ଭାଇ ବଡଶାରେ ଦେଢଶୁର ହେବେ । ତାର ମଧ୍ୟ ଦହି,ଚୂଡ଼ା, ଗୁଡ ପ୍ରଧାନ ଖାଦ୍ୟ ଥିଲା । ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା

ପ୍ରଭୁ ! ତବ ଜୀବନେ ମମ ଜୀବନ
ତୁମେତ ଆତ୍ମାବନ ଜୀବତ, କାହିଁ ତେବେ ମୋ ମରଣ ।

କାହ୍ନୁ ଏ ସ୍ତ୍ରୀ ବିଷୟରେ ଆଗରୁ କିଛି ଶୁଣି ନଥିଲା କି ଜାଣି ନଥିଲା । ଏହି ଅଜବ କଥା ଗୁଡ଼ିକୁ କିପରି ଅଙ୍ଗେ ନିଭାଇଲା ପରି କହିଗଲା ଏହାହିଁ ବୁଝିବା କଥା । ଏହାହିଁ ମନରେ ବେଶୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କଲା ।

ତା ପରେ ଧଡ଼ିଆ ବାବା ଓ ଆଉଜଣେ ଗୁଣିଆ ଆସିଲେ । ତାକୁ ମନଇଚ୍ଛା ଗୁଡ଼ ମୁଢ଼ି ଚୁଡ଼ା ଖାଇବାକୁ ଦେଲେ । ସେ ବସା-ବସି ଚୂଡ଼ା ଗୁଡ଼ ଚକଟାରୁ ପେଟେ ଖାଇଲା । ସେ ଟିକିଏ ଶାନ୍ତ ହେଲାପରି ଜଣା ପଡ଼ିଲା ଏଥରକ ଗୁଣିଆ ତାକୁ କାହ୍ନୁ ଦେହରୁ ଛାଡ଼ି ଚାଲି ଯିବାପାଇଁ କହିଲେ । ସେ ହଠାତ୍ ରାଜି ହେଲାନି । ସେ ପଣ ଟଣିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସାଙ୍ଗେ ସାଙ୍ଗେ ନଡ଼ିଆ, ଚିନି କଦଳୀ ପକାଇ ଭଲ ପଣା କରାଯାଇ ତାକୁ ଦିଆଗଲା । ଶେଷରେ କାହ୍ନୁ ଦେହରୁ ଚାଲି ଯିବାକୁ ରାଜି ହେଲା । ଗୁଣିଆ ତାକୁ ସଙ୍ଗରେ ଗୋଟାଏ ଜିନିଷ ନେଇ ଯିବାକୁ କହିଲା । ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ଗୋଟିଏ ଚାଲୁଣି ଅଣାଗଲା । କାହ୍ନୁ ସେହି ଚାଲୁଣିର ଟିଠିପଟୁ ହାତ ନ ଲଗାଇ ଦାନ୍ତରେ କାମୁଡ଼ି ତାକୁ ଉଠାଇ ଦାଣ୍ଡଆଡେ ଚାଲିଲା । ତାପରେ କିଛି ବାଟ ଯାଇ ସେ ଗୋଟିଏ କଇଁଆ ଗଛ ମୂଳରେ ଦୁମ୍ କିନା ଗଛ କାଟିଲାପରି ପଡ଼ିଗଲା । ତାର ଚେତା ବୁଡ଼ିଗଲା । ତା ପରେ ମୁହଁରେ ପାଣି ମାରିବାରୁ ତାର ଚେତା ଆସିଲା । ସେ ଘରକୁ ଫେରିଲା । ତାକୁ ପଚାରିବାରୁ କହିଲା ସେ କିଛି ଜାଣେ ନାହିଁ । ତାର ଖାଲି ମୁଣ୍ଡ କଣ ହେଉଥିଲା ସେ ଏତିକି ଜାଣେ ।

ଦେନଷ୍ଟା ପାପୀ ବଞ୍ଚୁଥାଏଁ ମୁହିଁ ସପନ ଭିତର ଦେଇ
ଜଗତ ଯାହା ତାହା, ସତ୍ୟ ଯେବେ, ସପନବି ସତ୍ୟ ତେବେ ।

ସବକୁ ସବ ଗୀର ଅଣାପୂରିତ ମୃତ ଆତ୍ମାର ଲାଳସା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ସେ କୌଣସି ଦୌରାତ୍ମ୍ୟ କରେ ନାହିଁ । କାହା ପାଖକୁ ଯାଏ ନାହିଁ । ଶାନ୍ତରେ ରହେ । ଏହା ଏହି ଘଟଣାଟିରୁ ଜଣାଗଲା । କିନ୍ତୁ ଏହା ଅତି କୌତୂହଳ ଓ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ।

(୨୨)

ଶ୍ରୀ ଶୈଳେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଚଟ୍ଟୋପାଧ୍ୟାୟ

ଏଇଟା ଯେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ଭୂତ ଗଳ୍ପ ତା ନୁହେଁ ବା କୌଣସି ଅଶରୀରୀ ପ୍ରେତାତ୍ମାର ଲୀଳା ଖେଳା ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ । ମୃତ୍ୟୁକୁ କୁହାଯାଇପାରେ କିଆଁ ନେଇ ଖେଳବା- ଖେଳାଳୀ ଯିଏ ହେଉ ପଛେ ପ୍ରଥମେ କଥାଟା ଖୋଲିକରି କହି ନଉଚି ।

ମନ୍ଦିରମୟ ନଗର ଭୁବନେଶ୍ୱର । ଦେବତାର ଲୀଳାଭୂମି । ତା ଛଡ଼ା ଏହାର ପ୍ରତି ପ୍ରାନ୍ତର ଅନେକ ରାଜା ମହାରାଜାଙ୍କର ଉତ୍ଥାନ ପତନର ସାକ୍ଷୀ । ଏହିପରି ଗୋଟିଏ ପ୍ରାନ୍ତରର ପ୍ରାନ୍ତରେ ବସା ବାନ୍ଧିଚି ମୁଁ କିଛିଦିନ ହେଲା – ତା ପ୍ରାୟ ତିନିବର୍ଷ ଧରି । ଆମ ବସାଠାରୁ ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ଫର୍ଲଙ୍ଗ ଦୂରରେ କଟକ ପୁରୀ ଏସ୍-ଫାଲ୍ଟର ରାସ୍ତା ଚାଲି ଯାଇଚି ପୁରୁଷୋତ୍ତମ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଗନ୍ଧବତୀ ନଦୀ ପାରିହୋଇ ଧଉଳୀ ପାହାଡ଼ ଦେହରେ ଦେହ ଘଷି । ଏଇ ପ୍ରାନ୍ତ-

---

ଜାଗ୍ରତ ସୁପ୍ତି ଏହାର ଭିତରେ ଜୀବନ ଫେରେ
କିଛି ମୁଁ ବୁଝି ପାରେ ନାହିଁ—ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁ କିସ ମାନ ?

ରର ଗୋଟିଏ ଦିଗରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଦକ୍ଷିଣରେ ଶିଶୁପାଳ ରାଜାଙ୍କର ଗଡ଼ ଓ ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଉତ୍ତରରେ ବ୍ରହ୍ମେଶ୍ୱରଙ୍କ ମନ୍ଦିର । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦୂରତ୍ୱ ହେବ ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ମାଇଲ । ପୂର୍ବଦିଗରେ ହୀରପୁର ଗ୍ରାମ । ଏହି ଗ୍ରାମର ଦୂରତ୍ୱ କଟକ ପୁରୀ ରାସ୍ତାଠାରୁ ପ୍ରାୟ ଚାରିମାଇଲ ହେବ । ମୋ ବସାଠାରୁ ଚାହିଁଲେ ହୀରପୁର ଗ୍ରାମର ସୀମାରେଖା ଦେଖାଯାଏ ସତ କିନ୍ତୁ ଅସ୍ପଷ୍ଟ।

ଯେଉଁ ଘଟଣାଟି ଏଠାରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଛୁ ତାହା ଆମ ନଜରକୁ ଆସେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଆସିବାର ପ୍ରଥମ ମାସରେ (ସେଇଟା ଥିଲା ବୈଶାଖ ମାସ, ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଗରମ । ରାତିରେ ଅସହ୍ୟ ଗରମ ହେତୁ ଘର ଭିତରେ ସୁନିଦ୍ରା ଆସିବାର ଉପାୟ ନଥିବାରୁ ବାହାରେ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ପ୍ରାନ୍ତରରେ ଘରସାରା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ରାତି କଟାଇବାକୁ ହେଉଥାଏ । ଏହିପରି ଗୋଟିଏ ରାତିରେ ନିଦ ଭାଙ୍ଗି ଯିବାରୁ ମଶାରି ଭିତରୁ ବାହାରି ଆସି ବାହାରେ ଠିଆହେଲି । ରାତି ସେତେବେଳେ କେତେ ଜାଣେନା । ସେଇଟା ଜାଣିବାପାଇଁ, ପୂର୍ବାକାଶ ସଫା ହେଲାଣି କି ନାହିଁ ଜାଣିବାକୁ ଆକାଶକୁ ଚାହିଁଲି । ଦେଖିଲି ଗାଢ଼ କଳା ଅନ୍ଧକାର ଜମାଟ ବାନ୍ଧିଚି । କିନ୍ତୁ ତାରି ମଧ୍ୟ ଦେଇ ବହୁ ଦୂରରେ ଅଥଚ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଗୋଟିଏ ବେଶ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଆଲୋକ ଶିଖା ଆଗେଇ ଚାଲିଚି ଖୁବ୍ ବେଗରେ ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗରୁ ଉତ୍ତର ଦିଗକୁ ଅର୍ଥାତ ଶିଶୁପାଳ ଗଡ଼ଠାରୁ ବ୍ରହ୍ମେଶ୍ୱର ମନ୍ଦିର ନିକଟକୁ । ବିସ୍ମିତ ହେଲି—କି ବ୍ୟାପାର ? ଏଇ ଗଭୀର ରାତିଅରେ କିଏ ଏହି ପଥିକ

କଲ୍ୟାଣର ଦିବସ ଦିନ ଦିନ ଆସୁଅଛୁ, ଯାଉଅଛୁ
କିଛି ବୁଝି ହୁଏ ନାହିଁ—କହ କହ, ମୋତେ କିଏ ଜାଣିଛ
କିସ ଏହା ହେଉଛି ।

ପ୍ରାନ୍ତରର ଏକ ପ୍ରାନ୍ତରୁ ଅନ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କରିଛି । ସେଇ ରାତିରେ କେବଳ ଏତିକ କାରଣ ଏଇ ବ୍ୟାପାର ନେଇ ଖୁବ୍ ଔତ୍ସୁକ୍ୟ ନଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ତାହାକୁ କହିବାର ପ୍ରୟୋଜନ ମଧ୍ୟ ଅନୁଭବ କରି ନଥିଲି ।

ତା ପରେ ପ୍ରାୟ ଏକ ସପ୍ତାହ କଟି ଯାଇଛି । ଦିନେ ସକାଳେ ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ଯେ ସେ ରାତିରେ ଗୋଟାଏ ମଜା କାଣ୍ଡ ଦେଖିଛନ୍ତି । ରାତି ସେତେବେଳେ ତିନଟା । ନିଦ ଭାଙ୍ଗି ଯିବାରୁ ସେ ବାହାରକୁ ଆସିଥିଲେ (ଲେଖିବାକୁ ଭୁଲି ଯାଇଛି ସେଇ ଏକ-ମାତ୍ର ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଗ୍ରୀଷ୍ମକୁ ଉପେକ୍ଷା କରି ଘର ଭିତରେ ଶୋଉଥିଲେ) ସେ ଘରୁ ବାହାରି ପଡ଼ିଆକୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲେ ଯେ ଗୋଟାଏ ଆଲୋକ ଶିଖା ଉତ୍ତର ଦିଗରୁ ଦକ୍ଷିଣକୁ ଯାଉଛି । ଅର୍ଥାତ୍ ବ୍ରହ୍ମେଶ୍ୱର ମନ୍ଦିର-ଠାରୁ ଶିଶୁପାଳ ଗଡ଼ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶିଖାଟା ପ୍ରଚଣ୍ଡ ବେଗରେ ଆଗେଇ ଯାଉଛି । ମଝି ବାଟରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଏଇ ଶିଖାଟା ତିନି ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇ ଆଗେଇ ଯିବାକୁ ଲାଗିଲା ପୁଣି କିଛିଦୂର ଯାଇ ଗୋଟିଏ ଶିଖା ହୋଇଗଲା । ମୋର ସ୍ତ୍ରୀ ଏପରି ନିର୍ଜନ ରାତିରେ ପଡ଼ିଆ ମଝିରେ ଆଲୋକ ଶିଖା ଦେଖି ଭୟରେ ଘର ଭିତରକୁ ପଶିଯାଇ କବାଟ ଲଗାଇ ଦେଲେ ।

ତାଙ୍କ ନିକଟରୁ ସବୁ ଶୁଣି ମୋର ଘଟଣାଟା ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ କହିଲି । ସେଇ ଦିନଠାରୁ ଆମର କାମ ହେଲା ସନ୍ଧ୍ୟା ହେଲେ ପଡ଼ିଆ ଆଡ଼କୁ ନଜର ଦେବା । ସେହି ଦିନଠାରୁ ଆମେ ସେଇ ଅଗ୍ନି ଶିଖାକୁ ପ୍ରାୟ ଦେଖି ଆସିଛୁ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଦେଖାଇଛୁ ।

ଜୀବନ ସରେ ନାହିଁ ! ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ଗୁଣି ଗୁଣି ଘଣ୍ଟା ଜଣାଯାଏ
କିଛି ଭଲ ଲାଗେ ନାହିଁ—ତୃପ୍ତି, ଆନନ୍ଦ, ବନ୍ଧୁ ବାନ୍ଧବ
ସବୁ ଯେପରି ଚୁପ୍ ।

ଗତ ଆଠଶଠାରୁ ଏହି ଅଗ୍ନିଶିଖା କେତେବେଳେ ଗୋଟିଏ ଏବଂ କେତେବେଳେ ବହୁ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇ ଅବିରାମ ଗତିରେ ଯାତାୟାତ କରେ । ପ୍ରାୟ ସାର ବର୍ଷ ଧରି ପ୍ରତି ରାତିରେ ଏହି ଆଲୋକ ଶିଖା ଦେଖାଯାଏ ତେବେ କୃଷ୍ଣ ପକ୍ଷରେ ଯେପରି ସ୍ପଷ୍ଟ ଦିଶେ ଶୁକ୍ଳ ପକ୍ଷରେ ସେପରି ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ଏଇ ଅଗ୍ନିଶିଖାର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଅନେକ ନାନାଭାବରେ ଦେଇଛନ୍ତି । କିଏ କହୁଛନ୍ତି 'ଡାହାଣୀ ଆଲୁଅ କିନ୍ତୁ ଡାହାଣୀ ଆଲୁଅଟି ପ୍ରତି ରାତରେ ଦେଖାଯିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ତା ଛଡ଼ା ପବନର ଅନୁକୂଳ ନ ହୋଇ ଗତି କରିବା ତା ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ, କିଏ କହେ ଯକ୍ଷ କାହାର ଗୁପ୍ତ ଧନକୁ ପହରା ଦେଉଛି 'ଯତ ପରେ ରାତି ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଆଜଯାଏ ବୁଝି ପାରିନାହିଁ ଏଇ ଆଲୋକ ଶିଖାଟି କଅଣ ?

(୨୮)

ଶ୍ରୀ ଦୟାନିଧି ପଟ୍ଟନାୟକ

ପିଲା ଦିନର କଥା । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ପିଆରି ମୋହନ ଏକାଡେମୀର ଛାତ୍ର । ବୋଧହୁଏ ତୃତୀୟ କି ଦ୍ୱିତୀୟ ଶ୍ରେଣୀର । ସେତେବେଳକୁ ମୋର ପୂଜ୍ୟପିତା ପରଲୋକ ଗମନ କରି ସାରି-ଲେଣି । ଛାତ୍ରାବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ସଂସାର ଭାରର ବୋଝ ଧୀରେ ଧୀରେ

ସରଳରେଖାର ଜୀବନ ସାର, ସେ କାହିଁକି କରିବ
ତୋପାଇଁ ତାପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା
ସେତ ତାର ଆପଣା କର୍ମ ପଥେ ଚାଲିଛି ଅବିରାମ ଶାନ୍ତ ନ
ନାହିଁ ଅଭିମାନ ।

ଶୁପି ଆସୁଥାଏ । ତଥାପି ଯୁବକ ସୁଲଭ ଚପଳତାର ନିଶାରେ ବାହାରେ ବୁଲିବା, ଫୁର୍ତ୍ତି କରିବା ପ୍ରଭୃତି କେତେଗୁଡ଼ିଏ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଓ ଅନାବଶ୍ୟକୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ପ୍ରେରଣା ଯୋଗାଉଥାଏ । ମୋର ସ୍ୱର୍ଗୀୟା ମାତା ମୋର ଏଇ ଅବସ୍ଥାକୁ ବେଶ୍ ସତର୍କତାର ସହ ଲକ୍ଷ କରୁଥାନ୍ତି । ମୁଁ ବୁଲିବାକୁ ଭଲପାଏଁ ବୋଲି ସେ ମୋତେ ଗୋଟାଏ ବୁଲିବା କାମ ଯୋଗାଇବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ । ଆମର ମହାନଦୀ ଆରପାରି ଖଇଗ ଗ୍ରାମରେ ଖଣ୍ଡେ ଜମିଥିଲା । ସେ ଜମି ଗଙ୍ଗାଧର ଚାଷ କରେ । ଆମକୁ ଭାଗଧାନ ଦିଏ । ଦିନେ ବୋଉ ତାଙ୍କର ସ୍ୱଭାବସୁଲଭ ସ୍ନେହ କୋମଳ ସ୍ୱରରେ କହିଲେ— "ଧୂଅ, ତୋରତ କାଲି ରବିବାର, ସ୍କୁଲ ବନ୍ଦ । ଗଙ୍ଗାଧରତ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଧାନ ଆଣିଲା ନାହିଁ । ତୁ ଖଇଗ ଯା, ତାଙ୍କୁ ଧାନ ନେଇ ଆସିବାକୁ କହି ଦେଇ କାଲି ଫେରି ଆସିବୁ । ଦେଖ୍, ଯେପରି କ୍ଲାସ ଅନୁପସ୍ଥିତି ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ନନେଉ" । ସେ ଦିନର ଅନୁଭୂତି ଆଜି ବି ମନେ ପଡ଼ିଲେ ପ୍ରାଣରେ ଗୋଟାଏ ଆତଙ୍କିତ ଶିହରଣ ଆସେ । ବିଷୟଟି ଏହି:—

ମୁଁ ସେଦିନ କଟକ ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିଲାବେଳକୁ ଗାଡ଼ି ଛାଡ଼ି ଦେଲାଣି । ଷ୍ଟେସନରେ କିଛି ସମୟ ବସିବା ପରେ ଦେଖାଗଲା ମୋପରି ଆଉ କେତେଜଣ ହତଭାଗ୍ୟ ମୋର ସନ୍ଦର୍ଶନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେମାନେ କିଏ ଫକୀରପୁର, କିଏ ବା ଜମପୁରର ଲୋକେ । ସମସ୍ତେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ବଡ଼ ଟଙ୍କିରି । ବସିଥାନ୍ତି-

---

ବୁଲିଲୁ ଭୂମି ପରେ, ସରଳରେଖାର ଜୀବନ କାହିଁରେ ?
ଏଯେ କୁକୁର ଲାଙ୍ଗୁଡ଼, ଯେତେ ସଳଖେଇଲେ ପୁଣି ହୁଏ ବଙ୍କା
ଏ କ ସବନାମ ।

ଚାଲ ଗାଲା ଉପରେ ଯିବା । ମୁଁ ସ୍ଥିର କଲି ଏମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଗାଲା ଉପରେ ଚାଲିଯିବି । ଆଉ ସେଠ୍-ଖଇରାଡ଼ ସିଧା ସଡ଼କ ପଡ଼ିଛି । ଅସୁବିଧା କଣ ? ସେମାନେ ଠିକଣ୍ ଉତ୍ତର କଲେ । ବନ ଅଳ୍ପ ଥାଏ । ସେମାନେ କହିଲେ- ବାବୁ ଚାଲ ଯିବା । ଚାଲିଲୁଁ । ଠିକ୍ ଗାଲା ଅଧରେ ହୋଇଛୁ କୁଆଡ଼ୁ ଗୋଟାଏ ଖିରିବନିଆ କଳା ବଉଦ ଘୋଟି ଆସିଲା । ଟପ୍ ଟପ୍ ବର୍ଷା ଆଉ ତା ସଙ୍ଗେ ପବନ । କଷ୍ଟେ ମଷ୍ଟେ ଗାଲା ପାରହେଲା ବେଳକୁ ପ୍ରାୟ ସନ୍ଧ୍ୟା-ଆଉ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଘନ-କୃଷ୍ଣାନ୍ଧକାରରେ ଆକାଶ ପୁରି ଉଠିଲା ଏବଂ କଡ଼କୋ ପାତ ସହ ପ୍ରବଳ ବୃଷ୍ଟି ଓ ଝଡ଼ । ସେତେବେଳେ ଷ୍ଟେସନ ଚଳ ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ଦୁଇ ତିନୋଟି ଦୋକାନ ଥାଏ । ତୃତ ଦୋକାନରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ମିଞ୍ଜି ମିଞ୍ଜିଆ ଡିବିରି ଆଲୁଅ ଜଳୁଥାଏ ।

ବର୍ଷା ଟିକିଏ ଛାଡ଼ିଥାଏ । ହଠାତ୍ ମନରେ ଅପୂର୍ବ ସାହସ ଖେଳିଗଲା । ଖବଳ-ସିଧା ସଡ଼କ ପଡ଼ିଛି । ଚାଲିଗଲେ ଘଣ୍ଟାକରେ କାମ ଫଟେ ! ଭୟ କଣ ? ଭଗବାନ ଅଛନ୍ତି । ଆଗେଇଲି-ସେଇ ସୂଚ୍ୟଭେଦ୍ୟ ଅନ୍ଧକାର ମଧ୍ୟରେ । ପ୍ରାୟ ଏକ କ୍ରୋଶରେ ଗଲେ ଗୋଟାଏ ଝଙ୍କାଳିଆ ବଡ଼ ବରଗଛ ଠିଆ ହୋଇଛି-ଠିକ୍ ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ।

ଗଛଟା ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ପ୍ରାୟ ୨୦୦ ଗଜ ବାକି ଥାଏ, ପୁଣି ହେଲା ପ୍ରବଳ ବର୍ଷା । ମୁଁ ଚାଲିଚି । ଗଛଟା ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ଇଚ୍ଛା ହେଲା, କେଉଁଠି ଟିକିଏ ଆଶ୍ରୟ ନେଲେ ହୁଅନ୍ତା ।

ଓମର ବଞ୍ଚି ରହିଛ ତୁମେ, ଶକ୍ତି ଅପାର, ପାଇଲ ନାହିଁ କୂଳାକୂଳ । ମାତ୍ର ତୁମେ ରହିଲ ବୁଡ଼ା ପାଣିରେ, ଯହିଁ ଅଗାଧ ନଙ୍ଗ ନାହିଁ ପାରାପାର ।

ଠିକ ସେତିକିବେଳେ ଟିକିଏ ବର୍ଷାର ବେଗ କମିଗଲା ପରି ଜଣା-
ଗଲା । କିନ୍ତୁ ଅଦୂରେ ବର୍ଷାର ଝମ୍ ଝମ୍ ଧ୍ୱନି ଅବାରିତ ଗତିରେ
ଚାଲିଥାଏ । ସେଇଠି କେବଳ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ବଡ଼ ପାଣି
ଟୋପା ପଡୁଥାଏ । ଅନୁମାନରେ ଜାଣିଲି ଏଠାରେ ଗୋଟାଏ
ବଡ଼ ଗଛ ଅଛି, ଏହାର ମୂଳରେ କିଛି ସମୟ ଆଶ୍ରୟ ନେଲେ
ହେବ । ଗୋଡ଼ରେ ଦରଣ୍ଡି ଦରଣ୍ଡି ଅନୁଭୂତ ହେଲା ଗୋଟାଏ
ବଡ଼ ଗଣ୍ଡିକାଠ ପଡ଼ିଲାପରି । ପରେ ବୁଝି ପାରିଲି ସେଟା ଗଛର
ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଚେର । ଆଉ ଟିକିଏ ଘୁଞ୍ଚିଗଲି । ଦେହରେ ଲାଗିଲା
ଗୋଟାଏ କଠିନ ପଦାର୍ଥ । ଭାବିଲି ଏଇଟା ଗଛର ଗଣ୍ଡି । ଧୀରେ
ସେଇ ଗଛ ଗଣ୍ଡିକୁ ଆଉଜି ଗଲି ।

ଅନେକ ସମୟ କଟିଗଲା, ଅବିଶ୍ରାନ୍ତ ବୃଷ୍ଟିପାତ ଭିତରେ
ଦେଇ । ବର୍ଷା ଟିକିଏ ଛାଡ଼ିଲା । ଭାବିଲି-ରାତି ବେଶି ହେଉଛି,
ଏଥର ଧୀରେ ଧୀରେ ଗନ୍ତବ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ଗଲେ ରକ୍ଷା । ମା ଦୁର୍ଗା
ସ୍ମରଣ କରି ସେହି ବିଶାଳ ବଟପୀରି କଠିନ କୋଡ଼ରୁ ନିଜକୁ ମୁକ୍ତ
କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ଆଗକୁ ପଦକ୍ଷେପ କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କଲି
ବେଳେ ଦେଖିଲି ଆଉ ଗୋଡ଼ଟା ଚଳୁନାହିଁ । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲି ।
କଣ ଗୋଡ଼ଟା ଏଇ ବର୍ଷା ପାଣିରେ ଓଦାହୋଇ ଏପରି ରକ୍ତ
ଜମାଟ୍ ହୋଇଗଲା । ପୁଣି ଥରେ ଚେଷ୍ଟା କଲି ଗୋଡ଼ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇ-
ବାକୁ । ଏଥର ଗୋଡ଼ଟା ଆଗକୁ ଗଲା, ସତ; କିନ୍ତୁ ତାର ବୋଧହୁଏ
ମୋର ଶରୀରଟାକୁ ଟାଣିବାର ଶକ୍ତି ନଥିଲା । କି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ! ମୋର

ଓମର ବୁଢ଼ା, ଓମର ବୁଢ଼ା, ଯାହାର ସାଥୀ ସୁବ ଓ ସାକୀ
ତାହାର ସାଥେ, ମୋହର କି କାମ ? ମୁଁ ଏକାକୀ ଏକାକୀ

ହୋଲାରାମ ।

ଅନ୍ଧାରେ କ'ଣ କଏ ଇତ୍ୟବସରେ ଗୋଟାଏ ଦଉଡ଼ି ଗଛଟା ସାଙ୍ଗରେ ବାନ୍ଧି ଦେଇଛି ? ସେ କଏ ? ମୋର ସବୁଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ କରି ବୃକ୍ଷ କୋଳରୁ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟାକଲି । ସବୁ ବିଫଳ । ଅନ୍ଧାରେ ହାତବୁଲାଇ ଦେଖିଲି ଦଉଡ଼ି ଫଉଡ଼ି ବନ୍ଧାହୋଇ ନାହିଁ ତ ? କାହିଁ ? କିଛି ନାହିଁ ସବୁଠିକ ଅଛି । ଖାଲି ବର୍ଷା ପାଣିରେ ଲୁଗା-ଜାମା ଓଦା ହୋଇ ଯାଇଛି । ତେବେ ଇଏ କଣ ? ମୁଁ ଆଗକୁ ଯାଇ ପାରୁ-ନାହିଁ କାହିଁକି ? ଘୋର ଭୟ ହେଲା । କିଛି ବୁଝି ପାରିଲି ନାହିଁ । କିଛିକ୍ଷଣ ପରେ—

ସେଇ କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ରାତିର ଘନକୃଷ୍ଣମେଘାଚ୍ଛାଦିତ, ବୃଷ୍ଟି ବିହ୍ୱଳିତ ଦୁର୍ଭେଦ୍ୟ ଅନ୍ଧକାରର ତମିସ୍ରା ମଧ୍ୟରେ ଉପରେ ମୋର ଆଖି ଦୁଇଟା ମୁହୂର୍ତ୍ତିକ ପାଇଁ ଜଳି ଉଠିଲା । ସେଇ ଆଖିର ଆଲୁ-ଅରେ ଯାହା ଦେଖିଲି ତାହା ଯେ କଣ ସେ କଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ମୋର ଭାଷା ନାହିଁ । ପୁଣି ଏଇ ଏତେଦିନ ପରେ ସେ କଥା ଲେଖିଲା ବେଳକୁ ଦେହ ଶିହରି ଉଠୁଛି, ରୋମ ଟାଙ୍କୁରି ଉଠୁଛି । ଏଟା କ'ଣ ? ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାଣ୍ଡ କୃଷ୍ଣ ବର୍ଣ୍ଣ ପଦାର୍ଥ—ଠିକ ହାତୀ ଶୁଣ୍ଢ ପରି- ଧୀରେ ଧୀରେ ଗଛ ଡାଳରୁ ମୋ ଆଖି ଆଗରେ ଓହ୍ଲାଇ ପଡ଼ୁଛି । ମୋତେ ଏ ଶୁଣ୍ଢଟା ଧରିବ ନା କଣ ? ଆଉ ଭାବି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୁଣ୍ଡ ବୁଲେଇ ଦେଲା— ତା ପରେ ? ତା ପରେ ଅନେକ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ-କେତେ ସମୟ ଜାଣେନା-ଧୀରେ ଧୀରେ ଯେତେବେଳେ ଆଖି ଫିଟାଇଲି, ଦେଖିଲି-ଜଣେ ଅପରିଚିତ ଲୋକ ଗୋଟିଏ ଚାରିକୋଣିଆ କାଚବନ୍ଧା ଲଣ୍ଠନରେ ଗୋଟିଏ ଡିବିରି ଜଳାଇ ପାଖରେ ଶୋଇ ମୋ ଦେହରୁ ଓଦା

ବର୍ଣ୍ଣିବ ପୀ ଭାଟ ଅଇଲେ ଦେଖ. ଦୂର କର ତ କୁ
ସେପେ ମନୁଷ୍ୟ ସମାଜେ ତସ୍କର, ମହା ନୀଚ ମନ ।

ଜାମାଟା ଓହ୍ଲାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । ଏଁ-ଏକଣ ? ଲୋକଟା ମୋର ଏଇ ବିପଦରେ ବି ଜାମାଟାକୁ ଦେହରୁ ଯୋର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି ? ପୁଣି ମୁଣ୍ଡ ଘୂରିଗଲ- ଅଳ୍ପକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଚୈତନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ । ପୁଣି ସେହି ଲୋକଟିର ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଦ୍ୱାରା ଯେତେବେଳେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଚେତନ ଫେରି ଆସିଲ- ଦେଖିଲି ଧୀରେ ଧୀରେ ନେତ୍ର ଉନ୍ମିଳିତ କରି- ସେ ଲୋକଟି ବଡ଼ ବ୍ୟସ୍ତରେ ମୋର ସେବା କରୁଚ ଆଉ ତାର ସଙ୍ଗୀକୁ କହୁଛି- "ଆହା ! ବଡ଼ଘରର ପିଲପରି ଦେଖା ଯାଉଚ, ମୁଁ ଯଦି ଟିକିଏ ଅସାବଧାନ ହୋଇଥାନ୍ତି ଲୋକଟା ଉପରେ ଆମର ଦୁଇଟାଯାକ ଶଗଡ଼ ମାଡ଼ି ଯାଇଥିଲେ ସେ କଣ ଆଉ ବଞ୍ଚି ଥାଆନ୍ତା ?

ହଠାତ୍ ଚମକି ପଡ଼ିଲି । ଧୀରେ ପଚାରିଲି- ଭାଇ ତମେମାନେ କିଏ ? ସେମାନଙ୍କର ଉତ୍ତର ଦେବା ଆଗରୁ ସେଇ କ୍ଷୀଣ ଆଲୋକରେ ଦେଖିଲି- ରାସ୍ତା ଉପରେ ଦୁଇଟା ଶଗଡ଼ ଠିଆ ହୋଇଛି, ଆଉ ବଳଦ ଗୁଡ଼ାକ ଯୁଆଳିରେ ବନ୍ଧା ହୋଇ ଫଁ, ଫଁ ହେଉଚନ୍ତି । ବୁଝିବାକୁ ବାକି ରହିଲ ନାହିଁ ଯେ—ଏମାନେ ଶଗଡ଼ିଆ. ମୋର ଅଜ୍ଞାତ ବିପଦରେ ମୋତେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ବ୍ୟସ୍ତ । କୃତଜ୍ଞତାରେ ଅନ୍ତଃକରଣ ଭରି ଉଠିଲ । ଭାବିଲି- ଏମାନେ ନିଶ୍ଚୟ ଦେବତା । ମୋର ଜୀବନ ରକ୍ଷାକରି ମୋତେ ପୁନର୍ଜନ୍ମ ଦେଲେ ।

ପରେ ମୋର ଜୀବନ ରକ୍ଷକ ଶଗଡ଼ିଆ ଭାଇମାନଙ୍କଠାରୁ ଯାହା ଶୁଣିଲି- ମୋତେ ବିଶ୍ୱାସ କରି ପାରିଲି ନାହିଁ, ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋର ଧଳା ଲୁଗା ଓ ଜାମା ନାଲି ସଡ଼କ କାଦୁଅରେ ରଞ୍ଜିତ ହେବା

ଛୁଇଁ ଗଲ ମେଘ, ଦୂରେ ରୁହ ଆସୁଛି ଭାଗ ମିଥ୍ୟାବାଦୀ
କହିବି ଗୋଟିଏ କଥା, କଥା ନାହିଁ ତାର ଠିକ୍- ବାପ ନାହିଁ ଯାର
ଠିକ୍ ।

ଲକ୍ଷ କରି ନ ଥିଲି । ସେମାନେ କହିଲେ-ମୁଁ କୁଆଡ଼େ ଲମ୍ବ ଖମ୍ବ ହୋଇ ରାସ୍ତା ମଝିରେ ଜ୍ଞାନଶୂନ୍ୟାବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ି ରହିଥିଲି । ସେମାନେ ମୋତେ ଦେଖି ଗାଡ଼ି ନ ଫିଟାଇ ଥିଲେ ବହୁ ଆଗରୁ ମୁଁ ପଞ୍ଚତ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ଥାଆନ୍ତି" ଧନ୍ୟ ଭଗବାନ୍! ଏ ପୁଣି କଣ? ଯାହାହେଉ ମୁଁ ଆଜି ମୋ ଜୀବନରେ ସେ ଶଗଡ଼ିଆ ଭାଇମାନଙ୍କୁ ଦେଖିନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ନାମ ଗ୍ରାମ ପଚାରି ବୁଝିଥିଲି; ଆଜି ଏତେଦିନ ପରେ ତାହା ବି ମୋର ମନେ ନାହିଁ । ସେଦିନ ରାତିରେ ସେହି ଶଗଡ଼ିଆ ଭାଇମାନଙ୍କର ଗାମୁଛା ପିନ୍ଧି, ଘୋଡ଼ହୋଇ ସେଇ ଜଗତ୍‌ପୁର ଚଟି ଘରେ ରାତିଟା କଟାଇବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ପରଦିନ ସକାଳେ ପୁଣି ଗନ୍ତବ୍ୟ ସ୍ଥାନାଭିମୁଖେ ଯାତ୍ରା କଲି । ସେଠାରେ କଥାଟାର ଆଲୋଚନା ହେଲା । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଗ୍ରାମର ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ଯଶୋବନ୍ତ ମହାନ୍ତି କହିଲେ- "ସେଠି ଗୋଟାଏ ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ ଅଛି ।"

ସେ ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ ହେଉ ବା ନ ହେଉ ମୋର କିନ୍ତୁ ସେଇ-ଦିନଠାରୁ ପୃଥିବୀରେ ଭୂତ ଥିବାର ବିଶ୍ୱାସ ହେଇଛି ।

---

(୨୯)

ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜକିଶୋର ତ୍ରିପାଠୀ

ଭୂତ, ପ୍ରେତ, ଡାହାଣୀ, ପିଶାଚ, ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ ଏମାନଙ୍କ ଉପଦ୍ରବର କାହାଣୀ ଆମ ଦେଶରେ ବିରଳ ନୁହେଁ । ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ-

---

ଏ ସଂସାର କି ହେଲା ଗୋ ଭୂକୋମ ଭୋଜନ ଆଉ ନାହିଁ
କହୁଛନ୍ତି ସକଳେ ଦୁନିଆ ରହିଛି ଉପରେ ମାତ୍ର ମୋର ମନେ ହୁଏ
ଛଳେ ଧସାଇ ।

ଦର୍ଶିଙ୍କଠାରେ ମଧ୍ୟ ଉପଦ୍ରବର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଅଦ୍ୟାବଧି ଶୁଣାଯାଏ । ମନ୍ତ୍ର, ଯନ୍ତ୍ର, ଏବଂ ତନ୍ତ୍ର ସାଧନା ବଳରେ ଗାର ପେଶିବା ବେତାଳ ବିଦ୍ୟା ସାଧନ କରିବା ଏବଂ ଭୂତ ପ୍ରେତ ଆଦି ଉପଦ୍ରବ ବନ୍ଦ କରିବା ଏବେ ମଧ୍ୟ ଅନେକ ଯାଗାରେ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ । ଏହି ବିଷୟରେ ଲେଖା ଥିବା ତାଳପତ୍ର ପୋଥି ମୁଁ ପଢ଼ିଛି ଏବଂ କେତେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଖରେ ସେହିପରି ପୋଥି ରହିଥିବା ମୁଁ ଜାଣେ । ସେହି ପୋଥିରେ ଲେଖାଥିବା ପ୍ରଣାଳୀ ଅନୁସାରେ ସାଧନା କଲେ, ଭୌତିକ ଉପଦ୍ରବ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଏବଂ ଉପଦ୍ରବ ହେଉଥିଲେ ବନ୍ଦ କରିବା ସମ୍ଭବ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ । ଶନିବାର ଦିନ ଉଲ୍ଲିଖିତ ନକ୍ଷତ୍ର ବେଳରେ ଶ୍ମଶାନରୁ କଳା ତୁଳସୀ ଗଛକୁ ଦୁବ, ଚାଉଳ, ଧୂପ, ଦୀପ ଦେଇ ନୈବେଦ୍ୟ କରି ଗଛର ପୂର୍ବ ଦିଗସ୍ଥ ଚେର ବାମ ହସ୍ତରେ ଉପାଡ଼ି ଅଣ୍ଟାରେ ଫେରି ଆସି, ସେହି ଚେର ଯେଉଁ ଘର ଚୂଳରେ ଗୁଞ୍ଜିବ ସେହି ଘରେ ଢେଲା ପଥର ବୃଷ୍ଟି ହେବ ବୋଲି ପୋଥିରେ ଲେଖାଅଛି ।

ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମତ ଜଗତ କେବଳ ପଦାର୍ଥମୟ, ସେମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଭୂତ ପ୍ରେତାଦି ବିଷୟ ଅବିଶ୍ୱାସ ଯୋଗ୍ୟ । ପଶ୍ଚିମ ଦେଶର ଲୋକେ ଯଥା ଇଂଲଣ୍ଡ, ଆମେରିକା ଏବଂ ୟୁରୋପ ଦେଶର ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ଧର୍ମାବଲମ୍ବୀ ଲୋକେ ଏଥିରେ ଅବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଗତ ଶହେ ବର୍ଷ ହେଲା ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମାଜର ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ସେହି ଦେଶବାସୀଙ୍କ ଅବିଶ୍ୱାସ ଖଣ୍ଡନ ହେବାରୁ, ଏକ୍ଷଣି କେତେକ ବିଶ୍ୱାସ କଲେଣି । ଭୂତ ପ୍ରେତାଦି ବିଷୟରେ ବିଷାପ୍ ସି ଡ଼ାବଲ୍ୟୁ

ଫଗିବାପଇଁ ଇଚ୍ଛା ହୁଏ ଯେବେ ପ୍ରବଳ, ମଣିଷ ହୁଅଇ ପାଗଳ,
ଏହି ଫଗିବା ଇଚ୍ଛା ଅନ୍ତରେ ବୀଜ ପ୍ରକାର ଗୁପ୍ତ ତାହା ସୁପ୍ତ ତାହା
ଜାଗ୍ରତ ଯେବେ ମହା ଭୟଙ୍କର ।

ଲେଡ଼୍‌ବିଟର ବହୁତ ଗ୍ରନ୍ଥ ଲେଖି ଯାଇଛନ୍ତି । "ଅଦୃଶ୍ୟ ସାହାଯ୍ୟ-କାରି" ନାମକ ସେଥିରୁ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରନ୍ଥ । ସେଥିରେ ଲେଖାଥିବା କେତୋଟି ଘଟଣା ଏଠାରେ ଦିଆଗଲା (୧) ଲଣ୍ଡନର ହାଲବାନ ନାମକ ସାହିରେ ଦିନେ ନିଆଁ ଲାଗି ପ୍ରାୟ ଦୁଇଟି କୋଠା ଭସ୍ମ ହୋଇଗଲା । ଗୋଟିଏ କୋଠାର ମାଲିକ ଜଣେ ବୟସ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ, ତାଙ୍କର ଜଣେ ସାଙ୍ଗ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଲଣ୍ଡନ ସ୍ଥିତ କାଲ୍‌ଚେଷ୍ଟର ଯିବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ତେଣୁ ତାଙ୍କର ଶିଶୁଟିକୁ (ଘର ମାଲିକ) ସାଙ୍ଗ ଜିମା ଦେଇ ସେ ଯାଇଛନ୍ତି । ଆକସ୍ମିକ ଭାବରେ ନିଆଁ ଲାଗିବାରୁ ସେ ଯା ପ୍ରାଣ ବ୍ୟାକୁଳରେ ଘରୁ ବାହାରକୁ ଚାଲି ଯାଇଛନ୍ତି । ଘର ତମାମ ନିଆଁ ଲାଗି ସାରିଲାଣି ଏବଂ ବହୁତ ସମୟ ପରେ ଗୃହିଣୀଙ୍କୁ ଶିଶୁ କଥା ମନେ ପଡ଼ିଲା । ସେତେବେଳକୁ ନିଆଁ ଲିଭାଳି ଦଳ ଘଟଣା ସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚି ନିଆଁ ଲିଭାଇବା କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଛନ୍ତି । ମନେ ପଡିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗୃହିଣୀ ଆତୁର ହୋଇ ନିଆଁ ଲିଭାଳି ଦଳକୁ ଅନୁ-ରୋଧ କଲେ ଏବଂ ଶିଶୁ ଶୋଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ଦର୍ଶାଇ ଦେଲେ । ନିଆଁ ଲିଭାଳି ଦଳରୁ ଜଣେ ସାହାସୀ ନିଆଁ ଭିତର ଦେଇ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନକୁ ଯାଇ ଦେଖେ ତ ସେହି ବଖରାର ଅଧା ଛାତ ପୋଡ଼ି ତଳେ ପଡ଼ିଛି । ଶିଶୁ ଶୋଇଥିବା ସ୍ଥାନରୁ ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ତିନି ହାତ ଦୂରରେ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ନିଆଁ ଜଳୁଛି ଏବଂ ଶିଶୁ ନିକଟରେ ଜଣେ ତେଜୋମୟୀ ଅପ୍‌ସରା ବସି ଶିଶୁଟିକୁ ଆଶ୍ୱାସନା କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ସେ ଶିଶୁ ନିକଟକୁ ଯାଇଛି । ଅପ୍‌ସରା ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧ୍ୟାନ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଶିଶୁଟିକୁ ହାତରେ ଧରି ସେ ବହୁ କଷ୍ଟରେ ବାହାରକୁ ଆସି ଘଟଣା ବର୍ଣ୍ଣନା କଲା । ଶିଶୁର କୌଣସି ଆଘାତ ହୋଇ ନ ଥିଲା ।

ସଞ୍ଚିତ ସ୍ମୃତି କେତେ ଅଛନ୍ତି, ଜୀବନକୁ କରନ୍ତି ବ୍ୟାକୁଳ
ବିଶ୍ୱାସ ନରଖ ତେସନ ସ୍ମୃତି ସ୍ଥଳରେ ହେବ ସିନା ମହାହରବର ।

(୨) ଦିନେ ଜଣେ ବନ୍ଧୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ତାଙ୍କର ଝିଅ ଲଣ୍ଡନ ସହର ରାସ୍ତାରେ ଚାଲି ଚାଲି ଯାଉଥିଲେ । ସାମାନ୍ୟ ଅନ୍ୟ ମନସ୍କ ହେବାରୁ ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ି ଆସି ଝିଅ ଦେହରେ ଧକ୍କା ଦେଇଛି ଏବଂ ବାଳିକାଟି ଗାଡ଼ି ତଳେ ପଡ଼ି ଯାଇଛି । ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ଭିତରେ ଏ ସବୁ ଘଟି ଯାଇଛି । ମା ଅତି ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ କେବଳ ଚାହିଁ ରହିଛନ୍ତି । ଗାଡ଼ି ଚାଲିଗଲା ପରେ, ବାଳିକାଟି ହସି ହସି ଦୌଡ଼ି ଆସିଛି । ତାହାର କୌଣସି ଆଘାତ ହୋଇନାହିଁ ।

(୩୦)

ଶ୍ରୀ ବାରୁଣୀ କାନୁନଗୋ

ପିଲାଦିନେ କେତେଥର ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ଭୂତ ବାଉଁଶ କଣ୍ଟାଙ୍କରେ ପାଣି ବହିବା, ଧାନ କୁଟିବା କାହାଣୀ ଶୁଣି ଡ଼ର ଲାଗୁଥିଲା । କେତେଥର ମୋର ଗୁରୁଜନମାନଙ୍କୁ ପଚାରିଛି ଭୂତ କଣ ? ସେ କଣ ସତରେ କଥା କହେ, ମଣିଷକୁ ଡ଼ାକେ ଓ ଗୋରୁ ହାଣ୍ଡିରେ ପିଟେ ? କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଭାବନ୍ତି ମୁଁ ବୋଧହୁଏ ଡ଼ରିଯିବି କି କଣ ? ତେଣୁ କୁହନ୍ତି ହେ—ସେଗୁଡ଼ାକ ବାଜେ କଥା ଭୂତ ଗୋଟାଏ ଛାଇ ମାତ୍ର । ଗୋଟାଏ ଅତୃପ୍ତ ଆତ୍ମା । ମୁଁ ଭାବେ ଆତ୍ମାଟା କଣ ? ଏମିତି ଚାଲି ବରମାସ୍ କାମ କରେ । ତେବେ

ସେଡ଼ ଜାଲି ଦେବା ଦାସୀ ନୁହେ ମୋହନ ଅନ୍ତରର ଅନ୍ତରଙ୍ଗ
ପ୍ରିୟତର
ସେ ଯେ ଦେଇଛି ଆପଣାକୁ ବିକି ଚିର ଦିନ, ଅନ୍ତର ବାହାର
ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତର ।

ଆତ୍ମାଟା କଣ ? ଏମିତି କେତେ କଣ ଭାବୁଛି, କିନ୍ତୁ ଠିକ୍ ଉତ୍ତର
କେବେ ପାଇ ନାହିଁ । କେତେଥର ମନେ ମନେ ଭାବୁଛି ମୁଁ ଥରେ
ଭୂତ ଦେଖନ୍ତି କି ! କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଥର ଦେଖିବାର ସୁବିଧା
ସୁଯୋଗ ପାଇ ନାହିଁ । ଥରେ ହଠାତ୍ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲି ଯେ,
ମୋର ଜଣେ ଆତ୍ମୀୟଙ୍କ ଘରେ କୁଆଡ଼େ ଭୂତ ଲାଗିଛି । ଭୂତ
ମଣିଷଙ୍କୁ ଲାଗେ ବୋଲି ଜାଣିଥିଲି କିନ୍ତୁ ଏଠାରେ ଭୂତ ଲାଗିଛି
ଗୋଟାଏ ଗୋଲାପ କୁଣ୍ଡକୁ । ସମସ୍ତେ ଦେଖିବାକୁ ଚାଲୁ । ତାକୁ
ପଚାରି ଶୁଣିଲି ଯେ ଦିନେ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ସେମାନେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ
ତାଙ୍କର ଅଗଣାରେ ଥିବା ଗୋଲାପ କୁଣ୍ଡଟି ଦୋମହଲାର ପାର୍-
ପେଟ୍ ରେ ଝୁଲୁଛି । ହଠାତ୍ ଚାହିଁ ଚାହିଁ ସେ କୁଣ୍ଡଟି ଆସି ତାଙ୍କର
କୁଆ ଉପରେ ପଡ଼ିଗଲା । ସେମାନେ ଭୟରେ ଥରି ଉଠିଲେ । କୁଣ୍ଡଟି
ନେଇ ଠାକୁର ଘରେ ରଖିଲେ ଓ ପରେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ
ଯେ କୁଣ୍ଡଟି ଆଉ ଉଠୁ ନାହିଁ । ଦୁଇ ଚାରିଦିନ ପରେ ସେମାନେ
ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ ବାଡ଼ିରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ପାଣିଡ୍ରମ
ଆସି ଗୋଷାଇ ଘରେ ରହୁଛି । ସେମାନେ ଭାବିଲେ ଯେ ବୋଧହୁଏ
ପିଲାମାନେ ଏପରି କରୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଗାଳିଦେଇ
ଚୁପ୍ ରହିଲେ । କିନ୍ତୁ ତା ପରଦିନ ହଠାତ୍ ତାଙ୍କର ଘର ପାଖର
ଲୁଗା ପଟା ଯାଇ କୁଅରେ ପଡ଼ୁଛି । ବଡ଼ ହଇରାଣରେ ତାକୁ
କାଢ଼ିଲେ ଓ ଡର ଯାଇ ଗୁଣିଆ ଡାକି ଘର କଳାଇଲେ । କିନ୍ତୁ
ଆଠ ଦଶ ଦିନ ପରେ ଯେଉଁ କଥାକୁ ସେହି କଥା । ଢେଲା ପଡ଼ିଲା ।
କାଚ ପଡ଼ିଲା, ସେମାନେ ଯାଇ ଜଣେ ଜ୍ୟୋତିଷଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ
ଏ ସବୁ କଣ ସେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଠିକ୍ ଭାବରେ କହି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଜାଣ କି ତୁମେ ?
ଯଶଶ୍ରୀ ଜ୍ଞାନ ବୈରାଗ୍ୟ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ବୀର୍ଯ୍ୟ

ଦିନେ ସେମାନେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ ଯେ କୁଇଟି ଘୁଇ କୋଠା ପାହାଚ ଉଠି ଉଠି ଯାଉଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଖୁବ୍ ଡର ପାଇ ପାଟି କଲେ, କଣ କରିବେ । ଜଣେ ମୁସଲମାନ ବୁଢ଼ିଆକୁ ଡକାଇ ଘର ଭିତରେ କଣ ସବୁ ପୂଜା କଲେ ଓ ଘରେ କୀର୍ତ୍ତନ ପ୍ରଭୃତି କଲେ । ସେହିଦିନଠାରୁ କୁଣ୍ଡ ଉଠିବା ଇତ୍ୟାଦି ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ସୁ। ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇ ତିନି ବର୍ଷ ବିତି ଗଲାଣି ଆଉ ସେପରି ହେବାର ଦେଖା ଯାଇ ନାହିଁ ।

---

(୩୧)

ମୈତ୍ରୀ ଶୁକ୍ଳ ବି. ଏ. ଙ୍କ ଅଭିଜ୍ଞତା :—

ପ୍ରାୟ ୨୦ ବର୍ଷ ଆଗର କଥା । ମୋର ପିଉସୀ ପୁଅ ଭାଇ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ଚୌଧୁରୀ ରେଭେନ୍ସା କଲେଜର ଭୂତପୂର୍ବ ସଂସ୍କୃତ ଅଧ୍ୟାପକ । ସେ ହଠାତ୍ ମେନିନଜାଇଟିସରେ ମରିଗଲେ ।

ଆମେ ଦୁଇଟି ଭଉଣୀ, ଆମର ଭାଇ ନାହିଁ । ସେ ଆମର ଭାଇର ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥିଲେ । ଜୀବନରେ ସେହି ପ୍ରଥମ ମୋର ଦୁଃଖ- ତାଙ୍କୁ କାନ୍ତ ଭାଇ ବୋଲି ଡାକୁଥିଲୁଁ ।

କାନ୍ତଭାଇ ହୋମିଓପ୍ୟାଥି ଛଡ଼ା ଆଉ କୌଣସି ଚିକିତ୍ସାରେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁ ନ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ସାଂଘାତିକ ରକମ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇ ପଡ଼ିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଏଲୋପାଥି ହସପିଟାଲ୍‌କୁ ପଠାଇ ଦିଆ- ଗଲା । ସେ ପ୍ରଥମେ ନର୍ମାଲ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲେ ଏବଂ ଅବସ୍ଥା କ୍ରମଶଃ ଖରାପ ଆଡ଼କୁ ଯାଉଥିଲା । ମୁଁ କଲିକତାକୁ ଟ୍ରଙ୍କକଲ କରି ଜଣେ

ସଂଗୀତର ସୁର ଅନନ୍ତ ପୁର ପଶି ପଶି ଯାଏ
ମୁଁ ସେହିପରି ତୋହର ଭିତରେ, ତୋହରି ଭିତରେ ପଶି ପଶି ଯାଏ ।

ହୋମିଓପ୍ୟାଥଙ୍କୁ ଅଣାଗଲା । ସେ ଯନେ ଔଷଧ ଦେବାପରେ କାନ୍ତ ଭାଇଙ୍କର ଜ୍ଞାନ ହେଲା । ଜ୍ଞାନ ହେଲାକ୍ଷଣି ସେ ପ୍ରଥମେ କଥା କହିଲେ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ । ମନ ମତେ ବଞ୍ଚାଇ ଦେଲ, ସେହିଦିନ ରାତିରେ ଡାକ୍ତର ପୁଣି କଲିକତା ଚାଲିଗଲେ ତାଙ୍କୁ କୌଣସି ଉପାୟରେ ଆଉ ରଖି ହେଲନାହିଁ ।

୨୪ ଘଣ୍ଟା ପରେ କାନ୍ତ ଭାଇଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ପୁଣି ଖରାପ ଆଡକୁ ଚାଲିଲା ଏବଂ ତାଙ୍କର ଅନ୍ତ ହେଲା ।

ଏହା ପରେ ମୁଁ କଲିକତାକୁ ଗଲି ହୋମିଓପ୍ୟାଥି ପଢ଼ିବା-ପାଇଁ ଆଶୁତୋଷ କଲେଜକୁ । ସେହି ସମୟରେ ମୁକ୍ତାରାମ ବାବୁ ଷ୍ଟ୍ରିଟରେ ଗୋଟିଏ ବେସରକାରୀ ଛାତ୍ର ଆବାସରେ ମୁଁ ଥିଲି । ମୋର ଘର ଥିଲା ତିନିତାଲାର ଉପର କୋଠରୀରେ । ନିର୍ଜନରେ ପଢ଼ା ଭଲ ହେବ ବୋଲି ମୁଁ ସେହି ଘରଟି ବାଛି ନେଇଥିଲି । ମୁଁ ରାତିରେ ଶୋଇବା ଘରେ ଗୋଟିଏ ଲଣ୍ଠନ ରଖୁଥିଲି । ଆଲୁଅଟା ନେଇ କଲ ଘରକୁ ଯିବାର ସୁବିଧା ହେଉଥିଲା ।

ସେହିଦିନ ମୁଁ ରାତିରେ ପଢ଼ା ଶେଷକରି ଶୋଇବାକୁ ଗଲି । ଭଲକରି ସେତେବେଳେ ନିଦ ଆସିନାହିଁ ଆଖି ବୁଜି ଆସୁଛି । ଏହି ସମୟରେ ମନେ ହେଲା ମୋ ଦେହରେ ଗୋଟିଏ ସବୁଜ ଆଲୁଆନ ଢଙ୍କା ହୋଇଛି, ଆଉ ସେଇଟା କାନ୍ତ ଭାଇଙ୍କର । ମୁଁ ଅବାକ୍ ହେଲି । ମୋ ଦେହରେ ଏ ଆଲୁଆନଟା ଆସିଲା କିପରି ? ଏହି ଆଲୁଆନଟା କାନ୍ତ ଭାଇଙ୍କର ବିଶେଷ ପ୍ରିୟ ଥିଲା ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କ ଦେହ ଘୋଡ଼ାଇ ଦେବାପାଇଁ ଆଲୁଆନଟା ତାଙ୍କୁ ଦେବାକୁ କହିଲେ । ମୋର ସେତେବେଳର

ଦାରୀ କଣ୍ଠ, ଇଙ୍ଗିତ, ଚାହାଣୀ, ମନକୁ ନିଏ କିଣି,
ସେହିଠାରେ ରହିଯାଏ ଭାବନା—ସେ ପୁର ପାରି ହୋଇ ଯିବାଟ ପୁଣି ।

ମନେଅଛି ଆଳୁଆଣଟା ଦେହ ସଙ୍ଗରେ ଚାଲି ଯାଇଥିଲା । ଭାବିଲି ବୋଧହୁଏ ସେହି ଆଳୁଆଣଟା ଶେଷ ବେଳକୁ ଦୟା ହୋଇନାହିଁ । ଭୁଲରେ ମୋ ଲୁଗାପଟା ସାଙ୍ଗରେ ଚାଲି ଆସିଛି । ଆଖି ଖୋଲି ଦେଖିଲି, ଲଣ୍ଠନଟା ଜଳୁଛି, ପୁଣି ଆଖି ବୁଜିଲି । ଏଥର ଖଟ ହଲିଲା, ମନେହେଲା ଯେମିତିକି ଜଣେ କିଏ ମୋ ଖଟ ଉପରେ ବସିଲା । ଭୟ ଡର ମାଡ଼ିଲା । ଉପର ଘରେ ମୁଁ ତ ଏକା, ମୋ ଖଟରେ ଏଠି ବସିବ କିଏ ?

ଏହିଥର ଆଖି ବୋଧେ ମିଟିଯାଇଛି- ପଞ୍ଜାବୀର ଗୋଟିଏ ହାତ ମୋ ମୁହଁ ଉପରେ ଆସି ପଡ଼ିଲା- ମନେହେଲା ମୋ ପାଖରେ ମୋ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ କରି ଯେ ବସିଥିଲେ ସେ ହାତଟା ମୋ ମୁହଁ ଉପରୁ ନେଇ ମୋ ଦେହର ଅନ୍ୟପଟେ ରଖିଲା । ମୁଁ ଆତଙ୍କରେ ଉଠି ବସିଲି । ଲଣ୍ଠନଟା ସେହିପରି ଜଳୁଥିଲା ଦେଖିଲି ମୋ ଘରେ କେହି ନାହିଁ ଏବଂ ଆଳୁଆଣଟା ମଧ୍ୟ ନାହିଁ ।

---

(୩୪)

ଶ୍ରୀ ହୀରାଲାଲ ସେନ୍‌ଗୁପ୍ତ

ଯୁବା ବୟସରେ ମନ ପାଣି କାଦୁଅ ମାନେ ନାହିଁ— ଆଲୁଅ ଅନ୍ଧାର ଦିନ ରାତି ତା ପକ୍ଷରେ ସବୁ ସମାନ—ଆଜକୁ ୨୦, ୨୫ ବର୍ଷ ତଳ କଥା—ଜଟଣୀରୁ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ଟାଉନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାଟରେ ବସ ଚଳାଚଳର ବ୍ୟବସ୍ଥା ବିଶେଷ ନ ଥିଲା—ମୁଁ

ଭୁ କିଏ ? ମୁଁ କିଏ ଚିତ୍‌କଣା ସତ୍ତ୍ୱଏ

ସେହି ଚିତ୍‌କଣା ଘନ ଶରୀରେ ଦେଖା ଦିଏ ।

ସେତେବେଳେ I Sc ପଢୁଥାଏ କଟକରେ—ଗ୍ରୀଷ୍ମ ବନ୍ଦଦିନ ଛୁଟିରେ ଯାଇଥାଏ । ମୋର ଜଣେ ସାଙ୍ଗ ମ୍ୟାଡ୍ରାସ ମେଲରେ ଆସିବାର କଥା ଥିଲା । ତାଙ୍କୁ ଆଣିବାପାଇଁ ଏକୁଟିଆ ସାଇକେଲ ଖଣ୍ଡି ଧରି ବାହାରି ପଡ଼ିଲି ଜଂଣୀ ଷ୍ଟେସନ ଅଭିମୁଖରେ, ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ସଙ୍ଗ୍‌ଳି ଆଣିବା ଆନନ୍ଦରେ ମନଟି ଉଛୁଳି ଉଠୁଥାଏ । ଯାଇ ଷ୍ଟେସନରେ ପହଞ୍ଚିଲି । ରାତି ୧୧ଟା ବେଳେ ମେଲ ଟାଇମ୍- ବଡ଼ ଦୁଃଖର ଖବର ସେ ବନ୍ଧୁଟି ମୋର ଆସି ନ ଥାନ୍ତି, ମନର ଆଶା ମଉଳି ଗଲା ।

ଫେରି ପଡ଼ିବି ବୋଲି ବାହାରିଲି, ଆଶା ଭଙ୍ଗର ବ୍ୟଥାରେ ଆହତ ମନଟିକୁ ନେଇ- ସିଧା ମଲଧା ବାସା ହୁଏତ ସାଙ୍ଗ ସାଥି କେହି ଯୁଟି ପାରନ୍ତି । ସାଇକେଲଟି ଛୁଟି ଚାଲିଛି କୃଷ୍ଣପକ୍ଷ ଅନ୍ଧକାରରେ ବୃକ୍ଷ ଚିରି- କଟକୀ ଥାନା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଣେ ଅଧେ ସାଥି ଯୁଟି ଗଲେ । ତା' ପରେ ଜନହୀନ ପଥର ପଥିକ ମୁଁ ଆଗେଇ ଚାଲିଲି- ୧ ମାଇଲ ହେବ ବାଟ ଗଲା ପରେ ମୋ ଠାରୁ କିଛି ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ପେଟ୍ରୋମାକ୍ସ ଆଲୁଅ ପରି ଆଲୁଅଟିଏ ଦେଖିଲି- ଭାବିଲି କୌଣସି ବରଯାତ୍ରୀ ଦଳ ହୁଏତ ଆଲୁଅ ଧରି ଯାଉଅଛନ୍ତି- ସେମାନଙ୍କ ସାଥି ହେବାପାଇଁ ଝଡ଼ବେଗରେ ସାଇକେଲ ଛୁଟାଇ ଦେଲି କିନ୍ତୁ ସେତେ ଯୋରରେ ସାଇକେଲ ଚଳାଇ ମଧ୍ୟ ଦେଖିଲି ଉକ୍ତ ଆଲୁଅଟି ମୋ ଠାରୁ ଠିକ ପୂର୍ବ ଦୂରତା ରଖି ଯାଉ ଅଛି- କଲେଜ ପଢୁଆ ମନ ମୋର ଅର୍ଥ ଖୋଜି ବସିଲା । ଭାବିଲି ମଟରର ପଛ ଆଲୁଅ ହୋଇ ପାରେନା- ମଟର ମୋ

ବୃନ୍ଦ ଅଛି, ବୃନ୍ଦ ଭିତରେ ମୁଁ ସ୍ୱାଦ,
ମହାଁରେ ମହାଁରେ ବୁଲିବି ମୁଁ, ସକଳ ମଧୁ କରିବି ସ୍ୱାଦ ।

ଆଡ଼କୁ ଆସୁଥିଲେ ମୋତେ ୫ଟି ପାଆନ୍ତାଣି- ମଣିଷ ଚଳୁ ଆଲୁଅ ହେଇଥିଲେ ମୁଁ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗ ହୋଇ ପାରନ୍ତାଣି । ତେବେ ଇଏ କଣ ? ଗ୍ରନ୍ଥ ତଳେ ଟିକେ ଡର ଡଙ୍କେ ମାରିଲା ତଥାପି ଝାଲ ନାଳ ହୋଇ ସାଇକେଲ ଚଳାଇ ଗଲି ଜିନଷ କଣ ଦେଖିବାପାଇଁ—କିନ୍ତୁ ମୋର ଶତ ଚେଷ୍ଟାରେ ସୁଦ୍ଧା ତାର ଏବଂ ମୋର ମଧ୍ୟର ଦୂରତ୍ୱ କମାଇ ପାରିଲି ନାହିଁ ।

ଧୀରେ ଧୀରେ ଆଲୋକଟି ବାଟ ଛାଡ଼ି ପବାଟକୁ ଗଲା- ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଅଜଣା କୌତୁହଳରେ ମନରେ ସାହସ ବାନ୍ଧି ତା ପଛେ ପଛେ ଚଲି ଧାନ ବିଲ ମଝି ଦେଇ ସଇକେଲଟିକୁ ଗୋଟିଏ ତେନ୍ତୁଳି ଗଛ ପାଖରେ ରଖି ଦେଇ । ଆଲୁଅଟି ଧିରେ ଧିରେ ଗୋଟିଏ ପୋଖରୀ ହୁଡ଼ାକୁ ଉଠିଲା । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତା ପଛ ଦେଇ ଗଲି- ସେତେବେଳେ ଡରରେ ମୋର ହାତ ଗୋଡ଼ ଅବଶ ହେଲାପରି ଲାଗୁଥାଏ- ନିର୍ଜନ ଅନ୍ଧକାର ବିଲ ମଝିରେ ଗୋଟିଏ ଅଜଣା ଆଲୁଅ ପଛରେ ମୁଁ । ଆଉ ସାହସ ଅଣ୍ଟିଲା ନାହିଁ । ଆଲୁଅଟି ପୋଖରୀର ପାଣି କୂଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଗଲା- ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ଫେରି ଆସିଲି । ସାଇକେଲ ଧରି ଘରମୁହାଁ ହୋଇ ଫେରିଲି ଘରକୁ କପରି ଆସିଲି ତାର ଖବର କହି ପାରିଲି ନାହିଁ । ରାତି ଦୁଇଟା— ଘରେ ପହଞ୍ଚି ଗୋଡ଼ ହାତ ଅବଶ ହୋଇଗଲା । ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୁଝି ପାରେନାହିଁ କାହା ପଛରେ ମୁଁ ଧାଇଁଥିଲି:—

ନନ୍ଦନା ପଦ୍ମ କୋଷ ଦେଖ ଇ କେତେ କରୁଛୁ ନାଚ
ତୁ ଟରେ ସାହିତ୍ୟ ସମ୍ରାଟ—ବବୁଧେନ୍ଦ୍ର ମଣି
ତୋତେ କହିବ କବ —ଅଜ୍ଞଜନଙ୍କୁ ଲଜ ନାହିଁ ତେଣୁ ତୁ ଧନ୍ୟସାଥି

(୩୭)

ଶ୍ରୀ ସୁଧାକର ପଟ୍ଟନାୟକ

୧୯୨୮ ମାଲର କଥା, ମୁଁ ଥାଏ ସେଟଲମେଣ୍ଟରେ ଜଣେ A.S.O କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା ର ମହାକାଲପଡ଼ା ଦ୍ୱୀପ ଅଞ୍ଚଳରେ ଓଞ୍ଚ- ଛଡା କ୍ୟାମ୍ପରେ ଗୋଟାଏ ଆମ୍ବତୋଟାରେ ଥାଏ ମୋର ଇଜଲସ । କ୍ୟାମ୍ପରେ ପ୍ରତିଦିନ ଶହେ ପାଞ୍ଚଶ ଲୋକ ଜମା ହେଉଥାନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ଜମିବାଡ଼ି ଖବର ବୁଝିବାକୁ । ବଡ଼- ଭୋରରୁ ମୋର ଗାଧୋଇବା ଅଭ୍ୟାସ । ଦିନେ ଭୋରରେ ଟିସ୍ପୋଲା ନଇକୁ ଗାଧୋଇବାକୁ ଗଲାବେଳେ ଅକସ୍ମାତ୍ ମୋ ଆଗରେ ଗୋଟାଏ ଅଶ୍ୱତ୍ଥ ଗଛରୁ ଗୋଟାଏ ଡାଳ ମଡ଼ ମଡ଼ ହୋଇ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲା । ଆମ୍ଭେମାନେ ମନେ କଲୁଁ ଶୁଖିଲା ଡାଳଟା କେମିତି ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲା ? ମୁଁ ଆଉ ସିଆଡ଼କୁ କିଛି ଭାବନା କଲି- ନାହିଁ । ପୁଣି ତହିଁ ପରଦିନର ଘଟନା । ଏହା ହେଉଛି ଫେବୃୟାରି ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସର କଥା । ଆମ୍ବ ତୋଟାରେ ବେଶ ବଉଳ ହୋଇଛି । ସକାଳବେଳା ଦଶଟା ଏଗାରଟା ବେଳ । ମୋର ଭରା ଇଜଲସ ଲାଗିଛି । କୌଣସି ଆଡ଼େ ଗଛପତ୍ର ହୋହଲୁ ନାହିଁ । ଅଥଚ ହଠାତ୍ ମୋର ସାମନା ଆମ୍ବ ଗଛରୁ ଗୋଟାଏ ପ୍ରକାଣ୍ଡ କଞ୍ଚାଡ଼ାଳ ମଡ଼ ମଡ଼ ହୋଇ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲା । ଏ ଅଦ୍ଭୁତ କଥା ଦେଖି ଲୋକ- ମାନଙ୍କ ମୁହଁରୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବାହାରି ପଡ଼ିଲା— ଆଜ୍ଞା ଏ ଗଛ ଡାଳରେ କିଏ ବିଶ୍ରାମି ଚଳି । ମୋ ମନରେ କେଜାଣି କାହିଁକି ଗୋଟାଏ କପଟ ଦକ୍କା ପଶିଲାଭଳି ଲାଗିଲା । ଅବଶ୍ୟ

ବଚନ୍ତି, ବଚନ୍ତି, ଭୁ ବହୁ ଭାଷୀ ବଚନ୍ତି

ଆଉ କହିବ କିସ ? ତୋଠାରୁ ଦୂରରେ ରହିଲେ ମଣିଷ ବଞ୍ଚିବ ଜାଣ ।

ମୁଁ ପିଆଙ୍କୁ ଆଉ ନଜର ନଦେଇ କାମରେ ଲଗିଗଲି । ମାତ୍ର ଘଣ୍ଟାକ ପରେ ସେ ଦିନର ଡାକର ଚିଠିରୁ ଜାଣିଲି ତହିଁ ବୃନ୍ଦାବନ ବେଳର ଅନ୍ଦାଜ ମୋର ସକାଳ ଗାଧୋଇଗଲା ବେଳେ ଯେତେ—ବେଳେ ସେ ଅଶ୍ୱତ୍ଥ ଡାଳ ପଡ଼ିଗଲା ସେତିକି ବେଳେ ଆମ ଘରଠାରେ ଅନୁଗୋଳରେ ମୋର ପିତାମହୀଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ହୋଇ-ଥିଲା । ମୋର ପିତାମହୀ ମୋତେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭଲ ପାଉଥିଲେ ।

---

(୩୪)

ଶ୍ରୀ ବିଦ୍ୟାଧର ଶତପଥୀ

ଯିଏ ଦିନେ ଭୌତିକ ବିଦ୍ୟା ଅଭ୍ୟାସ କରି ଭୌତିକ ଶକ୍ତି ବଳରେ ଅସାଧ୍ୟ ଅସାଧ କର୍ମ ଜଗତରେ ସାଧନ କରୁଥିଲି, ତେଇଶି ବର୍ଷ ବୟସରେ ବାଇବେଲ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଭୌତିକ ବିଦ୍ୟା ପରିତ୍ୟାଗ କଲି, ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ କୃଷ୍ଣନନ୍ଦନ ମହାନ୍ତିଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ- ଭୂତ ପ୍ରେତ ଦ୍ୱାରା କେଣ କେଣ ଉପକାର ପାଉଥିଲି, ଓ କାହିଁକି ପରିତ୍ୟାଗ କଲି ତାର ସାରାଂଶ ଦେଲି ।

ବ୮ର୍ଷ ଦିନରୁ ଯାଦୁବିଦ୍ୟା ଓ ଗଣକତା ବିଦ୍ୟା ଅଭ୍ୟାସ କରି ଯାଦୁବିଦ୍ୟାରେ ବାଲ୍ୟ ସମୟରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଲାଭ କରିଥିଲି । ଭୂତଗଣଙ୍କର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆମମାନଙ୍କ ପରି ପିଲା ବାଳକ, ଘରଦ୍ୱାର ଅଛି । ପ୍ରେତଗଣ ଗୁପ୍ତ । ମାତ୍ର—

ଆଉକି କିଛି ନାହିଁ ? ଏ ରାଇଜର ସେପାରେ ପଡ଼ିଛି ଅନନ୍ତ ଜଗତ ।

ସୀମା କାହିଁ, ଶେଷ କାହିଁ, ମୁଁ ଚାଲୁଛି ଅନନ୍ତ ପଥର ଯାତ୍ରୀ ସକଳର ସମତା ସହିତ ।

ଥରେ କପିଳାସ ପାହାଡ଼ରେ ଭ୍ରମଣ କଲା ସମୟରେ ପଥଭ୍ରଷ୍ଟ ହୋଇ ଜୀବନର ଆଶା ପରିତ୍ୟାଗ କରିଥିଲି । ସନ୍ଧ୍ୟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏଣେ ତେଣେ ଭ୍ରମଣ କରି ନିରାଶ ହୋଇ ଭୈରବ ମନ୍ତ୍ର ଜପ କଲି । ଚତୁଃଆଡ଼େ ହିଂସ୍ର ଜନ୍ତୁର ଭୀଷଣ ଚିତ୍କାର ଶୁଭିଲା । କୌଣସି ବିଷୟକୁ ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ ନ କରି ଧୀର ସ୍ଥିର ଅଟଳ ଚିତ୍ତ ଏକା-ମନ ଏକ ଧ୍ୟାନରେ ମନ୍ତ୍ର ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥାଏଁ । ପ୍ରାୟ ରାତି ୧୦ ଟା ସମୟରେ ଜଣେ କୌପୀନଧାରୀ ସାଧୁ ବେଶରେ ଭଗବାନ ମୋ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ସହସା ଆନନ୍ଦରେ ବିହ୍ୱଳ ହୋଇ ତାଙ୍କ ପାଦ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲି । ହଠାତ୍ ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖରୁ ଏହି ରବ ଶୁଣିବାକୁ ପାଇଲି "ବତ୍ସ ଭୟ କର ନାହିଁ । ତୁ ଯା ମାଗିବୁ ତା ତୋତେ ନିର୍ଭୟରେ ମାଗ ।"

କଣ ମାଗିବି କିଛି ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଥିର କରି ପାରିଲି ନାହିଁ - ଧ୍ୟାନସ୍ଥ ଦ୍ୱିତୀୟ ବାର କହିଲେ ବତ୍ସ ଭୟ କର ନାହିଁ ଯା ମାଗିବାର ମାଗ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ବାର ତାଙ୍କର ରବ ଶୁଣି ନିର୍ଭୟ ଚିତ୍ତରେ ମାଗିଲି—ଏ ଜଗତରେ ଥିବାଯାଏ ମହା ମହା ବିପଦ ସମୟରେ ସୁରକ୍ଷା କରି ସମସ୍ତ ଅଭାବ ଅସୁବିଧା ମୋଚନ କର । ହଠାତ୍ ଅତି ପ୍ରଫୁଲ୍ଲ ଚିତ୍ତରେ କହିଲେ ତଥାସ୍ତୁ । ସେହିଦିନଠାରୁ ୨୩ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦିନେ ହେଲେ କୌଣସି ଅଭାବ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ

ତରିଦିଅ, ପାଡ଼ିଦିଅ ବିଶ୍ୱ, ମୁଁ ପଟିବ ସକଳ ଦିଶ ।
କାହିଁକି ଏ ଯନ୍ତ୍ରଣା ? କାହିଁକି ଏତେ ବେଗ ? ବିଶ୍ୱର ଦୁଆରେ
ଭିକାରିକ ଆମେ ?
ମାଗି ମାଗି ବୁଲିଁ, ଦିଅ ସୌଭାଗ୍ୟ ନୈବେଦ୍ୟତା ମଜ୍ଜିବ ମୁଁ ପ୍ରେମେ
ହେମେ ।

ହୋଇ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ଯା ଚାହିଁଛି ସମସ୍ତ ସତ୍ ମାର୍ଗରେ ପାଇଛି । ଅସତ୍ ମାର୍ଗରେ କିଛି ମାଗିଲେ ହଠାତ୍ ଏକ କରୁଣ ଚିତ୍କାର ଶୁଣିବାକୁ ପାଏଁ—ଭୂତପତିଙ୍କ କୃପାରୁ ବହୁ ଭୂତଙ୍କ ସହିତ ଅନେକ ସମ୍ପର୍କରେ କଥା ବାର୍ତ୍ତା କରି ଅସମ୍ଭବ ଅସମ୍ଭବ କର୍ମ ସାଧନ ଜୀବନରେ କରିଛି. ହଜାର ହଜାର ନର ନାରୀ ଏହାର ବର୍ତ୍ତମାନ ସାକ୍ଷୀ ।

ଭୌତିକ ବିଦ୍ୟା କାହିଁକି ପରିତ୍ୟାଗ କଲି ତାର ପ୍ରଧାନ କାରଣ ଭୂତ ଦ୍ୱାରା ଆତ୍ମାର ମୁକ୍ତି ନାହିଁ । ଭୂତ ସମସ୍ତ ସାଧନ କରିପାରିବ, ପରିତ୍ରାଣ କରିପାରେ ନାହିଁ ।

(ଗ.ଖ)

ଶ୍ରୀ ଗିରିଧାରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର

ଅନେକ ଲୋକଙ୍କର ଧାରଣା ଯେ ସ୍ଥୂଳ ଜଗତ ଛଡ଼ା ସୂକ୍ଷ୍ମ ଜଗତ ବା ଭୌତିକ ଜଗତ ନାହିଁ । ମୋର ଧାରଣା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଥିଲା । ଭୂତ ପ୍ରେତ ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବେଳେ ବେଳେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁ ନ ଥାଏ । ଗୋଟିଏ ଘଟଣା ମୁଁ ନିଜେ ଦେଖି ବିଶ୍ୱାସ କଲି । ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ମୁଁ ସେତେବେଳେ ମାରୱାଡ଼ି ହାଇ-ସ୍କୁଲରେ ୯ମ ଶ୍ରେଣୀରେ ପଢୁଥାଏ । ମୋର ଅଭିଭାବକ ସ୍ୱାମୀ

ଶବ୍ଦ, ସ୍ପର୍ଶ, ରୂପ, ଗନ୍ଧ ଯାହା କିଛି ଅଛି ସବୁତ ପ୍ରେମର ଭଣ୍ଡାର
ସେହି ସବୁ ଅତିକ୍ରମି ମୃତ୍ୟୁ ପର ପାରେ ଯଦି ନାହିଁ ତହିଁକ ସବୁ
ପାଇଲି ନାହିଁ ?

ପାଇବି, ପାଇବି, ସବୁତ ପ୍ରେମର ଜୁଆର ।

ଶୀଳାଗୃଷ୍ଠ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ଥିଲେ । ସେ ଜଣେ ସନ୍ୟାସୀ, ତାଙ୍କର ଜଣେ ଭକ୍ତ ସୁତାହାଟରେ ଥାଆନ୍ତି ମହେନ୍ଦ୍ରନାଥ ମହାନ୍ତି । ସେ ବେଳେ-ବେଳେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ଯିବା ଆସିବା କରନ୍ତି । ତାଙ୍କର ସାନଭାଇଙ୍କ ବାହାଘର ପରେ ପରେ ତାଙ୍କ ଘରେ ଭୂତର କାରବାର ଦେଖା ଗଲା । ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କ ଘରେ ଲୁଗାରେ ନିଆଁ ଲାଗିବାର ଦେଖାଗଲା । କଷ୍ଟୁ ନ ଥିବ ହଠାତ୍ ନିଆଁ ଲୁଗା କାନରୁ ଦେଖାଯିବାରୁ ରୋଷେଇ ଘରେ ନିଆଁ ହଠାତ୍ ଦେଖାଦିଏ । ତା ପରେ କୋଠା ଉପରେ ଲୁଗା ଶୁଖୁଥିବ, ଦେଖିଲାବେଳକୁ ନିଆଁ ହଠାତ୍ ଲାଗି ଲୁଗା ଜଳି ଯାଏ । ଯେତେ ଲିଭାଇଲେ ମଧ୍ୟ ଲିଭୁନି ନାହିଁ । ଶେଷରେ ସମସ୍ତେ କହିଲେ ଭୂତ କେହି ପେଶିଛି । ସମାଜରେ ବିଜ୍ଞାପନ ବାହାରିଲା । ଅନେକ ଗୁଣିଆ ଆସିଲେ । ଦିନେ ହଠାତ୍ ଖାଉବେଳେ ତାଙ୍କର ଚଢ଼ା ଗୃହ ରୋଷେଇ ଘରେ ନିଆଁ ଲାଗିଲା । ଯେତେ ଲିଭାଇଲେ ଲିଭିଲା ନାହିଁ । ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା, କେବଳ ଘର ଜଳିଲା ଅନ୍ୟ ଘରର ଜିନିଷ ପତ୍ର କିଛି କ୍ଷତି ହେଲା ନାହିଁ । ତା ପରେ ଅନେକଙ୍କ ମନରେ ଏହି ଶୃଙ୍ଖଳା ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । ସବାଶେଷରେ ଜଣେ ଗୁଣିଆ ଆସି ପୂଜା କଲାରୁ ସେହିଦିନଠାରୁ ଆଉ ସେ ନିଆଁ ଲାଗିବା ଦେଖା ଗଲାନାହିଁ । ସେଥିରୁ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ହେଲା ଯେ ଭୂତ ପ୍ରେତ ଶରୀର ବିଦ୍ୟମାନ ଓ ସେମାନେ କାମ କରନ୍ତି ।

ପୁଣିକି ବାଜିବ ମଙ୍ଗଳ ଦୁନ୍ଦୁଭି, ଚାଲ ଚାଲବାଲେ ଦେଶ ଯିବ ଗ୍ରୁଇ
ଆସିବ ଚୀନ୍ ଜାଣିବ ବୋଲି, କହିବ ଆମକୁ ହ୍ୱାନ, ବଜା ତେବେ
ଦୁନ୍ଦୁଭି ନାଦେ ପଟା ଘାଇ ।

(୩୭)

ବଞ୍ଛାକର ପଟ୍ଟନାୟକ

ବାଲି ଫେଙ୍କିବା ପାଠ ପାଟଗର୍ଭେ ହୋଇ ମଲା । ମଲା ପରେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଘର ସହିତ ତା'ର ସମ୍ପର୍କ ଥିଲା ସେମାନଙ୍କ ଘରେ ତା'ର ପ୍ରେତାତ୍ମା ଆସି ଉପଦ୍ରବ ଆରମ୍ଭ କଲା, କାହାଘରେ ଟେଙ୍କା ଚଂର ଅଣ୍ଠି ପକାଇବା, ବାଲିମାଟି ପକାଇବା ଇତ୍ୟାଦି ତା ଉପଦ୍ରବ ଭିତରେ ପ୍ରଧାନ ।

ମୁଁ ସେତେବେଳେ ଗାଁରେ ରହୁ ନ ଥାଏ, କଂଗ୍ରେସ କାମରେ ସବୁବେଳେ ବାହାରେ ରହୁଥାଏ । ଦିନେ ଗାଁକୁ ଯାଇଥାଏ ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଖାଇସାରି ମୋର ବୈଠକ ଘରଆଗ ଧରି ଚୌକି ଖଣ୍ଡିଏ ପକାଇ ବାହାର ଅଗଣାରେ ବସିଲି । ବୋଉ ମନାକଲା— ପାଠ ବାଲି ମାଟି ପକାଇବ, ପଦାରେ ବସିବାକୁ ମୁଁ ବୋଉ କଥାକୁ ଅବିଶ୍ୱାସ ମନେକଲି । କିନ୍ତୁ କହିବା ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବାଲିରେ ଦେହଟା ସୁଦ୍ଧା ବୁଡ଼ିଗଲା । ଘରକୁ ପଳାଇ ଆସିବାକୁ ବାଟ ପାଇଲି ନାହିଁ ।

ଦିନେ ଦିବାକର ବାବୁ (ପଟ୍ଟନାୟକ ଏମ୍. ପି.) ଆମ ଘରେ କୁଣିଆ ହୋଇଥାନ୍ତି । ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ଖାଇ ସାରି ପିଣ୍ଡା ତଳକୁ ହାତ ଧୋଇ କହିଲେ—"ମୋ ଉପରେ ବାଲି ପକାନ୍ତେ ପାଠ" ଆଗରୁ ତାଙ୍କ ଆଗରେ ପାଠ ଉପଦ୍ରବ କଥା ବାଡ଼ି ବହୁତ ହୋଇ-

---

ଏକ ପାଗଳାମି ! ମୋ ଦେଶ, ତୋ ଦେଶ, ମୋ ଭାଷା ତୋ ଭାଷା
କହି
ସଂସାରଟାକୁ ଦେଉଛ ଖୂନ୍ ଖରାବ କରି-ସବୁଭାଷାକୁ କର ଆଦର,
ଅନ୍ତର ଅନ୍ତର ପ୍ରେମ ଭର ।

ଥିଲା । ତାଙ୍କ ପାଟିରୁ କଥା ନ ସରୁଣୁ ତାଙ୍କ ଉପରେ ଗୁଡ଼ିଏ ବାଲି ଅଜାଡ଼ି ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଡେବାକର ବାବୁ ଗୁନିଆ ହୋଇ ପଳାଇ ଗଲେ । ଏହିପରି ପ୍ରାୟ ଏକବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହିପରି ପାଟର ଉପଦ୍ରବ ଚାଲିଲା । ରାତିରେ ସମସ୍ତେ ଶୋଇଲା ପରେ ମଧ୍ୟ ପାଟ ଆସି ଢିଙ୍କିରେ ଧାନ କୁଟିବା ଶବ୍ଦ ସମସ୍ତେ ଶୁଣନ୍ତି । ବିଶେଷ କରି ଯେଉଁମାନେ ତାଙ୍କର ଅମୃତ୍ୟୁପାଇଁ ଦାୟୀଥିଲେ ସେଇମାନଙ୍କ ଘରେ ତାର ଉପଦ୍ରବ ବେଶି ଦେଖା ଯାଇଥିଲା । ଏହା ପ୍ରାୟ ୧୯୩୩-୪ ଘଟଣା । ପ୍ରାୟ ୧ ବର୍ଷ ଏହିପରି ଚାଲିବା ପରେ ତାହା ବନ୍ଦ ହେଲା ।

(୮୭)

ପଣ୍ଡିତ ଶ୍ରୀ ଦଶରଥ ଶତପଥୀ

ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପ୍ରମାଣ ଗୁଣୀ ବିଦ୍ୟାର ଆଜକୁ ୧ ବର୍ଷ ହେବ । ଆମ୍ଭ ଗ୍ରାମ ବଳରାମପୁର ତଳଗଡ଼ ହରିଜନ ସାହିରେ ଜଣେ କଣ୍ଡୁବନ୍ତ କବାଟ ନାମକ ଧନଲୋକ ବାସ କରିଥାଏ ତାହାର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ଢେଙ୍କାନାଳ ରାଜ୍ୟରୁ ଆସି ସେ ଧନ ଲୋକ ଧାନ ଅମାର ଘରେ କଳସ ବସାଇ ଦୁଇ ତିନ ଦିନ କୌଣସି ଦେବତା ପୂଜା କଲା ପରେ ଧନଘର ନିକଟରେ ଗୋଟିଏ ବୃଦ୍ଧ ହରିଜନର ୧ ମାତ୍ର ଭେଣ୍ଡା ପୋଷିଥିବା ପୁଅ ଏବଂ ବହୁ ତାହାର ବୃଦ୍ଧା ସ୍ତ୍ରୀ ଦୁଇଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଝାଡ଼ା ବାନ୍ତିରେ ମରିଗଲେ । ତା ପରେ କରଣ ସାହିରେ ଗୋଟିଏ

ସୀମା ବିଶେ ସୀମା ନାହିଁ, ସୀମା ପାରେ ପୁଣି କେତେ କଥା ଅଛଇ
ଆମେ ସୀମାହୀନ, ମହାମହୀୟାନ୍,
ବୁଲୁ ବୁଲୁ ସକଳେ ସ୍ପର୍ଶ କରିବୁ ଯାଇ ।

ଝାଡ଼ା ବାନ୍ତିରେ ମଲା ଆଜ ଗୋଟିଏ ଯୁବତୀ ଝିଅ ଝାଡ଼ା ବାନ୍ତିରେ ପଡ଼ିଥାଏ, ତା ପରେ ଗ୍ରାମବାସୀ କରଣ ବ୍ରାହ୍ମଣ ହରିଜନ ବସି ବିଚାର କରିବା ସମୟେ କେତେକ ଲୋକ କହିଲେ ବଜ୍ର କବାଟ ଘରେ ତାର ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ଆସି ପୂଜା କଲା ଦିନରୁ ଏପରି ହେଉଛି । ଏକଥା ଶୁଣିବାମାତ୍ରେ ସମସ୍ତ ଗ୍ରାମବାସୀ ସେ ପୂଜା କରୁଥିବା ଲୋକକୁ ବଳାତ୍କାର ଧରି ଆଣି ଏପରି ମାଡ଼ ଦେଲେ ଯେ ସେ ଲୋକ ତଳେ ପଡ଼ି ଲୁଗାରେ ଝାଡ଼ାଫେରି ପକାଇଲା । ଲୋକେ କହିଲେ ତାର ବିଷ୍ଠା ତାକୁ ଖୋଇଦେଲେ ମନ୍ତ୍ରପଦ ଆଉ କାଟିବ ନାହିଁ । ଏ କଥା ଶୁଣି ଜଣେ ଲୋକ ତାର ବିଷ୍ଠା ମେଞ୍ଚାଏ ବାଁ ହାତରେ ଧରି ତାକୁ ଖାଅ ବୋଲି କହିବାରୁ ସେ ନାହିଁକଲା ତାପରେ ଆଉ ଦଶଜଣ ତାକୁ ଧରିଲା । ଅନେକ ମାଡ଼ ଦେବାରେ ସେ ପୂଜକ ଅଜ୍ଞାନ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଏହି ସମୟେ ଜବରଦସ୍ତ ତା ପାଟିରେ ବିଷ୍ଠା ପୁରାଇ ମାଡ଼ ଦେଲେ । ମାଡ଼ ଭୟରେ ପୂଜକ ବିଷ୍ଠା ଖାଇଦେଲା, ତା ପରଦିନ ସହରୁ ପଳାଇ ଗଲା । ସେହି ଦିନଠାରୁ ଗ୍ରାମରୁ ଝାଡ଼ାବାନ୍ତି ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ।

ସୀମା ଦିଶେ ସୀମା ନାହିଁ, ସୀମା ପାରେ ପୁଣି କେତେ କଥା ଅଛଇ,
ଆମେ ସୀମା ହୀନ, ମହାମହିମାନ୍, ବୁଲୁ ବୁଲୁ ସକଳେ ଭ୍ରମଣ
କରିବୁ ।

(୩୮)

ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିର ବ୍ରହ୍ମ-ପ୍ରାର୍ଥନା

ନିର୍ମଳ ଜୀବନ, ଉନ୍ମୁକ୍ତ ଗତି   ପୂତ ଚିତ୍ତ, ତଥ୍ୟ ଆଗ୍ରହୀ ବୃତ୍ତି
ବିଦୂରି ସନ୍ଦେହ ଅଟେ ଅବିଶ୍ୱାସ   ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ବୋଧମୁଖୀ ମାନସ
ସଭ୍ଜନ୍ତି ସତ୍ୟଜ୍ଞାନ ଯେ,
ଦେବା ଲଭିବାକୁ ତଥ୍ୟ ଉପଦେଶ
ଆତ୍ମମୁଖ୍ୟ ଅନୁକ୍ଷଣ ଯେ ।

ନିଜ ପ୍ରତି ହୋଇଥିଲେ ଅନ୍ୟାୟ   ସହିବା ସହସେ ନୋହି ଅଥୟ
ସସାହସ ଚିତ୍ତେ କରି ପୋଷଣ   ଅବାଧେ କରିବା ମନ୍ତ୍ର ଘୋଷଣ
ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ଆଲୋଚନାର ଯେ,
ଜନ ଦେଶ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ପକ୍ଷ ଧରିବାର
ଶୀଳ ବିନମ୍ର ସନ୍ନତ ଯେ ।

ମାନବ ଜାତିର ଆଗ୍ରମବଣ   ଆଦର୍ଶ ସ୍ଥିତିକୁ ତା ଉନ୍ନୟନ
ଏଥିରେ ସତତ ନିବେଶି ମନ   ଶାସ୍ତ୍ରୋକ୍ତ ବିଧିରେ କରିବା ଗତି
ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ମନ୍ଦିରର ଯେ
ଆରୋହ ପଥରେ ଏମାନ ସୁବର୍ଣ୍ଣ
ସୋପାନ ସତ୍ୟାର୍ଥୀ ନର ଯେ ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିର ସଭ୍ୟବୃନ୍ଦ :—

୧— ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ପାଢ଼ୀ
୨— ଶ୍ରୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଦାସ
୩— ଶ୍ରୀ ରମେଶ ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି
୪— ଶ୍ରୀ ପ୍ରହ୍ଲାଦ ମର୍ଥୀ
୫— ଶ୍ରୀ ଖଗେଶ୍ୱର ରାଉତରାୟ
୬— ଶ୍ରୀ ଗୋଲକ ଚନ୍ଦ୍ର ମହାପାତ୍ର
୭— ଶ୍ରୀ ଗଜେନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ସିହ୍ନା
୮— ଶ୍ରୀ ଗୋଲକ ଚନ୍ଦ୍ର ପଟ୍ଟନାୟକ
୯— ଶ୍ରୀ ପଟଣ ଚରଣ ନାୟକ
୧୦— ଡା. ଅମ୍ବିକା ପ୍ରଧାନ
୧୧— ଶ୍ରୀ ମଦନ ମୋହନ ପାଢ଼ୀ
୧୨— ଶ୍ରୀ ଲୋକନାଥ ମଲ୍ଲିକ
୧୩— ଶ୍ରୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ଦାସ
୧୪— ଶ୍ରୀ ବଛନ୍ଦ ଚରଣ ପଟ୍ଟନାୟକ
୧୫— ହେମଲତା ଦାସ
୧୬— ଶ୍ରୀ ବ୍ରଜକିଶୋର ସତପଥୀ
୧୭— ଶ୍ରୀ ପଦ୍ମ ଚରଣ ପଣ୍ଡା
୧୮— ଗୀତାରାଣୀ ମହାନ୍ତି

ସମିତି ବିଷୟରେ ପଦେ :—

ଏହି ସମିତି ୧୯୫୪ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ୧ ତାରିଖରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସୁରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଦାସଙ୍କ ବାସଭବନରେ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଭାବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଏଥିପୂର୍ବରୁ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଦାସଙ୍କ ବାସଭବନରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଶନିବାର ଦିନ ସମସ୍ତ ସଭ୍ୟ ଓ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା

ସଂମ୍ପୃକ୍ତରେ ଧାରାବାହିକ ଭାବରେ ଆଲୋଚନା ହେଉଥିଲା । ଏହି ସମିତି ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ Pengal Theosophical Federationର ବାର୍ଷିକ ସଭା ୧୯୫୭ ମସୀହା ଏପ୍ରିଲ ମାସରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏତ ସମିତିକୁ ଓଡ଼ିଶା ବାହାରୁ ଅନେକ ବ୍ରହ୍ମବିତ୍ ପରିଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ଆସିଥିଲେ ଏବଂ ବକ୍ତୃତା ଦେଇଥିଲେ । ଆମେରିକାର ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ଜନ୍ମ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ହିଲ୍ସ ସମିତି ପରିଦର୍ଶନ କରି ଢେର ପ୍ରଶଂସା କରି-ଥିଲେ । ଏହି ସମିତି ଦ୍ୱାରା ଆୟୋଜିତ ଗତ ବୃଦ୍ଧ ଜୟନ୍ତୀରି ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀର ସଭାପତି ମାନ୍ୟବର ଡଃ ଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ ଏମ,ଏ, ଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ମହାସମାରୋହରେ ପାଳିତ ହୋଇଥିଲା ।

ପ୍ରତି ସପ୍ତାହରେ ଗୁରୁବାର ଓ ରବିବାର, ଦୁଇଦିନ ସମିତିର ସଭ୍ୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ଓ ତତ୍ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସାହିତ୍ୟ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ହୁଏ । ଏହି ସଭାରେ ଶ୍ରୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଦାସ ଶ୍ରୀ ରମେଶ ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି, ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ, ଶ୍ରୀ ପ୍ରହ୍ଲାଦ ମାର୍ଥା ପ୍ରଭୃତି ସଭ୍ୟ-ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ଗଳ୍ପ, କବିତା ଓ ଆଲୋଚନାମାନ ପଠିତ ହୋଇ ପତ୍ର ପତ୍ରିକାମାନଙ୍କୁ ପଠାଯାଏ ।

ସନନ୍ତ କୁମାର ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିର ସଭ୍ୟବୃନ୍ଦ :—

୧— ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମଘନ ମହାନ୍ତି
୨— ଶ୍ରୀ ରାସ ନନ୍ଦ ନାୟକ
୩— ବାସନ୍ତୀ କୁମାରୀ ଦାସ
୪— ଶ୍ରୀ ଜୟମୋହନ ମହାନ୍ତି
୫— ଶ୍ରୀ ଲୋକନାଥ ସାମନ୍ତରାୟ
୬— ଶ୍ରୀ ନୃସିଂହ ଚରଣ ପଟ୍ଟନାୟକ
୭— ଶ୍ରୀ ସୁଧାକର ଭୂୟାଁ
୮— ଶ୍ରୀ ଗୋଲକ ଚନ୍ଦ୍ର ନାୟକ
୯— ଶ୍ରୀ ଅଧିକାରୀ ରଣା

ସମିତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଉପଦେ :—

ଏହି ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତି ଗତ ୧୯୬୦ ମସୀହା ମେ ମାସ ୧ ତାରିଖରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ରସାନନ୍ଦ ନାୟକଙ୍କ ବାସଭବନରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଡଃ ପଦ୍ମଶ୍ରୀ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ ଏମ. ଏ. ଏଲ, ଏଲ, ଡ଼ି, ଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିଲା ।

ପ୍ରତି ରବିବାର ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ଆଲୋଚନା ହୁଏ । ଏଥିରେ ସମିତିର ସମସ୍ତ ସଭ୍ୟ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତି ।

କଟକ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ

୧୯୧୪—୧୫ ସାଲର କଥା । କୁଳଦା ପ୍ରସାଦ ମଲ୍ଲିକ ଭଗବତରତ୍ନ କଟକ ଆସିଥିଲେ । ସେତେବେଳେ କଟକ ଲଜର ପ୍ରେସିଡେଣ୍ଟ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀନାଥ ବୋଷ । ଶ୍ରୀ ହେମଚନ୍ଦ୍ର ଘୋଷ ସେକ୍ରେଟାରୀ, ସଦାନାରାୟଣ ସେନ୍‌ଗୁପ୍ତ, ଶରତ୍ ଚନ୍ଦ୍ର ପାଲ, ରାମନାରାୟଣ ଗୁହ, ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର କାଠିଆ, ଅଧ୍ୟାପକ ଗୋପାଳ ଚନ୍ଦ୍ର ଗାଙ୍ଗୁଲି, ଦେଓ୍ୱାନ ବାହାଦୁର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ମହାପାତ୍ର, ପ୍ରଭୃତି ସେଥିର ମେମ୍ବର ଥିଲେ ।

ମିସେସ ଆନିବେସାନ୍ତ ହୋମରୁଲ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ କଲେ । ସେହି ସମୟରେ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିରୁ ଅଲଗା ହୋଇଗଲେ । ଫଳରେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିଟି ଏକପ୍ରକାର ମୃତବତ୍ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା ।

୧୯୨୦ ସାଲରେ ଏହାର ପୁନର୍ଗଠନ କରାଗଲା । ସେତେବେଳେ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ଦତ୍ତ; ସି, ଏନ ମୁଖର୍ଜି ଆଇ,ଇ,ଏସ୍ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ ପ୍ରଭୃତି ଖୁବ ଉତ୍ସାହ ଦେଖାଇଲେ । ଜଗନ୍ନାଥ ତ୍ରିପାଠୀ ସେକ୍ରେଟେରୀ ହେଲେ । ଆରୁଣ୍ଡେଲ, ରୁକ୍ମିଣୀ ଅରୁଣ୍ଡେଲ, କ୍ୟାପ୍‌ଟେନ ମ୍ୟାକ୍‌ସ୍ୱେଲ, ଜଷ୍ଟିସ ସଦାଶିବ ଆୟାର, ଇକବାଲ ନାରାୟଣ ଗୁର୍ଟୁ, ଏନ.ସି.ବେଲ ପ୍ରଭୃତି କଟକ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିକୁ ଆସି ବକ୍ତୃତା ଦେଇଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ଶୀଳାଗୃହୀ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିର ପ୍ରଚାରକ । ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ

ଭିନ୍ନ ଜାଗାକୁ ଯାଇ ଲଜ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ କଟକ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟା ସମିତିର ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ତ୍ରିପାଠୀ ଅଛନ୍ତି । ସେ ବହୁବର୍ଷ ସଂପାଦକ ରହିଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀ ହରିହର ସିଂହ ମର୍ଦ୍ଦରାଜ ସଂପାଦକ । କଟକଚୌଧୁରୀଟୋଲାରେ ଶ୍ରୀ ହରିହର ମର୍ଦ୍ଦରାଜଙ୍କ ଘରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଲଜ ଅବସ୍ଥିତ ।

ଜାନକୀନାଥ ବୋଷଙ୍କ ପରେ ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ହେମ୍ବ୍ରମ ସଭାପତି ହେଲେ। ବାଳକୃଷ୍ଣ ବାବୁ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ମଧ୍ୟ ଏହି କଟକ ଲଜରେ ବହୁବର୍ଷ ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇ ରହିଛନ୍ତି । ଏହାଛଡ଼ା ଓଡ଼ିଶାରେ ବାଲେଶ୍ୱର, ଛତ୍ରପୁର, ପୁରୀ, ଢେଙ୍କାନାଳ ପ୍ରଭୃତି ସ୍ଥାନରେ ଲଜ ଗଢ଼ା ହୋଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ସେ ସବୁ ଲୁପ୍ତ ଯାଇଛି । ଏହି ସବୁ ସମିତିକୁ ଦେଖୁଥିଲେ ବୁଲି ବୁଲି ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବ୍ରଜମୋହନ ପାଲ ଏବଂ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାରାୟଣ ସାହୁ ।

ଲେଖକଙ୍କର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବହି

ଗୁପ୍ତବିଦ୍ୟା, ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମୁଦ୍ୟାରିଙ୍କ ଜୀବନୀ, ମଧୁବୈଶ୍ୟ, ଅଜ୍ଞାତବାସ ଓ ତାହାର ଅବମାନନା, ପ୍ୟାରୀମୋହନ, ମୁଁ ଓ ମୋର କାଳ, ଗୁରୁଗୋବିନ୍ଦ ସିଂହ, ମଧୁରେଖା (କବିତା), ବେଶ୍ୟା, ଜୀବନ ଓ ଜୀବନୀ, ଟ୍ରଟ୍ସ୍କି, ନାଟ୍ କବି ମାଟଙ୍କ, ବେଜାସ୍ତ ମଜା, ସ୍ତ୍ରୀଶିକ୍ଷା, ନାରୀ ଚିତ୍ର, ସାନ୍ତ୍ୱନା, ଓଡ଼ିଶା ଗଡଜାତ, ଶ୍ରୀନିବାସ ଶାସ୍ତ୍ରୀ, ଗୋଖଲେ, ତିଳକ, ଗାନ୍ଧି, ଛିନ୍ନପତ୍ର (କବିତା), ମୋ ଜୀବନ କଥା, ଅରୁଣା (କବିତା), ଭାରତ ସେବକ ସମିତି, ଶକୁନ୍ତଳା (ଏକାଙ୍କ ନାଟକ), ବାବା, ମା, ଲାଇବ୍ରେରୀ ଆନ୍ଦୋଳନ, ଆମ ବୋମ୍ବାଇ, ଅସ୍ପୃଶ୍ୟତା, ଅଶ୍ଳୀଳତା, ପ୍ରବାସୀ (କବିତା), ଯୌନକଥା, ମୋହନ, (କବିତା), ଆଶୀର୍ବାଦ (କବିତା) ପରଶ (କବିତା), ଦଣ୍ଡନାଟ (ପ୍ରହସନ), ଚୀନଦେଶର କଥା, ଗାନ୍ଧର୍ବିକାଶତଦଳ (ଆଦିବାସୀ ଗୀତ), ଚୌଦ୍ୱାର ଗ୍ରାମ ସଂଗଠନ ସମ୍ମିଳନୀ, ଧୂଳି, କଳିଙ୍ଗକୁମାରୀ (କାଦମ୍ବରୀ), କନକବସନ୍ତ, କଳା, ହସ୍ତପଦ ଅଭିଭାଷଣ ସୁରେନ୍ଦ୍ରନାଥ ବାନାର୍ଜିଙ୍କର, ଶିକ୍ଷା, ଝଣ୍ଟେ, ଦୂତବାଣୀ, ବୈଦ୍ୟନାଥ ସ୍ମୃତି, ଦୟାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ, ଆନନ୍ଦ (ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ), ଗୁରୁଜୀ, ତପ, ଡାକୁ ଡାକୁ ଡାକେ ମୋତେ, ଓଡ଼ିଶାରେ ଜୈନଧର୍ମ, ଓଡ଼ିଶା ଓ ଜୈନଧର୍ମ, ଅଜଣା ରାଇଜ କଥା, ସାଙ୍ଗ ସାଥୀ,(କବିତା) ବିକ୍ରମ ଦେବ, ଶ୍ୱାସ, ସଂସାର ।

Hill Tribes of Jeypore, Prohibition, Springs of the Soul (Aboriginal songs in English translation), Fountains (poetry), From within(poetry) Orissa in 1942-44, Orissa, History of Orissa, Duduma, Konark. In pain and Sadness,poesy 4 pamphlets on Hirakud (ହିନ୍ଦୀ) ଓଡ଼ିଶାରେ ଜୈନଧର୍ମ ।

ମୁଦ୍ରାକର :—

ପ୍ରସନ୍ନ କୁମାର ମହାପାତ୍ର ବି. ଏ. (ଅନର୍ସ)

ଶ୍ରୀ ଶାରଦା ପ୍ରେସ

ମହତାବ ରୋଡ୍

ଭୁବନେଶ୍ୱର-୨

ପ୍ରଥମ ମୁଦ୍ରଣ—୧୦୦୦

୧୯୬୦